

HRVATSKI SABOR

3142

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU POMORSKOG ZAKONIKA

Proglašavam Pomorski zakonik, koji je donio Hrvatski sabor na sjednici 8. prosinca 2004. godine.

Broj: 01-081-04-3801/2
Zagreb, 14. prosinca 2004.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mesić, v. r.

POMORSKI ZAKONIK

Dio prvi

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Odredbama ovoga Zakonika utvrđuju se morski i podmorski prostori Republike Hrvatske i uređuju pravni odnosi u njima, sigurnost plovidbe u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, zaštita i očuvanje prirodnih morskih bogatstava i morskog okoliša, osnovni materijalnopравни odnosi u pogledu plovnih objekata, ugovorni i drugi obvezni odnosi koji se odnose na brodove, upise plovnih objekata, ograničenje brodareve odgovornosti, ovrha i osiguranja na brodovima.

(2) Ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno, njegove se odredbe primjenjuju na plovne objekte koji se nalaze ili plove unutarnjim morskim vodama, teritorijalnim morem Republike Hrvatske.

Članak 2.

(1) Ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno, njegove odredbe koje se odnose na brodove primjenjuju se i na jahte.

(2) Odredbe ovoga Zakonika koje se odnose na brodove primjenjuju se i na druge pomorske objekte osim jahti samo ako je to ovim Zakonikom izričito predviđeno.

Članak 3.

Odredbe ovoga Zakonika primjenjuju se na ratne brodove ako je to ovim Zakonikom izričito predviđeno.

Članak 4.

Na odnose pomorskog prava koji nisu uređeni ovim Zakonikom, drugim propisima donesenima na temelju ovoga Zakonika, odnosno drugim zakonima, primjenjuju se običaji.

Članak 5.

Ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno, pojedini izrazi u smislu ovoga Zakonika imaju sljedeća značenja:

1) *pomorska plovidba* jest plovidba koja se obavlja na moru i rijekama hrvatskoga Jadranskog slijeva do granice do koje su one plovne s morske strane,

2) *pomorski objekt* jest objekt namijenjen za plovidbu morem (plovni objekt), ili objekt stalno privezan ili usidren na moru (plutajući objekt), odnosno objekt u potpunosti ili djelomično ukopan u morsko dno ili položen na morsko dno (nepomični odobalni objekt),

3) *plovni objekt* jest pomorski objekt namijenjen za plovidbu morem. Plovni objekt može biti brod, ratni brod, jahta ili brodica,

4) *brod, osim ratnog broda*, jest plovni objekt namijenjen za plovidbu morem, čija je duljina veća od 12 metara, a bruto tonaža veća od 15, ili je ovlašten prevoziti više od 12 putnika. Brod može biti putnički, teretni, tehnički plovni objekt, ribarski, javni ili znanstvenoistraživački,

5) *duljina broda, jahte ili brodice* jest duljina utvrđena Tehničkim pravilima,

6) *hrvatski ratni brod* jest plovni objekt, uključujući podmornicu, koji je pod zapovjedništvom pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, a čija je posada vojna, odnosno podvrgnuta vojnoj disciplini i koji je dužan isticati vanjske znakove raspoznavanja ratnih brodova hrvatske državne pripadnosti kad god je potrebno da svoje svojstvo učini poznatim,

7) *strani ratni brod* je plovni objekt koji ima stranu državnu pripadnost, pripada ratnoj mornarici, nosi vanjske znakove raspoznavanja ratnoga plovnog objekta i njegove državne pripadnosti, nalazi se pod zapovjedništvom vojne osobe i ima vojnu posadu,

8) *putnički brod* jest brod na mehanički pogon koji je ovlašten prevoziti više od 12 putnika,

9) *brzi putnički brod* jest putnički brod kojem je najveća brzina $\bar{S}m/s\bar{s}$ jednaka ili veća od vrijednosti dobivene formulom: $3,7 \nabla^{0,1667}$, gdje je ∇ istisnina na konstruktivnoj vodnoj liniji $\bar{S}m^3\bar{s}$. Pod brzim putničkim brodom ne smatraju se neistisninski brodovi čiji je trup potpuno iznad površine uslijed djelovanja aerodinamičkih sila generiranih površinskim efektom. Brodovi, volumena istisnine 500 $\bar{S}m^3\bar{s}$ i manje, i najveće brzine manje od 20 $\bar{S}čv\bar{s}$, u plovidbi unutarnjim morskim vodama i teritorijalnim morem Republike Hrvatske ne smatraju se brzim putničkim brodovima,

10) *teretni brod* jest brod namijenjen za prijevoz tereta sa ili bez mehaničkog poriva,

11) *brzi teretni brod* jest teretni brod, kojem je najveća brzina $\dot{S}m/s\dot{s}$ jednaka ili veća od vrijednosti dobivene formulom: $3,7 \nabla^{0,1667}$, gdje je ∇ istisnina na konstruktivnoj vodnoj liniji $\dot{S}m^3\dot{s}$. Pod brzim teretnim brodom ne smatraju se neistisninski brodovi čiji je trup potpuno iznad površine uslijed djelovanja aerodinamičkih sila generiranih površinskim efektom,

12) *tehnički plovni objekt* jest brod, sa ili bez mehaničkog poriva koji je namijenjen za obavljanje tehničkih radova (bager, dizalica, jaružalo, pokretni odobalni objekt za istraživanje i eksploataciju podmorja i sl.),

13) *plutajući objekt* jest pomorski objekt stalno privezan ili usidren na moru, koji nije namijenjen za plovidbu (npr. plutajući dok, plutajuće skladište, plutajući restoran, plutajuća elektrana, pontonski most, pontonska marina i sl.),

14) *nepomični odobalni objekt* jest pomorski objekt u potpunosti ili djelomično ukopan u morsko dno ili položen na morsko dno, koji nije namijenjen za plovidbu (npr. nepomični odobalni objekt za istraživanje i eksploataciju podmorja, podmorski cjevovod i sl.), izuzev podmorskog kabela i objekata prometne infrastrukture (npr. podmorski tunel, most oslonjen na morsko dno i sl.),

15) *brodica* jest plovni objekt namijenjen za plovidbu morem koji nije brod ili jahta, čija je duljina veća od 2,5 metara, ili ukupne snage porivnih strojeva veća od 5 kW.

Pojam brodica ne obuhvaća:

– plovila koja pripadaju drugom pomorskom objektu u svrhu prikupljanja, spašavanja ili obavljanja radova,

– plovila namijenjena isključivo za natjecanja,

– kanue, kajake, gondole i pedaline,

– daske za jedrenje i daske za jahanje na valovima,

16) *tegljač, odnosno potiskivač* jest brod koji je namijenjen tegljenju ili potiskivanju drugih plovnih objekata,

17) *nuklearni brod* je brod opremljen uređajem na nuklearni pogon,

18) *ribarski brod* jest brod s mehaničkim porivom namijenjen i opremljen za ulov ribe i drugih živih bića iz mora ili na morskom dnu, čija je duljina veća od 12 metara, a bruto tonaža veća od 15,

19) *strani ribarski brod* je brod koji ima stranu državnu pripadnost, a namijenjen je i opremom za ulov ribe ili drugih živih bića u moru ili na morskom dnu,

20) *jahta* jest plovni objekt za sport i razonodu, neovisno koristi li se za osobne potrebe ili za gospodarsku djelatnost, a čija je duljina veća od 12 metara i koji je namijenjen za dulji boravak na moru, te koji je pored posade ovlašten prevoziti ne više od 12 putnika,

- 21) *strana jahta* jest plovni objekt za sport i razonodu koji ima stranu državnu pripadnost i koji se takvim smatra prema propisima države čiju državnu pripadnost ima,
- 22) *javni brod* jest brod, osim ratnog broda, namijenjen i opremljen za obavljanje djelatnosti od općeg interesa države, a čiji je vlasnik, odnosno brodar država ili neko drugo tijelo ovlašteno od države (npr. policijski brod, brod lučke kapetanije i sl.) i koji služi isključivo u negospodarske svrhe,
- 23) *strani javni brod* je plovni objekt u vlasništvu ili korištenju strane države, koji nije ratni brod, a služi isključivo za negospodarske svrhe dotične države,
- 24) *strani trgovački brod* je brod koji ima stranu državnu pripadnost, a koristi se za gospodarske svrhe,
- 25) *tanker za ulje* jest brod namijenjen prvenstveno za prijevoz ulja u razlivenom stanju,
- 26) *tanker za kemikalije* jest brod namijenjen prvenstveno za prijevoz opasnih kemikalija i štetnih tvari u razlivenom stanju,
- 27) *brod za ukapljene plinove* jest brod namijenjen za prijevoz ukapljenih plinova u razlivenom stanju,
- 28) *znanstvenoistraživački brod* jest brod, namijenjen isključivo za znanstvena ili tehnološka istraživanja ili iskorištavanje mora, morskog dna ili njegova podzemlja, opremljen opremom i uređajima za tu namjenu, kao i smještajem za posebno osoblje,
- 29) *brod u gradnji* jest gradnja broda od trenutka polaganja kobilice ili sličnog postupka gradnje do trenutka upisa u upisnik brodova,
- 30) *postojeći brod* jest brod koji nije u gradnji,
- 31) *sastav stranih ratnih brodova* jest više stranih ratnih brodova koji plove zajedno pod zapovjedništvom jednog zapovjednika,
- 32) *brodar* jest fizička ili pravna osoba koja je kao posjednik broda nositelj plovidbenog pothvata, s tim što se pretpostavlja, dok se ne dokaže protivno, da je brodar osoba koja je u upisnik brodova upisana kao vlasnik broda,
- 33) *poslovođa broda* jest fizička ili pravna osoba koja upravlja poslovanjem i/ili tehničkim održavanjem broda i/ili popunjavanjem broda posadom,
- 34) *kompanija* jest fizička ili pravna osoba koja je preuzela odgovornost za upravljanje brodom od vlasnika broda i koja je preuzimanjem takve odgovornosti preuzela ovlasti i odgovornosti sukladno Međunarodnom pravilniku o upravljanju sigurnošću (ISM Pravilnik),
- 35) *poslodavac* je osoba koja je s pomorcem zaključila/sklopila ugovor o radu u svoje ime,
- 36) *priznata organizacija* jest organizacija koja ispunjava uvjete propisane posebnim propisom i koja je ovlaštena od Ministarstva za obavljanje statutarne certifikacije pomorskih objekata, a koja obuhvaća obavljanje pregleda i izdavanje propisanih isprava,

37) *ovlaštena organizacija za sigurnosnu zaštitu brodova* jest organizacija koja ispunjava uvjete propisane posebnim propisom i koja je ovlaštena od Ministarstva za obavljanje statutarne certifikacije glede sigurnosne zaštite brodova,

38) *ovlašteno tijelo* je organizacija koja ispunjava uvjete propisane posebnim propisom i koja je ovlaštena od Ministarstva za obavljanje statutarne certifikacije pomorskih objekata, a koja obuhvaća obavljanje ocjene sukladnosti brodica za sport i razonodu i jahti duljine do 24 m tijekom gradnje,

39) *Tehnička pravila za statutarnu certifikaciju pomorskih objekata* (u daljnjem tekstu: Tehnička pravila) su propisi doneseni na temelju ovoga Zakonika, kojima se utvrđuju zahtjevi kojima moraju udovoljavati pomorski objekti i kompanije, kao i način obavljanja tehničkog nadzora i izdavanja isprava, zapisa i knjiga pomorskog objekta i kompanije,

40) *prijevoznik* jest vlasnik broda, brodar ili osoba koja sklapa ugovor s naručiteljem prijevoza,

41) *putnik* jest svaka osoba na pomorskom objektu, osim djece ispod jedne godine života, te osoba zaposlenih na brodu u bilo kojem svojstvu,

42) *javni prijevoz* je prijevoz osoba i stvari koji je uz jednake uvjete svakom dostupan i obavlja se na temelju ugovora o prijevozu,

43) *međunarodno putovanje* jest putovanje brodom, jahtom ili brodicom prema plovidbenom planu iz bilo koje hrvatske luke u stranu luku ili obratno,

44) *ulje* označava sva postojana ugljikova mineralna ulja, kao što su sirova nafta i njeni derivati, te taloge i otpadna ulja kako su navedena u prilogu I. Međunarodne konvencije o sprječavanju zagađivanja mora s brodova, kako je izmijenjena i dopunjena (MARPOL 73/78) bez obzira na to prevoze li se kao teret ili kao zalihe goriva i maziva,

45) *luka* jest morska luka, tj. morski i s morem neposredno povezani kopneni prostor s izgrađenim i neizgrađenim obalama, lukobranima, uređajima, postrojenjima i drugim objektima namijenjenim za pristajanje, sidrenje i zaštitu brodova, jahti i brodica, ukrcaj i iskrcaj putnika i robe, uskladištenje i drugo manipuliranje robom, proizvodnju, oplemenjivanje i doradu robe te ostale gospodarske djelatnosti koje su s tim djelatnostima u međusobnoj ekonomskoj, prometnoj ili tehnološkoj svezi,

46) *luka otvorena za međunarodni promet* jest luka slobodna za pristup plovnih objekata svih zastava,

47) *sidrište luke* je uređeni i obilježeni dio mora namijenjen i sidrenju brodova,

48) *crta srednje niže niske vode* jest aritmetička sredina svih nižih niskih voda tijekom mjeseca ili godine,

49) *crta srednje više visoke vode* jest aritmetička sredina svih viših visokih voda tijekom mjeseca ili godine,

50) *posebno pravo vučenja* jest obračunska jedinica kako ju je definirao Međunarodni monetarni fond,

51) *Ministarstvo* označava ministarstvo nadležno za pomorstvo,

52) *ministar* označava ministra u ministarstvu nadležnom za pomorstvo.

Dio drugi

MORSKI I PODMORSKI PROSTORI REPUBLIKE HRVATSKE

Glava I.

OPĆA ODREDBA

Članak 6.

(1) Suverenitet Republike Hrvatske na moru prostire se na unutarnje morske vode i teritorijalno more Republike Hrvatske, na zračni prostor iznad njih te na dno i podzemlje tih morskih prostora.

(2) U svome gospodarskom pojasu i u epikontinentalnom pojasu Republika Hrvatska ostvaruje suverena prava i jurisdikciju radi istraživanja, iskorištavanja, zaštite, očuvanja i unaprjeđivanja prirodnih morskih bogatstava, uključujući bogatstva na morskome dnu i u morskome podzemlju te radi obavljanja drugih gospodarskih djelatnosti.

(3) Republika Hrvatska štiti, čuva i unapređuje morski okoliš.

(4) Republika Hrvatska surađuje s državama u regiji i sudjeluje u radu regionalnih i svjetskih međunarodnih organizacija radi utvrđivanja općih i regionalnih pravila, mjera, preporučene prakse i postupaka sa svrhom suzbijanja, smanjivanja i nadziranja onečišćenja mora i morskog okoliša onečišćivačima iz izvora na kopnu, s brodova, potapanjem, iz zraka ili zrakom i onečišćenja uzrokovanih djelatnostima na morskome dnu i u morskome podzemlju.

(5) Republika Hrvatska potiče regionalnu suradnju, posebice sa državama u susjedstvu, radi donošenja zajedničkih planova hitnog djelovanja u slučajevima nezgoda koje uzrokuju onečišćenje morskog okoliša.

(6) Republika Hrvatska posebnim mjerama štiti osjetljive ekosustave, postojbine vrsta i drugih oblika života u moru koji su rijetki, ugroženi ili kojima prijete opasnost istrebljenja.

Glava II.

UNUTARNJE MORSKE VODE

Članak 7.

(1) Unutarnje morske vode Republike Hrvatske obuhvaćaju:

1) luke i zaljeve na obali kopna i otoka,

2) dijelove mora između crte niske vode na obali kopna i ravne polazne crte za mjerenje širine teritorijalnog mora iz članka 18. stavka 2. točke 2) i 3) ovoga Zakonika.

(2) Zaljevom iz stavka 1. točke 1) ovoga članka smatra se jasno istaknuta uvala uvučena u kopno, čija je morska površina jednaka površini ili je veća od površine polukruga kojemu je duljina promjera jednaka duljini prave crte koja zatvara ulaz u zaljev.

(3) Morska površina zaljeva mjeri se od crte niske vode uzduž obale zaljeva i prave crte koja zatvara ulaz u zaljev.

(4) Luke otvorene za međunarodni promet u Republici Hrvatskoj određuje Vlada Republike Hrvatske posebnim propisom.

Članak 8.

(1) Strani trgovački brod smije prolaziti unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske radi uplovljavanja u luku otvorenu za međunarodni promet ili u luku u kojoj je brodogradilište u kojemu će biti popravljen, radi isplavljenja iz takve luke, te radi plovidbe između luka otvorenih za međunarodni promet, najkraćim uobičajenim putem.

(2) Ministar može odrediti drugi način plovidbe stranih trgovačkih brodova unutarnjim morskim vodama ako to zahtijevaju interesi obrane zemlje ili sigurnost plovidbe.

Članak 9.

(1) Kabotažu, tj. prijevoz stvari i putnika između hrvatskih luka mogu obavljati samo brodovi, jahte ili brodice hrvatske državne pripadnosti.

(2) Kabotažom se smatra i prijevoz osoba stranom jahtom ili brodicom unutar unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora uz naplatu.

(3) Iznimno od odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka, Ministarstvo može odobriti:

1) stranom brodu prijevoz praznih kontejnera u njihovoj eksploataciji između hrvatskih luka,

2) stranom brodu, jahti ili brodici prijevoz osoba i stvari između hrvatskih luka ako to zahtijeva gospodarski interes Republike Hrvatske, a uz prethodno pribavljeno mišljenje Hrvatske gospodarske komore.

(4) Prijevoz osoba jahtom ili brodicom uz naknadu u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske može se obavljati samo brodicom ili jahtom hrvatske državne pripadnosti, koja je u vlasništvu domaće fizičke ili pravne osobe i koja ispunjava uvjete utvrđene posebnim propisom koji donosi ministar.

(5) Visinu naknade za izdavanje odobrenja iz stavka 3. ovog članka propisuje ministar.

Članak 10.

(1) Strani ratni brod, strani javni brod, strani ribarski brod, te strani znanstvenoistraživački brod smije uploviti u unutarnje morske vode Republike Hrvatske radi ulaska u luku otvorenu za međunarodni promet ili u luku u kojoj je brodogradilište u kojemu će taj brod biti popravljen, ako za to prethodno dobije odobrenje:

1) za strani ratni brod – ministarstva nadležnog za poslove obrane,

2) za strani javni brod i znanstvenoistraživački brod – Ministarstva uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za unutarnje poslove,

3) za strani ribarski brod – Ministarstva.

(2) Uplovljavanje u unutarnje morske vode Republike Hrvatske i boravak u hrvatskoj luci ili luci u kojoj je brodogradilište u kojem će taj brod biti popravljen može se odobriti stranom ratnom nuklearnom brodu i stranom ratnom brodu koji ima nuklearno naoružanje.

(3) Brod iz stavka 2. ovoga članka dužan je prethodno dostaviti ovjereni prijepis dokumentacije o sigurnosti nuklearnog postrojenja ministarstvu nadležnom za poslove obrane.

(4) Odobrenje za uplovljavanje broda iz stavka 2. ovoga članka daje Vlada Republike Hrvatske uz prethodno mišljenje tijela državne uprave nadležnog za nuklearnu sigurnost, ministarstva nadležnog za poslove obrane i Ministarstva.

(5) Uplovljavanje u unutarnje morske vode Republike Hrvatske i boravak u hrvatskoj luci ne može se odobriti stranom ratnom brodu koji svojim boravkom ugrožava sigurnost Republike Hrvatske.

Članak 11.

(1) U hrvatskim lukama mogu istodobno boraviti najviše tri strana ratna broda iste državne pripadnosti.

(2) Boravak stranoga ratnog broda u hrvatskoj luci ne može trajati duže od 10 dana.

(3) Iznimno, ministarstvo nadležno za poslove obrane može, ako to zahtijevaju posebno opravdani interesi, odobriti posjet stranih ratnih brodova neovisno o uvjetima propisanim odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka.

(4) Ministar nadležan za poslove obrane je obvezan o odobrenju iz stavka 3. ovoga članka izvijestiti Vladu Republike Hrvatske u roku 8 dana.

(5) Za posjeta u unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske, na stranom ratnom brodu smije biti ukrcana samo posada ratnog broda.

Članak 12.

(1) Strane jahte i strane brodice namijenjene razonodi, športu ili rekreaciji, mogu ploviti i boraviti u unutarnjim morskim vodama i u teritorijalnom moru Republike Hrvatske, osim u zabranjenim zonama iz članka 16. i članka 29. ovoga Zakonika, pod uvjetom da odmah nakon

uplovljavanja u unutarnje morske vode Republike Hrvatske, uplove najkraćim putem u najbližu luku otvorenu za međunarodni promet i obave graničnu kontrolu, te potrebne poslove sukladno propisu iz stavka 2. ovoga članka.

(2) Potanje propise o plovidbi i boravku stranih jahti i stranih brodica namijenjenih razonodi i športu u unutarnjim morskim vodama i o njihovu boravku u teritorijalnom moru Republike Hrvatske donosi Vlada Republike Hrvatske.

(3) Visinu naknade za sigurnost plovidbe koju plaćaju strane jahte i brodice iz stavka 1. ovoga članka propisat će ministar.

Članak 13.

(1) Domaće i strane pravne i fizičke osobe, te hrvatski ratni brod mogu obavljati istraživanja, ispitivanja, fotografiranja i/ili mjerenja mora, morskog dna i/ili morskog podzemlja unutarnjih morskih voda Republike Hrvatske samo uz odobrenje ministarstva nadležnog za znanost.

(2) Domaće i strane pravne i fizičke osobe mogu obavljati arheološko istraživanje, fotografiranje i/ili druge oblike dokumentiranja kulturnog dobra na moru, morskome dnu i podzemlju unutarnjih morskih voda Republike Hrvatske samo uz odobrenje ministarstva nadležnog za poslove kulture.

(3) Domaće i strane pravne i fizičke osobe mogu obavljati istraživanja, ispitivanja, fotografiranja i/ili mjerenja mora, morskog dna i/ili morskog podzemlja u zaštićenim dijelovima prirode unutarnjih morskih voda Republike Hrvatske samo uz odobrenje ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode.

(4) Odobrenja iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka navedena ministarstva izdaju uz prethodnu suglasnost Ministarstva glede sigurnosti plovidbe i Ministarstva nadležnog za poslove obrane glede interesa obrane.

(5) Iznimno od odredbe stavka 4. ovoga članka hrvatski ratni brod istraživanja može obavljati samo uz odobrenje ministarstva nadležnog za znanost.

(6) Tijekom istraživanja, fotografiranja i/ili mjerenja mora iz stavka 1. i 3. ovoga članka na stranom znanstvenoistraživačkom brodu mora biti nazočna najmanje jedna osoba koja u skladu s posebnim propisima ima status znanstvenika a zaposlena je u domaćoj znanstvenoj organizaciji.

(7) Tijekom arheološkog istraživanja iz stavka 2. ovoga članka na stranom znanstvenoistraživačkom brodu mora biti nazočna najmanje jedna stručna osoba koju odredi ministarstvo nadležno za poslove kulture.

(8) Tijekom istraživanja u zaštićenim dijelovima prirode iz stavka 3. ovoga članka, na stranom znanstvenoistraživačkom brodu mora biti nazočna jedna stručna osoba koju odredi ministarstvo nadležno za poslove zaštite prirode.

(9) Tijekom istraživanja iz stavka 6. i 7. ovoga članka, ako se radi o brodu koji je ujedno i ratni brod, mora biti nazočan najmanje jedan stručni pripadnik Oružanih snaga Republike Hrvatske, odnosno Ministarstva nadležnog za poslove obrane.

Članak 14.

(1) U brodogradilištima Republike Hrvatske može se obavljati popravak, obnavljanje opreme i strojeva, bojenje, čišćenje i sl. (u daljnjem tekstu: popravak) stranih ratnih brodova nakon pribavljenog odobrenja Ministarstva nadležnog za poslove obrane.

(2) Odobrenje za popravak stranoga ratnog broda daje se brodogradilištu za vrijeme prijeko potrebno za popravak, a najduže do 16 mjeseci. Iznimno Vlada Republike Hrvatske može, ako to zahtijevaju interesi Republike Hrvatske odobriti duži popravak.

(3) Protiv rješenja Ministarstva nadležnog za poslove obrane kojim se daje ili uskraćuje odobrenje nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Članak 15.

(1) Strani ratni brod na popravku može imati samo trećinu posade s osobnim naoružanjem i pripadajućim jednim kompletom streljiva od uobičajenoga mirnodopskog sastava.

(2) Strani ratni brod kojemu je odobren popravak dužan je odmah nakon uplovljavanja u hrvatsku luku iskrcati gorivo i mazivo, streljivo i druga ubojita sredstva, osim nuklearnog naoružanja, na mjesto koje odredi vojni zapovjednik nadležan za luku u kojoj se obavlja popravak.

(3) Za vrijeme popravka, posada stranoga ratnog broda može boraviti i kretati se u mjestu u kojemu se obavlja popravak broda.

(4) Na radnike koji sudjeluju u radovima na popravku stranog ratnog broda i na osobe koje službeno u ime Republike Hrvatske borave na brodu primjenjuju se propisi Republike Hrvatske.

(5) Odredbe stavka 1. – 4. ovoga članka primjenjuju se i na strani javni brod na popravku.

Članak 16.

(1) Ministar nadležan za poslove obrane uz suglasnost ministra, može propisati zabranjene zone u unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske.

(2) Plovni objekti ne smiju ploviti zabranjenom zonom u unutarnjim morskim vodama, osim u slučaju više sile.

(3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka, Ministarstvo nadležno za poslove obrane može odobriti plovidbu plovnih objekata, bez diskriminacije, zabranjenim zonama u unutarnjim morskim vodama, osim u slučaju više sile.

(4) Protiv rješenja Ministarstva nadležnog za poslove obrane kojim se daje ili uskraćuje odobrenje iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(5) Propis o uspostavljanju zabranjene zone u unutarnjim morskim vodama objavljuje se u »Oglasu za pomorce« i na drugi prikladan način.

Članak 17.

(1) Strani plovni objekt koji je zbog više sile ili nevolje na moru prisiljen skloniti se u unutarnje morske vode Republike Hrvatske dužan je o tome odmah obavijestiti najbližu lučku kapetaniju ili lučku ispostavu, a koja će o dobivenoj obavijesti izvijestiti nadležnu policijsku postaju.

(2) Plovni objekt koji je zbog više sile ili nevolje na moru prisiljen skloniti se u zabranjenu zonu iz članka 16. ovoga Zakonika dužan je o tome odmah obavijestiti najbližu lučku kapetaniju ili lučku ispostavu, a koja će po dobivenoj obavijesti izvijestiti nadležno zapovjedništvo Oružanih snaga.

(3) Ministar će odrediti mjesta zakloništa, propisati uvjete koje zakloništa moraju ispunjavati, te propisati uvjete i način korištenja mjesta zakloništa.

Glava III.

TERITORIJALNO MORE

Članak 18.

(1) Teritorijalno more Republike Hrvatske je morski pojas širok 12 morskih milja, računajući od polazne crte u smjeru gospodarskoga pojasa.

(2) Polaznu crtu čine:

1) crte niske vode uzduž obala kopna i otoka,

2) ravne crte koje zatvaraju ulaze u luke ili zaljeve,

3) ravne crte koje spajaju sljedeće točke na obali kopna i na obali otoka:

a) rt Zarubača – jugoistočni rt otoka Mrkan – južni rt otoka Sv. Andrija – rt Gruj (otok Mljet),

b) rt Korizmeni (otok Mljet) – otok Glavat – rt Struga (otok Lastovo) – rt Veljeg mora (otok Lastovo) – jugozapadni rt otoka Kapište – rt Velo danče (otok Korčula) – rt Proizd – jugozapadni rt otoka Vodnjak – rt Rat (otok Drvenik mali) – hrid Mulo – hrid Blitvenica – otok Purara – otok Balun – otok Mrtovac – otok Garmenjaka veli – točka na Dugom otoku s koordinatama 43°53'12" sjeverne geografske širine i 15°10'00" istočne geografske dužine,

c) rt Veli rat (Dugi otok) – hrid Masarine – rt Margarina (otok Susak) – pličina Albanež – otok Grunj – hrid Sv. Ivan na pučini – pličina Mramori – otok Altiež – rt Kastanjija.

(3) Polazne crte su ucrtane u pomorskoj karti »Jadransko more«, koju izdaje Hrvatski hidrografski institut.

(4) Pri određivanju ravne polazne crte teritorijalnog mora, dijelom obale smatrat će se i najizbočenije stalne lučke građevine koje su sastavni dijelovi lučkog sustava.

Članak 19.

Vanjska granica teritorijalnoga mora jest crta kojoj je svaka točka udaljena 12 morskih milja od najbliže točke polazne crte.

Članak 20.

Svi strani plovni objekti imaju pravo neškodljivog prolaska teritorijalnim morem Republike Hrvatske.

Članak 21.

(1) Pod neškodljivim prolaskom plovnog objekta razumijeva se plovidba teritorijalnim morem Republike Hrvatske bez uplovljavanja u neku njenu luku otvorenu za međunarodni promet, ili plovidba radi uplovljavanja u takvu luku, ili u luku u kojoj je brodogradilište u kojemu će plovni objekt biti popravljen, odnosno radi isplovljenja iz nje u gospodarski pojas, uz uvjet da se ne narušava mir, red ili sigurnost Republike Hrvatske.

(2) Neškodljivi prolazak strani plovni objekt mora obaviti najkraćim uobičajenim putem, bez prekida i odgode.

(3) Zaustavljanje i sidrenje stranoga plovnog objekta koji se koristi pravom neškodljivog prolaska dopušteno je samo ako je prouzročeno događajima koje nalaže redovita plovidba, odnosno viša sila ili nevolja na moru, ili radi pružanja pomoći ljudima, plovnim objektima ili zrakoplovima u opasnosti ili u nevolji.

Članak 22.

O namjeri neškodljivog prolaska stranoga ratnog broda teritorijalnim morem Republike Hrvatske država kojoj taj ratni brod pripada obavijestit će diplomatskim putem ministarstvo nadležno za vanjske poslove Republike Hrvatske najkasnije 24 sata prije uplovljavanja broda u teritorijalno more Republike Hrvatske.

Članak 23.

Neškodljivim prolaskom ne smatra se prolazak stranoga plovnog objekta teritorijalnim morem Republike Hrvatske ako taj brod obavlja neku od ovih djelatnosti:

- 1) prijeti silom ili upotrebljuje silu protiv suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti i Ustavom Republike Hrvatske utvrđenoga pravnog poretka ili se ponaša na način kojim se narušavaju načela međunarodnog prava,
- 2) vježba ili obavlja obuku s oružjem,
- 3) prikuplja obavijesti ili podatke koji mogu štetiti obrani ili sigurnosti Republike Hrvatske,
- 4) vrši propagandnu djelatnost kojom se šteti obrani ili sigurnosti Republike Hrvatske,
- 5) prihvaća na brod bilo kakav zrakoplov, ili zrakoplov s njega polijeće ili slijeće,
- 6) upućuje, spušta ili prihvaća na brod bilo kakav vojni uređaj,

7) ukrcava ili iskrcava robu, novac ili ljude suprotno carinskim, poreznim ili zdravstvenim propisima ili propisima o kretanju i boravku stranaca u Republici Hrvatskoj,

8) hotimično ili znatno onečišćuje morski okoliš,

9) obavlja ribolov ili ulov drugih morskih bića,

10) obavlja istraživanje, ispitivanje ili mjerenje,

11) obavlja djelatnost radi neovlaštenog uključivanja bilo u koji sustav komunikacija ili neki drugi sustav ili uređaje Republike Hrvatske,

12) obavlja drugu djelatnost koja nije u izravnoj svezi s prolaskom.

Članak 24.

(1) Ministar može u unutarnjim morskim vodama i u teritorijalnom moru Republike Hrvatske odrediti i propisati obvezne plovne putove, sustave odijeljenog prometa, sustave javljanja brodova, te način upravljanja pomorskim prometom radi sigurnosti plovidbe za sve ili za neke vrste plovnih objekata.

(2) U svrhu sigurnosti plovidbe, zaštite mora od onečišćenja, sprječavanja ugroženosti biološke i krajobrazne raznolikosti, kao i radi umanjenja opasnosti od većih pomorskih nezgoda, ministar može zabraniti plovidbu pojedinim dijelovima unutarnjih morskih voda ili teritorijalnog mora za određene vrste i veličine brodova, odnosno za brodove koji prevoze određenu vrstu tereta.

(3) Plovni putovi i sustavi odijeljenog prometa iz stavka 1. ovoga članka mogu se utvrditi u posebno zaštićenim dijelovima prirode uz suglasnost ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode.

(4) Plovni putovi i sustavi odijeljenog prometa iz stavka 1. ovoga članka ucrtavaju se u pomorsku kartu »Jadransko more« i pravodobno objavljuju u »Oglasu za pomorce«.

Članak 25.

(1) Stranome ribarskom brodu za vrijeme prolaska teritorijalnim morem Republike Hrvatske zabranjen je ribolov ili ulov drugih morskih bića u moru ili na morskome dnu.

(2) Strani ribarski brod dužan je ploviti teritorijalnim morem Republike Hrvatske brzinom ne manjom od šest čvorova, bez zaustavljanja ili sidrenja, osim ako je to prijeko potrebno zbog više sile ili nevolje na moru te imati vidljivo istaknute oznake ribarskoga broda.

(3) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka ne odnose se na strani ribarski brod koji ima odobrenje za ribolov u teritorijalnom moru Republike Hrvatske dok se nalazi u području u kojemu je ribolov odobren.

Članak 26.

(1) Teritorijalnim morem Republike Hrvatske smiju istodobno prolaziti do tri strana ratna broda iste državne pripadnosti.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka teritorijalnim morem Republike Hrvatske uz odobrenje ministra nadležnog za poslove obrane, smiju istodobno prolaziti više od tri strana ratna broda iste državne pripadnosti.

Članak 27.

Ratni brodovi, tankeri, nuklearni brodovi i drugi brodovi kada prevoze opasne terete ili štetne tvari, prilikom plovidbe unutarnjim morskim vodama i neškodljiva prolaska teritorijalnim morem Republike Hrvatske, dužni su ploviti propisanim plovnim putovima za te brodove, poštovati sustave odijeljenoga prometa u područjima gdje su ti putovi ili sustavi odijeljenoga prometa propisani i udovoljavati drugim propisanim uvjetima glede sigurnosti plovidbe i suzbijanja onečišćenja morskog okoliša.

Članak 28.

Strana podmornica i drugo podvodno prijevozno sredstvo za vrijeme prolaska teritorijalnim morem Republike Hrvatske dužno je ploviti morskom površinom i viti zastavu svoje države i zastavu Republike Hrvatske.

Članak 29.

(1) Ministar može, kao prijeko potrebnu mjeru sigurnosti, a ministar nadležan za poslove obrane radi obavljanja obuke s uporabom oružja, odrediti pojedine zone u teritorijalnome moru Republike Hrvatske u kojima se privremeno obustavlja prolazak plovnih objekata.

(2) Naredba o ustanovljenju zone iz stavka 1. ovoga članka s granicama i drugim potrebnim podacima, objavit će se pravodobno i u »Oglasu za pomorce«.

Članak 30.

Ako se strani ratni brod, ili strani javni brod ne pridržava propisa o neškodljivom prolasku iz članka 21. – 24. i 26. – 29. ovoga Zakonika ili općeprihvaćenih međunarodnih propisa o sprječavanju sudara na moru, i ako se taj brod ne odazove pozivu koji mu je upućen da se tim propisima pokori, hrvatski policijski, ratni ili drugi ovlašteni brod, ili zrakoplov ili ovlašteno tijelo, zahtijevat će da taj brod odmah isplovi iz teritorijalnoga mora Republike Hrvatske.

Članak 31.

(1) Domaće i strane pravne i fizičke osobe, te hrvatski ratni brod mogu obavljati istraživanja, ispitivanja, fotografiranja i/ili mjerenja mora, morskog dna i/ili morskog podzemlja teritorijalnog mora Republike Hrvatske, samo uz odobrenje ministarstva nadležnog za poslove znanosti i prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove obrane glede interesa obrane.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka hrvatski ratni brod istraživanja može obavljati samo uz odobrenje ministarstva nadležnog za znanost.

(3) Domaće i strane pravne i fizičke osobe mogu obavljati arheološko istraživanje kulturnog dobra na moru, morskom dnu i/ili podzemlju teritorijalnog mora Republike Hrvatske samo uz odobrenje ministarstva nadležnog za poslove kulture.

(4) Domaće i strane pravne i fizičke osobe mogu obavljati istraživanja, ispitivanja, fotografiranja i/ili mjerenja mora, morskog dna i/ili morskog podzemlja u zaštićenim dijelovima prirode teritorijalnog mora Republike Hrvatske samo uz odobrenje ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode.

(5) Odobrenja iz stavaka 1., 3. i 4. ovoga članka nadležna ministarstva izdaju uz prethodnu suglasnost Ministarstva glede sigurnosti plovidbe.

(6) Tijekom istraživanja, ispitivanja, fotografiranja i/ili mjerenja iz stavaka 1. i 4. ovoga članka na stranom znanstvenoistraživačkom brodu mora biti nazočna najmanje jedna osoba koja u skladu s posebnim propisima ima status znanstvenika a zaposlena je u domaćoj znanstvenoj organizaciji. Tijekom arheološkog istraživanja iz stavka 3. ovoga članka na stranom znanstvenoistraživačkom brodu mora biti nazočna najmanje jedna stručna osoba koju odredi ministarstvo nadležno za poslove kulture.

(7) Tijekom istraživanja u zaštićenim dijelovima prirode iz stavka 4. ovoga članka, na stranom znanstvenoistraživačkom brodu mora biti nazočna jedna stručna osoba koju odredi ministarstvo nadležno za poslove zaštite prirode.

(8) Tijekom istraživanja iz stavaka 6. i 7. ovoga članka, ako se radi o brodu koji je ujedno i ratni brod, mora biti nazočan najmanje jedan stručni djelatnik Oružanih snaga Republike Hrvatske, odnosno ministarstva nadležnog za poslove obrane.

(9) Uvjete za uplovljavanje, prolazak i boravak stranih, ratnih i znanstvenoistraživačkih brodova u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske kao i uvjete i način obavljanja znanstvenih i drugih istraživanja, ispitivanja, fotografiranja i mjerenja mora, morskog dna ili morskog podzemlja unutarnjih morskih voda, teritorijalnog mora, epikontinentalnog i gospodarskog pojasa Republike Hrvatske propisat će Vlada.

Glava IV.

GOSPODARSKI POJAS

Članak 32.

Gospodarski pojas Republike Hrvatske obuhvaća morske prostore od vanjske granice teritorijalnoga mora u smjeru pučine do njegove vanjske granice dopuštene općim međunarodnim pravom.

Članak 33.

(1) U svojem gospodarskom pojasu Republika Hrvatska ostvaruje suverena prava radi:

a) istraživanja i iskorištavanja, očuvanja i gospodarenja živim i neživim prirodnim bogatstvima,

b) proizvodnje energije korištenjem mora, morskih struja i vjetrova.

(2) Republika Hrvatska surađuje sa susjednim državama radi donošenja i provođenja mjera zaštite i očuvanja živih morskih bogatstava u području gospodarskog pojasa Republike Hrvatske.

Članak 34.

Ovlaštena tijela Republike Hrvatske imaju pravo i dužnost poduzimati sve potrebne mjere radi ostvarivanja suverenih prava istraživanja, iskorištavanja, zaštite, očuvanja i gospodarenja živim morskim bogatstvima u gospodarskome pojasu Republike Hrvatske, uključujući pregled, inspekciju, uzapćenje stranoga broda i sudske postupke. O uzapćenju ili zadržavanju stranoga broda i o izrečenim kaznama odmah se obavještava, diplomatskim putem država čiju zastavu brod vije.

Članak 35.

(1) U gospodarskom pojasu Republika Hrvatska ima isključivo pravo graditi, dopuštati i regulirati gradnju, rad i uporabu umjetnih otoka, uređaja i naprava na moru, morskom dnu i u morskome podzemlju.

(2) Na gradnju, rad i uporabu objekata iz stavka 1. ovog članka primjenjuju se odgovarajući propisi Republike Hrvatske.

Članak 36.

Pravna ili fizička osoba kojoj je odobrena gradnja umjetnog otoka, uređaja ili naprave iz članka 35. ovoga Zakonika, dužna je:

a) najmanje 30 dana prije započinjanja radova, putem lučke kapetanije objaviti podatke o mjestu, načinu gradnje i o dimenzijama, veličini, dubini i izgledu objekta,

b) prije početka gradnje, na mjestu gdje počinje gradnju, a potom i na morskom objektu, postaviti stalna sredstva signalizacije,

c) najkasnije u roku od 30 dana od dana prestanka gradnji ili uporabe, ukloniti svaki morski objekt koji se više ne upotrebljava ili je napušten, ne uzrokujući štetu ribolovu, zaštiti i očuvanju morskog okoliša ili drugim legitimnim uporabama mora.

Članak 37.

(1) Na prijedlog izvođača radova na istraživanju i iskorištavanju bogatstava gospodarskog pojasa Republike Hrvatske ministar može, kad je to potrebno, oko umjetnih otoka, uređaja i naprava iz članka 35. ovoga Zakonika ustanoviti sigurnosne zone široke do 500 metara mjereći od svake točke vanjskog ruba objekta, i u tim zonama zabraniti plovidbu.

(2) Uspostavljanje sigurnosne zone, njezina širina i režim plovidbe u njoj objavljuju se pravodobno u »Oglasu za pomorce«.

Članak 38.

Umjetni otoci, uređaji i naprave i zone sigurnosti uokolo njih ne smiju se postavljati na mjestima gdje mogu ometati uporabu priznatih međunarodnih plovni putova.

Članak 39.

Na svim umjetnim otocima, uređajima i napravama na gospodarskome pojasu Republike Hrvatske primjenjuju se carinski i porezni propisi, propisi o zdravstvenom osiguranju, o kretanju i boravku stranaca i kazneni propisi Republike Hrvatske.

Članak 40.

(1) Domaće i strane fizičke i pravne osobe, te hrvatski ratni brod mogu obavljati istraživanja, ispitivanja, fotografiranja i mjerenja mora u gospodarskom pojasu Republike Hrvatske pod uvjetima propisanim u članku 13. ovoga Zakonika.

(2) Strani ratni brod, strani javni brod, strani ribarski brod, te strani znanstvenoistraživački brod mogu obavljati djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka samo uz odobrenje ministarstava iz članka 10. ovoga Zakonika.

Članak 41.

(1) Prilikom plovidbe gospodarskim pojasom Republike Hrvatske plovni objekti su dužni poštivati općeprihvaćene međunarodne propise i standarde i hrvatske propise o zaštiti od onečišćenja mora i zraka s brodova i onečišćenja prouzročenog potapanjem ili djelatnostima u podmorju.

(2) Pravne i fizičke osobe koje sudjeluju u istraživanju ili iskorištavanju prirodnih bogatstava gospodarskog pojasu Republike Hrvatske dužne su poštivati međunarodne i domaće propise, postupke i standarde o zaštiti i očuvanju mora, živih morskih bogatstava i morskog okoliša.

(3) Prilikom preleta gospodarskog pojasu Republike Hrvatske zrakoplovi su dužni poštivati općeprihvaćene međunarodne propise i hrvatske propise o zaštiti od onečišćenja mora iz zraka ili zrakom.

(4) Potanje propise o zaštiti od onečišćenja morskog okoliša u gospodarskome pojasu donosi ministar uz suglasnost ministra nadležnog za poslove zaštite okoliša.

Glava V.

EPIKONTINENTALNI POJAS

Članak 42.

(1) Epikontinentalni pojas Republike Hrvatske obuhvaća morsko dno i morsko podzemlje izvan vanjske granice teritorijalnoga mora Republike Hrvatske u smjeru pučine do granica epikontinentalnog pojasu sa susjednim državama.

(2) Granice epikontinentalnog pojasu Republike Hrvatske i Republike Italije utvrđene su sporazumom između Italije i bivše SFRJ iz 1968. godine.

(3) Do postizanja sporazuma o razgraničenju epikontinentalnog pojasa sa Crnom Gorom, odnosno sa Srbijom i Crnom Gorom, Republika Hrvatska će uživati suverena prava u tome pojasu do crte sredine koja se nastavlja na vanjsku granicu teritorijalnog mora u Bokokotorskom zaljevu u smjeru pučine.

Članak 43.

(1) U epikontinentalnom pojasu Republika Hrvatska ostvaruje suverena prava radi njegova istraživanja i radi iskorištavanja prirodnih bogatstava toga pojasa.

(2) Pod »prirodnim bogatstvima« iz stavka 1. ovoga članka razumijevaju se rudno i drugo neživo bogatstvo morskog dna i njegova podzemlja te morska bića koja su u stadiju u kojemu se love, nepokretna na morskome dnu ili ispod njega, ili se mogu kretati samo u stalnome fizičkom dodiru s morskim dnom ili samo u morskome podzemlju.

(3) Strane pravne i fizičke osobe smiju iskorištavati morska bića iz ovoga članka samo u slučajevima utvrđenim međunarodnim ugovorom.

Članak 44.

(1) Prilikom ostvarivanja prava iz članka 43. stavka 1. ovoga Zakonika ne smiju se neopravdano sprječavati plovidba, ribarenje, zaštita živih bogatstava mora, ni osnovna oceanografska ili druga znanstvena istraživanja javnog karaktera.

(2) Na istraživanja iz stavka 1. ovoga članka u epikontinentalnom pojasu primjenjuju se odredbe članka 40. ovoga Zakonika.

Članak 45.

(1) Iskorištavanje prirodnih bogatstava epikontinentalnog pojasa Republike Hrvatske te podizanje, puštanje u rad i održavanje potrebnih postrojenja i uređaja za istraživanja i poduzimanje djelatnosti radi iskorištavanja mogu se obavljati uz uvjete predviđene ovim Zakonikom, propisima donesenim na temelju Zakonika i drugim propisima.

(2) Na postrojenja i uređaje iz stavka 1. ovoga članka primjenjuju se odredbe članka 35. do 39. ovoga Zakonika.

(3) Ministarstvo odobrava i nadzire polaganje i održavanje podmorskih kabela i cjevovoda u epikontinentalnom pojasu Republike Hrvatske koji prelaze u područje teritorijalnog mora Republike Hrvatske, a za podmorske cjevovode koji se polažu u epikontinentalnom pojasu Republike Hrvatske, a ne prelaze u područje teritorijalnog mora Republike Hrvatske daje suglasnost o smjeru polaganja.

(4) Protiv rješenja Ministarstva kojim se daje ili uskraćuje odobrenje iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(5) Potonje propise o suzbijanju onečišćenja uzrokovanog djelatnostima na morskome dnu i morskome podzemlju radi istraživanja ili iskorištavanja prirodnih bogatstava epikontinentalnog pojasa, uključujući onečišćenja s umjetnih otoka, sprava, uređaja i cjevovoda položenih na

morskom dnu, kao i uvjete na temelju kojih se daje odobrenje iz stavka 3. ovoga članka propisuje ministar uz suglasnost ministra nadležnog za poslove zaštite okoliša.

Glava VI.

PRAVO PROGONA

Članak 46.

(1) Progon stranoga plovnog objekta poduzet će se ako nadležno tijelo osnovano sumnja da je strani plovni objekt ili njegov pripadak povrijedio odredbe ovoga Zakonika, druge propise Republike Hrvatske ili općeprihvaćena pravila međunarodnoga prava.

(2) Progon stranoga plovnog objekta može početi samo ako se sumnjivi plovni objekt ili njegov pripadak, nalazi u unutarnjim morskim vodama, u teritorijalnome moru, u gospodarskom pojasu ili nad epikontinentalnim pojasom Republike Hrvatske i ako se ne zaustavi nakon vidljivoga ili zvučnog poziva za zaustavljanje koji mu je upućen s udaljenosti koja omogućuje da poziv vidi ili čuje.

(3) Progon stranog plovnog objekta može se nastaviti u otvorenome moru, u gospodarskom pojasu ili u vanjskom pojasu strane države dok se ne prekine ili dok progonjeni brod ne uplovi u teritorijalno more svoje ili neke druge države.

(4) Progon mogu obavljati policijski, ratni brodovi ili vojni zrakoplovi ili drugi brodovi, odnosno zrakoplovi za to ovlašteni. U gospodarskome pojasu ili nad epikontinentalnim pojasom progon stranoga plovnog objekta može započeti samo ako su povrijeđeni propisi koji se primjenjuju u tim pojasevima.

(5) Ako se plovni objekt iz ovoga članka uzapti, predat će se nadležnom tijelu za provedbu postupka.

(6) Odredbe ovoga članka ne odnose se na strane ratne brodove i javne brodove koji uživaju imunitet.

Dio treći

SIGURNOST PLOVIDBE

Glava I.

ZAJEDNIČKE ODREDBE

Članak 47.

Sigurnost plovidbe uređena ovim Zakonikom odnosi se:

1) na osnovne uvjete kojima moraju odgovarati: plovni putovi u unutarnjim morskim vodama i u teritorijalnom moru Republike Hrvatske, luke, pomorski objekti hrvatske državne pripadnosti kao i plovni objekti koji plove unutarnjim morskim vodama i teritorijalnim morem Republike Hrvatske, posada na pomorskim objektima, plovidba i peljarenje na moru,

2) na nadzor nad provođenjem odredaba ovoga dijela Zakonika.

Članak 48.

(1) Fizička ili pravna osoba koja obavlja prijevoz u javnom prometu na moru, ili obavlja djelatnost iznajmljivanja plovila, ili druge gospodarske djelatnosti na moru, trgovačko društvo ili tijelo koje upravlja lukom i trgovačko društvo koje se brine o održavanju i obilježavanju plovnih putova dužni su:

1) organizirati nadzor obavljanja poslova koji se odnose na sigurnost plovidbe, sukladno odredbama ovog Zakonika i propisa donesenih na temelju ovoga Zakonika,

2) osigurati trajno obavljanje nadzora sigurnosti plovidbe,

3) voditi propisane podatke koji su značajni za sigurnost plovidbe.

(2) Kompanija je dužna uspostaviti i održavati dokumentirani sustav upravljanja sigurnošću sukladno zahtjevima Tehničkih pravila.

(3) Inspeksijski nadzor nad obavljanjem poslova iz ovoga članka obavlja inspekcija sigurnosti plovidbe Ministarstva i lučkih kapetanija.

Članak 49.

(1) Ministarstvo je dužno provesti istragu o svakoj nesreći koja se dogodi bilo kojem brodu hrvatske državne pripadnosti, kao i na brodu strane državne pripadnosti koji pretrpi nesreću u unutarnjim morskim vodama ili teritorijalnom moru Republike Hrvatske, ako je nesreća prouzročila smrt ili teže tjelesne ozljede državljana Republike Hrvatske, veći gubitak ili oštećenje imovine, ili onečišćenje morskog okoliša.

(2) Nalaz istrage iz stavka 1. ovoga članka mora se javno objaviti.

(3) Način, uvjete i ovlasti za obavljanje istrage iz stavka 1. ovoga članka propisuje ministar, uz suglasnost ministra nadležnog za poslove zaštite okoliša u dijelu koji se odnosi na onečišćenje okoliša.

Glava II.

PLOVNI PUTOVI

Članak 50.

(1) Plovni put u unutarnjim morskim vodama i u teritorijalnom moru Republike Hrvatske jest morski pojas dovoljno dubok i širok za sigurnu plovidbu plovnog objekta, koji je, prema potrebi, i obilježen.

(2) Objekti sigurnosti plovidbe na plovnim putovima u unutarnjim morskim vodama i u teritorijalnom moru Republike Hrvatske jesu: svjetionici, obalna svjetla, plutače i druge oznake, signalne postaje i radiopostaje, optički, zvučni, električni, elektronski, radarski i drugi uređaji za sigurnu plovidbu.

(3) Športske i druge aktivnosti mogu se obavljati na plovnom putu samo uz prethodno odobrenje nadležne lučke kapetanije i uz uvjete utvrđene odobrenjem.

(4) Za uporabu, odnosno korištenje objekata sigurnosti plovidbe na plovnim putovima plaća se naknada.

Članak 51.

(1) Plovni putovi Republike Hrvatske moraju se uređivati, održavati njihova plovnost, postavljati na njima objekte za sigurnu plovidbu i osiguravati njihov ispravan rad.

(2) Na plovnim putovima Republike Hrvatske obavlja se hidrografska djelatnost radi osiguranja točnih podataka o dubinama, vrsti dna, morskim strujama, gustoći mora, valovima i kolebanju morske razine. Mjerenja parametara su sustavna i obavljaju se u skladu sa standardima Međunarodne hidrografske organizacije.

(3) Podaci iz stavka 2. ovog članka ucrtavaju se i opisuju na službenim pomorskim kartama i publikacijama Hrvatskog hidrografskog instituta.

(4) Oznake i načine označavanja na plovnim putovima u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske propisat će ministar.

Članak 52.

Poslove iz članka 50., 51. stavak 1. i 4. ovoga Zakonika obavlja trgovačko društvo »Plovput«, a poslove iz članka 51. stavak 2. i 3. ovoga Zakonika obavlja javna ustanova Hrvatski hidrografski institut.

Članak 53.

Za postavljanje svjetala i znakova za obilježavanje zapreka na plovnom putu kao i za istraživanje i iskorištavanje industrijskih i ostalih mineralnih sirovina, odnosno za izgradnju objekata na plovnom putu, lučka kapetanija određuje poziciju i karakteristiku svjetala, odnosno znakova te mjere za sigurnu plovidbu uz prethodno pribavljeno mišljenje trgovačkog društva »Plovput«.

Članak 54.

(1) Investitor, vlasnik ili korisnik objekata ili sredstava koji predstavljaju stalne ili privremene zapreke na plovnom putu (mostovi, kabeli, potonuli objekti, i sl.) dužan je, u roku određenom od nadležne lučke kapetanije, postaviti i održavati svjetla i znakove za obilježavanje tih zapreka.

(2) Ako osoba iz stavka 1. ovoga članka ne postavi propisano svjetlo ili drugi znak ili ako postavljeno svjetlo ili drugi znak ne održava u ispravnom stanju, trgovačko društvo koje se brine o održavanju i obilježavanju plovnog puta, na zahtjev nadležne lučke kapetanije, a na teret te osobe, postaviti će propisano svjetlo ili drugi znak, odnosno neispravno će svjetlo ili drugi znak dovesti u ispravno stanje.

(3) Investitor, vlasnik ili korisnik objekata ili sredstava izgrađenih ili postavljenih u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske dužan je propisno ih označiti i održavati u stanju koje ne predstavlja opasnost za ljudske živote i sigurnost plovidbe, sukladno odredbama ovog Zakonika i propisa donesenih na temelju ovoga Zakonika.

Članak 55.

(1) Obalne radiopostaje obavljaju radioslužbu koja služi zaštiti ljudskog života i sigurnosti plovidbe na moru.

(2) U obavljanju radioslužbe, sukladno propisima o radioprometu iz stavka 1. ovoga članka obalne radiopostaje dužne su osigurati službu bdijenja i druge potrebne službe.

(3) Plovni objekti koji moraju imati radiopostaju moraju za vrijeme plovidbe organizirati službu bdijenja, u skladu s propisima o radioprometu.

Glava III.

LUKE

Članak 56.

(1) Luke moraju udovoljavati propisanim uvjetima sigurnosti plovidbe, zaštite mora od onečišćenja i sigurnosne zaštite.

(2) Sve fizičke i pravne osobe koje koriste luku, pomorski objekti koji se nalaze u luci dužni su se pridržavati ili udovoljavati pravilima o redu u lukama u pogledu sigurnosti plovidbe, zaštite ljudskih života, zaštite mora od onečišćenja koja propisuje ministar.

(3) U luci i drugim dijelovima unutarnjih morskih voda zabranjeno je obavljati aktivnosti utvrđene posebnim propisom.

(4) Rukovanje opasnim i ostalim tvarima u lukama, kao i uvjeti i način pod kojima će se obavljati ukrcavanje i iskrcavanje opasnih i štetnih tvari, rasutog i ostalih tereta u lukama, te način sprječavanja širenja onečišćenja, propisat će ministar.

(5) Ostala pitanja u svezi s lukama koja nisu uređena ovim Zakonikom, uređuju se posebnim zakonom.

Članak 57.

Luke mogu biti otvorene za javni promet ili za posebne namjene ako je prije toga utvrđeno da je udovoljeno propisanim uvjetima za sigurnost plovidbe u luci.

Članak 58.

(1) Tijelo koje upravlja lukom dužno je održavati luku tako da omogućava sigurnu plovidbu, pristajanje i vezivanje plovnih objekata, te ukrcaj ili iskrcaj putnika i tereta, te obavljati druge

poslove propisane ovim Zakonikom ili propisima donesenim na temelju ovoga Zakonika, kojima se osiguravaju sigurni uvjeti u luci.

(2) Tijelo iz stavka 1. ovoga članka dužno je održavati čistoću luke od predmeta koji ugrožavaju sigurnost plovidbe ili onečišćuju more.

Članak 59.

(1) Tijelo koje upravlja lukom otvorenom za javni promet dužno je uz jednake uvjete omogućiti svakoj fizičkoj i pravnoj osobi korištenje operativnih obala, lukobrana i drugih objekata u luci prema njihovoj namjeni i u granicama raspoloživih kapaciteta, ako ovim Zakonikom ili drugim zakonom nije drugačije određeno.

(2) U pogledu korištenja luke otvorene za međunarodni javni promet i plaćanja lučkih naknada strani su plovni objekti izjednačeni s hrvatskim, uz uvjet uzajamnosti.

(3) Primjenu međunarodnih preporuka o baždarenju balastnih prostora na tankerima za prijevoz ulja s izdvojenim balastnim tankovima u pogledu načina obračuna pristojbi, naknada i drugih pristojbi u lukama propisat će ministar.

Članak 60.

(1) Strani plovni objekt dužan je pri dolasku u luku predati nadležnoj lučkoj kapetaniji opću izjavu, zdravstvenu izjavu i izvadak iz popisa posade i popis putnika.

(2) Pri odlasku iz luke strani je plovni objekt dužan predati izvadak iz popisa posade i popis putnika samo za one osobe koje su ukrcane ili iskrcane dok se on nalazio u luci.

(3) Strani plovni objekt koji dolazi iz hrvatske luke ne predaje u drugoj hrvatskoj luci izvatke iz popisa posade i popisa putnika za one osobe koje se ne iskrcavaju niti ukrcavaju u toj luci.

Članak 61.

(1) Strani nuklearni brod koji namjerava uploviti u hrvatsku luku otvorenu za međunarodni pomorski promet dužan je zatražiti odobrenje za uplovljavanje u luku i pravodobno dostaviti ovjereni prijepis dokumentacije o sigurnosti nuklearnog postrojenja Ministarstvu.

(2) Ministarstvo će pribavljenu dokumentaciju o sigurnosti nuklearnog postrojenja dostaviti tijelu državne uprave nadležnom za nuklearnu sigurnost radi stručne ocjene i određivanja posebnog programa ispitivanja (mjerenja) sadržaja radioaktivnih tvari u okolini nuklearnog broda, te iznosa posebne pristojbe koju mora uplatiti poduzetnik broda za pokriće troškova posebnog programa.

(3) Ministarstvo će izdati brodu iz stavka 1. ovoga članka odobrenje za uplovljavanje u hrvatsku luku ako na temelju stručne ocjene tijela državne uprave nadležnog za nuklearnu sigurnost ustanovi da od tog broda ne prijeti povećana opasnost od uzrokovanja nuklearne štete i ako taj brod ima valjanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o osiguranju ili potvrdu o financijskom jamstvu, koju je izdao osiguravatelj, odnosno davatelj financijskog jamstva, do visine svote iz članka 831. ovoga Zakonika, te da su osigurana sredstva za posebnu pristojbu iz stavka 2. ovog članka.

(4) Prije uplovljavanja stranoga nuklearnog broda koji je dobio odobrenje iz stavka 3. ovoga članka, nadležna lučka kapetanija naredit će da tijelo državne uprave nadležno za nuklearnu sigurnost, na najprikladnijem mjestu, obavi odgovarajući pregled stanja nuklearne sigurnosti broda. Lučka kapetanija može, prema potrebi, obavljati ponovne preglede i za boravka broda u luci.

Članak 62.

(1) Domaći i strani brod koji prevozi više od 2.000 tona ulja kao teret, a nema potvrdu o osiguranju ili drugome financijskom jamstvu o imovinskoj odgovornosti za štetu onečišćenjem uljem predviđenu u članku 820. ovoga Zakonika, ne smije ulaziti u hrvatsku luku niti izlaziti iz hrvatske luke niti u njima ukrcavati ili iskrcavati ulje.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka odnosi se i na brod koji prevozi više od 2.000 tona ulja kao teret, koji je u vlasništvu strane države, a koji nije pokriven osiguranjem ili drugim financijskim jamstvom, ako nema potvrdu države u kojoj je upisan da je vlasništvo države i da je njegova odgovornost pokrivena u granicama predviđenima u članku 816. ovoga Zakonika.

Članak 63.

(1) Ako u luci ili drugim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske nastane požar ili druga nesreća koja ugrožava sigurnost ljudskih života ili plovnog objekta, nadležna lučka kapetanija je dužna narediti najbližem ili drugom brodu da odmah krene na mjesto požara, odnosno nesreće radi spašavanja ugroženih ljudskih života, ako time ne ugrožava svoj život.

(2) Plan intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora propisuje Vlada.

Glava IV.

PLOVIDBA I PELJARENJE

1. Plovidba

Članak 64.

(1) Zapovjednik broda, članovi posade broda, osoba koja upravlja brodicom ili jahtom i članovi posade brodice ili jahte moraju u plovidbi primjenjivati propisana pravila plovidbe, zaštite mora od onečišćenja, te propisane signale i oznake sukladno odredbama ovoga Zakonika i podzakonskih propisa donesenim na temelju ovoga Zakonika kojima se uređuje sigurna i uredna plovidba.

(2) Propise iz stavka 1. ovoga članka donosi ministar.

(3) Ministar će uz suglasnost s ministrom nadležnim za poslove zaštite okoliša donijeti propis o upravljanju i nadzoru vodenog balasta.

Članak 65.

(1) Oštećeni, nasukani ili potopljeni plovni objekti koji ometaju ili ugrožavaju sigurnost plovidbe ili znače opasnost od onečišćenja moraju se po nalogu nadležne lučke kapetanije bez odlaganja ukloniti s plovnog puta.

(2) Zabranjeno je na plovni put baciti predmete ili stvari koje mogu omesti ili ugroziti sigurnost plovidbe ili onečistiti more.

Članak 66.

(1) Plovni objekt koji dolazi iz inozemstva ne smije prometovati s drugim brodovima, tijelima, organizacijama i osobama na obali prije nego što od nadležne lučke kapetanije dobije odobrenje za slobodan promet s obalom.

(2) Strani brod, strani ratni brod i strana jahta dužni su viti zastavu svoje državne pripadnosti i zastavu Republike Hrvatske dok se nalaze u teritorijalnom moru i unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske, osim dok su u neškodljivom prolazu.

Članak 67.

Strani plovni objekt u raspremi može boraviti u unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske uz uvjete koje odredi ministar.

2. Peljarenje

Članak 68.

(1) Peljarenje je vođenje plovnog objekta od stručnih osoba (peljara) i davanje stručnih savjeta zapovjedniku plovnog objekta, radi sigurne plovidbe u lukama, tjesnacima i drugim područjima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske.

(2) Peljarenje može biti lučko i obalno.

(3) Lučko peljarenje je peljarenje plovnog objekta u području luke do određene granice, a obalno u dijelu unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske do granice lučkog peljarenja.

Članak 69.

(1) Poslove peljarenja u unutarnjim morskim vodama i u teritorijalnom moru Republike Hrvatske ne mogu bez posebnog odobrenja Ministarstva obavljati strane pravne osobe.

(2) Odobrenje će se izdati samo ako peljarenje ne može ili ne želi obaviti domaća pravna osoba.

(3) Protiv rješenja Ministarstva kojim se daje ili uskraćuje odobrenje iz stavka 1. ovoga članka ne može se uložiti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Članak 70.

(1) Zapovjednik broda dužan je zatražiti usluge peljarenja kada je ono obvezno.

(2) Obveznom peljarenju ne podliježu:

a) hrvatski ratni brodovi, hrvatski javni brodovi, brodovi koji služe za održavanje plovnih putova i objekata sigurnosti plovidbe na tim putovima, vodonosci, hrvatski putnički brodovi koji plove na redovnoj liniji,

b) brodovi čija je bruto tonaža manja od 500,

c) jahte čija je bruto tonaža manja od 1000.

(3) Iznimno, ministar može osloboditi obveznog lučkog peljarenja pojedini brod ili jahtu, osim brodova koji prevoze opasne ili štetne tvari, čija je bruto tonaža manja od 2000 za određeno razdoblje i na određenom lučkom području, pod uvjetom da je zapovjednik položio poseban ispit.

(4) Iznimno od odredbe stavka 2. točke b) ovoga članka lučka kapetanija može za pojedine vrste brodova čija je bruto tonaža manja od 500 odrediti da podliježu obveznom lučkom peljarenju.

(5) Peljarenje može obavljati samo trgovačko društvo koje za obavljanje ovih poslova dobije odobrenje Ministarstva.

(6) Obvezno peljarenje, njegove granice, vrijeme i mjesto ukrcavanja i iskrcavanja peljara određuje, za lučko peljarenje, lučka kapetanija, a za obalno peljarenje ministar.

(7) Uvjete koje mora zadovoljavati brod i zapovjednik kako bi mogao biti oslobođen obveznog peljarenja, te sadržaj ispita iz stavka 3. ovoga članka propisuje ministar.

(8) Uvjete na temelju kojih se izdaje odobrenje za obavljanje peljarenja, stručnu spremu, ovlaštenja i druge uvjete i obveze koji mora ispunjavati peljar, obrazac, način i uvjete izdavanja iskaznice peljara, uvjete koje mora ispunjavati trgovačko društvo koje obavlja poslove peljarenja, način obilježavanja peljarskih brodova i brodica i pozivnih znakova za peljarenje, kao i uvjeti i način obavljanja peljarenja, te prava i obveze peljara propisuje ministar.

Članak 71.

Neobvezno peljarenje traje dok ga ne otkaže peljareni plovni objekt ili dok on ne uđe u područje obveznog peljarenja, a peljar nije ovlašten obavljati takvo peljarenje.

Članak 72.

(1) Peljarenjem se može koristiti svaki plovni objekt uz jednake uvjete.

(2) U pogledu korištenja usluga peljarenja i plaćanja naknade za te usluge strani su plovni objekti izjednačeni s hrvatskim plovnim objektima, uz uvjet uzajamnosti.

(3) Najvišu dopuštenu visinu naknade za usluge peljarenja posebnim propisom utvrđuje ministar.

Članak 73.

(1) Peljarenje plovnog objekta, bez obzira je li obvezno ili nije, ne oslobađa zapovjednika broda dužnosti upravljanja plovidbom i manevriranjem plovnim objektom te odgovornosti koje iz toga nastaju.

(2) Brodar plovnog objekta koji se koristi uslugama peljara odgovara za radnje i propuste peljara jednako kao i za radnje i propuste člana posade svog broda.

Članak 74.

(1) Za naknadu štete što je peljar prouzroči brodaru plovnog objekta koji se koristi uslugama peljarenja odgovara trgovačko društvo u kojem je peljar zaposlen u trenutku prouzročenja štete, do visine osnovne naknade predviđene tarifom za obavljenju uslugu peljarenja pomnožene faktorom 300 ako se dokaže da je šteta nastala krivnjom peljara.

(2) Ugovor o ograničenju odgovornosti trgovačkog društva koje obavlja obvezno peljarenje, sklopljen protivno odredbi stavka 1. ovoga članka prije prouzročenja štete brodaru, nema pravni učinak.

(3) Ugovor o ograničenju odgovornosti trgovačkog društva obvezanog na naknadu štete prouzročene obavljanjem peljarenja koje nije obvezno, a koji je sklopljen prije prouzročenja štete na svotu manju od svote iz stavka 1. ovoga članka, nema pravni učinak.

Članak 75.

(1) Ako se prema ovom Zakoniku može tražiti naknada štete neposredno od peljara koji je prouzročio štetu, odredba članka 74. stavka 1. ovoga Zakonika primjenjuje se i na peljara, osim ako je peljar štetu prouzročio namjerno.

(2) Odgovornost peljara, zajedno s odgovornošću trgovačkog društva u kojem je peljar zaposlen, odnosno zajedno s odgovornošću druge pravne osobe čiji je peljar radnik, ne može prijeći granice odgovornosti iz članka 74. ovoga Zakonika, osim ako se dokaže da je peljar štetu prouzročio namjerno.

Glava V.

BROD

1. Utvrđivanje sposobnosti broda za plovidbu

Članak 76.

(1) Brod je sposoban za plovidbu u određenim kategorijama plovidbe i za određenu namjenu ako udovoljava odredbama ovoga Zakonika, propisa donesenih na temelju ovoga Zakonika i Tehničkim pravilima u svezi sa:

- 1) sigurnošću ljudskih života, broda i imovine,
- 2) sustavom upravljanja sigurnošću kompanije i broda,

- 3) sigurnosnom zaštitom,
- 4) sprječavanjem onečišćavanja pomorskog okoliša uljem, štetnim tvarima, otpadnim vodama i smećem,
- 5) sprječavanjem onečišćavanja zraka,
- 6) zaštitom pomorskog okoliša od bioinvazivnih vrsta u balastnim vodama,
- 7) zaštitom morskog okoliša od štetnog djelovanja sustava protiv obraštanja trupa,
- 8) zaštitom na radu, smještajem posade i drugih osoba zaposlenih na brodu,
- 9) uvjetima za prijevoz putnika,
- 10) sigurnošću uređaja za rukovanje teretom.

(2) Pored uvjeta iz stavka 1. ovoga članka brod je sposoban za plovidbu i:

1) ako je na njemu ukrcan barem najmanji propisani broj članova posade s odgovarajućim svjedodžbama o osposobljenosti i dopunskoj osposobljenosti koji brod mora imati za sigurnu plovidbu,

2) ako je smještaj i broj ukrcanih putnika u skladu sa:

– propisima kojima se uređuje prijevoz putnika,

– odredbama i uvjetima navedenim u brodskim ispravama, zapisima i knjigama i odobrenoj tehničkoj dokumentaciji,

3) ako je teret na brodu ukrcan, složen, raspoređen i osiguran u skladu sa:

– propisima kojima se uređuju uvjeti prijevoza tereta,

– odredbama i uvjetima navedenim u brodskim ispravama, zapisima i knjigama i odobrenoj tehničkoj dokumentaciji broda;

4) ako su na brodu osigurani propisani uvjeti pružanja medicinske skrbi i ako brod ima i propisno vodi brodsku ljekarnu.

(3) Kategoriju plovidbe pomorskih brodova propisuje ministar.

(4) Minimalne uvjete koje mora zadovoljavati brod, oprema i uređaji, radi pružanja odgovarajuće medicinske skrbi članovima posade, te opremu i obavezni sadržaj brodske ljekarne kao i očevidnike o sadržaju brodske ljekarne i način njihovog vođenja propisat će ministar nadležan za poslove zdravstva uz suglasnost ministra.

Članak 77.

(1) Sposobnost za plovidbu prema odredbama članka 76. stavak 1. ovoga Zakonika, utvrđuje priznata organizacija obavljanjem tehničkog nadzora i posvjedočuje izdavanjem odgovarajućih brodskih isprava, zapisa i knjiga u skladu s odredbama Tehničkih pravila.

(2) Tehnička pravila donosi ministar.

(3) Sposobnost broda za plovidbu prema odredbama članka 76. ovoga Zakonika provjerava se inspekcijskim nadzorom.

Članak 78.

(1) Tehnički nadzor obuhvaća:

- 1) odobrenje tehničke dokumentacije na temelju koje se brod gradi ili preinačuje,
- 2) tipno ili pojedinačno odobrenje strojeva, uređaja i opreme namijenjene za ugradnju u brod,
- 3) nadzor nad izradbom materijala, strojeva, uređaja i opreme namijenjene za ugradnju u brod u radionicama proizvođača,
- 4) odobrenje proizvođača i uslužnih tvrtki,
- 5) nadzor nad gradnjom trupa i ugradnjom strojeva, uređaja i opreme u brodogradilištu,
- 6) ocjenjivanje sustava upravljanja sigurnošću brodarara i broda,
- 7) verifikaciju sigurnosne zaštite broda,
- 8) preglede, ocjene i verifikacije postojećih brodova.

(2) Tehnički nadzor, na temelju zahtjeva kompanije ili graditelja za brod u gradnji obavlja priznata organizacija odnosno ovlaštena organizacija za sigurnosnu zaštitu brodova.

(3) Ugovorom o prijenosu ovlaštenja između Ministarstva i priznate organizacije, sukladno posebnom zakonu i međunarodno usvojenim normama utvrđuje se opseg, uvjeti, prava i obveze iz ovlaštenja za obavljanje tehničkog nadzora i izdavanje brodskih isprava, zapisa i knjiga.

Članak 79.

Pregledi, ocjene i verifikacije (u daljnjem tekstu: pregled) postojećih brodova mogu biti: osnovni, redoviti i izvanredni.

Članak 80.

Osnovni pregled je obavezan pregled kojem podliježe postojeći brod prije početka korištenja broda prigodom:

- 1) upisa u upisnik brodova,

2) izmjene namjene, granica plovidbe ili drugih svojstava broda na koje se odnose odredbe Tehničkih pravila.

Članak 81.

Redoviti pregledi su obvezni pregledi kojima podliježe postojeći brod u vremenskim razmacima propisanim Tehničkim pravilima.

Članak 82.

Izvanredni pregled jest obvezan pregled kojem podliježe postojeći brod:

- nakon što pretrpi nesreću ili se utvrde nedostaci koji mogu utjecati na sposobnost broda za plovidbu,
- prigodom popravaka ili obnove dijelova broda,
- prilikom odgode redovitih pregleda u skladu s odredbama Tehničkih pravila,
- kad je brod u raspremi dulje od jedne godine,
- prigodom privremene promjene namjene ili područja plovidbe,
- kad to za određeni brod zahtijevaju odredbe Tehničkih pravila, kao dodatak redovitim pregledima.

Članak 83.

(1) Pregled broda radi utvrđivanja njegove sposobnosti za obavljanje pokusne plovidbe je obvezan pregled kojemu podliježe brod prije polaska na pokusnu plovidbu.

(2) Opseg pregleda treba biti takav da se sa sigurnošću može utvrditi da brod udovoljava posebnim uvjetima propisanim za obavljanje pokusne plovidbe.

(3) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se na brod koji za vrijeme pokusne plovidbe vije zastavu Republike Hrvatske ili vije zastavu druge države ako se pokusna plovidba obavlja u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske.

(4) Uvjete i način obavljanja pokusne plovidbe osim uvjeta propisanih Tehničkim pravilima propisuje ministar.

Članak 84.

Opseg i način obavljanja osnovnog pregleda i pregleda radi utvrđivanja sposobnosti za obavljanje pokusne plovidbe kao i vrsta, učestalost, opseg, način obavljanja i mogućnost odgode redovitih pregleda propisani su Tehničkim pravilima.

Članak 85.

Stanje broda i njegove opreme kompanija treba održavati tako da brod u svakom smislu ostane sposoban za plovidbu bez opasnosti za brod, osobe na brodu, teret i okoliš.

Članak 86.

Poslije završetka nadzora nad gradnjom ili preinakom broda, ili bilo kojeg pregleda broda, ne smiju se bez prethodne suglasnosti priznate organizacije obavljati bilo kakve promjene ili preinake konstrukcije broda, strojnog uređaja, opreme ili drugih dijelova na koje se odnose zahtjevi Tehničkih pravila.

Članak 87.

(1) Ministarstvo može na temelju prijedloga priznate organizacije, brod novoga tipa, brod koji redovito ne obavlja međunarodna putovanja ili brod koji plovi u zaštićenim područjima, a na koji se primjenjuju odredbe međunarodnih ugovora, osloboditi udovoljavanja tim odredbama u slučajevima i uz uvjete predviđene tim ugovorima, ako utvrdi da je brod sposoban za plovidbu u uvjetima oslobađanja.

(2) Ministarstvo može na temelju prijedloga priznate organizacije, brod na koji se ne primjenjuju odredbe međunarodnih ugovora osloboditi udovoljavanja odredbi Tehničkih pravila u slučajevima i uz uvjete predviđene tim pravilima, ako utvrdi da je brod sposoban za plovidbu u uvjetima oslobađanja.

Članak 88.

Ako brod koji nije putnički udovoljava zahtjevu Tehničkih pravila za prijevoz putnika u posebnim uvjetima u granicama unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske, priznata organizacija može isti utvrditi sposobnim za privremeni prijevoz putnika u navedenim uvjetima i granicama.

2. Baždarenje brodova

Članak 89.

Baždarenje broda obavlja se radi utvrđivanja tonaže broda.

Članak 90.

Baždarenje brodova obavlja priznata organizacija prema Tehničkim pravilima.

Članak 91.

Baždarenju podliježu:

1) svaki brod koji se upisuje u hrvatski upisnik brodova,

2) strani brod koji u hrvatskoj luci podliježe plaćanju naknade čija se visina utvrđuje prema tonaži ako je baždarena prema pravilima čije se odredbe bitno razlikuju od odredbi Tehničkih pravila.

Članak 92.

Baždarenje broda obavlja se prije njegova upisa u upisnik brodova.

Članak 93.

(1) Ponovno baždarenje broda obavlja se:

1) ako su poslije baždarenja broda nastale promjene u rasporedu, konstrukciji, kapacitetu, uporabi prostora, broju putnika koji je dopušten da se prevozi brodom, dodijeljenom nadvođu ili dopuštenom gazu broda, zbog kojih se na brodu mijenja njegova tonaža,

2) ako se posumnja u pravilnost već obavljenog baždarenja,

3) ako se brod unutarne plovidbe upisuje u upisnik pomorskih brodova.

(2) U slučaju ponovnog baždarenja, prema odredbi stavka 1. točke 1) ovoga članka, ovisno o obavljenim preinakama broda, ponovno baždarenje mora se obaviti u cijelosti ili djelomično.

3. Brodske isprave, zapisi i knjige

Članak 94.

(1) Brodske isprave, zapisi i knjige koje brodovi moraju imati, služe kao dokaz o identitetu, sposobnosti za plovidbu i ostalim svojstvima broda.

(2) U brodske zapise i knjige, koje brodovi moraju voditi, unose se podaci o važnijim događajima na brodu i obavljenim radnjama na brodu.

Članak 95.

(1) Brodske isprave, zapisi i knjige propisane ovim Zakonikom moraju biti napisane na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

(2) Brodske isprave, zapisi i knjige izdane na temelju odredbi međunarodnih ugovora moraju uključivati i prijevod na engleskom jeziku, ako se to traži odredbama tih ugovora.

Članak 96.

Brodske isprave, zapisi i knjige propisane ovim Zakonikom moraju se nalaziti na brodu i uvijek biti dostupne u svrhu provjere.

Članak 97.

(1) Brodu upisanom u upisnik pomorskih trgovačkih brodova, upisnik pomorskih ribarskih brodova i upisnik pomorskih javnih brodova, izdaje se upisni list.

(2) Upisnim listom dokazuje se hrvatska državna pripadnost broda uz naznaku da brod ima pravo i dužnost vijati zastavu Republike Hrvatske, njegova namjena i područje plovidbe.

(3) Upisni list sadrži sve upise iz uložka glavne knjige upisnika broda u koji je brod upisan.

(4) U slučaju nepodudaranja sadržaja upisnog lista sa sadržajem upisnika brodova u pogledu upisanih prava na brodu važi ono što je upisano u upisniku brodova.

(5) Upisni list izdaje lučka kapetanija koja je upisala brod u upisnik.

Članak 98.

(1) Lučka kapetanija koja je izdala upisni list dužna je, po službenoj dužnosti, upise iz članka 97. ovoga Zakonika unijeti u upisni list broda.

(2) Kad se brodu promijeni ime, luka upisa, tonaža, vrsta pogona, znak raspoznavanja, namjena ili područje plovidbe, mora mu se zamijeniti i upisni list.

Članak 99.

(1) Privremeni upisni list izdaje se brodu nabavljenom u inozemstvu koji još nema upisni list te brodu koji je u inozemstvu, a izgubljen mu je upisni list.

(2) Brod koji još nije upisan u hrvatski upisnik brodova stječe privremenim upisnim listom hrvatsku državnu pripadnost i pravo i dužnost vijati zastavu Republike Hrvatske.

(3) Privremeni upisni list važi najdulje jednu godinu od njegova izdavanja, ali njegovo važenje prestaje i prije i to u trenutku kad brod stigne u prvu hrvatsku luku.

(4) Privremeni upisni list izdaje diplomatsko ili konzularno predstavništvo Republike Hrvatske.

Članak 100.

Pored upisnog ili privremenoga upisnog lista brodovi upisani u hrvatski upisnik brodova, moraju imati:

1) isprave, zapise i knjige propisane posebnim propisom koji donosi ministar,

2) isprave, zapise i knjige propisane Tehničkim pravilima.

Članak 101.

Sadržaj, obrasce, način vođenja isprava, zapisa i knjiga, kao i oblik, rokovi valjanosti, mogućnosti produljenja valjanosti, prestanak valjanosti, suspenzija ili povlačenje isprava, zapisa i knjiga, propisat će se propisom iz članka 100. stavak 1. točka 1) ovoga Zakonika, odnosno Tehničkim pravilima.

Glava VI.

PLUTAJUĆI OBJEKT I NEPOMIČNI ODOBALNI OBJEKT

1. Utvrđivanje sposobnosti za uporabu plutajućeg objekta i nepomičnoga odobalnog objekta

Članak 102.

(1) Plutajući objekt i nepomični odobalni objekt je sposoban za uporabu ako udovoljava odredbama ovoga Zakonika i propisa donesenih na temelju ovoga Zakonika i Tehničkim pravilima u svezi sa:

- 1) sigurnošću ljudskih života, objekta i imovine,
- 2) sprječavanjem onečišćavanja pomorskog okoliša uljem, štetnim tvarima, otpadnim vodama i smećem,
- 3) sprječavanjem onečišćavanja zraka,
- 4) zaštitom morskog okoliša od štetnog djelovanja sustava protiv obraštanja trupa,
- 5) zaštitom na radu, smještajem posade i drugih osoba na objektu,
- 6) sigurnošću uređaja za rukovanje teretom.

(2) Pored uvjeta iz stavka 1. ovoga članka plutajući i nepomični odobalni objekt je sposoban za uporabu:

- 1) ako ima barem najmanji propisan broj članova posade koji objekt mora imati za sigurnu uporabu,
- 2) da je smještaj i broj drugih osoba na objektu u skladu sa odredbama i uvjetima navedenim u ispravama, zapisima, knjigama i odobrenoj tehničkoj dokumentaciji,
- 3) ako je teret na objektu složen, raspoređen i osiguran u skladu s odredbama i uvjetima navedenim u ispravama, zapisima, knjigama i odobrenoj tehničkoj dokumentaciji objekta,
- 4) ako je sigurno privezan, usidren, položen na morsko dno, odnosno djelomično ili potpuno ukopan u morsko dno.

(3) Ako se plutajući ili nepomični odobalni objekt postavlja ili upotrebljava u unutrašnjim morskim vodama ili teritorijalnom moru Republike Hrvatske, pored uvjeta propisanih stavcima 1. i 2. ovog članka, mora zadovoljavati uvjete određene lokacijskom dozvolom, odnosno detaljnim planom uređenja.

(4) Ministar će propisati najmanji broj i stručnu osposobljenost stručnih radnika na plutajućim i nepomičnim odobalnim objektima.

Članak 103.

Glede utvrđivanja sposobnosti za uporabu prema odredbama članka 102. točke 1) ovoga Zakonika na način primjeren za određenu lokaciju i određenu namjenu, primjenjuju se odredbe članka 77. – 82. i 84. – 86. ovoga Zakonika.

2. Baždarenje plutajućih objekata i nepomičnih odobalnih objekata

Članak 104.

(1) Glede baždarenja plutajućeg objekta na način primjeren za određenu namjenu, primjenjuju se odredbe članka 89. – 93. ovoga Zakonika.

(2) Na nepomične odobalne objekte ne primjenjuju se odredbe u svezi s baždarenjem.

3. Isprave, zapisi i knjige plutajućeg objekta i nepomičnoga odobalnog objekta

Članak 105.

Glede isprava, zapisa i knjiga plutajućeg i nepomičnoga odobalnog objekta na način primjeren namjeni, primjenjuju se odredbe članka 94. – 101. ovoga Zakonika.

Članak 106.

(1) Nepomični odobalni i plutajući objekti koji se postavljaju u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, postavljaju se sukladno lokacijskoj dozvoli odnosno detaljnom planu uređenja.

(2) U postupku izdavanja lokacijske dozvole ili drugog akta iz stavka 1. ovoga članka nadležno tijelo je dužno pribaviti suglasnost lučke kapetanije glede sigurnosti plovidbe.

(3) Ukoliko se objekt iz stavka 1. ovoga članka privezuje, sidri, polaže ili ukopava na području luke, pored suglasnosti iz stavka 2. ovoga članka, potrebna je i suglasnost nadležne lučke uprave.

Članak 107.

(1) Plutajući i nepomični odobalni objekti upisuju se u upisnik plutajućih objekata i nepomičnih odobalnih objekata koje vodi lučka kapetanija za objekte koji se nalaze na njenom području.

(2) U upisnik plutajućih objekata i nepomičnih odobalnih objekata u gradnji može se na zahtjev vlasnika objekta upisati objekt koji se gradi u hrvatskom brodogradilištu.

Članak 108.

Na upis plutajućeg objekta i nepomičnoga odobalnog objekta u upisnik plutajućih objekata i nepomičnih odobalnih objekata na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakonika o upisu brodova, ako nije drugačije određeno.

Članak 109.

(1) Pored isprava iz članka 315. ovoga Zakonika, uz prijavu za prvi upis prilaže se odobrenje nadležnog tijela državne uprave i suglasnost nadležne lučke uprave iz članka 106. ovoga Zakonika.

(2) Odobrenje i suglasnost iz stavka 1. ovoga članka prilaže se i u slučaju svake promjene mjesta priveza, odnosno sidrenja objekta.

Članak 110.

(1) Oznaka plutajućeg objekta i nepomičnoga odobalnog objekta sastoji se iz prva dva slova koja se uzimaju iz imena luke u kojoj je sjedište lučke kapetanije kod koje se objekt upisuje i broja koji označava redni broj u upisniku plutajućih objekata i nepomičnih odobalnih objekata.

(2) Rješenje o oznaci donosi nadležna lučka kapetanija.

Glava VII.

BRODICA I JAHTA

1. Utvrđivanje sposobnosti za plovidbu brodice i jahte

Članak 111.

(1) Brodica ili jahta je sposobna za plovidbu u određenim područjima plovidbe i za određenu namjenu ako udovoljava odredbama ovoga Zakonika, propisa donesenih na temelju ovoga Zakonika i Tehničkim pravilima u svezi sa:

- 1) sigurnošću ljudskih života, brodice ili jahte i imovine,
- 2) sprečavanjem onečišćavanja pomorskog okoliša uljem, štetnim tvarima, otpadnim vodama i smećem,
- 3) zaštitom morskog okoliša od štetnog djelovanja sustava protiv obraštanja trupa,
- 4) zaštitom na radu, smještajem posade i putnika na jahti ili brodici,
- 5) sprječavanjem onečišćenja zraka,
- 6) uvjetima za prijevoz putnika,
- 7) sigurnošću uređaja za rukovanje teretom.

(2) Pored uvjeta iz stavka 1. ovoga članka, brodica ili jahta je sposobna za plovidbu i:

- 1) ako brodicom ili jahtom upravlja osoba s odgovarajućom svjedodžbom, odnosno uvjerenjem o osposobljenosti, te ako ima najmanji propisan broj članova posade s odgovarajućim svjedodžbama, odnosno uvjerenjima o osposobljenosti koji brodica ili jahta mora imati za sigurnu plovidbu,
- 2) ako je smještaj i broj ukrcanih osoba u skladu s odredbama i uvjetima navedenim u ispravama, zapisima, knjigama i odobroj tehničkoj dokumentaciji brodice ili jahte,
- 3) ako je teret na brodici ukrcan, složen, raspoređen i osiguran u skladu s odredbama i uvjetima navedenim u ispravama, zapisima i odobroj tehničkoj dokumentaciji brodice.

(3) Uvjete koje mora ispunjavati brodica ili jahta prema stavku 2. točka 1) ovoga članka, te granice plovidbe brodica i jahti propisuje ministar.

(4) Minimalne uvjete koje mora zadovoljavati brodica ili jahta, njena oprema i uređaji, radi pružanja odgovarajuće medicinske skrbi članovima posade, te opremu i obavezni sadržaj brodske ljekarne za brodice ili jahte propisat će ministar nadležan za poslove zdravstva uz suglasnost ministra.

Članak 112.

(1) Sposobnost za plovidbu prema odredbama članka 111. stavka 1. ovoga Zakonika, utvrđuje se obavljanjem tehničkog nadzora i posvjedočuje izdavanjem odgovarajućih isprava, zapisa i knjiga.

(2) Tehnička pravila donosi ministar.

(3) Sposobnost za plovidbu brodice i jahte prema odredbama članka 111. ovoga Zakonika provjerava se inspekcijskim nadzorom.

Članak 113.

(1) Pravna ili fizička osoba koja namjerava započeti gradnju brodice ili jahte dužna je prije početka gradnje brodice ili jahte podnijeti prijavu gradnje priznatoj organizaciji, ovlaštenom tijelu, odnosno nadležnoj lučkoj kapetaniji ili ispostavi koja je ovlaštena obavljati nadzor nad gradnjom.

(2) Tehnički nadzor za brodice za gospodarske i javne svrhe i jahte duljine veće od 24 m obuhvaća:

1) odobrenje tehničke dokumentacije na temelju koje se brodica/jahta gradi (ili preinačuje),

2) tipno ili pojedinačno odobrenje strojeva, uređaja i opreme namijenjene za ugradnju u brodicu/jahtu,

3) nadzor nad izradbom materijala, strojeva, uređaja i opreme namijenjene za ugradnju u brodicu/jahtu u radionicama proizvođača,

4) odobrenje proizvođača i uslužnih tvrtki,

5) nadzor nad gradnjom trupa i ugradnjom strojeva, uređaja i opreme kod graditelja,

6) preglede postojećih brodica i jahti.

(3) Tehnički nadzor za brodice za sport i razonodu i jahte duljine do 24 m obuhvaća:

1) ocjenu sukladnosti brodice ili jahte za vrijeme gradnje kod graditelja,

2) preglede postojećih brodica i jahti.

(4) Nadzor nad gradnjom za pomorske objekte iz stavka 2. ovoga članka obavlja priznata organizacija.

(5) Ocjenu sukladnosti za vrijeme gradnje za plovne objekte iz stavka 3. ovoga članka obavlja ovlašteno tijelo.

(6) Ocjenu sukladnosti za vrijeme gradnje brodice za razonodu koja se gradi za vlastite potrebe, obavlja lučka kapetanija ili ispostava lučke kapetanije.

(7) Lučka kapetanija ili ispostava lučke kapetanije može ocjenu sukladnosti za vrijeme gradnje, ako isto ocijeni primjerenim, povjeriti ovlaštenom tijelu.

(8) Ocjenu sukladnosti za vrijeme gradnje jahte koja se gradi za vlastite potrebe obavlja ovlašteno tijelo.

(9) Preglede postojećih jahti obavlja priznata organizacija.

(10) Preglede postojećih brodica obavlja lučka kapetanija ili ispostava lučke kapetanije.

(11) Ugovorom o prijenosu ovlaštenja između Ministarstva i priznate organizacije, odnosno ovlaštenog tijela sukladno posebnom propisu i međunarodno usvojenim normama utvrđuje se opseg, uvjeti i obveze iz ovlaštenja za obavljanje tehničkog nadzora i izdavanje isprava, zapisa i knjiga.

Članak 114.

Pregledi brodica i jahti mogu biti: osnovni, redoviti i izvanredni.

Članak 115.

(1) Osnovni pregled je obavezan pregled kojem podliježe brodice i jahta prije početka korištenja brodice i jahte prigodom:

1) upisa u očevidnik brodica i upisnik jahti

2) izmjene namjene, granica plovidbe ili drugih svojstava brodice i jahte na koje se odnose odredbe Tehničkih pravila.

(2) Osnovnim pregledom neće se provjeravati konstrukcija, uređaji i oprema brodice i jahte obuhvaćena ispravom o tehničkom nadzoru za vrijeme gradnje izdanom od priznate organizacije ili ovlaštenog tijela.

Članak 116.

Redoviti pregledi su obvezni pregledi kojima podliježe postojeća brodice i jahta u vremenskim razmacima propisanim Tehničkim pravilima.

Članak 117.

(1) Izvanredni pregled jest obavezan pregled kojem podliježe postojeća brodice ili jahta:

- nakon što pretrpi nesreću ili se utvrde nedostaci koji mogu utjecati na sposobnost brodice ili jahte za plovidbu,
- prigodom popravaka ili obnove dijelova brodice ili jahte,
- prilikom odgode redovitih pregleda u skladu s odredbama Tehničkih pravila,
- kad je brodice ili jahta u raspremi dulje od jedne godine,
- prigodom privremene promjene namjene ili područja plovidbe.

(2) Osoba koja upravlja brodicom ili jahtom koja je pretrpila pomorsku nesreću dužna je na propisan način i u propisanom roku prijaviti pomorsku nesreću lučkoj kapetaniji ili ispostavi lučke kapetanije.

2. Baždarenje brodice i jahte

Članak 118.

- (1) Baždarenje brodice i jahte obavlja se radi utvrđivanja tonaže.
- (2) Baždarenje brodice i jahti obavlja se sukladno Tehničkim pravilima.
- (3) Baždarenje brodice ili jahte obavlja tijelo koje je ovlašteno obavljati osnovni pregled brodice ili jahte.
- (4) Brodice i jahte baždare se prije upisa u očevidnik brodice, odnosno upisnik jahti.

Članak 119.

(1) Ponovno baždarenje brodice i jahte obavlja se:

1) ako su poslije baždarenja brodice ili jahte nastale promjene u rasporedu, konstrukciji, kapacitetu, uporabi prostora, broju putnika koji je dopušten da se prevozi brodicom ili jahtom, dodijeljenom nadvođu ili dopuštenom gazu brodice, zbog kojih se na brodici/jahti mijenja njena tonaža,

2) ako se posumnja u pravilnost već obavljenog baždarenja.

(2) U slučaju ponovnog baždarenja, prema odredbi stavka 1. točke 1) ovoga članka, ovisno o obavljenim preinakama brodice ili jahte, ponovno baždarenje mora se obaviti u cijelosti ili djelomično.

3. Isprave, zapisi i knjige brodice i jahte

Članak 120.

(1) Isprave, zapisi i knjige koje brodice i jahte moraju imati, služe kao dokaz o identitetu, sposobnosti za plovidbu i ostalim svojstvima.

(2) Jahti upisanoj u upisnik jahti izdaje se upisni list.

(3) Na oblik, sadržaj i način izdavanja upisnog lista i privremenoga upisnog lista na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 97. – 100. ovoga Zakonika.

Članak 121.

(1) Isprave, zapisi i knjige propisane ovim Zakonikom moraju biti napisane na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

(2) Isprave, zapisi i knjige koje se izdaju brodicama i jahtama u međunarodnoj plovidbi moraju uključivati i prijevod na engleski jezik.

Članak 122.

Isprave, zapisi i knjige propisane ovim Zakonikom moraju se nalaziti na brodici i jahti i uvijek biti dostupne u svrhu provjere.

Članak 123.

Način izdavanja, sadržaj i vrste isprava, zapisa i knjiga, osim onih propisanih Tehničkim pravilima, propisuje ministar.

Članak 124.

Isprava o sposobnosti brodice ili jahte za plovidbu koju izdaje strana država priznaje se uz uvjet uzajamnosti.

Glava VIII.

POSADA BRODA

1. Zajedničke odredbe

Članak 125.

(1) Posadu broda čine zapovjednik i druge osobe ukrcane za obavljanje poslova na brodu i upisane u popis posade.

(2) Prilikom ukrcanja na brod u međunarodnoj plovidbi član posade broda mora imati zaključen ugovor o radu u pisanom obliku.

Članak 126.

(1) U smislu odredaba ove glave Zakonika brod u međunarodnoj plovidbi je brod koji plovi iz hrvatske u stranu luku i obrnuto ili između stranih luka ili plovi na otvorenom moru ili u teritorijalnim vodama stranih država radi pružanja usluga vezanih uz djelatnosti na pučini kao što su istraživanje i iskorištavanje energenata i sl.

(2) Brod u javnom prijevozu u linijskom obalnom pomorskom prometu koji obavlja prijevoz između hrvatskih i stranih luka ne smatra se brodom u međunarodnoj plovidbi.

Članak 127.

(1) Poslodavac može s članom posade broda u međunarodnoj plovidbi sklopiti više uzastopnih ugovora o radu na određeno vrijeme na temelju kojih se zasniva radni odnos na istim poslovima za neprekinuto razdoblje dulje od razdoblja utvrđenog općim propisima o radu.

(2) Članu posade broda hrvatske državne pripadnosti u međunarodnoj plovidbi može se isplaćivati plaća i druga primanja koja potražuje na temelju ugovora o radu i/ili kolektivnog ugovora za pomorce, ili izvan ugovorno u stranim sredstvima plaćanja.

Članak 128.

(1) Član posade broda u međunarodnoj plovidbi je obveznik obračunavanja i plaćanja poreza na dohodak ostvaren na temelju primitaka od rada na brodu u međunarodnoj plovidbi i doprinosa za sva obvezna osiguranja.

(2) Prijavu i odjavu za mirovinsko i zdravstveno osiguranje člana posade broda u međunarodnoj plovidbi podnosi poslodavac, odnosno brodar.

Članak 129.

(1) Mjesečna osnovica za obračun doprinosa iz članka 128. stavak 1. ovoga Zakonika jest plaća koju bi član posade broda ostvario za iste odnosno slične poslove na brodu u nacionalnoj plovidbi, a koju utvrđuje ministar posebnim propisom.

(2) Visinu pomorskog dodatka člana posade broda u međunarodnoj plovidbi koji se ne uključuje u oporezivi dio dohotka utvrđuje ministar nadležan za poslove financija.

(3) Poslodavac nije obvezan plaćati poreze, prireze i doprinose i druga davanja na isplate članu posade broda u međunarodnoj plovidbi.

Članak 130.

(1) Za obavljanje poslova kojima se osigurava plovidba brod mora imati propisani broj članova posade s odgovarajućim valjanim svjedodžbama o osposobljenosti i dopunskoj osposobljenosti.

(2) Najmanji broj članova posade potreban za sigurnu plovidbu koji moraju imati brodovi hrvatske državne pripadnosti propisat će ministar.

Članak 131.

(1) Član posade broda hrvatske trgovačke mornarice koji obavlja poslove kojima se osigurava plovidba može biti osoba koja ima odgovarajuću životnu dob, koja je stekla odgovarajuće zvanje i koja za obavljanje poslova tog zvanja na brodu ima odgovarajuću svjedodžbu o osposobljenosti, te vježbenik palube ili stroja.

(2) Zvanja članova posade brodova hrvatske trgovačke mornarice stječu se položenim odgovarajućim ispitom za određeno zvanje.

(3) Osim svjedodžbi o osposobljenosti, za obavljanje poslova odgovarajućeg zvanja iz stavka 1. ovoga članka, članovi posade mogu stjecati i svjedodžbe o dopunskoj osposobljenosti.

(4) Svjedodžbe o dopunskoj osposobljenosti iz stavka 3. ovoga članka stječu se redovitom naobrazbom ili položenim odgovarajućim ispitom.

(5) Svjedodžbu o osposobljenosti za obavljanje poslova na brodu može se izdati samo osobi koja je tjelesno i duševno sposobna obavljati poslove na brodu, te nije ovisna o opojnim drogama i alkoholu, što se utvrđuje liječničkim pregledom i provjerava periodičnim liječničkim pregledom.

(6) Način, uvjeti, opseg i sadržaj utvrđivanja zdravstvene sposobnosti članova posade brodova utvrđuje ministar nadležan za poslove zdravstva uz suglasnost ministra.

Članak 132.

(1) Izobrazbu pomoraca radi stjecanja svjedodžbi o osposobljenosti iz članka 131. ovoga Zakonika obavljaju pomorska učilišta na temelju rješenja o povjeravanju izobrazbe koje izdaje Ministarstvo.

(2) Obrazovanje pomoraca radi stjecanja svjedodžbi o osposobljenosti iz članka 131. ovoga Zakonika obavlja pomorsko učilište ovlašteno posebnim propisima i uz suglasnost Ministarstva.

(3) Ukoliko se utvrdi da pomorsko učilište ne zadovoljava uvjete na temelju kojih mu je izdano rješenje o povjeravanju izobrazbe ili suglasnost za obrazovanje pomoraca ili se utvrdi bilo koja druga nepravilnost u radu pomorskog učilišta, može mu se oduzeti rješenje o povjeravanju izobrazbe ili suglasnost na ovlaštenje za obrazovanje pomoraca i prije isteka njihove valjanosti.

(4) Uvjete i način stjecanja svjedodžbi o osposobljenosti i dopunskoj osposobljenosti pomoraca i uvjete za povjeravanje izobrazbe ili izdavanja suglasnosti pomorskim učilištima za obrazovanje pomoraca, kao i visinu naknade za odobrenje održavanja izobrazbe pomoraca propisuje ministar.

Članak 133.

Zapovjednik i član posade mora obavljati poslove na brodu, brodici ili jahti, u skladu sa svojim dužnostima propisanim ovim Zakonikom, drugim propisima i pravilima navigacije, te drugim propisima donesenim na temelju ovoga Zakonika iz područja sigurnosti plovidbe, zaštite ljudskih života na moru i zaštite morskog okoliša.

Članak 134.

(1) Zapovjednik, član posade broda, jahte ili brodice ne smije biti pod utjecajem alkohola i/ili opojnih droga i/ili drugih tvari koje mijenjaju stanje svijesti, bolestan ili premoren.

(2) Zapovjednik, član posade broda, jahte ili brodice ne smije tijekom obavljanja dužnosti na brodu, brodici ili jahti imati više od 0,5 g/kg alkohola u krvi.

(3) Ako inspektor sigurnosti plovidbe lučke kapetanije i druga osoba ovlaštena za nadzor sigurnosti plovidbe utvrdi da su nastupile okolnosti iz stavka 1. i 2. ovoga članka, kao mjeru opreza, naložit će zapovjedniku broda, jahte, odnosno voditelju brodice da člana posade broda, jahte ili brodice odmah udalji iz službe na rok ne dulji od 8 dana.

(4) Ako je utvrđeno da je pod utjecajem alkohola ili opojnih droga ili drugih tvari koje mijenjaju stanje svijesti, bolestan ili premoren zapovjednik broda, jahte ili voditelj brodice, inspektor ili druga osoba ovlaštena za nadzor sigurnosti plovidbe, kao mjeru opreza, odmah će udaljiti iz službe zapovjednika broda ili jahte, odnosno voditelja brodice na rok ne dulji od 8 dana i o tome će izvijestiti broдача, odnosno vlasnika brodice.

(5) Ako zbog udaljenja iz službe zapovjednika ili člana posade brod, brodica ili jahta ne udovoljavaju uvjetima o najmanjem broju članova posade za sigurnu plovidbu inspektor sigurnosti plovidbe ili druga ovlaštena osoba će zabraniti isplavljenje broda.

(6) Odredbe stavka 1. – 5. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuje i na članove posade svih drugih pomorskih objekata i peljara.

Članak 135.

(1) Član posade za vrijeme obavljanja straže ne smije napustiti mjesto i prostoriju u kojoj se obavlja straža bez odobrenja dežurnog časnika.

(2) Časnik straže za trajanja straže ne smije napustiti svoje mjesto na straži bez odobrenja zapovjednika.

(3) Način obavljanja poslova iz članka 133. ovoga Zakonika te uvjete, način i druga pitanja u svezi s održavanjem straže članova posade na brodovima propisuje ministar.

Članak 136.

(1) U predjelima gustog prometa, u uvjetima ograničene vidljivosti i u svima ostalim opasnim plovidbenim okolnostima kad se rabi uređaj za automatsko kormilarenje, treba postojati izravna mogućnost da dežurni časnik i kormilar preuzmu kormilarenje broda.

(2) Prebacivanje od automatskog na ručno kormilarenje i obratno treba obaviti osobno dežurni časnik straže na mostu.

Članak 137.

(1) Za zapovjednika i člana posade na brodu može se ukrcati samo osoba koja ima pomorsku knjižicu ili odobrenje za ukrcavanje.

(2) Pomorska knjižica jest isprava kojom se dokazuje zdravstvena sposobnost, svojstvo u kojemu je član posade ukrcan na brod te trajanje plovidbene službe.

(3) Pomorska knjižica i odobrenje za ukrcavanje jesu osobne isprave osobe kojoj su izdane.

(4) Pomorska knjižica izdana od nadležne lučke kapetanije, služi i kao putna isprava (putovnica) i ovlašćuje osobu da bude član posade broda koji plovi u inozemstvo te da putuje u inozemstvo radi ukrcavanja na brod ili da se nakon iskrcavanja s broda u inozemstvu vrati u Republiku Hrvatsku.

(5) Uvjete, način izdavanja, sadržaj, obrasce i nadležnost lučkih kapetanija za izdavanje pomorskih knjižica i odobrenja za ukrcavanje propisuje ministar.

Članak 138.

Ako član posade broda za trajanja, odnosno nakon prestanka službe na brodu bude iskrcan s broda izvan njegove luke ukrcavanja, brodar mu je dužan osigurati povratak u mjesto njegova prebivališta; ako to brodar ne učini, povratno putovanje u njegovo prebivalište dužno je osigurati diplomatsko, odnosno konzularno predstavništvo Republike Hrvatske na teret brodara broda s kojeg je takav član posade iskrcan.

Članak 139.

(1) Troškove povratnog putovanja člana posade broda snosi brodar.

(2) Brodar ima pravo regresa za naplatu svih troškova povratnoga putovanja od člana posade broda koji se bez odobrenja iskrcao s broda i time svojom krivnjom doveo do prestanka zaposlenja ili koji se iskrcao s broda zbog ozljede ili oboljenja koje je sebi prouzročio namjerno ili grubom nepažnjom.

(3) Troškovi povratnog putovanja člana posade broda obuhvaćaju troškove za smještaj, hranu i prijevoz člana posade od trenutka njegova iskrcavanja s broda do trenutka njegova povratka u mjesto njegova prebivališta.

Članak 140.

(1) Povratno putovanje smatra se osiguranim i ako je članu posade broda osiguran odgovarajući posao na brodu koji plovi u luku njegova ukrcavanja.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka članu posade pripada naknada za poslove koje je obavljao na brodu.

Članak 141.

Odredbe članka 137., 138., 139. i 140. ovoga Zakonika primjenjuju se i na strance koji su članovi posade hrvatskog broda.

Članak 142.

U inozemnim lukama član posade broda koji je državljanin Republike Hrvatske može se, radi zaštite svojih prava i interesa iz radnog odnosa, obraćati diplomatskim ili konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske.

Članak 143.

(1) Član posade broda dužan je odmah obavijestiti zapovjednika broda, odnosno dežurnog časnika:

1) o svakom izvanrednom događaju koji bi mogao ugroziti sigurnost broda, putnika, drugih osoba ili tereta na brodu te onečistiti okoliš uljem, opasnim kemikalijama i štetnim tvarima s broda,

2) kad, u plovidbi plovnim putevima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske ustanovi da pojedini svjetionici i svjetla, te ostala pomagala za navigaciju ne rade, odnosno oznake ili plutače nisu na svome mjestu.

(2) O neispravnostima iz stavka 1. točke 2) ovoga članka zapovjednik broda bez odgađanja dužan je obavijestiti nadležnu lučku kapetaniju.

(3) U slučaju opasnosti, brodoloma ili druge nesreće članovi posade broda dužni su zalagati se za spašavanje broda, putnika, drugih osoba na brodu, te tereta kao i za zaštitu okoliša dok zapovjednik broda ne naredi da se brod napusti.

(4) Način obavljanja meteorološke službe na brodovima propisat će ministar.

Članak 144.

(1) Brodar je dužan članu posade nadoknaditi štetu prouzročenu stvarima namijenjenim za njegovu osobnu uporabu na brodu koje su mu uništene ili oštećene pri brodolomu ili drugoj nesreći broda.

(2) Član posade koji je zaposlen kod brodar, u slučaju brodoloma, ima pravo na naknadu za svaki dan stvarnog trajanja nezaposlenosti, u visini plaće koju mu je trebalo isplatiti prema ugovoru, time da ukupni iznos naknade, koja mu se ima isplatiti, ne može premašiti iznos dvomjesečne plaće.

(3) U pogledu povratnog putovanja člana posade broda koji je pretrpio brodolom primjenjuju se odredbe članka 138. – 141. ovoga Zakonika.

Članak 145.

(1) Za štetu nastalu zbog tjelesne ozljede ili smrti člana posade ili zbog narušenja zdravlja koju član posade pretrpi na radu ili u svezi s radom na brodu, odgovara brodar ako ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivnje.

(2) Za štetu iz stavka 1. ovoga članka nastalu od opasne stvari ili opasne djelatnosti brodar odgovara prema općim propisima o odgovornosti za štetu od opasne stvari ili opasne djelatnosti.

(3) Za štetu iz stavka 1. ovoga članka koju član posade broda pretrpi na radu ili u vezi s radom na brodu uslijed nepostojanja uvjeta za siguran rad, brodar odgovara ako ne dokaže da je član posade broda štetu uzrokovao namjerno ili krajnjom nepažnjom.

(4) Za štete iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka solidarno odgovaraju brodar, poslovođa, kompanija i poslodavac.

2. Zapovjednik broda

Članak 146.

- (1) Posadom i svim drugim osobama na brodu zapovijeda zapovjednik broda.
- (2) Zapovjednik broda mora biti državljanin Republike Hrvatske.
- (3) Zapovjednika broda imenuje i razrješava dužnosti kompanija.
- (4) U slučaju smrti, spriječenosti ili odsutnosti zapovjednika broda zamjenjuje, sa svim njegovim ovlaštenjima, prvi časnik palube, odnosno drugi neposredno niži časnik palube koji je državljanin Republike Hrvatske.
- (5) Odredba stavka 2. ovog članka ne odnosi se na jahtu stranog vlasnika upisanu u hrvatski upisnik brodova.

Članak 147.

- (1) Zapovjednik broda odgovoran je za sigurnost broda i red na brodu i, u granicama određenim ovim Zakonikom i drugim propisima, ima javna ovlaštenja na brodu i zastupa kompaniju.
- (2) Ako je zapovjednik strane jahte upisane u hrvatski upisnik jahti strana fizička osoba, javna ovlaštenja iz stavka 1. ovoga članka ima član posade ako je državljanin Republike Hrvatske ili ima boravište na području Republike Hrvatske.

Članak 148.

- (1) Zapovjednik broda dužan je brinuti se o opskrbi broda, o brodskoj administraciji, o njegovu održavanju, o održavanju i ispravnom stanju trupa broda, strojeva, uređaja i opreme, pomorskim navigacijskim kartama i publikacijama, o sigurnosti brodskih uređaja za ukrcavanje i iskrcavanje putnika, opasnog i ostalog tereta, o pravilnom ukrcavanju, slaganju, prijevozu i iskrcavanju opasnog i ostalog tereta, o pravilnom ukrcavanju, smještaju i iskrcavanju putnika i o izvršavanju svih zadataka u vezi s procesom rada.
- (2) Zapovjednik broda dužan je u propisanim rokovima obavljati vježbe s brodicama i ostalim sredstvima za spašavanje te uređajima za otkrivanje, sprječavanje i gašenje požara.
- (3) Zapovjednik broda dužan je za plovidbe biti na brodu.
- (4) Zapovjednik broda dužan je prije polaska na put provjeriti ispravnost broda i količinu zaliha koja mu omogućuje da obavi određeno putovanje i osigurati da se sve propisane isprave i knjige, ažurirane pomorske navigacijske karte i publikacije te članovi posade nalaze na brodu, a pri prijevozu putnika – osobito utvrditi jesu li poduzete sve mjere za sigurnost putnika.

Članak 149.

(1) Zapovjednik broda, odnosno časnik palube u smjeni koji upravlja vođenjem broda dužan je poduzimati sve mjere potrebne za sigurnost broda i plovidbe.

(2) Zapovjednik broda dužan je osobno upravljati brodom kad god to zahtijeva sigurnost broda, a osobito kad brod ulazi u luku, kanal ili rijeku ili kad izlazi iz njih te za ograničene vidljivosti.

(3) Prisutnost peljara na brodu ne oslobađa zapovjednika broda odgovornosti za upravljanje brodom.

Članak 150.

(1) Ako nastupe događaji koji brod ili osobe na njemu dovedu u opasnost, zapovjednik broda dužan je poduzeti sve mjere za spašavanje osoba i otklanjanje opasnosti za brod i stvari na brodu te za zaštitu okoliša.

(2) Ako je u slučaju iz stavka 1. ovoga članka potrebno da se žrtvuje brod ili ošteti teret ili druge stvari na brodu, zapovjednik broda dužan je žrtvovati ili oštetiti teret, druge stvari ili brodske uređaje ili opremu koji nisu nužni za plovidbu, ili dijelove broda čije je žrtvovanje ili oštećenje manje štetno za brodaru i osobe zainteresirane za teret na brodu.

Članak 151.

(1) Ako su u slučaju opasnosti za brod sve mjere poduzete za spašavanje broda ostale bez uspjeha, i ako je propast broda neizbježna, zapovjednik broda dužan je prije svega poduzeti mjere potrebne za spašavanje putnika i drugih osoba na brodu, ukloniti brod prije potonuća s plovnog puta na unutarnjim morskim vodama, ako je to moguće, te narediti da se brod napusti.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka zapovjednik broda dužan je poduzeti i sve mjere potrebne za spašavanje brodskog dnevnika, a ako okolnosti slučaja dopuštaju – i mjere za spašavanje drugih brodskih knjiga, brodskih isprava, pomorskih karata dotičnog putovanja i brodske blagajne.

(3) Zapovjednik broda smije napustiti brod tek pošto je, u granicama stvarne mogućnosti, poduzeo sve mjere iz stavka 1. i 2. ovoga članka.

Članak 152.

(1) Ako na brodu nastupi događaj koji ugrožava sigurnost broda ili plovidbe, ili ako se desi izvanredni događaj brodu, putnicima, drugim osobama, teretu ili stvarima na brodu, ili ako se opazi onečišćenje uljem, opasnim kemikalijama i štetnim tvarima na plovnom putu, zapovjednik broda dužan je opis tog događaja, odnosno bilješku o opaženom onečišćenju na plovnom putu odmah unijeti u brodski dnevnik, a najkasnije u roku od 24 sata.

(2) Zapovjednik broda dužan je o događaju iz stavka 1. ovoga članka, odmah nakon dolaska, a najkasnije za 24 sata, podnijeti izvještaj lučkoj kapetaniji zajedno s izvatkom iz brodskog dnevnika.

(3) Ako je događaj iz stavka 1. ovoga članka nastupio za plovidbe, zapovjednik je broda dužan izvještaj o događaju, zajedno s izvatom iz brodskog dnevnika, podnijeti u roku iz stavka 2. ovoga članka lučkoj kapetaniji u luci u koju brod najprije uplovi odnosno diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Republike Hrvatske ako se brod nalazi u inozemstvu.

(4) Zapovjednik broda mora unijeti u brodski dnevnik rođenje i smrt osobe na brodu, naznačujući mjesto ili zemljopisnu poziciju broda i vrijeme rođenja, odnosno smrti te primiti izjavu posljednje volje i to primanje unijeti u brodski dnevnik, navodeći vrijeme kada je primio izjavu posljednje volje.

(5) Zapovjednik broda dužan je o činjenici rođenja i smrti te o primanju izjave posljednje volje sastaviti zapisnik na propisani način i dostaviti ga nadležnom tijelu u prvoj domaćoj luci u koju stigne, a u inozemstvu – najbližem diplomatskom, odnosno konzularnom predstavništvu Republike Hrvatske.

(6) Postupke u slučaju rođenja ili smrti, nalaska napuštenoga novorođenog djeteta, primanja izjave posljednje volje i postupke s imovinom umrlih osoba na brodu propisat će ministar.

Članak 153.

(1) Zapovjednik broda dužan je preko radiotelekomunikacija odaslati obavijest o bilo kojoj neposrednoj opasnosti za sigurnost plovidbe na koju naiđe, a osobito ako opazi promjene na plovnom putu iz članka 143. stavka 1. točke 2) ovoga Zakonika, naiđe na onečišćavanje uljem, opasnim kemikalijama i štetnim tvarima, opasan led, opasnu oluju ili na bilo koju drugu neposrednu opasnost za plovidbu, ili na tropsku oluju, na temperaturu zraka ispod ledišta praćenu vjetrovima olujne snage koji uzrokuju veliko nagomilavanje leda na nadgrađima, ili na vjetar snage 10 ili više bofora po Beaufortovoj ljestvici, a za koji nije bilo primljeno upozorenje o oluji.

(2) Zapovjednik broda dužan je bilješku o danoj obavijesti iz stavka 1. ovoga članka unijeti u brodski dnevnik.

Članak 154.

(1) Ako se brodu dogodi nesreća ili se otkrije nedostatak koji utječe na:

1) sigurnost, sigurnosnu zaštitu broda ili učinkovitost, odnosno potpunost sredstava za spašavanje ili druge opreme,

2) cjelovitost broda ili učinkovitost, odnosno potpunost opreme za zaštitu okoliša od onečišćavanja uljem, opasnim kemikalijama i štetnim tekućim tvarima,

zapovjednik ili kompanija mora što je prije moguće izvijestiti priznatu organizaciju koja će pokrenuti postupak utvrđivanja da li je potreban odgovarajući pregled broda.

(2) Ako se brod nalazi u luci druge države ugovornice odgovarajuće međunarodne konvencije, zapovjednik ili kompanija će također odmah izvijestiti odgovarajuća tijela pomorske uprave države u čijoj se luci brod nalazi.

(3) Zapovjednik ili kompanija mora najbržom telekomunikacijskom vezom izvijestiti pomorsku upravu najbliže obalne države o događajima u svezi s ispuštanjem ili mogućim ispuštanjem ulja, štetnih tekućih tvari ili štetnih upakiranih tvari.

Članak 155.

(1) U slučaju neposredne opasnosti od rata, zapovjednik broda dužan je poduzeti sve mjere opreznosti koje se pokažu potrebnima, osobito kako bi sačuvao brod, posadu, putnike, teret i ostalu imovinu te brodske isprave i knjige.

(2) Ako nastupi ratno stanje između Republike Hrvatske i druge države, zapovjednik broda dužan je poduzeti potrebne mjere kako bi od neprijatelja sačuvao brod, ljude, teret i ostalu imovinu te brodske isprave i knjige.

(3) Ako se brod, u slučaju nastupanja ratnog stanja između drugih država u kojem je Republika Hrvatska neutralna, nađe u luci jedne od zaraćenih država ili je na putu za luku zaraćene države, ili mora proći kroz unutarnje morske vode ili teritorijalno more zaraćene države, zapovjednik je broda dužan zatražiti upute od brodarara; a ako to nije moguće – od nadležnih tijela Republike Hrvatske.

Članak 156.

(1) Zapovjednik broda, kao zastupnik brodarara, ovlašten je u njegovo ime i za njegov račun u mjestu izvan sjedišta brodarara sklapati ugovore o spašavanju i pravne poslove potrebne za izvršenje putovanja i u mjestu izvan sjedišta brodarara u kojem nema ovlaštenog predstavnika brodarara sklapati ugovore o pomorskim plovidbenim poslovima, osim brodarskog ugovora na vrijeme za cijeli brod.

(2) Zapovjednik broda ovlašten je kao zastupnik brodarara pokretati pred stranim sudskim i upravnim tijelima postupak radi zaštite brodararovih prava i interesa u poslovima iz stavka 1. ovoga članka i u tom postupku poduzimati procesne radnje.

(3) Ako brodar ograniči ovlaštenje zapovjednika, to ograničenje nema pravni učinak prema trećim osobama koje za nj nisu znale niti su prema okolnostima mogle znati.

Članak 157.

(1) Zapovjednik broda ovlašten je i dužan svim osobama na brodu izdavati naredbe kojima se osigurava brod i njegova plovidba i održavanje reda na brodu te nadzirati izvršenje izdanih naredaba.

(2) Radi održavanja reda i sigurnosti na brodu zapovjednik broda može držati na brodu potrebno vatreno oružje, dok članovi posade broda ne smiju na brodu imati oružje.

Članak 158.

(1) Zapovjednik broda ima pravo za vrijeme plovidbe ograničiti slobodu kretanja na brodu svakoj osobi koja teže ugrozi sigurnost broda, članova posade, putnika i drugih osoba, stvari na brodu i okoliš onečišćenjem uljem, opasnim kemikalijama ili štetnim tvarima.

(2) Sloboda kretanja može se ograničiti samo ako je to nužno radi sigurnosti putnika i drugih osoba i stvari na brodu ili radi zaštite broda, ili zaštite okoliša, i može za stranog državljanina trajati najdulje do dolaska broda u prvu luku u koju brod uplovi, a za državljanina Republike Hrvatske – najkasnije do dolaska broda u prvu hrvatsku luku.

(3) Mjere iz stavka 1. i 2. ovoga članka unose se u brodski dnevnik s obrazloženjem.

Članak 159.

Zapovjednik broda ima pravo člana posade broda koji narušava sigurnost plovidbe udaljiti s posla, a prema potrebi, iskrcati ga s broda i vratiti u zemlju.

Članak 160.

(1) Zapovjednik broda ima pravo, u slučaju nužde i dok ona traje, smanjiti svim osobama na brodu obrok hrane i vode radi racionalnog korištenja postojećih zaliha hrane i vode na brodu.

(2) Mjere iz stavka 1. ovoga članka unose se u brodski dnevnik s obrazloženjem.

Članak 161.

(1) Ako za putovanja član posade broda, putnik ili druga osoba na brodu izvrše kazneno djelo, zapovjednik broda dužan je poduzeti, prema okolnostima, mjere potrebne da se spriječi ili ublaži nastupanje štetnih posljedica tog djela i da se izvršitelj pozove na odgovornost.

(2) Ako postoji opasnost da izvršitelj djelo ponovi ili da pobjegne, zapovjednik broda naredit će da se: izvršitelju kaznenog djela ograniči sloboda kretanja na brodu ili da se liši slobode; ispitivanjem izvršitelja, svjedoka, očevidaca i oštećenika utvrde sve okolnosti pod kojima je djelo izvršeno i posljedice koje su nastupile; o svakom saslušanju sastavi zapisnik; kao dokazi uzmu na čuvanje predmeti na kojima ili kojima je kazneno djelo izvršeno, odnosno na kojima su tragovi izvršenog djela vidljivi te da se poduzmu druge mjere radi utvrđivanja okolnosti pod kojima je kazneno djelo izvršeno.

(3) Ako se brod nalazi u inozemstvu, zapovjednik broda dužan je o izvršenom kaznenom djelu podnijeti izvještaj diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Republike Hrvatske u državi u čiju luku brod uplovi. Zapovjednik broda dužan je s izvršiteljem kaznenog djela postupiti prema uputama diplomatskog ili konzularnog predstavništva Republike Hrvatske.

(4) Nakon dolaska u hrvatsku luku u koju brod najprije uplovi, zapovjednik broda dužan je izvršitelja kaznenog djela predati tijelu unutarnjih poslova u toj luci s pisanim izvješćem o izvršenom kaznenom djelu i zapisnicima i predmetima iz stavka 2. ovoga članka.

(5) Mjere iz stavka 2. i 4. ovoga članka unose se u brodski dnevnik s obrazloženjem.

Članak 162.

(1) Ako bilo koji član posade broda samovoljno napusti brod u luci, zapovjednik broda dužan je to napuštanje broda prijaviti lučkoj kapetaniji.

(2) Zapovjednik broda dužan je sastaviti zapisnik i utvrditi koje su stvari i isprave člana posade koji je samovoljno napustio brod ostale na brodu. Zapisnik se sastavlja u prisutnosti dvojice svjedoka, a potpisuju ga zapovjednik broda i svjedoci.

(3) Bilješku o samovoljnom napuštanju broda i o stvarima člana posade koje su ostale na brodu i njihovoj predaji nadležnom hrvatskom tijelu zapovjednik broda dužan je unijeti u brodski dnevnik.

(4) Tijelo koje u luci primi osobne stvari i isprave člana posade koji je samovoljno napustio brod predat će ih njegovoj užoj obitelji ili roditeljima, a ako njih nema osobi koju odredi nadležno tijelo starateljstva.

Članak 163.

(1) Smatra se da je član posade samovoljno napustio brod ako se nije vratio na brod do odlaska broda iz luke.

(2) Ako je član posade bio spriječen da se vrati na brod do odlaska broda iz luke, smatra se da je samovoljno napustio brod ako se u roku od tri dana, od dana kad je smetnja bila otklonjena, nije prijavio tijelu iz članka 162. stavka 1. ovoga Zakonika.

Članak 164.

Za suđenje u svim sporovima između člana posade broda i broдача, ili poslovođe ili kompanije, te zapovjednika i broдача, ili poslovođe ili kompanije nadležni su trgovački sudovi nadležni za pomorske sporove.

Glava IX.

INSPEKCIJSKI NADZOR

Članak 165.

(1) Inspekcijski nadzor nad provođenjem odredaba ovoga dijela Zakonika i propisa u području sigurnosti plovidbe i zaštite pomorskog okoliša donesenih na temelju ovoga Zakonika obavljaju inspektori sigurnosti plovidbe Ministarstva i lučkih kapetanija.

(2) Poslove inspekcije sigurnosti plovidbe mogu obavljati i stručni djelatnici Ministarstva i lučke kapetanije u okviru posebnog ovlaštenja kojeg daje ministar.

(3) Stručnu spremu, ispite i ostale posebne uvjete koje mora ispunjavati inspektor sigurnosti plovidbe, kao i obrazac iskaznice inspektora sigurnosti plovidbe propisat će ministar.

(4) Inspekcijski nadzor nad provedbom odredbi članaka 76. stavka 4. i 111. stavak 4. provodi farmaceutska inspekcija.

Članak 166.

(1) Inspekcijski poslovi koji se odnose na obavljanje nadzora nad provođenjem odredaba ovoga dijela Zakonika o sigurnosti plovidbe obuhvaćaju osobito obavljanje inspekcijskog nadzora nad:

- 1) stranim brodovima u hrvatskim lukama,
- 2) hrvatskim pomorskim objektima u pogledu njihove sposobnosti za plovidbu ili uporabu,
- 3) provođenjem međunarodnog režima luka u skladu s međunarodnim obvezama Republike Hrvatske u pogledu operativnih i drugih obala, lukobrana, potrebnih dubina, uređaja, postrojenja i drugih objekata namijenjenih za sidrenje, zaštitu brodova, ukrcavanje i iskrcavanje putnika i stvari, kao i opremljenosti uređajima namijenjenim za prihvat zauljenih voda, uljnih ostataka i smeća sa broda,
- 4) održavanjem i obilježavanjem plovnih putova u teritorijalnom moru i unutarnjim morskim vodama i objekata za sigurnost plovidbe na tim plovnim putovima,
- 5) obavljanjem radioslužbe koja služi sigurnosti plovidbe i zaštiti ljudskog života na moru te njenim uređajima i opremom kao i održavanjem sredstava i radom tih službi,
- 6) plovidbom i peljarenjem,
- 7) gradnjom u teritorijalnom moru i unutarnjim morskim vodama ili na njihovim obalama u pogledu njihovoga utjecaja na sigurnost plovidbe,
- 8) prijevozom osoba i stvari u pogledu zaštite ljudskih života i imovine,
- 9) zaštitom mora od onečišćenja s plovnih objekata,
- 10) obavljanjem meteorološke službe na brodovima koja služi sigurnosti plovidbe,
- 11) uvjetima života i rada pomoraca na brodovima.

(2) Odredba stavka 1. točke 3) ovoga članka ne odnosi se na vojne luke.

(3) Način i postupke obavljanja inspekcijskog nadzora sigurnosti plovidbe u obavljanju inspekcijskog nadzora utvrđuje ministar posebnim propisom.

Članak 167.

(1) Inspekcijski nadzor nad stranim brodovima u lukama Republike Hrvatske provodi se sukladno postupcima utvrđenim Pariškim memorandumom o suglasnosti o nadzoru države luke.

(2) U obavljanju inspekcijskog nadzora nad stranim brodom prema odredbi članka 166. stavka 1. točke 1) ovoga Zakonika provjerava se ima li brod važeće isprave u skladu s odredbama:

- 1) Međunarodne konvencije o zaštiti ljudskih života na moru,
- 2) Međunarodne konvencije o teretnim linijama,

- 3) Međunarodne konvencije o sprječavanju onečišćenja mora s brodova,
- 4) Međunarodne konvencije o standardima za obuku, izdavanju svjedodžbi i obavljanju straže pomoraca,
- 5) Međunarodne konvencije o minimalnim standardima na trgovačkim brodovima,
- 6) Konvencije o međunarodnim pravilima o izbjegavanju sudara na moru,
- 7) Međunarodne konvencije o građanskoj odgovornosti za štetu zbog onečišćenja uljem,
- 8) Međunarodne konvencije o baždarenju brodova.

(3) Ako državu čiju zastavu brod vije ne obvezuju konvencije navedene u stavku 2. ovoga članka, inspektor ispituje da li brod u pogledu konstrukcije, opreme, posade, vrste, količine i smještaja tereta, broja putnika te sveukupnog opterećenja, može sigurno obaviti namjeravano putovanje.

(4) Pri ispitivanju sigurnosti plovidbe broda iz stavka 3. ovoga članka uzima se u obzir prvenstveno, ali ne isključivo, sadržaj konvencija navedenih u stavku 2. ovoga članka.

(5) Inspekcijskim nadzorom nad stranim brodom utvrđuje se udovoljava li posada i cjelokupno stanje broda, uključujući strojarnicu, prostorije za smještaj posade, te higijenski uvjeti na brodu pravilima i standardima utvrđenim međunarodnim konvencijama iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 168.

(1) Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora utvrdi da strani brod nema važeće isprave iz članka 167. ovoga Zakonika, ili da položaj teretne linije, odnosno nadvođa ne odgovara podacima iz tih isprava, ili da brod nije krcan u skladu s dobivenom teretnom linijom, odnosno nadvođem, ili da teret nije pravilno raspoređen, zabranit će se brodu da isplovi iz luke sve dok ne bude mogao nastaviti plovidbu bez opasnosti za ljudske živote na brodu.

(2) Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora utvrdi da strani brod zbog nedostataka onečišćuje okoliš uljem, opasnim kemikalijama ili štetnim tvarima, ili da su mu tankovi otpadnih voda puni, ili uređaji neispravni, zabranit će mu se da isplovi iz luke dok se ti nedostaci na njemu ne otklone.

(3) Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora prema odredbi članka 167. ovoga Zakonika utvrdi da strani brod nema važeću ispravu kojom se dokazuje ispravnost brodskih uređaja za ukrcavanje i iskrcavanje tereta, ili ako se utvrdi da stanje tih uređaja nije u skladu s podacima iz te isprave, zabranit će se ukrcavanje i iskrcavanje tereta uređajima broda.

(4) Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora utvrde nedostaci iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka, o utvrđenom stanju i poduzetim mjerama izvijestit će se putem diplomatskih, odnosno konzularnih tijela nadležno tijelo čiju zastavu brod vije i Međunarodna pomorska organizacija.

(5) Pored mjera iz stavaka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka mogu se poduzeti druge mjere predviđene Pariškim memorandumom o suglasnosti o nadzoru države luke.

(6) Odredbe stavka 1. – 5. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i na brodove čije države zastave odnosno konvencije ne obvezuju.

Članak 169.

(1) Ako se iz opravdanih razloga posumnja da stanje stranog broda bitno ne odgovara podacima navedenima u ispravama iz članka 167. stavaka 1. i 2. ovoga Zakonika, ili da je strani brod ukrcao veći broj putnika od dopuštenog, ili da nema minimalan broj stručno osposobljenih članova posade, i da očito brod u takvu stanju, odnosno s tolikim brojem putnika ili takvim stanjem posade ne bi bio sposoban nastaviti plovidbu bez opasnosti za ljudske živote na brodu, zabranit će mu se da isplovi iz luke dok ne bude mogao nastaviti plovidbu bez opasnosti za ljudske živote na njemu.

(2) Postupak inspekcijskog nadzora stranog broda iz stavka 1. ovoga članka, te mjere koje se poduzimaju prema stranom brodu, provodit će se sukladno odredbama Pariškog memoranduma o suglasnosti o nadzoru države luke.

Članak 170.

(1) U obavljanju inspekcijskog nadzora nad sposobnošću pomorskih objekata za plovidbu prema odredbi članka 166. stavka 1. točke 2) ovoga Zakonika provjerava se:

1) ima li pomorski objekt važeće propisane brodske isprave i knjige,

2) ima li brod potvrdu o odgovarajućem financijskom jamstvu iz članka 820. ovoga Zakonika,

3) jesu li na plovnom objektu od dana izdavanja, odnosno potvrđivanja isprava izdanih na temelju tehničkog nadzora nastale takve bitne promjene zbog kojih je očito da plovni objekt u takvu stanju nije sposoban ploviti bez opasnosti za osobe, teret na njemu i okoliš,

4) udovoljava li pomorski objekt uvjetima određenima u članku 76., 102., odnosno 111. ovoga Zakonika,

5) je li na bokovima plovnog objekta obilježena propisana oznaka teretne linije, odnosno nadvođe,

6) uvježbanost posade u rukovanju brodicama i ostalim sredstvima za spašavanje i uređajima za otkrivanje, sprječavanje i gašenje požara.

(2) Inspekcijski nadzor obuhvaća i provjeru ima li pomorski objekt važeći registar teretnog uređaja te odgovara li stanje uređaja za ukrcavanje i iskrcavanje tereta podacima iz registra teretnog uređaja.

Članak 171.

(1) Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora prema odredbama članaka 167. i 170. ovoga Zakonika utvrde nedostaci broda u pogledu njegove sposobnosti za plovidbu, naredit će se zapovjedniku broda da u određenom roku otkloni utvrđene nedostatke.

(2) Ako se utvrđeni nedostaci ne otklone u određenom roku, ili ako su utvrđeni nedostaci takve naravi da ugrožavaju sigurnost broda, osoba i tereta na njemu te okoliša, ili ako su mu tankovi otpadnih voda puni, zabranit će se brodu daljnja plovidba dok se navedeni nedostaci ne otklone i oduzet će mu se isprava o sposobnosti za plovidbu.

(3) Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora utvrdi da prema odredbi članka 170. stavka 2. ovoga Zakonika brod nema važeći registar teretnog uređaja ili ako stanje tih uređaja nije u skladu s registrom teretnog uređaja, zabranit će mu se da obavlja ukrcavanje, iskrcavanje ili prekrcavanje tereta vlastitim uređajima za obavljanje tih radnji.

(4) Inspekcijski pregled iz članaka 170. i 171. ovoga Zakonika može se obaviti i izvan unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske, ukoliko se ocijeni da postoji opravdana sumnja da stvarno stanje na brodu ne odgovara izdanim brodskim ispravama i knjigama ili da se do isteka valjanosti brodskih isprava i knjiga ne predviđa uplovljavanje broda u luke Republike Hrvatske.

(5) U obavljanju inspekcijskog nadzora iz članaka 170. i 171. ovoga Zakonika inspektor sigurnosti plovidbe može od priznate organizacije zatražiti na uvid dokumentaciju o postupku izdavanja svjedodžbi za brod koji se nadzire.

(6) Ako zapovjednik ne postupi po nalogu inspektora iz stavka 2. i 3. ovoga članka, inspektor će nakon što rješenje postane ovršivo, pečaćenjem broda ili na drugi pogodan način onemogućiti plovidbu, odnosno ukrcaj, iskrcaj ili prekrcaj tereta vlastitim uređajima.

(7) Odredbe članaka 170. i 171. ovoga Zakonika na odgovarajući se način primjenjuju na plutajuće i nepomične odobalne objekte.

Članak 172.

(1) Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora prema odredbi članka 166. stavka 1. točke 3) ovoga Zakonika utvrdi da se u lukama otvorenima za međunarodni promet ne provodi režim koji je u skladu s međunarodnim obvezama Republike Hrvatske ili posebnim propisima koji uređuju red u lukama ili da je stanje luka takvo da predstavlja opasnost za sigurnost plovnih objekata, naredit će se trgovačkom društvu ili tijelu koje iskorištava luku da radi otklanjanja utvrđenih nedostataka, u određenom roku, poduzme odgovarajuće mjere ili obavi potrebne radove.

(2) Ako mjere i radovi naređeni prema stavku 1. ovoga članka ne budu izvršeni u određenom roku, inspektor sigurnosti plovidbe može:

1) zabraniti pristajanje plovnih objekata određene veličine uz dio operativne ili druge obale za koji je utvrđen nedostatak dok ne bude omogućeno sigurno pristajanje takvih plovnih objekata,

2) zabraniti uporabu operativne ili druge obale ili njenog dijela, kao i sidrišta koje neposredno ugrožava sigurnost plovnih objekata, osoba i stvari prigodom ukrcavanja, iskrcavanja ili prekrcavanja, ili ako prijete opasnost da se zbog neispravnog uređaja onečisti okoliš,

3) zabraniti promet u luci i sidrištu sve dok je sigurnost plovidbe neposredno ugrožena zbog neodržavanja lučkih objekata u ispravnom stanju ili potrebnih dubina.

(3) Ako nedostaci iz stavka 1. ovoga članka neposredno ugrožavaju ljudske živote, sigurnost plovidbe i zaštitu okoliša, inspektor može odmah poduzeti mjere iz stavka 2. točke 1), 2) i 3) ovoga članka.

Članak 173.

(1) Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora prema odredbi članka 166. stavka 1. točke 4) ovoga Zakonika utvrdi da je stanje plovnog puta ili objekta za sigurnost plovidbe na plovnom putu takvo da ugrožava sigurnost plovidbe, naredit će se:

1) trgovačkom društvu koje se brine o održavanju i obilježavanju plovnih putova da privremeno obilježi smetnje na plovnom putu, odnosno da je ukloni i da postavi ili aktivira signalne oznake i svjetla ako su uklonjena ili neispravna,

2) privremena zabrana plovidbe ako na plovnom putu nisu poduzele mjere za sigurnu plovidbu.

(2) Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora iz stavka 1. ovoga članka utvrde i drugi nedostaci na plovnom putu koji mogu ugroziti sigurnost plovidbe, nalazi o tome s primjedbama i prijedlogom mjera dostavit će se Ministarstvu, trgovačkom društvu koje se brine o održavanju i obilježavanju plovnih putova i Hrvatskom hidrografskom institutu, radi poduzimanja odgovarajućih mjera.

(3) Plovput i Hrvatski hidrografski institut dužni su dati na uvid Ministarstvu godišnje planove rada i godišnja izvješća o stanju sigurnosti plovidbe iz svoje nadležnosti.

Članak 174.

(1) Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora prema odredbi članka 166. stavka 1. točke 5) ovoga Zakonika utvrdi da održavanje radiopostaja i obavljanje radioslužbe nije u skladu s propisima kojima se uređuje područje telekomunikacija, naredit će se da se utvrđeni nedostaci otklone u određenom roku, odnosno da se zabrani rad radiopostaje.

(2) Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora iz stavka 1. ovoga članka utvrde takvi nedostaci koji mogu ugroziti sigurnost plovidbe, izvještaj o utvrđenim nedostacima s prijedlozima za njihovo otklanjanje dostavit će se Ministarstvu.

Članak 175.

(1) Za sve objekte koji se grade na unutarnjim morskim vodama i u teritorijalnom moru, odnosno na njihovim obalama nadležno tijelo je dužno u postupku izdavanja lokacijske dozvole ishoditi suglasnost lučke kapetanije glede sigurnosti plovidbe.

(2) Inspektor sigurnosti plovidbe će zabraniti uporabu, pristajanje, plovidbu i sidrenje na dijelu unutrašnjih morskih voda ili teritorijalnog mora i njegovim obalama ako utvrdi da je ugrožena sigurnost plovidbe.

(3) Pod pojmom ugrožavanja sigurnosti plovidbe smatra se naročito promjena dubina mora, odnosno konfiguracija obale, otežavanje pristajanja i sidrenja plovila i sl., protivno ili bez suglasnosti lučke kapetanije iz stavka 1. ovoga članka.

(4) O poduzetoj mjeri iz stavka 1. ovoga članka inspektor će izvijestiti građevnu inspekciju.

Članak 176.

(1) Ako inspektor sigurnosti plovidbe utvrdi da član posade nema ovlaštenja za obavljanje određenih poslova ili nema valjane isprave o ukrcaju, naredit će da se u određenom roku otkloni utvrđeni nedostatak.

(2) Ako član posade iz stavka 1. ovoga članka ne otkloni utvrđeni nedostatak, inspektor sigurnosti plovidbe naredit će zapovjedniku broda da iskrca tog člana posade.

Članak 177.

Ako inspektor sigurnosti plovidbe utvrdi da je plovni objekt ukrcao veći broj osoba ili veću količinu tereta nego što je dozvoljeno, ili da je teret smješten tako da ugrožava sigurnost broda ili osoba na njemu, zabranit će mu isplovljavanje iz luke, odnosno daljnju plovidbu, dok ne ispravi utvrđeni nedostatak.

Članak 178.

(1) Protiv rješenja inspektora sigurnosti plovidbe može se izjaviti žalba.

(2) O žalbi iz stavka 1. ovoga članka rješava Ministarstvo.

(3) Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Dio četvrti

DRŽAVNA PRIPADNOST, IDENTIFIKACIJA, UPIS I BRISANJE BRODA

Glava I.

DRŽAVNA PRIPADNOST BRODA I IDENTIFIKACIJA BRODA

Članak 179.

(1) Hrvatsku državnu pripadnost stječe brod i jahta upisom u odgovarajući upisnik brodova ili upisnik jahti, odnosno izdavanjem privremenoga upisnog lista.

(2) Nad brodom i jahtom hrvatske državne pripadnosti Republika Hrvatska ima pravo i dužnost obavljati nadzor nad upravnim, gospodarskim i tehničkim poslovima.

Članak 180.

(1) Brod i jahta koja je stekla hrvatsku državnu pripadnost ima pravo i dužnost vijati zastavu Republike Hrvatske.

(2) Pravo i dužnost vijati zastavu iz stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na brod bez posade.

(3) Brodice upisane u evidenciju (očevidnik) brodica na području Republike Hrvatske dužne su izvan granica unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske vijati zastavu Republike Hrvatske.

(4) Način vijanja zastave i isticanja znakova na brodovima i jahtama propisat će ministar.

Članak 181.

Zastava Republike Hrvatske jest znak hrvatske državne pripadnosti broda.

Članak 182.

Zastava Republike Hrvatske na brodu ima oblik zastave Republike Hrvatske s tim da je odnos njezine širine prema duljini 1 : 1,5.

Članak 183.

(1) Brod ili jahta koja je upisana u hrvatski upisnik brodova ili jahti, osim tehničkog plovnog objekta, te broda ili jahte kojem je izdan privremeni upisni list mora imati ime.

(2) Tehnički plovni objekt, plutajući objekt i nepomični odobalni objekt upisan u odgovarajući hrvatski upisnik ili kojima je izdan privremeni upisni list mora imati oznaku, a pored oznake može imati i ime.

(3) Dva broda ili jahte ne mogu imati isto ime, a dva tehnička plovna objekta i dva plutajuća objekta i dvije brodice istu oznaku.

(4) Rješenja o određivanju imena i oznaka brodova i jahti donosi Ministarstvo.

(5) Način, uvjete i postupak određivanja, te označavanje imena, oznaka i znakova raspoznavanja brodova i jahti, te vođenje evidencije o imenima brodova i jahti propisuje ministar.

Članak 184.

(1) Brod i jahta moraju nositi ime luke upisa.

(2) Luka upisa jest luka na čijem je području sjedište lučke kapetanije Ministarstva (u daljnjem tekstu: lučka kapetanija) koja vodi upisnik u koji je brod ili jahta upisana.

Članak 185.

Brod, jahta i brodica koji imaju radiouređaj moraju imati pozivni znak prema propisima o međunarodnom radioprometu.

Članak 186.

Hrvatsku državnu pripadnost stječe brodica upisom u odgovarajući očevidnik brodica.

Glava II.

UPIS I BRISANJE BRODOVA I JAHTI

Članak 187.

U upisnik brodova mora se upisati brod koji je u cjelini u vlasništvu fizičkih ili pravnih osoba državljana Republike Hrvatske s prebivalištem, odnosno sjedištem u Republici Hrvatskoj, a u upisnik jahti jahta koja je u cjelini u vlasništvu fizičkih ili pravnih osoba državljana Republike Hrvatske s prebivalištem odnosno sjedištem u Republici Hrvatskoj.

Članak 188.

(1) U upisnik brodova može biti upisan:

1) brod koji je u cjelini ili dijelom u vlasništvu strane fizičke ili pravne osobe ili državljanina Republike Hrvatske s prebivalištem u inozemstvu ako je brodar ili kompanija tog broda hrvatska fizička ili pravna osoba s prebivalištem, odnosno sjedištem u Republici Hrvatskoj, uz uvjet da se sa zahtjevom hrvatskog broдача za upis tog broda u upisnik brodova suglasi njegov vlasnik,

2) brod koji je u cjelini ili dijelom u vlasništvu strane fizičke ili pravne osobe uz uvjet da taj upis dopusti Ministarstvo.

(2) U upisnik jahti može biti upisana jahta koja je u cjelini ili dijelom u vlasništvu strane fizičke ili pravne osobe ili državljanina Republike Hrvatske koji nema prebivalište u Republici Hrvatskoj.

(3) Za upis broda i jahte iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, te upis broda i jahte iz članka 187. ovoga Zakonika plaća se naknada.

(4) Kriterij za određivanje i visinu naknade utvrđuje ministar.

Članak 189.

(1) U upisnik brodova u gradnji mora se upisati brod u gradnji koji je u cjelini u vlasništvu fizičke ili pravne osobe državljanina Republike Hrvatske s prebivalištem odnosno sjedištem u Republici Hrvatskoj.

(2) U upisnik brodova u gradnji može se upisati brod u vlasništvu strane fizičke ili pravne osobe koji se gradi u hrvatskom brodogradilištu.

(3) U upisnik jahti u gradnji može se upisati jahta koja je u cjelini u vlasništvu fizičke ili pravne osobe državljanina Republike Hrvatske s prebivalištem odnosno sjedištem u Republici Hrvatskoj, odnosno jahta koja je u vlasništvu strane fizičke ili pravne osobe koja se gradi u hrvatskom brodogradilištu.

Članak 190.

(1) Ako postoje uvjeti iz članaka 187. ili 188. ovoga Zakonika, vlasnik brodice za prijevoz tereta može zatražiti da se brodica upiše u upisnik brodova, a vlasnik brodice za prijevoz putnika, odnosno brodice za šport i razonodu može zatražiti da se brodica upiše u upisnik jahti bez obzira je li udovoljava kriterijima po članku 5. stavku 1. točki 4), odnosno točki 20) ovoga Zakonika i tada se na nju u pogledu stvarnih prava primjenjuju odredbe ovoga Zakonika koje se odnose na brodove i jahte.

(2) U slučaju upisa brodice u upisnik brodova ili jahti prema članku 188. stavku 1. točka 2) ili članku 188. stavku 2. ovoga Zakonika, vlasnik brodice dužan je ovlastiti hrvatsku pravnu ili fizičku osobu s prebivalištem u Republici Hrvatskoj da ga za odsutnosti iz Republike Hrvatske zastupa pred nadležnim hrvatskim tijelima.

(3) O upisima iz stavka 1. ovoga članka nadležna lučka kapetanija vodit će posebnu evidenciju.

Članak 191.

(1) Ne može se upisati u hrvatski upisnik brodova brod koji je upisan u inozemni upisnik brodova.

(2) Ne može se upisati u upisnik jahti jahta koja je upisana u inozemni upisnik.

(3) Ne može se upisati u hrvatski upisnik brodova brod koji je stariji od najviše dopuštene starosti za određene vrste brodova.

(4) Najvišu dopuštenu starost za upis brodova u hrvatski upisnik brodova propisat će ministar.

Članak 192.

(1) Brod se briše iz upisnika brodova:

1) ako je propao ili se pretpostavlja da je propao,

2) ako više ne udovoljava uvjetima iz članaka 187. ili 188. ovoga Zakonika,

3) ako se povuče iz plovidbe,

4) ako se upiše u drugi hrvatski upisnik brodova,

5) ako to iznimno rješenjem dopusti Ministarstvo,

6) na zahtjev vlasnika broda, ako se ne radi o obveznom brisanju broda.

(2) Pretpostavlja se da je brod propao ako su od primitka posljednje vijesti o brodu protekla tri mjeseca. U tom slučaju pretpostavlja se da je brod ili jahta propala onog dana kad su primljene posljednje raspoložive vijesti o njemu.

(3) Odredbe stavaka 1. i 2. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i na brisanje broda u gradnji iz upisnika brodova u gradnji, te na brisanje jahti iz upisnika jahti, odnosno brisanje jahti u gradnji iz upisnika jahti u gradnji.

(4) Vlasnik broda, odnosno jahte dužan je u roku od 15 dana od dana nastanka okolnosti iz stavka 1. točaka 1), 2) i 3) ovoga članka podnijeti zahtjev lučkoj kapetaniji za brisanje broda iz upisnika brodova, odnosno jahte iz upisnika jahti.

Članak 193.

(1) Ako je osnovana hipoteka na brodu, za brisanje broda iz upisnika brodova potreban je pristanak hipotekarnih vjerovnika.

(2) Kada je brisanje broda iz upisnika obvezno prema ovom Zakoniku, osim u slučaju pristanka hipotekarnih vjerovnika, brisanje broda neće se obaviti prije isteka razumnog roka koji neće biti kraći od tri mjeseca nakon odgovarajuće obavijesti tim vjerovnicima.

(3) Odredbe ovoga članka primjenjuju se i na brodove u gradnji, jahte i jahte u gradnji.

(4) Odredbe ovoga članka ne primjenjuju se na brisanje iz upisnika brodova broda iz članka 192. stavka 1. točke 1) ovoga Zakonika.

Članak 194.

Odredbe članka 193. ovoga Zakonika ne primjenjuju se na prijenos prava vlasništva broda napuštanjem u korist osiguratelja.

Članak 195.

(1) Upisnici iz članka 196. ovoga Zakonika su javni.

(2) Upisnici iz članka 196. ovoga Zakonika vode su u obliku javne knjige ili elektroničkog zapisa koji sadrži bazu podataka za cijelo područje Republike Hrvatske.

(3) Svatko ima pravo razmatrati i prepisivati glavnu knjigu upisnika, zbirku isprava, imenik vlasnika brodova i imenik brodova i jahti.

(4) Lučka kapetanija koja vodi upisnik dužna je osobi koja to zahtijeva, izdati potvrdu o stanju upisa u upisniku, te prijepis isprava koje se čuvaju u zbirci isprava, ako upisi u upisnik upućuju na te isprave.

(5) Potvrde i prijepisi isprava iz stavka 4. ovoga članka imaju dokaznu snagu javnih isprava.

(6) Tko se u pravnom prometu, postupajući savjesno, pouzda u podatke upisane u upisnik brodova, ne snosi pravne posljedice koje iz toga proisteknu.

(7) Način vođenja upisnika brodova, upisnika jahti, upisnika brodova u gradnji, upisnika jahti u gradnji, upisnika plutajućih objekata, upisnika nepomičnih odobalnih objekata, vođenja postupaka EOP upisa, podatke koji se unose u listove A, B i C glavne knjige upisnika, zbirka isprava, pomoćnim knjigama koje se vode uz upisnike i obrascima tih isprava i knjiga, te nadležnosti lučkih kapetanija za upis, propisat će ministar.

Članak 196.

(1) Za pomorske brodove postoje sljedeći upisnici brodova:

- upisnik trgovačkih brodova,
- upisnik ribarskih brodova,
- upisnik javnih brodova.

(2) Za brodove u gradnji postoji upisnik brodova u gradnji.

(3) Za jahte postoji upisnik jahti.

(4) Za jahte u gradnji postoji upisnik jahti u gradnji.

(5) Za plutajuće objekte postoji upisnik plutajućih objekata.

(6) Za nepomične odobalne objekte postoji upisnik nepomičnih odobalnih objekata.

Članak 197.

Upisnici iz članka 196. ovoga Zakonika sastoje se od glavne knjige i zbirke isprava.

Članak 198.

(1) Glavna knjiga upisnika iz članka 196. ovoga Zakonika sastoji se od uložaka.

(2) Uložak ima list A, list B i list C.

(3) Iznimno, uložak glavne knjige upisnika javnih brodova imaju samo list A i list B. Svaki brod, odnosno jahta upisuje se u poseban uložak.

Članak 199.

U list A glavne knjige uložka upisnika pomorskog objekta upisuju se podaci o identitetu pomorskog objekta i njihove osnovne tehničke značajke.

Članak 200.

(1) U list B uložka glavne knjige pomorskog objekta upisuje se tvrtka, odnosno naziv i sjedište pravne osobe, odnosno ime i prebivalište fizičke osobe koja je vlasnik pomorskog objekta i osobna ograničenja vlasnika u vezi sa slobodnim raspolaganjem pomorskim objektom.

(2) Ako brodar ili kompanija nije i vlasnik broda, u list B uložka glavne knjige iz stavka 1. ovoga članka mora se upisati i tvrtka, odnosno naziv i sjedište brodara i kompanije pravne osobe, ili ime i prebivalište brodara i kompanije fizičke osobe.

(3) U list B upisnika brodova u gradnji, odnosno jahte u gradnji mogu se, radi evidentiranja, upisati i tvrtka, odnosno naziv i sjedište, odnosno osobno ime i prebivalište brodara i naručitelja.

Članak 201.

U list C uložka glavne knjige upisnika upisuju se stvarna prava kojima je pomorski objekt ili njegov dio opterećen, te prava stečena na tim pravima, zakup broda, brodarski ugovor na vrijeme za cijeli brod, pravo prvokupa, te druga ograničenja raspolaganja pomorskim objektom kojima je podvrgnut vlasnik opterećenog pomorskog objekta, zabrane opterećivanja i otuđivanja te sve zabilježbe za koje nije izričito određeno da se upisuju u drugi list uložka.

Glava III.

UPIS I BRISANJE BRODICA

Članak 202.

(1) Brodica se upisuje u evidenciju brodica (očevidnik) koju vodi lučka kapetanija, odnosno ispostava lučke kapetanije na čijem je području prebivalište, odnosno sjedište fizičke ili pravne osobe vlasnika brodice.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka brodica se može upisati u očevidnik brodica lučke kapetanije, odnosno ispostave lučke kapetanije na čijem se području brodica stalno ili pretežno zadržava ili plovi.

(3) Način upisa brodica u evidenciju brodica, obrasce evidencije brodica, uvjete i način određivanja imena i oznaka brodica, te nadležnosti lučkih kapetanija za vođenje evidencije brodica propisuje ministar.

Članak 203.

(1) U očevidnik brodica upisuje se brodica koja je u cjelini u vlasništvu fizičke ili pravne osobe s prebivalištem, odnosno sjedištem u Republici Hrvatskoj.

(2) U očevidnik brodica može se upisati brodica koja je u cjelini ili dijelom u vlasništvu strane fizičke ili pravne osobe ili državljanina Republike Hrvatske koji nema prebivalište u Republici Hrvatskoj ako brodica pretežno boravi u moru Republike Hrvatske.

(3) Za upis brodice iz stavaka 1. i 2. ovoga članka plaća se naknada.

(4) Kriterije za određivanje i visinu naknade utvrđuje ministar.

Članak 204.

U očevidnik brodica ne može se upisati brodica koja je upisana u upisnik brodica strane države.

Članak 205.

Očevidnik brodica je javna knjiga, a izvod iz očevidnika brodica ima dokaznu snagu javne isprave.

Članak 206.

Brodica upisana u očevidnik brodica mora imati oznaku, a može imati i ime.

Članak 207.

(1) Brodica se briše iz očevidnika brodica:

- 1) ako propadne ili se pretpostavlja da je propala ili bude uništena,
- 2) ako više ne udovoljava uvjetima iz članka 203. ovoga Zakonika,
- 3) ako se povuče iz plovidbe,
- 4) ako postane pripadnost broda ili drugoga plovnog objekta ili se preinakom skрати na manje od tri metra,
- 5) ako se upiše u drugi hrvatski očevidnik brodica,
- 6) ako se upiše u hrvatski upisnik jahti.

(2) Smatra se da je brodica propala ako je od primitka posljednje vijesti o brodici proteklo 3 mjeseca. U tom slučaju smatra se da je brodica propala sljedećeg dana nakon dobivene posljednje vijesti o njoj.

(3) Vlasnik brodice dužan je u roku 15 dana od dana nastanka okolnosti navedene u stavku 1. točke 1) do 4) ovoga članka podnijeti zahtjev lučkoj kapetaniji za brisanje brodice iz očevidnika brodica.

(4) Ukoliko vlasnik brodice nakon proteka roka iz stavka 3. ovoga članka nije podnio zahtjev za brisanje brodice iz očevidnika brodica, lučka kapetanija će, ukoliko su ispunjeni uvjeti iz stavka 1. ovoga članka po službenoj dužnosti brisati brodicu iz očevidnika brodica.

Dio peti

STVARNA PRAVA

Glava I.

PRAVO VLASNIŠTVA

Članak 208.

Brod i brod u gradnji i jahta jesu pokretne stvari.

Članak 209.

(1) Na brodu, brodu u gradnji, jahti i jahti u gradnji mogu postojati stvarna prava, a napose pravo vlasništva, hipoteka na brodu i pomorski privilegiji.

(2) Brod, brod u gradnji i jahta i jahta u gradnji mogu biti u suvlasništvu.

(3) Ako između suvlasnika nije drugačije ugovoreno, suvlasništvo se dijeli na jednake idealne dijelove.

(4) Na sva stvarna prava u pogledu broda i jahte na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

Članak 210.

Na stjecanje, prijenos, ograničenje i prestanak prava iz članka 209. ovoga Zakonika primjenjuju se odredbe članaka 211.– 229., te članaka 192. – 194. ovoga Zakonika.

Članak 211.

(1) Brod, brod u gradnji, jahta i jahta u gradnji koji imaju hrvatsku državnu pripadnost mogu biti u vlasništvu domaće ili strane fizičke ili pravne osobe.

(2) Brod i jahta koji su u vlasništvu strane fizičke ili pravne osobe mogu imati hrvatsku državnu pripadnost, uz uvjete određene u članku 188. ovoga Zakonika.

Članak 212.

(1) Pravo vlasništva nad brodom u gradnji ili jahtom u gradnji obuhvaća stvari koje su u brod odnosno jahtu u gradnji ugrađene.

(2) Ako u upisnik broda u gradnji ili u upisnik jahti u gradnji nije što drugo upisano, pravo vlasništva nad brodom u gradnji obuhvaća i stvari koje se nalaze u brodogradilištu, a nisu ugrađene u brod u gradnji, odnosno jahtu u gradnji, ako su prema svojoj izradi određene isključivo za ugrađivanje u određeni brod ili jahtu ili za njegov pripadak, ili ako su na vidljiv način obilježene ili izdvojene za ugrađivanje u brod ili jahtu.

Članak 213.

(1) Kad se pravo vlasništva i druga stvarna prava na brodu ili jahti stječu na temelju pravnog posla, za valjanost pravnog posla potreban je pisani oblik.

(2) Pravni posao koji nije sklopljen u pisanom obliku nema pravni učinak.

Članak 214.

(1) Pravo vlasništva i druga stvarna prava na brodu ili jahti mogu se steći, prenijeti, ograničiti i ukinuti jedino upisom u upisnik brodova odnosno upisnik jahti.

(2) Za postanak pomorskog privilegija i pravne učinke koji iz tog prava slijede prema trećim osobama nije potreban upis u upisnik brodova odnosno upisnik jahti.

(3) Pravni učinak upisa prava iz stavka 1. ovoga članka u odnosu prema drugim upisima ovisi o redu prvenstva koji taj upis ima prema članku 266. ovoga Zakonika.

Članak 215.

Odredbe članka 214. stavka 1. ovoga Zakonika ne odnose se na sljedeće slučajeve:

1) prijelaz prava vlasništva broda ili jahte na osiguratelja prihvaćanjem izjave osiguranika o napuštanju broda ili jahte ili isplatom naknade iz osiguranja prema članku 709. stavku 3. ovoga Zakonika,

2) stjecanjem prava iz članka 213. ovoga Zakoniku nasljeđivanjem, dosjelošću i javnom sudskom prodajom,

3) proglašenjem broda ili jahte pomorskim plijenom, odnosno ratnim plijenom na moru.

Članak 216.

Odredbe članaka 213., 214. i 215. ovoga Zakonika primjenjuju se i na brodove u gradnji i jahte u gradnji koje se grade u hrvatskim brodogradilištima od trenutka njihova upisa u upisnik brodova u gradnji, odnosno upisnik jahti u gradnji, kao i na brodice koje su, na zahtjev njihovih vlasnika, upisane u upisnik brodova, odnosno jahti.

Članak 217.

(1) Pripadak broda ili jahte jesu sve stvari koje po svojoj namjeni trajno služe njegovoj uporabi i kad su privremeno od njega odvojene.

(2) Pripadak jesu i one stvari koje su upisane u brodski inventar, odnosno inventar jahte.

Članak 218.

(1) Prijenos ili otuđenje broda ili jahte obuhvaća i pripadak broda, odnosno jahte.

(2) Prijenos ili otuđenje broda ili jahte ne obuhvaća one stvari pripadka u pogledu kojih je, uz pristanak vlasnika broda ili jahte upisano zabilježbom u upisnik brodova ili upisnik jahti da pripadaju drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi.

Glava II.

ZALOŽNA PRAVA

1. Hipoteka na brodu

Članak 219.

(1) Hipoteka na brodu jest pravo prema kojem je vjerovnik ovlašten namiriti svoju tražbinu iz prodajne cijene broda ostvarene sudskom prodajom ili izvansudskom prodajom ili uzimanjem broda u posjed i iskorištavanjem broda.

(2) Ugovorne strane mogu ugovorom isključiti neke vjerovnikove ovlasti iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, kada se namirenje na temelju hipoteke na brodu provodi u inozemstvu uz primjenu postupovnih odredaba stranog prava koje ne poznaje sudsku prodaju, vjerovnik je ovlašten namiriti se iz prodajne cijene broda ostvarene nadmetanjem na javnoj dražbi.

(4) Hipoteka na brodu ne prestaje promjenom vlasnika broda osim ako ovim Zakonikom nije drukčije određeno.

Članak 220.

(1) Hipoteka na brodu može nastati ugovorom (ugovorna hipoteka) ili sudskom odlukom (prisilna sudska hipoteka).

(2) Ako ugovor o hipoteci u kojemu je potpis dužnika javno ovjеровljen sadrži izjavu dužnika da vjerovnik može neposredno na temelju ugovora zatražiti upis hipoteke u upisnik brodova, kao i izjavu dužnika da je suglasan da se na temelju tog ugovora na brodu na kojemu je zasnovana hipoteka može radi tražbine utvrđene tim ugovorom nakon dospjelosti tražbine provesti neposredna ovrha, takav je ugovor ovršna isprava.

(3) Ugovor o hipoteci može sadržavati sporazum stranaka o vrijednosti broda, te o najnižoj prodajnoj cijeni.

Članak 221.

(1) U slučaju izvansudske prodaje broda vjerovnik može slobodno prodati brod. Pri tome vjerovnik mora postupati pažnjom dobrog gospodarstvenika, te postići razumnu cijenu s obzirom na stanje broda i cijenu takvih ili sličnih brodova na tržištu, te njegovu opterećenost stvarnim pravima drugih osoba.

(2) Vjerovnik odgovara dužniku za svu štetu koju mu je prouzročio time što nije postupio u skladu s odredbom stavka 1. ovoga članka.

(3) Mogući višak sredstava dobivenih takvom prodajom vjerovnik je dužan isplatiti dužniku u roku od osam dana po primitku kupovnine.

Članak 222.

(1) Vjerovnik koji se koristi pravom na izvansudsku prodaju broda ovlašten je zatražiti upis zabilježbe izvansudske prodaje u upisnik brodova.

(2) Nakon zabilježbe iz stavka 1. ovoga članka nedopušteni su upisi na temelju raspoložbe dužnika.

Članak 223.

(1) Kupac koji kupi brod od hipotekarnog vjerovnika koji se koristi pravom na izvansudsku prodaju iz članka 219. stavka 1. ovoga Zakonika stječe pravo vlasništva na brodu neovisno o stvarnom odnosu između vjerovnika i dužnika.

(2) Kupac je ovlašten tražiti upis prava vlasništva u upisniku brodova na temelju ovjerovljenog ugovora o prodaji.

Članak 224.

U slučaju izvansudske prodaje broda kupac je, na temelju izvotka iz upisnika brodova i javno ovjerovljenog ugovora o prodaji, ovlašten neposredno tražiti ovrhu protiv dužnika radi predaje broda u posjed.

Članak 225.

(1) U slučaju preuzimanja broda u posjed i njegova iskorištavanja radi zaštite svojih interesa vjerovnik može zaprimati prihode broda, te zaradu rabiti za namirenje svoje tražbine.

(2) Prilikom preuzimanja broda u posjed i njegova iskorištavanja vjerovnik mora postupati pažnjom dobrog gospodarstvenika.

Članak 226.

Vjerovnik kasnije upisane hipoteke na brodu treba pribaviti suglasnost vjerovnika prije upisane hipoteke na brodu za preuzimanje broda u posjed i/ili izvansudsku prodaju.

Članak 227.

(1) Na hipoteci na brodu može se, na temelju ugovora, osnovati nadhipoteka u korist treće osobe uz uvjete iz članka 219. ovoga Zakonika.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, hipotekarni dužnik mora namiriti svoj dug hipotekarnom vjerovniku samo uz pristanak nadhipotekarnog vjerovnika ili ako dužnu svotu položi u sud. Ako hipotekarni dužnik tako ne postupi, hipoteka na brodu ostaje na snazi za tražbine nadhipotekarnog vjerovnika.

(3) Hipotekarni vjerovnik može preuzeti posjed broda i iskorištavati brod i/ili ga prodati izvansudskim putem samo uz pisano odobrenje nadhipotekarnog vjerovnika.

(4) Ugovor zaključen protivno odredbi stavka 3. ovoga članka je ništavan.

Članak 228.

Hipoteka na brodu prostire se i na pripadak broda osim u slučaju kad je u upisniku broda zabilježeno da je pripadak u smislu članka 218. stavak 2. ovoga Zakonika u vlasništvu druge fizičke ili pravne osobe.

Članak 229.

Hipoteka na brodu prostire se i na ove uzgrednosti broda:

- 1) tražbine po osnovi naknade štete za još nepopravljena materijalna oštećenja koja je brod pretrpio,
- 2) tražbine po osnovi zajedničke havarije, ako se ona odnose na još nepopravljena materijalna oštećenja broda.

Članak 230.

Hipoteka na brodu ne prostire se na vozarinu, prevozninu, tegljarinu i zakupninu ni na nagrade za obavljeno spašavanje na moru, ako nije drugačije ugovoreno.

Članak 231.

- (1) Hipoteka na brodu prostire se i na naknadu iz osiguranja broda koja pripada vlasniku broda ako nije drugačije ugovoreno.
- (2) Hipoteka na naknadu iz osiguranja prestaje ako osiguratelj isplati naknadu prije nego što ga hipotekarni vjerovnik obavijesti o postojanju hipoteke na brodu.
- (3) Ako je osiguratelj bio obaviješten o hipoteci na naknadu iz osiguranja, ne smije je isplatiti osiguraniku bez pristanka hipotekarnog vjerovnika.

Članak 232.

- (1) Hipoteka u korist glavnice postoji i za troškove upisa hipoteke, parničnog i ovršnog postupka.
- (2) Trogodišnji zaostaci kamata koji vjerovniku pripadaju na temelju ugovora ili zakona imaju podjednako prvenstvo kao i glavnica.

Članak 233.

Kad brod pretrpi takva oštećenja ili je njegovo stanje takvo da hipoteka ne daje dostatnu sigurnost za namirenje tražbine, hipotekarni vjerovnik može zahtijevati isplatu tražbina i prije dospelosti ako mu dužnik za razliku nastalu tim smanjenjem sigurnosti ne ponudi osiguranje na drugi način.

Članak 234.

Brod opterećen hipotekom može biti trajno povučen iz plovidbe samo uz prethodni pristanak hipotekarnih vjerovnika.

Ako nema pristanka hipotekarnog vjerovnika prema odredbi stavka 1. ovoga članka, hipotekarni dužnik ima pravo zahtijevati od suda da se brod proda nadmetanjem na javnoj dražbi.

Članak 235.

Odredbe ovoga Zakonika o hipoteci na brodu primjenjuju se i na hipoteku na brodu u gradnji koji je upisan u upisnik brodova u gradnji, te na jahte upisane u upisnik jahti.

Članak 236.

(1) Hipoteka na brodu prestaje:

- 1) brisanjem hipoteke,
- 2) prodajom broda u ovršnom ili stečajnom postupku,
- 3) izvansudskom prodajom broda,
- 4) proglašenjem broda pomorskim plijenom, odnosno ratnim plijenom na moru.

(2) Ako u slučaju iz stavka 1. točke 4) ovoga članka brod bude oslobođen, hipoteka se ponovno uspostavlja.

Članak 237.

Prava i njihov red prvenstva stečena upisom hipoteke ne prestaju brisanjem broda iz upisnika brodova iz razloga što je brod propao ili se pretpostavlja da je brod propao, ili je trajno povučen iz plovidbe (članak 192. stavak 1. točke 1) i 3)).

Članak 238.

(1) Hipoteka na brodu može se za jednu istu tražbinu upisati nepodijeljeno na dva ili više brodova ili brodova u gradnji ili na dvije ili više hipotekarnih tražbina (zajednička hipoteka).

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka vjerovnik je ovlašten tražiti namirenje cijele tražbine iz svakoga pojedinog broda na kojem postoji hipoteka.

Članak 239.

(1) Hipoteka na brodu može biti upisana u domaćoj ili stranoj valuti.

(2) Hipotekarni vjerovnik ima pravo slobodno raspolagati sredstvima u onoj valuti koja se ostvari sudskom ili izvansudskom prodajom broda, odnosno nadmetanjem na javnoj dražbi u smislu članka 219. stavka 3. ovoga Zakonika.

Članak 240.

(1) Hipoteka upisana u strani upisnik na brodu koji stekne hrvatsku državnu pripadnost, koja je navedena u ispravi o brisanju broda iz stranog upisnika, može se upisati u hrvatski upisnik

brodova kao predbilježba hipoteke na brodu, s time da će se tom pravu priznati red prvenstva prema trenutku koji je bio mjerodavan za utvrđivanje njegova reda prvenstva u stranom upisniku.

(2) Hipotekarni vjerovnik u čiju je korist upisana takva predbilježba dužan je predbilježbu opravdati u roku 60 dana od dana dostave obavijesti o upisu.

2. Privilegiji na brodu

Članak 241.

(1) Svaka od sljedećih tražbina prema vlasniku, zakupcu ili brodaru broda, a tražbine iz stavka 1. točke 1) ovoga članka i prema poslodavcu, te tražbine iz stavka 1. točke 2) ovoga članka i prema poslovođi broda i poslodavcu osigurana je pomorskim privilegijem koji postoji na onom brodu u odnosu na kojeg je nastala:

1) tražbine za plaće i druge iznose koji se duguju zapovjedniku broda, časnicima i drugim članovima posade u svezi s njihovim zaposlenjem na brodu, uključujući troškove povratnog putovanja i doprinose za socijalno osiguranje koji se plaćaju u njihovo ime,

2) tražbine za smrt ili tjelesne ozljede koje su se dogodile na kopnu ili moru u neposrednoj vezi s iskorištavanjem broda,

3) tražbine s naslova nagrade za spašavanje broda,

4) tražbine za lučke naknade, troškove plovidbe kanalima i drugim plovnim putevima, te troškove peljarenja,

5) tražbine po osnovi izvanugovorne odgovornosti za materijalne gubitke ili oštećenja prouzročena uporabom broda, izuzev gubitka ili oštećenja tereta, kontejnera i putničkih stvari koje se prevoze brodom.

(2) Pomorski privilegij u korist glavnice postoji i za kamate.

(3) Pomorski privilegij prostire se i na pripadak broda.

Članak 242.

Odredbe o pomorskim privilegijima ne primjenjuju se radi osiguranja tražbina iz članka 241. stavka 1. točke 1) i 5) ovoga Zakonika koje su nastale ili su posljedica:

1) šteta nastalih u svezi s prijevozom ulja ili drugih opasnih i štetnih tvari morem za koje se plaća naknada prema međunarodnim konvencijama ili nacionalnom pravu koje predviđa kauzalnu odgovornost i obvezno osiguranje ili drugi način osiguranja tražbine, ili

2) radioaktivnih svojstava ili kombinacije radioaktivnih svojstava s otrovnim, eksplozivnim ili drugim opasnim svojstvima nuklearnih goriva, ili radioaktivnih proizvoda ili smeća.

Članak 243.

Pomorski privilegiji ne prestaju promjenom vlasnika ili upisa ili zastave broda ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

Članak 244.

Privilegiji na brodu ne odnose se na tražbine koje se vlasniku broda duguju s osnove ugovora o osiguranju.

Članak 245.

(1) Pojedine privilegirane tražbine iz članka 252. ovoga Zakonika imaju red prvenstva koji odgovara redosljedu kojim su te tražbine navedene u članku 241. ovoga Zakonika.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, pomorski privilegiji koji osiguravaju tražbine s naslova nagrade za spašavanje broda imaju prednost pred svim drugim pomorskim privilegijima koji terete brod prije vremena u kojem su obavljene radnje, zbog kojih je nastao navedeni pomorski privilegij.

(3) Više tražbina iz iste skupine tražbina navedenih u članku 241. stavak 1. točke 1), 2), 4) i 5) ovoga Zakonika namiruju se s jednakim redosljedom prvenstva.

(4) Pomorski privilegiji koji osiguravaju tražbine navedene u članku 241. stavku 1. točki 3) ovoga Zakonika (tražbine s naslova nagrade za spašavanje broda) međusobno imaju red prvenstva suprotan redosljed u vremena nastanka tražbine koje osiguravaju. Smatra se da su takve tražbine nastale onog dana kad je dovršena svaka pojedina radnja spašavanja.

Članak 246.

(1) Privilegiji na brodu prestaju:

1) utnućem tražbine osigurane privilegijem,

2) protekom jedne godine,

3) prodajom broda u ovršnom ili stečajnom postupku,

4) osnivanjem fonda ograničene odgovornosti za tražbine osigurane privilegijem na brodu koje su podvrgnute ograničenju odgovornosti.

(2) Pomorski privilegiji prestaju proglašenjem broda pomorskim plijenom, odnosno ratnim plijenom na moru. Ako brod bude oslobođen, pomorski privilegiji, koji prema stavku 1. točki 2) ovoga članka nisu prestali prije nego što je brod zaplijenjen, ponovno će se uspostaviti.

Članak 247.

(1) Rok iz članka 246. stavka 1. točke 2) ovoga Zakonika računa se:

1) u odnosu na pomorske privilegije navedene u članku 241. stavku 1. točki 1) ovoga Zakonika nakon iskrcaja tražitelja s broda,

2) u odnosu na pomorske privilegije navedene u članku 241. stavku 1. točki 2) – 5) ovoga Zakonika kad nastanu osigurane tražbine.

(2) Rok iz članka 246. stavka 2. ovoga Zakonika prestaje teći kad brod bude zaustavljen ili zaplijenjen tako da to zaustavljanje ili zapljena dovedu do prisilne prodaje broda.

(3) Rok iz članka 246. stavka 2. ovoga Zakonika ne teče za vrijeme za koje zaustavljanje ili zapljena nisu dopušteni po zakonu.

Članak 248.

Odredbe ovoga Zakonika o privilegijama na brodu primjenjuju se i kad brod iskorištava osoba koja nije vlasnik broda, osim ako je brod vlasniku oduzet nedopuštenom radnjom, a vjerovnik koji ima privilegij za tražbinu nije savjestan.

Članak 249.

(1) Prestankom privilegija na brodu ne prestaje i tražbina koja je bila osigurana privilegijem.

(2) Ustupanjem tražbine osigurane privilegijem na brodu prenosi se i privilegij na brodu.

Članak 250.

Privilegij na brodu ne prestaje brisanjem broda iz upisnika brodova.

Članak 251.

Odredbe članka 241. – 250. ovoga Zakonika ne odnose se na brodove upisane u upisnik javnih brodova.

Članak 252.

Odredbe ovoga Zakonika o založnim pravima primjenjuju se i na brodice, jahte, brodove u gradnji i jahte u gradnji koji se nalaze u plutajućem stanju.

Glava III.

POSTUPAK ZA UPISIVANJE U UPISNIKE BRODOVA

1. Zajedničke odredbe

Članak 253.

Odredbe ovoga Zakonika o postupku upisivanja brodova u upisnike brodova odnose se i na brodove u gradnji, te na jahte, jahte u gradnji, plutajuće objekte odnosno odobalne nepomične objekte ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

Članak 254.

(1) Upisi u upisnik brodova obavljaju se na temelju rješenja nadležne lučke kapetanije, izuzev onih koji su ovim Zakonikom stavljeni u nadležnost suda.

(2) Rješenje o upisu u list A uložka glavne knjige upisnika brodova donosi lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova u koji je brod upisan.

(3) Rješenje o prvom upisu broda, rješenja o upisu u list B i list C uložka glavne knjige upisnika brodova, rješenje o brisanju broda i rješenje o ponovnom upisu broda u hrvatski upisnik brodova donosi lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova.

(4) Rješenje kojim se dopušta prijenos upisa broda iz jednog hrvatskog upisnika u drugi upisnik brodova donosi lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova u koji je brod upisan.

(5) Rješenje o prijenosu upisa broda donosi lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova u koji se brod ima upisati.

(6) Postupak upisivanja iz stavka 1. ovoga članka provodi se prema odredbama Zakona o općem upravnom postupku.

Članak 255.

(1) U upisnik brodova mogu se upisati samo: stvarna prava, zakup broda i brodarski ugovor na vrijeme za cijeli brod i pravo prvokupa.

(2) Ako ovlaštenik hipoteke na brodu preuzme posjed broda i njegovo iskorištavanje u skladu s člankom 219. stavak 1. ovoga Zakonika u upisnik brodova upisat će se kao brodar broda.

Članak 256.

(1) Upis u upisnik brodova sadrži tekst rješenja o upisu.

(2) Ako se prema stanju upisa u upisniku brodova rješenje o upisu ne može provesti, upis se može provesti samo na temelju novoga rješenja kojim se prijašnje rješenje ispravlja ili preinačuje.

Članak 257.

Upisi na temelju ovoga Zakonika jesu:

1) prvi upis u upisnik brodova – kojim se u hrvatski upisnik brodova upisuje brod koji do tada nije bio upisan u hrvatski upisnik brodova,

2) upis u list A – kojim se list A uložka glavne knjige upisnika brodova upisuju podaci o identifikaciji broda i njegovim tehničkim značajkama,

3) uknjižba – kojom se upisivanje, prijenos, ograničenje ili prestanak prava postiže bez posebnog opravdanja (bezuovjetno upisivanje prava ili bezuvjetno brisanje),

4) predbilježba – kojom se upisivanje, prijenos, ograničenje ili prestanak prava postiže uz uvjet naknadnog opravdanja (uvjetno upisivanje prava ili uvjetno brisanje).

5) zabilježba – kojom se evidentiraju osobni odnosi važni za raspolaganje imovinom ili druge činjenice za čiju zabilježbu zakon veže određene pravne učinke,

6) prijenos upisa broda – kojim se brod iz jednoga hrvatskog upisnika brodova upisuje u drugi hrvatski upisnik brodova,

7) brisanje broda – kojim se brod briše iz hrvatskog upisnika brodova,

8) ponovni upis broda – kojim se brod ponovno upisuje u hrvatski upisnik brodova.

Članak 258.

(1) Pravo vlasništva i ostala stvarna prava na brodu mogu se upisati na brod u cjelini ili na udio u brodu određen s obzirom na cjelinu, ali ne na pojedine sastavne dijelove broda.

(2) Hipoteka na brodu ne može se upisati na udio u brodu s obzirom na cjelinu, ako je pravo vlasništva na brodu upisano u korist jedne osobe, a ni na dio onog udjela u brodu za koji je u upisnik brodova upisan jedan suvlasnik.

(3) Upis prijenosa tražbine osigurane hipotekom na brodu i stjecanja nadhipotekarnog prava dopušteni su u pogledu cijele tražbine te njenog dijela određenog razmjerno ili brojčano.

Članak 259.

Za određene stvari koje su pripadak broda može se, uz pristanak vlasnika broda, zabilježiti u upisnik broda da su u vlasništvu druge fizičke ili pravne osobe.

Članak 260.

Upis hipoteke na brodu mora sadržavati najmanje:

1) novčanu svotu tražbine koja se osigurava hipotekom,

2) visinu kamata, ako se uz tražbinu moraju platiti,

3) tvrtku, odnosno naziv i sjedište, odnosno osobno ime i prebivalište hipotekarnog vjerovnika.

Članak 261.

Ako se hipotekom na brodu osigurava tražbina koja bi mogla nastati zbog odobrenog kredita, zbog preuzetog jamčenja ili naknade štete, u ispravi, na temelju koje se obavljaju upisi, mora se navesti najviša svota koju kredit ili odgovornost smije dostići.

Članak 262.

Upisi su dopušteni samo protiv osoba u čiju je korist, u vrijeme podnošenja prijedloga u upisnik brodova, upisano ili se istodobno upisuje pravo vlasništva, odnosno ono pravo u pogledu kojega se obavlja upis.

Članak 263.

(1) Ako je više osoba uzastopce steklo pravo na upis kakva prava na brodu ili na pravu upisanom na brodu, a to svoje pravo nisu upisali, posljednji stjecatelj može, ako dokaže tko su mu prethodnici, zahtijevati izvršenje upisa toga prava neposredno u svoju korist.

(2) Ako je na koju osobu prenijeta tražbina osigurana hipotekom koja je upisana u upisnik brodova, a tražbina bude podmirena, dužnik može, ako dokaže prijenos, zahtijevati brisanje upisa bez prethodnoga izvršenog prijenosa.

Članak 264.

(1) Ako vjerovnik koji ima pravo zatražiti upis hipoteke na brodu ili nadhipotekarnog prava na upisanom hipotekarnom pravu svog dužnika taj upis ne zatraži, može i jamac zatražiti upis tih prava u korist vjerovnika.

(2) Svaki suvlasnik može za sebe i u ime ostalih suvlasnika zatražiti upis zajedničkih prava koja se ne mogu podijeliti u razmjeru prema cjelini.

Članak 265.

Upisi u upisnik brodova, na temelju rješenja suda o nasljedstvu i legatu, upisuju se na temelju pravomoćnog rješenja nadležnoga ostavinskog suda.

2. Prvenstveni red

Članak 266.

(1) Za prvenstveni red upisa mjerodavno je vrijeme kad je prijedlog upisa stigao lučkoj kapetaniji koja vodi upisnik brodova u koji se obavlja upis.

(2) Upisi obavljeni na temelju prijedloga koji su stigli u isto vrijeme imaju isti prvenstveni red, ako drugim zakonom nije drugačije određeno.

Članak 267.

Uknjižbom ili predbilježbom ustupanja prvenstva može se promijeniti prvenstveni red prava koja su uknjižena na brodu. Za tu promjenu potreban je pristanak ovlaštenika prava koji ustupa svoj prvenstveni red i čije pravo stupa nazad te ovlaštenika prava koje stupa na njegovo mjesto naprijed. Ako je pravo koje stupa nazad hipotekarno pravo, potreban je i pristanak vlasnika broda, a ako je pravo koje stupa nazad opterećeno pravom treće osobe potreban je i pristanak te osobe. Tom se promjenom ne dira u opseg i prvenstveni red ostalih upisanih prava.

Članak 268.

Pravo koje stupa naprijed stječe bez ograničenja prvenstveni red prava koje stupa nazad, ako su ta prava u upisniku brodova upisana neposredno jedno iza drugog ili ako mu prvenstvo daju i svi ovlaštenici čija su prava upisana između njih.

Članak 269.

(1) Ako se ustupanje prvenstva obavlja između prava koja nisu upisana neposredno jedno iza drugog, bez pristanka ovlaštenika čija su prava upisana između njih, pravo koje stupa naprijed stječe prvenstveni red prava koje stupa nazad samo u opsegu i sadržaju tog prava.

(2) Ako je pravo koje stupa nazad uvjetno ili s određenim rokom, pravo koje stupa naprijed u postupku izvršenja provedenom prije nastupanja tog uvjeta ili roka može se namiriti samo u onoj svoti koja tom pravu pripada prema njegovu prvotnome prvenstvenom redu.

(3) Ako kupac na javnoj prodaji mora pravo koje stupa nazad preuzeti prema njegovu prijašnjem prvenstvenom redu bez uračunavanja u kupovnu cijenu, pri razdiobi kupovne cijene pravo koje stupa naprijed uzet će se u obzir po svojem prvotnom prvenstvenom redu.

Članak 270.

Pravo koje stupa nazad ima i na svojem prvotnom mjestu prednost pred pravom koje stupa naprijed, ako nije drugačije ugovoreno između hipotekarnih vjerovnika koji mijenjaju mjesta hipoteke.

Članak 271.

Ako ustupanjem prvenstva više prava stupaju na mjesto drugog i ustupanje bude uknjiženo istodobno, pravo koje je prije ustupanja imalo prvenstvo u prvenstvenom redu ima prvenstvo i na novom mjestu, ako nije drugačije ugovoreno između hipotekarnih vjerovnika koji mijenjaju mjesta hipoteke.

Članak 272.

Naknadne promjene koje se tiču postojanja ili opsega prava koje ustupanjem prvenstva stupa nazad ne utječu na prvenstveni red prava koje stupa naprijed, ako nije drugačije ugovoreno između hipotekarnih vjerovnika koji mijenjaju mjesta hipoteke.

3. Prijave i prijedlozi

Članak 273.

(1) Rješenje o upisu broda u upisnik brodova donosi se na temelju prijave ili prijedloga ovlaštene stranke, odnosno zahtjeva nadležnog tijela, ako u ovom Zakoniku nije drugačije određeno.

(2) Prijave i prijedlozi, odnosno zahtjevi iz stavka 1. ovoga članka podnose se lučkoj kapetaniji koja vodi upisnik brodova u koji je brod upisan ili treba biti upisan.

Članak 274.

(1) Prijave i prijedlozi za upis broda u upisnik brodova podnose se u dovoljnom broju primjeraka lučkoj kapetaniji koja vodi upisnik brodova, i to za tu lučku kapetaniju i za stranke kojima se rješenje o upisu broda mora dostaviti.

(2) Ako prijava ili prijedlog nije podnesen u dovoljnom broju primjeraka, lučka kapetanija iz stavka 1. ovoga članka pozvat će podnositelja da to učini u određenom roku. Ako podnositelj ne postupi prema ovom nalogu, lučka kapetanija će odrediti da se podnesak prepíše na trošak podnositelja.

Članak 275.

(1) Kad je podnesak vezan za rok, određen u odredbama ovoga Zakonika o postupku za upisivanje brodova, podnesak je predan u roku samo ako prije protoka roka stigne lučkoj kapetaniji kod koje se vodi upisnik brodova.

(2) Rokovi određeni u odredbama ovoga Zakonika o postupku upisivanja u upisnik brodova, osim rokova za opravdanje predbilježbe (članak 327. i 329.) i roka za podnošenje izvorne isprave (članak 294.) ili prijevoda (članak 295.), ne mogu se produžiti.

(3) Zbog propuštanja rokova određenih ovim Zakonikom u postupku upisivanja u upisnik brodova nema mjesta povratu u prijašnje stanje.

Članak 276.

(1) Za prvi upis broda čiji je upis u upisnik brodova obvezan (članak 187.), za upis promjena koje se upisuju u list A uložka glavne knjige upisnika brodova ili za upis promjena zbog kojih se brod briše iz upisnika brodova podnosi se pisana prijava.

(2) Za ostale upise podnosi se pisani prijedlog.

Članak 277.

(1) U prijavi ili prijedlogu za upis broda u upisnik brodova treba navesti tijelo kojem se prijedlog, odnosno prijava podnosi, osobno ime i prebivalište, odnosno naziv i sjedište podnositelja prijedloga, odnosno prijave i onih osoba kojima treba dostaviti rješenje o upisu te ime, odnosno oznaku broda na koji se upis odnosi.

(2) U prijedlogu, odnosno prijavi treba točno navesti što se mora upisati u upisnik.

(3) Prijedlog za uknjižbu sadrži prešutno i prijedlog za predbilježbu, ako predlagatelj predbilježbe to nije izričito isključio.

(4) Jednim prijedlogom može se tražiti više upisa na temelju jedne isprave te upis jednog istog prava u više uložaka ili upis više prava u jedan uložak.

Članak 278.

Prijava za upis brodova u upisnik brodova mora sadržati sve podatke koji se upisuju u upisnik brodova. Uz prijavu moraju se priložiti isprave kojima se dokazuju podaci koji se upisuju u upisnik brodova.

Članak 279.

Prijedlogu koji podnosi zakonski zastupnik neke osobe za upis stjecanja, prijenosa, ograničenja ili prestanka upisanih prava na brodovima mora se priložiti odobrenje nadležnog tijela starateljstva, kad je takvo odobrenje potrebno.

Članak 280.

(1) Upis u list A uložka glavne knjige upisnika brodova, uknjižbe i predbilježbe mogu se dopustiti samo na temelju isprava sastavljenih u obliku propisanom za njihovu valjanost.

(2) Nazivi, odnosno vlastita imena osoba koje sudjeluju u pravnom poslu navedenom u ispravi na temelju koje se obavlja upis moraju biti točno navedena. U toj ispravi mora biti navedeno i mjesto gdje je isprava sastavljena i datum kad je sastavljena.

(3) U ispravama o stjecanju, prijenosu, ograničenju i prestanku prava iz članka 213. ovoga Zakonika mora biti navedena i valjana pravna osnova.

(4) Isprave na temelju kojih se obavlja upis u upisnik brodova ne smiju imati takvih vidljivih nedostataka koji slabe njihovu vjerodostojnost, a ako se sastoje od više listova, oni moraju biti ušiveni tako da se ni jedan list ne može umetnuti.

Članak 281.

(1) Isprave na temelju kojih se obavljaju upisi u list B i list C uložka glavne knjige upisnika brodova moraju se priložiti u izvorniku, a ostale isprave mogu se priložiti i u ovjerenom prijepisu.

(2) Od svake isprave iz stavka 1. ovoga članka prilaže se i po jedan neovjereni prijepis ili fotokopija za zbirku isprava. Voditelj upisnika brodova potvrdit će da se taj prijepis ili fotokopija slaže s izvornikom.

(3) Ako se izvornik isprave nalazi u službenim spisima ili na čuvanju kod lučke kapetanije koja vodi upisnik brodova ili ako je priložen uz već podneseni prijedlog, odnosno prijavu, dovoljno je podnijeti prijepis ili fotokopiju u dva primjerka i navesti gdje se izvornik nalazi.

(4) Ako se izvornik isprave ne može odmah podnijeti zato što se nalazi kod drugog tijela ili suda, treba to u prijedlogu, odnosno prijavi navesti i priložiti prijepis ili fotokopiju, opskrbljenu potvrdom tijela uprave ili suda da se prijepis, odnosno fotokopija slaže s izvornikom i jedan neovjereni prijepis ili fotokopiju isprave.

Članak 282.

Uz isprave sastavljene na stranom jeziku mora se priložiti ovjereni prijevod na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

4. Provođenje upisa

a) Zajedničke odredbe

Članak 283.

U upravnom postupku upisivanja u upisnik brodova, koji se provodi pred lučkom kapetanijom koja vodi upisnik brodova, na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku, ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

Članak 284.

U postupku upisivanja broda u upisnik brodova stranka je osoba na čiji je zahtjev pokrenut ili protiv koje se vodi postupak ili koja radi zaštite svojih prava ili pravnih interesa ima pravo sudjelovati u postupku.

Članak 285.

U postupku upisivanja u upisnik brodova lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova donosi odluke u obliku rješenja kada odlučuje o pravu ili obvezi određene stranke, dok će zaključkom odlučiti o pitanjima koja se tiču postupka, a koja se ne rješavaju rješenjem.

Članak 286.

Saslušanje stranaka i ostalih sudionika u postupku upisivanja u upisnik brodova može se obavljati usmeno ili pisanom izjavom. Kad se mora saslušati više osoba, pojedine od njih mogu se saslušati i u odsutnosti ostalih.

Članak 287.

(1) O usmenim radnjama poduzetim u tijeku postupka upisivanja u upisnik brodova sastavlja se zapisnik.

(2) O manje važnim izjavama ili obavijestima može se umjesto zapisnika staviti samo službena bilješka na spisu.

Članak 288.

U postupku upisivanja u upisnik brodova svaka stranka snosi svoje troškove.

Članak 289.

Za odlučivanje lučke kapetanije koja vodi upisnik brodova o prijavi ili prijedlogu mjerodavan je trenutak kad je prijava ili prijedlog stigao lučkoj kapetaniji.

Članak 290.

(1) Prijavu ili prijedlog kojim se traži upis u upisnik brodova lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova upisuje u dnevnik upisnika brodova, naznačujući na njemu dan, sat i minutu kad mu je prijava ili prijedlog stigao. Ta je lučka kapetanija dužna u uložku upisnika brodova u koji je brod upisan, ako je uložak već otvoren, evidentirati da je podnesena prijava ili prijedlog za upis, naznačujući olovkom broj pod kojim je podnesak upisan u dnevnik upisnika brodova.

(2) Ako uložak još nije otvoren, čim stigne prijava ili prijedlog za prvi upis broda u upisnik, otvara se uložak u koji se olovkom naznačuje broj pod kojim je podnesak upisan u dnevnik

upisnika brodova, ime, odnosno oznaka broda te brojevi svih daljnjih prijava ili prijedloga koji stignu dok se ne obavi upis broda ili dok rješenje o odbijanju upisa broda u upisnik ne postane konačno.

(3) Uložak za prvi upis broda u upisnik brodova neće se otvarati ako je prijava ili prijedlog potpuno nerazumljiv ili neodređen.

Članak 291.

(1) Prijedlog za prijenos upisa broda u upisnik brodova koji vodi druga lučka kapetanija podnosi se lučkoj kapetaniji kod koje je brod upisan.

(2) Uz prijedlog moraju se priložiti isprave kojima se dokazuje da postoje pretpostavke za prijenos upisa broda iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Kada lučka kapetanija u čiji je upisnik brod upisan primi prijavu ili prijedlog za prijenos upisa broda u upisnik brodova druge lučke kapetanije, zabilježit će traženje prijenosa u upisnik brodova u koji je brod upisan. Na osnovu zabilježbe lučka kapetanija donosi rješenje kojim dopušta prijenos upisa broda u novi upisnik brodova sa svim podacima iz upisnika brodova, te isti upućuje lučkoj kapetaniji u čiji se upisnik brod ima upisati.

(4) Kada lučka kapetanija u čiji se upisnik brod ima upisati, na temelju rješenja iz stavka 1. ovoga članka donese rješenje o prijenosu upisa broda sa svim podacima iz upisnika brodova iz primljenog izvotka u novi upisnik brodova, rješenje o tome dostavit će se lučkoj kapetaniji u čijem je upisniku brod do tada upisan radi brisanja. Lučka kapetanija u čijem je upisniku brod do tada upisan provest će upis brisanja broda iz svog upisnika i lučkoj kapetaniji u čiji je upisnik brod upisan poslat će zbirku isprava koja se odnosi na taj brod.

(5) Ako je podnesen prijedlog za prijenos broda iz jednog upisnika u drugi, koji se vodi kod iste lučke kapetanije, ta će lučka kapetanija postupiti prema odredbi članka 290. ovoga Zakonika.

Članak 292.

(1) Lučka će kapetanija koja vodi upisnik brodova na temelju prijedloga ili prijave i njezinih priloga dopustiti upis u upisnik brodova:

1) kad iz upisnika brodova u pogledu broda ili prava na brodu ne proizlazi nikakva smetnja traženom upisu, odnosno kod prijave ili prijedloga za prvi upis broda u upisnik brodova, ako je udovoljeno uvjetima iz članka 187. i 188. ovoga Zakonika,

2) kad nema osnovane sumnje u to da je predlagatelj ovlašten da podnese prijedlog i da su sudionici na čija se prava upis odnosi sposobni raspolagati tim pravima,

3) kad je traženje prema sadržaju podnesenih isprava osnovano,

4) kad isprave imaju oblik koji se zahtijeva za dozvolu uknjižbe, predbilježbe ili zabilježbe.

(2) Kada prijenos upisa broda dopušta druga lučka kapetanija, a ne lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova iz članka 254. stavka 5. ovoga Zakonika, lučka kapetanija iz članka 254.

stavka 5. ovoga Zakonika, ograničit će se na odlučivanje o tome je li upis dopušten s obzirom na stanje upisnika, a u pogledu ostalih pretpostavki za upis odlučivanje pripada lučkoj kapetaniji iz članka 254. stavka 4. ovoga Zakonika koja prijenos upisa broda dopušta.

Članak 293.

(1) Osim slučajeva predviđenih u člancima 311., 331. i 355. ovoga Zakonika lučka kapetanija koja vodi upisnik će na svaku prijavu ili prijedlog odlučiti o samoj stvari, bez saslušanja stranaka i u pravilu, bez donošenja prethodne odluke (članci 294., 295. i 374.). Lučka kapetanija je dužna u rješenju izričito navesti prihvaća li se prijedlog ili se odbija.

(2) Ako se prijedlog prihvaća samo djelomično, naredit će se upis u dijelu u kojem je prijedlog prihvaćen, a odbiti dio prijedloga koji se ne uvažava.

(3) Ako se prijedlog u cijelosti ili djelomično odbija, u rješenju će se navesti razlozi zbog kojih se prijedlog odbija.

Članak 294.

(1) Lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova donosi rješenje o upisu u upisnik brodova na temelju izvornih isprava.

(2) Ako iz prijave ili prijedloga i priloženih prijepisa isprava proizlazi da bi se traženju moglo udovoljiti da je izvorna isprava bila podnesena, lučka kapetanija će, da se za odnosno pravo sačuva prvenstveni red, odrediti zabilježbu prijave ili prijedloga u zapisnik brodova uz napomenu »dok stigne izvornik«.

(3) Istodobno će lučka kapetanija koja vodi zapisnik brodova predlagatelju odrediti primjeren rok u kojem mora podnijeti izvornu prijavu, ako je tijelo, kod kojeg se ona nalazi, već po službenoj dužnosti nije dužna poslati. Ako drugo tijelo ili sud izvornu ispravu naknadno dostavi, ili isprava bude u određenom roku podnesena, rješavat će se o prijedlogu u samoj stvari.

(4) Ako izvorna isprava u određenom ili produljenom roku ne bude podnesena, odbacit će se prijedlog i, po službenoj dužnosti, odrediti brisanje zabilježbe.

(5) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova može, kad ocijeni da za to postoje opravdani razlozi, dopustiti upis u upisnik brodova na osnovi potvrde o brisanju broda iz stranog upisnika brodova poslana telefaksom s time da se odredi rok za dostavu izvorne isprave.

(6) Ako iz prijedloga i priloženih isprava proizlazi da se traženju ne bi moglo udovoljiti i kad bi izvorna isprava bila priložena, lučka kapetanija će prijedlog odbiti.

(7) Odredbe ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i na prijave za prvi upis broda ili broda u gradnji.

Članak 295.

Ako prijavi ili prijedlogu nije priložen prijevod isprave koja je sastavljena na stranom jeziku, a iz podneska ne proizlazi da traženje treba odbiti, lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova će, da se sačuva prvenstveni red odnosnog prava, odrediti zabilježbu prijedloga, odnosno prijave u upisniku uz napomenu »dok stigne prijevod«. Lučka kapetanija koja vodi upisnik će istodobno odrediti predlagatelju primjeren rok u kojem mora podnijeti prijevod. Ako prijevod bude predan u određenom ili produljenom roku, rješavat će se o prijedlogu u samoj stvari; u protivnom – prijava ili prijedlog odbaciti i, po službenoj dužnosti, odrediti brisanje zabilježbe.

Članak 296.

(1) Lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova ne može odobriti da se u upisnik brodova upiše više ili što drugo što stranka nije tražila, iako bi, prema podnesenim ispravama, bila ovlaštena tražiti više ili što drugo.

(2) Ako je predložena samo predbilježba, ne može se odrediti uknjižba, iako postoje pretpostavke za uknjižbu.

Članak 297.

(1) Ako iz isprava proizlazi da je stjecatelju knjižnog prava dano odobrenje za uknjižbu, ali da su mu istodobno nametnuta ograničenja u vezi s raspolaganjem stečenim pravom ili da su mu nametnute obveze u pogledu kojih je ugovorena istodobno uknjižba u korist određenih ovlaštenika traženi se upis neće moći dopustiti ako istodobno ne bude predložena i uknjižba ili, prema tome kakva je isprava, bar predbilježba ugovorenih ograničenja ili obveza.

(2) Prijedlog za istodobni upis međusobnih prava i obveza može podnijeti bilo koja stranka.

Članak 298.

(1) Rješenje kojim se dopušta upis u upisnik brodova mora sadržavati:

1) naznaku uloška u kojem se upis mora obaviti i ime broda na koji se upis odnosi,

2) naziv i sjedište, odnosno ime i prebivalište osobe u čiju će se korist upis obaviti, brod ili pravo na brodu na kojem će se upis obaviti, naznaku isprava na temelju kojih se upis dopušta, vrstu upisa koji će se obaviti i bitni sadržaj prava koje se upisuje, i to riječima koje trebaju biti upisane u upisnik brodova.

(2) Ako se sadržaj prava koje se upisuje ne može ukratko izraziti, može se obaviti pozivanje na točno označena mjesta u ispravama na temelju kojih je određen upis, i to s učinkom kao da su ta mjesta upisana u glavnu knjigu.

(3) Rješenje kojim se određuje upis broda u upisnik brodova mora sadržavati sve podatke koji se moraju upisati u list A, i to riječima kojima su ti podaci navedeni u prethodnom rješenju lučke kapetanije koja vodi upisnik brodova.

Članak 299.

(1) Ako lučka kapetanija iz članka 254. ovoga Zakonika odbija prijedlog za uknjižbu ili predbilježbu ili za prvi upis broda u upisnik brodova, ili odbije prijedlog za zabilježbu

prvenstvenog reda, ili lučka kapetanija iz članka 254. stavka 5. ovoga Zakonika odbije izvršenje dopuštenog upisa (članak 298.), lučka kapetanija će rješenjem odrediti upis zabilježbe odbijanja tih zahtjeva. Na isti način postupit će lučka kapetanija iako je bio odbijen prijedlog za odobrenje prodaje radi naplate tražbina za koje založno pravo nije uknjiženo.

(2) Zabilježba se neće upisati:

1) ako se iz prijedloga i iz njegovih priloga ne može utvrditi o kojem je brodu ili pravu za koje se zahtijeva upis riječ, ili ako brod ili pravo nisu upisani u naznačeni upisnik brodova,

2) ako pravo vlasništva, odnosno koje drugo pravo na brodu nisu upisani u korist osobe protiv koje se prema sadržaju isprave može provesti uknjižba ili predbilježba.

(3) Upis zabilježbe naznačuje se na rješenju.

Članak 300.

Kad lučka kapetanija iz članka 254. ovoga Zakonika utvrdi da je rješenje kojim se odbija upis iz članka 299. ovoga Zakonika postalo konačno zato što žalba nije podnesena, donijet će, po službenoj dužnosti, rješenje o brisanju zabilježbe odbijanja upisa i o tome obavijestiti stranke.

Članak 301.

Rješenje o upisu provodi lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova u koji je brod upisan, a ako je riječ o prvom upisu – lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova u koji brod treba upisati.

Članak 302.

(1) Svaki upis, osim upisa u list A o tehničkim podacima, mora sadržavati:

1) datum kad je prijedlog primljen i broj dnevnika upisnika brodova,

2) naziv isprave koja je osnova za upis, mjesto gdje je isprava sastavljena i datum kad je sastavljena,

3) naziv lučke kapetanije, broj i datum njegova rješenja kojim je dopustio upis,

4) vrstu upisa (članak 257.) i bitni sadržaj prava, odnosno činjenice koja se upisuje,

5) naziv i sjedište, odnosno ime i prebivalište osobe u čiju se korist obavlja upis.

(2) Ako lučkoj kapetaniji istodobno stigne više prijedloga koji se odnose na isti brod, kod svakog upisa obavljenog u vezi s tim prijedlozima zabilježbit će se brojevi ostalih prijedloga s naznakom da su stigli istodobno.

Članak 303.

(1) Kad lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova donese rješenje kojim se određuje upis broda u upisnik brodova, obaviti će istodobno upis broda u list A i list B upisnika brodova.

Nakon upisa ta će lučka kapetanija postupiti prema odredbama članka 310. i 313. ovoga Zakonika.

(2) Kad lučka kapetanija iz stavka 1. ovoga članka donese rješenje kojim se odbija zahtjev za upis broda u upisnik brodova i odredi upis zabilježbe odbijanja zahtjeva, obaviti će se upis zabilježbe u list A uložka otvorenog u skladu s člankom 290. stavkom 2. ovoga Zakonika.

Članak 304.

(1) Rješenje o odbijanju prijave ili prijedloga za upis broda u upisnik brodova zabilježiti će se u list A uložka otvorenog u vezi s podnesenom prijavom ili prijedlogom.

(2) Zabilježba iz stavka 1. ovoga članka neće se upisati ako u povodu prijave ili prijedloga ne bude otvoren novi uložak (članak 290. stavak 3).

Članak 305.

U svakom rješenju naznačiti će se kome se rješenje ima dostaviti i kome će lučka kapetanija dostaviti koju od isprava (članak 313. stavak 2).

Članak 306.

(1) Rješenja o prijedlozima i prijavama za upis u upisnik brodova dostaviti će se podnositelju prijave, odnosno prijedloga i osobi na čijem se pravu vlasništva broda stječe koje pravo ili čija se prava prenose, ograničavaju, opterećuju ili ukidaju te osobi protiv koje je obavljen upis zabilježbe u upisnik brodova.

(2) Rješenje kojim se dopušta potpuno ili djelomično brisanje kakva upisa dostaviti će se i svim osobama u čiju korist na upisanom pravu postoje daljnje uknjižbe ili predbilježbe.

(3) Rješenje o uknjižbi ili predbilježbi, kojima se na upisanim pravima trećih osoba upisuje hipotekarno pravo ili ustupanje prava, dostaviti će se i vlasniku broda.

(4) Rješenje kojim se dopušta upis na prijedlog opunomoćenika protiv stranke koja je punomoć izdala dostaviti će se stranci osobno, ako punomoć ne odgovara odredbi članka 316. stavka 2. ovoga Zakonika.

Članak 307.

(1) Dostava iz članka 306. ovoga Zakonika obavlja se prema odredbama Zakona o parničnom postupku o dostavi osobno strankama.

(2) Ako se stranci moraju vratiti izvornici isprava koji su priloženi (članak 313.), ti se izvornici vraćaju stranci koja ih je priložila, ako stranka nije drugačije odredila.

Članak 308.

(1) Valjanost upisa ne može se pobijati zato što dostava nije obavljena uredno ili nije uopće obavljena.

(2) Osoba koja iz izvršenog upisa izvodi za sebe kakvo pravo ili oslobođenje od obveze nije dužna dokazivati da je dostava obavljena.

Članak 309.

Lučka kapetanija koja je obavila upis brisanja broda iz upisnika brodova izdat će stranci, na njezin zahtjev, potvrdu o brisanju. U potvrdi o brisanju navest će razlog brisanja i rješenje na temelju kojeg je brisanje provedeno.

Članak 310.

(1) Na izvorniku isprave na temelju koje je upis obavljen lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova stavlja potvrdu o obavljenom upisu.

(2) U potvrdi iz stavka 1. ovoga članka navodi se rješenje kojim je upis bio određen i uložak u koji je upis obavljen.

(3) Ako je upis bio obavljen na temelju više isprava koje su među sobom u vezi, potvrda se stavlja na onu ispravu iz koje pravo upisanog neposredno proizlazi (članak 263. i 264.).

Članak 311.

(1) U upisniku se ne smije ništa brisati ni na drugi način što dodavati ili mijenjati.

(2) Svi upisi u upisniku brodova moraju se upisivati tintom.

(3) Ako je pri upisivanju bila učinjena pogreška i ona se uoči još za upisivanja, ispraviti će se bez naloga lučke kapetanije. Pogreška učinjena pri upisivanju mora se precrtati tako da ostane čitljiva.

(4) Pogreška koja se učini nakon obavljenog upisa može se ispraviti samo po nalogu nadležnog tijela iz članka 254. ovoga Zakonika, koji će, ako bi pogreška imala kakvu pravnu posljedicu, saslušati sudionike. Pokretanje tog postupka zabilježiti će se na listu na kojem je obavljen pogrešan upis. Ta zabilježba ima takav učinak da kasniji upisi ne sprječavaju ispravljanje pogreške. Kad rješenje u vezi s ispravkom pogreške postane pravomoćno, zabilježba se briše po službenoj dužnosti.

(5) Ispravci pogrešnih upisa moraju imati datum, potpis voditelja upisnika brodova i pečat lučke kapetanije kod koje se ti upisnici brodova vode.

Članak 312.

(1) Rješenje o brisanju broda iz upisnika brodova te zabilježba odbijanja zahtjeva za brisanje broda iz upisnika brodova upisuju se u list A upisnika brodova.

(2) Nakon što rješenje o brisanju broda iz upisnika brodova postane konačno, odnosno pravomoćno, lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova preko svake stranice uložka glavne knjige upisnika brodova povlači crvenom tintom dvije unakrsne crte i jednu vodoravnu crtu na svakoj stranici ispod svih upisa, s tim što se pojedini upisi ne precrtavaju.

(3) Lučka kapetanija iz stavka 2. ovoga članka postupit će prema odredbama stavka 2. ovoga članka nakon što rješenje o odbijanju prijedloga ili prijave za prvi upis broda u upisnik brodova (članak 299. stavak 1.) postane konačno, odnosno pravomoćno.

Članak 313.

(1) Nakon obavljenog upisa lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova vratit će stranci izvornike isprava, odnosno ovjerene prijepise isprava ako je prijavi ili prijedlogu priložen neovjeren prijepis tih isprava. U protivnom, izvornici isprava, odnosno njihovi ovjereni prijepisi zadržat će se u zbirci isprava, a lučka kapetanija će obavijestiti stranku da u određenom roku može te isprave uzeti ako podnese ovjerovljene prijepise. Lučka kapetanija može i sama napraviti te prijepise uz naplatu propisanih taksa.

(2) Ako lučka kapetanija iz stavka 1. ovoga članka upis obavlja na temelju rješenja suda, postupit će s ispravama prema tom rješenju (članak 305.).

(3) U pogledu prijepisa potrebnih za zbirku isprava postupit će se prema stavku 1. ovoga članka.

b) Posebne odredbe

PRVI UPIS U UPISNIK BRODOVA

Članak 314.

Prvi upis u upisnik brodova u gradnji dopustit će lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova u gradnji u koji se brod u gradnji treba upisati ako su uz prijavu, odnosno prijedlog za prvi upis priložene ove isprave:

- 1) isprava kojom se dokazuje pravo vlasništva na brodu u gradnji,
- 2) potvrda brodogradilišta o tehničkim podacima koji se upisuju na list A upisnika brodova u gradnji, mjestu i početku gradnje,
- 3) izjava vlasnika broda u gradnji o imenu broda u gradnji, ili, ako brod nema imena, izjava brodogradilišta o oznaci broda u gradnji.

Članak 315.

(1) Prvi upis broda u upisnik brodova dopustit će lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova, ako su uz prijavu za prvi upis broda priložene ove isprave:

- 1) isprava kojom se dokazuje pravo vlasništva na brodu,
- 2) izvadak iz sudskog upisnika, odnosno druga isprava kojom se dokazuje da je vlasnik hrvatski državljanin ili hrvatska pravna osoba, odnosno da je udovoljeno uvjetima za upis broda u upisnik brodova,
- 3) rješenje o određivanju imena, odnosno oznake broda i luke upisa za brod,

4) potvrda o tehničkim podacima broda radi njegova upisa u upisnik brodova koju izdaje priznata organizacija, s potvrdom da je brod tehnički prihvatljiv za upis u hrvatski upisnik,

5) isprava kojom se određuje pozivni znak broda prema Međunarodnome signalnom kodeksu, ako brod takav znak mora imati,

6) isprave kojima se dokazuju drugi podaci koji se unose u list A uložka glavne knjige upisnika brodova,

7) potvrda tijela koji vodi strani upisnik brodova da je brod brisan iz tog upisnika, ako se taj brod prenosi iz stranog upisnika u hrvatski upisnik brodova,

(2) Ako je vlasnik broda strani državljanin ili strana pravna osoba, uz prijavu se moraju priložiti isprave kojima se dokazuje pravo da brod bude upisan u hrvatski upisnik brodova te podaci u ispravama iz stavka 1. ovoga članka.

Uknjižba

Članak 316.

(1) Ako ovim ili drugim zakonom nije drugačije određeno, uknjižba (članak 257. točka 3.) može se Zakonikom dopustiti samo na temelju javnih isprava ili privatnih isprava na kojima je potpise osoba čije pravo treba ograničiti, opteretiti ili prenijeti na drugu osobu ovjerilo tijelo nadležno za ovjeravanje potpisa.

(2) Na temelju privatne isprave koju je izdao opunomoćenik uknjižba protiv vlastodavca može se dopustiti samo ako punomoć koju je taj izdao glasi na određeni posao ili na određenu vrstu poslova, a od dana izdavanja punomoći do dana traženja uknjižbe nije proteklo više od jedne godine.

(3) Ovjera potpisa na privatnoj ispravi nije potrebna ako se na ispravi nalazi odobrenje tijela nadležnog za zaštitu prava i interesa osobe čije pravo treba ograničiti, opteretiti ili prenijeti na drugu osobu.

Članak 317.

(1) Privatna isprava, na temelju koje se može dopustiti uknjižba, mora sadržavati, pored podataka iz članka 280. ovoga Zakonika, još i:

1) točnu oznaku broda ili prava u pogledu kojega se uknjižba provodi,

2) izričitu izjavu osobe čije se pravo ograničava, opterećuje, ukida ili prenosi na drugu osobu da dopušta uknjižbu.

(2) Odredba stavka 1. točke 2) ovoga članka ne odnosi se na isprave o stjecanju prava vlasništva na domaćem ili stranom brodu ako se traži prvi upis broda u hrvatski upisnik brodova.

Članak 318.

(1) Javne isprave na temelju kojih se dopušta uknjižba jesu:

1) isprave o pravnim poslovima koje je sastavio sud u granicama svojih ovlaštenja, ako sadrže podatke propisane u članku 280. ovoga Zakonika,

2) isprave koje su u propisanom obliku izdali sudovi ili tijela uprave, u granicama svojih nadležnosti, kojima zakon priznaje svojstvo sudske ovršne isprave ili na temelju kojih se prema posebnim propisima može obaviti upis u javne knjige.

(2) Uknjižbe na temelju odluke stranog suda mogu se obaviti ako je ta odluka priznata u posebnom za to propisanom postupku.

Predbilježbe

Članak 319.

Kad podnesena isprava udovoljava općim uvjetima za upis, ali ne udovoljava svim posebnim uvjetima za uknjižbu propisanim u članku 316. – 318. ovoga Zakonika, lučka kapetanija, kod koje se vodi upisnik brodova, dopustit će predbilježbu (članak 257. točka 4).

Članak 320.

Predbilježba hipoteke na brodu dopuštena je samo ako su tražbine i pravna osnova hipotekarnog prava učinjene vjerojatnim.

Članak 321.

Kad se u hrvatski upisnik brodova upisuje brod koji je bio upisan u strani upisnik brodova, a iz isprave se o brisanju broda iz stranog upisnika brodova vidi da je brod opterećen hipotekom na brodu (članak 240.), upisat će se, po službenoj dužnosti, predbilježba hipotekarnog prava s redom prvenstva koji ima prema trenutku što je bio mjerodavan za utvrđivanje reda prvenstva u stranom upisniku brodova, ako u trenutku upisa nije udovoljeno uvjetima za uknjižbu hipoteke na brodu određene ovim Zakonikom.

Članak 322.

Predbilježba prava zakupa, brodarskog ugovora na vrijeme za cijeli brod i prava prvokupa dopuštena je samo ako su postojanje prava i pristanka na upis učinjeni vjerojatnim.

Članak 323.

Predbilježba se dopušta i na temelju ovih isprava:

1) nepravomoćnih sudskih odluka kojima se zahtjev za utvrđivanje, stjecanje, ograničenje ili prestanak upisnog prava prihvaća ili odbija,

2) sudskih odluka kojima se predbilježba dopušta u postupku osiguranja prema propisima ovršnog postupka,

3) zahtjeva suda, tijela uprave ili organizacije u obavljanju poslova javnih ovlaštenja koja su joj zakonom povjerena, kad su oni po zakonu ovlašteni da po službenoj dužnosti odrede da se određene tražbine osiguraju hipotekom na brodu.

Članak 324.

Ako kod suda bude položen iznos duga osiguranog hipotekom na brodu, za koji, prema pravnim pravilima imovinskog prava, postoji opravdan razlog da se vjerovniku dug ne može platiti, predbilježba će se dopustiti na temelju potvrde suda da je ta svota položena i to:

1) ako je iznos duga kod suda položio dužnik ili osoba koja za dug odgovara, dopustit će se predbilježba brisanja hipoteke na brodu,

2) ako je iznos duga kod suda položila treća osoba kojoj je prema pravnim pravilima imovinskog prava vjerovnik dužan ustupiti svoju tražbinu, dopustit će se predbilježba ustupanja tražbine osigurane hipotekom na brodu.

Članak 325.

Predbilježbom se stječu, prenose, ograničavaju ili prekidaju upisana prava, uz uvjet da predbilježba bude naknadno opravdana, i to u opsegu u kojem bude opravdana.

Članak 326.

Predbilježba se može opravdati na temelju:

1) isprave kojom se može dopustiti uknjižba, a koju je izdala osoba protiv koje je predbilježba upisana,

2) potvrde da je sudska odluka iz članka 323. točke 1) ovoga Zakonika postala pravomoćna i ovršna,

3) konačne odluke nadležnog tijela o postojanju tražbine iz članka 323. točke 3) ovoga Zakonika, radi čijeg je osiguranja predbilježba upisana,

4) pravomoćne i ovršne odluke suda u parnici protiv osobe protiv koje je predbilježba upisana.

Članak 327.

(1) Ako se predbilježba opravdava podnošenjem isprave sposobne za uknjižbu (članak 326. točka 1)), opravdanje se treba izvršiti u roku od 15 dana od dana dostave rješenja o predbilježbi.

(2) Ako se predbilježba opravdava na temelju pravomoćne i ovršne odluke suda (članak 326. točka 4)), parnica se mora pokrenuti u roku od 15 dana od dana dostave rješenja o predbilježbi.

(3) Rok u kojem se predbilježba mora opravdati navodi se u odluci o predbilježbi.

(4) Rok za opravdanje predbilježbe lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova može, na prijedlog stranke, produljiti, ako za to postoje opravdani razlozi. Prijedlog se podnosi lučkoj kapetaniji koja vodi upisnik brodova.

Članak 328.

(1) Ako se predbilježba opravdava podnošenjem isprava navedenih u članku 326. točki 1) – 3) ovoga Zakonika, prijedlog za opravdanje predbilježbe podnosi se lučkoj kapetaniji koja vodi upisnik brodova.

(2) Ako se predbilježba opravdava odlukom suda u parnici (članak 326. točka 4.)), tražitelj predbilježbe dužan je pokrenuti parnicu kod nadležnog suda i o tome obavijestiti lučku kapetaniju koja vodi upisnik brodova.

Članak 329.

(1) Rok u kojem se mora pokrenuti parnica za opravdanje predbilježbe navest će se u odluci o predbilježbi.

(2) Rok za pokretanje parnice sud može, na prijedlog stranke, produljiti, ako za to postoje važni razlozi.

Članak 330.

Ako u vrijeme podnošenja prijedloga za predbilježbu već teče parnica o postojanju prava čija se predbilježba traži, pokretanje posebne parnice za opravdanje predbilježbe nije potrebno ako se, prema odredbama Zakona o parničnom postupku, u postojećoj parnici još može istaći i zahtjev za opravdanje predbilježbe.

Članak 331.

(1) Ako opravdanje predbilježbe izostane, osoba protiv koje je predbilježba bila dopuštena može predložiti da se ona briše.

(2) Ako iz spisa ne proizlazi da je tužba za opravdanje predbilježbe podnesena na vrijeme ili da rok za opravdanje još teče onog dana kad je prijedlog za brisanje podnesen, lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova će u kratkom roku odrediti ročište na kojem predlagatelj predbilježbe mora dokazati da rok za opravdanje još teče ili da je tužba podnesena na vrijeme.

(3) Ako lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova utvrdi da je rok protekao, odnosno da parnica nije pokrenuta na vrijeme, dopustit će se brisanje predbilježbe.

(4) Smatrat će se da je tužba za opravdanje predbilježbe podnesena na vrijeme, iako je protekao rok određen za njezino podnošenje, ako bude podnesena prije podnošenja prijedloga za brisanje predbilježbe ili bar istog dana kad je taj prijedlog podnesen.

Članak 332.

(1) Ako tužiteljjev zahtjev za opravdanje predbilježbe bude prihvaćen u parnici kojom se predbilježba opravdava (članak 327. i 330.), na prijedlog bilo koje od stranaka, zabilježit će se opravdanje predbilježbe u upisnik brodova prema sadržaju pravomoćne presude.

(2) Ako u parnici iz stavka 1. ovoga članka zahtjev za opravdanje predbilježbe bude pravomoćno odbijen, na prijedlog bilo koje od stranaka, predbilježba će se brisati.

Članak 333.

(1) Ako je predbilježba brisana zato što tužba za opravdanje predbilježbe nije podnesena na vrijeme, može se predložiti nova predbilježba, ali ona ima pravni učinak tek od trenutka podnošenja novoga prijedloga.

(2) Vlasnik broda ili ovlaštenik upisanog prava može tužbom zahtijevati da se utvrdi nepostojanje predbilježenog prava. Presuda kojom se taj zahtjev prihvaća zabilježit će se na prijedlog stranke u upisnik brodova, i time se sprječava ponovna dozvola predbilježbe.

Članak 334.

(1) Ako predbilježba bude brisana iz drugih razloga, a ne iz razloga navedenih u članku 333. ovoga Zakonika, lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova će, po službenoj dužnosti, odbiti svaki novi prijedlog za predbilježbu istog prava na temelju iste isprave.

(2) Ako lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova propusti to učiniti i nova predbilježba bude upisana, ta će se predbilježba brisati čim protivnik prijavi da je predbilježba već jednom bila brisana.

Članak 335.

(1) Ako je predbilježeno pravo vlasništva broda, daljnji se upisi mogu dopustiti ne samo protiv uknjiženog nego i protiv predbilježenog vlasnika broda, ali pravni učinak tih upisa ovisi o tome hoće li predbilježba biti opravdana ili neopravdana.

(2) Ako predbilježba bude opravdana, istodobno s upisom opravdanja predbilježbe brisat će se, po službenoj dužnosti, svi upisi koji su protiv uknjiženog vlasnika broda bili obavljani poslije trenutka podnošenja prijedloga na temelju kojega je predbilježba prava vlasništva bila obavljena.

(3) Ako predbilježba prava vlasništva bude brisana, brisat će se istodobno, po službenoj dužnosti, i svi upisi koji su bili obavljani s obzirom na tu predbilježbu.

(4) Odredbe ovoga članka primijenit će se i kad je protiv hipotekarnog vjerovnika obavljena predbilježba prijenosa njegove tražbine na drugu osobu.

Članak 336.

(1) Ako je brisanje kakva prava predbilježeno, u pogledu tog prava mogu se dopustiti daljnji upisi (npr. nadhipotekarnih prava ili ustupa), ali pravni učinak tih upisa ovisi o tome hoće li predbilježba brisanja biti opravdana ili neopravdana.

(2) Ako predbilježba brisanja bude opravdana, istodobno s upisom opravdanja brisat će se, po službenoj dužnosti, i svi upisi koji su u pogledu brisanog prava u međuvremenu bili dopušteni.

Članak 337.

(1) Ako na tražbini osiguranoj hipotekom na brodu, u vrijeme kad se zahtijeva njeno brisanje, još postoje nadhipotekarna prava, brisanje te tražbine može se dopustiti samo uz napomenu da će pravni učinak brisanja u pogledu nadhipotekarnih prava nastupiti tek kad ona budu brisana.

(2) Čim bude uknjiženo brisanje tražbine osigurane hipotekom na brodu, daljnji se upisi na hipoteku ne mogu više dopustiti, a ako brisanje hipotekarnog prava bude samo predbilježeno, daljnji upisi na to pravo mogu se dopustiti, ali samo s pravnim učinkom iz članka 325. ovoga Zakonika.

Zabilježba

Članak 338.

(1) Zabilježba osobnih odnosa, osobito u pogledu ograničenja prava raspolaganja imovinom, ima pravnu posljedicu da se nitko u čiju je korist upisano kakvo pravo u upisnik brodova ne može pozivati na to da mu ti odnosi nisu bili poznati (npr. maloljetnost, produljenje roditeljskog prava ili starateljstva, otvaranje stečaja itd.).

(2) Zabilježbu osobnih odnosa i brisanje takve zabilježbe određuje lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova na temelju isprava kojima se dokazuju ti odnosi, a na prijedlog stranaka, njihovih zakonskih zastupnika ili nadležnih tijela.

Članak 339.

Zabilježba drugih činjenica, osim onih koje su navedene u članku 338. ovoga Zakonika, može se dopustiti samo kad je zabilježba ovim Zakonikom dopuštena i ima učinak koji je njime određen (npr. prvenstveni red, zajednička hipoteka na brodu, otkaz tražbine osigurane hipotekom na brodu, tužba za ostvarivanje pomorskog privilegija, zabilježba spora itd.).

Članak 340.

(1) Vlasnik broda može zahtijevati upis zabilježbe prvenstvenog reda za namjeravano otuđenje broda ili opterećenje hipotekom. Pravni je učinak zabilježbe da se prvenstveni red prava stečenih tim otuđenjem ili opterećenjem računa od trenutka podnošenja prijedloga za upis zabilježbe, ako se upis navedenih prava zatraži za važenja zabilježbe (članak 342.).

(2) Hipotekarni vjerovnik može, s pravnim učinkom navedenim u stavku 1. ovoga članka, zahtijevati upis zabilježbe prvenstvenog reda za namjeravano ustupanje ili namjeravano brisanje svoje tražbine.

(3) Zabilježbe iz ovoga članka mogu se dopustiti samo ako bi prema stanju upisa u upisnik brodova, bila dopuštena uknjižba prava koje se mora upisati, odnosno brisanje upisanog prava i ako je potpis predlagatelja na prijedlogu ovjerilo tijelo nadležno za ovjeru potpisa.

Članak 341.

Rješenje kojim se prihvaća prijedlog za upis zabilježbe iz članka 340., ovoga Zakonika izdaje se samo u jednom primjerku (otpravku). Kad obavi upis zabilježbe u upisnik brodova, tijelo koje vodi upisnik brodova mora na tom primjerku potvrditi da je zabilježba obavljena.

Članak 342.

(1) Ako je zabilježba prvenstvenog reda dopuštena za namjeravano opterećenje broda hipotekom na brodu, zabilježba gubi učinak protekom roka od jedne godine, a u ostalim slučajevima navedenim u članku 340. ovoga Zakonika – protekom roka od 60 dana od dana kad je bila dopuštena.

(2) U rješenju kojim se dopušta zabilježba navest će se datum kad prestaje učinak te zabilježbe.

Članak 343.

(1) Prijedlog za upis prava ili upis brisanja sa prvenstvenim redom koji je zabilježbom osiguran (članak 340.) mora se podnijeti u rokovima određenim u članku 327. ovoga Zakonika i uz prijedlog priložiti primjerak rješenja kojim je zabilježba dopuštena.

(2) Isprava na temelju koje se upisuje ili briše pravo za koje je zabilježen prvenstveni red može biti sastavljena i poslije podnošenja prijedloga za upis zabilježbe.

(3) U rješenju kojim se, na prijedlog podnesen prema stavku 1. ovoga članka, dopušta uknjižba ili predbilježba sud će naznačiti da dopušteni upis ima onaj prvenstveni red koji je stečen zabilježbom. Tijelo koje obavi upis dopuštene uknjižbe, odnosno predbilježbe potvrdit će na primjerku rješenja kojim je zabilježba prvenstvenog reda dopuštena da je upis obavljen.

(4) Upis sa zabilježbom prvenstvenog reda dopustit će se i ako su brod ili tražbina osigurani hipotekom na brodu preneseni na treću osobu ili su opterećeni pošto je prijedlog za zabilježbu prvenstvenog reda bio podnesen.

(5) Ako vlasnik broda ili hipotekarni vjerovnik padnu pod stečaj prije nego što bude podnesen prijedlog za upis, upis će se dopustiti samo ako je isprava o pravnom poslu bila već sastavljena prije dana otvaranja stečaja i ako je dan sastavljanja isprave dokazan ovjerom tijela nadležnog za ovjeru potpisa. Ako isprava ne odgovara tim uvjetima, ocijenit će se, prema propisima o stečaju, je li upis dopušten.

Članak 344.

Ako se dopusti uknjižba prijenosa prava vlasništva ili otuđenja broda, odnosno ustupanja ili brisanja tražbine s prvenstvenim redom stečenim zabilježbom (članak 340. stavak 1.), lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova će, na prijedlog stranke u čiju je korist uknjižba upisana, narediti brisanje upisa koji su u pogledu tog broda ili tražbine obavljene poslije podnošenja prijedloga za zabilježbu. Prijedlog za brisanje tih upisa mora se podnijeti u roku od 15 dana od dana kad je uknjižba sa zabilježenim prvenstvenim redom postala pravomoćna.

Članak 345.

(1) Ako prijedlog za upis ne bude podnesen prije proteka roka poslije kojeg prestaje učinak zabilježbe (članak 342.) ili ako iznos tražbine, u pogledu koje je zabilježba prvenstvenog reda obavljena, do kraja tog roka ne bude iscrpljen, lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova će po službenoj dužnosti, narediti brisanje zabilježbe prvenstvenog reda.

(2) Prije proteka roka iz članka 342. ovoga Zakonika brisanje zabilježbe može se dopustiti samo ako je uz prijedlog za brisanje zabilježbe podnesen primjerak rješenja kojim je dopuštena zabilježba. Kad obavi upis brisanja, lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova potvrdit će na tom primjerku rješenja da je brisanje obavljeno.

Članak 346.

(1) Lučka kapetanija nadležna prema članku 254. ovoga Zakonika dopustit će, na zahtjev vjerovnika, zabilježbu sudskog otkaza hipotekarne tražbine i zabilježbu hipotekarne tužbe ako je onaj protiv koga je otkaz ili tužba podnesena upisan kao vlasnik broda opterećenog hipotekom i ako se dokaže da je hipotekarna tužba podnesena.

(2) Zabilježbu hipotekarne tužbe može dopustiti i parnični sud.

(3) Zabilježba iz stavka 1. ovoga članka ima posljedicu da otkaz ili tužba djeluje protiv kasnijeg vlasnika broda, a osobito da se, na temelju pravomoćne presude donesene u parnici o zabilježenoj tužbi ili obavljene sudske nagodbe zaključene u toj parnici, može voditi ovrhu na založenom brodu neposredno protiv svakoga kasnijeg vlasnika broda.

Članak 347.

(1) Zabilježba tužbe za ostvarivanje pomorskog privilegija briše se po službenoj dužnosti ako, u roku od 60 dana od dana ovršnosti presude donesene na temelju tužbe koja je bila predmet zabilježbe, vjerovnik tražbine osigurane pomorskim privilegijem ne zatraži prodaju broda ili upis hipoteke na brodu ili ako se, na njegov zahtjev, u tom roku ne provede zaustavljanje broda (članak 247. stavak 2.).

(2) Ako iz spisa ne proizlazi da je u zakonskom roku zatražena prodaja broda ili upis hipoteke na brodu ili da je provedeno zaustavljanje broda, sud će postupiti prema članku 331. stavku 2. i 3. ovoga Zakonika.

Članak 348.

(1) Osoba koja je pokrenula parnicu da bi osporila uknjižbu za koju utvrdi da su njome povrijeđena njezina upisana prava i traži povrat u prijašnje stanje u upisniku može kod parničnog suda ili kod tijela nadležnog prema članku 254. ovoga Zakonika zahtijevati zabilježbu tog spora u upisniku brodova istodobno s podnošenjem tužbe ili kasnije.

(2) Zabilježba spora iz stavka 1. ovoga članka ima posljedicu da presuda donesena u tom sporu djeluje i protiv osoba koje su stekle upisana prava poslije trenutka kad je prijedlog za zabilježbu spora stigao tijelu koji vodi upisnik brodova.

Članak 349.

U parnici pokrenutoj tužbom za brisanje uknjižbe protiv osoba koje su neposredno uknjižbom, čije se brisanje traži tužbom, stekle prava ili su oslobođene tereta, ili kad se tužba temelji na odnosima koji postoje neposredno između tužitelja i tuženika, o zastari tužbenog zahtjeva prosuđivat će se prema propisima i pravnim pravilima imovinskog prava o zastari.

Članak 350.

(1) Osoba koja želi osporiti uknjižbu protiv trećih osoba, o čijem je odobrenju bila propisno obaviještena, dužna je, u roku u kojem se može podnijeti žalba protiv odobrenja te uknjižbe, predložiti tijelu iz članka 254. ovoga Zakonika upis zabilježbe da je uknjižba sporna, a najkasnije u roku od 60 dana od dana protoka roka za žalbu podnijeti tužbu za brisanje uknjižbe protiv svih osoba koje su osporavanom uknjižbom stekle kakvo upisno pravo ili su na kakvu upisanom pravu postigle daljnje uknjižbe ili predbilježbe.

(2) Poslije protoka roka iz stavka 1. ovoga članka protiv trećih osoba koje su prije zabilježbe spora na upisanom pravu stekle daljnja upisana prava može se tužbom za brisanje osporavati uknjižba samo ako te osobe nisu bile u dobroj vjeri u pogledu valjanosti osporavane uknjižbe.

Članak 351.

Ako tužitelj nije bio propisno obaviješten o odobrenju uknjižbe koju osporava, pravo na podnošenje tužbe za njezino brisanje protiv trećih osoba koje su na upisanom pravu stekle daljnja upisana prava u dobroj vjeri prestaje u roku od tri godine od trenutka kad je prijedlog za pobijanu uknjižbu stigao lučkoj kapetaniji koja vodi upisnik brodova.

Članak 352.

(1) Ako tužitelj povuče tužbu ili se prema zakonu smatra da je tužba povučena, ili ako tužba bude pravomoćnom odlukom odbačena ili tužbeni zahtjev odbijen, ili ako u slučaju iz članka 350. ovoga Zakonika tužba ne bude podnesena u propisanom roku, lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova će, na prijedlog protivne strane, narediti brisanje zabilježbe spora.

(2) Ako pravomoćnom presudom bude potpuno ili djelomično prihvaćen zahtjev za brisanje osporene uknjižbe, ili ako stranke o brisanju uknjižbe sklope sudsku nagodbu, lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova će, na prijedlog stranke, dopustiti upis brisanja osporene uknjižbe prema sadržaju presude, odnosno sudske nagodbe, pa će istodobno narediti brisanje zabilježbe spora te svih uknjižbi i predbilježbi za koje je, u pogledu brisanog prava, prijedlog za upis stigao lučkoj kapetaniji koja vodi upisnik brodova, pošto je toj lučkoj kapetaniji stigao prijedlog za zabilježbu spora.

Članak 353.

(1) Osoba koja tvrdi da je do uknjižbe došlo zbog kaznenog djela može, radi postizanja pravnog učinka iz članka 348. ovoga Zakonika u odnosu prema kasnijim upisima, zatražiti od lučke kapetanije iz članka 254. ovoga Zakonika da dopusti zabilježbu da je uknjižba sporna. Ta je osoba dužna uz prijedlog podnijeti potvrdu nadležnog tijela o pokretanju kaznenog postupka.

(2) Ako se zabilježba spora predlaže radi postizanja učinka i protiv trećih osoba koje su stekle upisana prava u dobroj vjeri prije zabilježbe spora, prijedlog za zabilježbu mora se podnijeti

lučkoj kapetaniji iz članka 254. ovoga Zakonika u roku u kojem je stranka ovlaštena na podnošenje žalbe protiv dopuštene uknjižbe.

Članak 354.

(1) Ako sud u kaznenom postupku odluči da se briše uknjižba zajedno s upisanim pravima koja su stečena prije zabilježbe iz članka 353. ovoga Zakonika, lučka kapetanija iz članka 254. ovoga Zakonika naredit će brisanje uknjižbe prema odredbama članka 352. stavka 2. ovoga Zakonika, ako stranka, protiv koje je osporena uknjižba obavljena uz prijedlog za brisanje uknjižbe, priloži odluku suda donesenu u tome kaznenom postupku, s potvrdom o njezinoj pravomoćnosti.

(2) Ako sud u kaznenom postupku utvrdi kaznenu odgovornost optuženika, ili oštećenika s njegovim zahtjevom za brisanje uknjižbe uputi na parnicu, oštećenik ima pravo podnijeti tužbu za brisanje uknjižbe i upisanih prava iz stavka 1. ovoga članka u roku od 60 dana od dana kad je odluka suda o upućivanju na parnicu postala pravomoćna.

(3) Ako sud u kaznenom postupku ne donese odluku o tome da je optuženik kazneno odgovoran i ako ovlaštena osoba u roku iz stavka 2. ovoga članka ne podnese tužbu, lučka kapetanija iz članka 254. ovoga Zakonika dopustit će brisanje zabilježbe spora na prijedlog osobe koja ima pravni interes da se osporena uknjižba održi na snazi.

Članak 355.

Kad se traži brisanje zabilježbe spora zato što tužba za brisanje nije podignuta u rokovima određenim u članku 350. i 353. ovoga Zakonika, lučka kapetanija iz članka 254. ovoga Zakonika postupit će prema odredbama članka 331. stavka 2. i 3. ovoga Zakonika.

Članak 356.

Ako vlasnik broda ili vjerovnik, na čijem je brodu, odnosno tražbini upisano kakvo pravo, podnese tužbu da se to pravo u cijelosti ili djelomično briše zato što je zastarjelo, lučka kapetanija iz članka 254. ovoga Zakonika dopustit će, na prijedlog tužitelja, zabilježbu spora u upisniku brodova.

Članak 357.

Ako se pokrene parnica kojom se traži da se utvrdi da je dosjelošću stečeno određeno stvarno pravo, sud iz članka 254. ovoga Zakonika dopustit će, na prijedlog tužitelja, zabilježbu spora u upisniku brodova.

Članak 358.

(1) Zabilježba spora u slučaju tužbe za brisanje zbog zastare (članak 356.) ili u slučaju tužbe za utvrđivanje stjecanja stvarnog prava zbog dosjelošti (članak 357.) nema učinka protiv trećih osoba koje su, pouzdavajući se u upisnik brodova, postigle određene uknjižbe prije trenutka kad je prijedlog za zabilježbu spora stigao lučkoj kapetaniji koja vodi upisnik brodova. Ako je pravomoćnom presudom utvrđeno da je tužitelj dosjelošću stekao određeno stvarno pravo, pravo stečeno dosjelošću ima prvenstveni red prije svih upisa koji su provedeni

poslije zabilježbe spora, a sva prava upisana poslije zabilježbe spora koja su s tim u protuslovlju brisat će se na prijedlog stranke.

(2) U postupku brisanja na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 352. stavka 2. ovoga Zakonika.

Članak 359.

(1) Sud koji je proveo prodaju broda naredit će, po službenoj dužnosti, da se rješenje o dosudi prodanog broda zabilježi u upisnik brodova.

(2) Zabilježba iz stavka 1. ovoga članka ima učinak da se upisana prava protiv dosadašnjeg vlasnika broda mogu steći daljnjim upisima samo ako rješenje o dosudi bude pravomoćno ukinuto.

(3) Ako rješenje o dosudi nije pobijano ili ako je pobijanje pravomoćno odbijeno, na prijedlog zainteresirane osobe, brisat će se svi upisi obavljeni poslije zabilježbe tog rješenja protiv dosadašnjeg vlasnika broda te svi daljnji upisi koji su obavljeni u odnosu prema njihovim pravima.

Članak 360.

Prijedlozi za upis ili brisanje zabilježbi o kojima odlučuje tijelo iz članka 254. ovoga Zakonika moraju se podnijeti lučkoj kapetaniji koja vodi upisnik brodova, ako nije drugačije određeno.

Upisivanje zajedničkih hipoteka na brodu

Članak 361.

(1) Kod zajedničkih hipoteka (članak 238.) koja se zasnivaju upisom u više uložaka jedan od uložaka označuje se kao glavni, a ostali kao sporedni. U prijedlogu za upis mora se navesti koji se uložak označuje kao glavni, a koji kao sporedni; a ako u prijedlogu to nije navedeno, smatrat će se da se kao glavni uložak mora označiti onaj koji je u prijedlogu za upis naveden na prvom mjestu.

(2) Ako se zatraži da se hipoteka na brodu koja već postoji proširi za istu tražbinu i na druge uloške, s prvotno opterećenim uloškom postupit će se kao s glavnim uloškom.

(3) U glavnom ulošku zabilježbom se upućuje na sporedne uloške, a u svakome sporednom ulošku – na glavni uložak.

Članak 362.

(1) Ako vjerovnik, radi osiguranja svoje tražbine, zatraži upis hipoteke na brodu u određeni uložak upisnika brodova, dužan je prijaviti postojanje hipoteke na brodu koja je za tu tražbinu već upisana u kakvu drugom ulošku, da bi se mogla zabilježiti zajednička hipoteka na brodu.

(2) Vjerovnik je odgovoran za štetu prouzročenu time što je propustio prijaviti postojanje hipoteke na brodu.

(3) Ako zabilježba zajedničke hipoteke na brodu ne bude upisana, hipotekarni dužnik može predložiti da se ta zabilježba obavi i zatraži da mu vjerovnik nadoknadi troškove, ako je zabilježba izostala njegovom krivnjom.

(4) Ako tijelo iz članka 254. ovoga Zakonika, dopuštajući uknjižbu ili predbilježbu hipoteke na brodu, utvrdi da je za istu tražbinu hipoteka na brodu već upisana, u njegovu ili kakvom drugom upisniku brodova, odredit će, po službenoj dužnosti, da je uložak u koji je hipoteka već upisana glavni uložak. Tijelo iz članka 254. dužno je o tome obavijestiti lučku kapetaniju kod koje se vodi upisnik brodova u koji je hipoteka na brodu već upisana.

Članak 363.

(1) Prijedlog za upis zajedničke hipoteke na brodu u više upisnika brodova koji se vode kod raznih lučkih kapetanija može se podnijeti ili istodobno svim lučkim kapetanijama koje vode te upisnike brodova ili samo jednom od tih tijela.

(2) Ako se prijedlog za upis hipoteke podnosi istodobno svim lučkim kapetanijama u čije se upisnike brodova mora upisati, u prijedlogu se moru navesti koji se uložak označuje kao glavni, a koji kao sporedni.

(3) Ako se prijedlog za upis hipoteke na brodu podnosi samo jednoj lučkoj kapetaniji, prijedlog se podnosi onoj lučkoj kapetaniji kod koje predlagatelj upisa želi da se vodi glavni uložak i naznačuje red prema kojem se prijedlog mora uputiti ostalim lučkim kapetanijama.

Članak 364.

(1) Ako pri prvotnom ili kasnijem upisu zajedničke hipoteke na brodu sudjeluje više tijela iz članka 254. ovoga Zakonika, svatko će od njih samostalno odlučiti o prijedlogu za uknjižbu ili predbilježbu hipotekarnog prava u upisnik brodova za koji je on nadležan. Svatko će od tijela svoje rješenje o tome dostaviti i tijelu kod kojeg se vodi glavni uložak.

(2) Žalba protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka podnosi se tijelu koje je to rješenje donijelo.

(3) Ako uknjižba ili predbilježba koja je upisana u kakav sporedni uložak bude u povodu žalbe brisana, o brisanju se, radi zabilježbe, obavještava lučku kapetaniju koja vodi glavni uložak.

Članak 365.

Prvenstveni red kod zajedničke hipoteke na brodu određuje se samostalno za svaki uložak, i mjerodavan je trenutak kad je prijedlog za dozvolu upisa zajedničke hipoteke stigao pojedinoj lučkoj kapetaniji u čiji se upisnik hipotekarno pravo upisuje.

Članak 366.

(1) Svi prijedlozi u pogledu promjene hipotekarnog prava za tražbine za koje je upisana zajednička hipoteka na brodu u više uložaka podnose se lučkoj kapetaniji koja vodi glavni uložak. O tim se prijedlozima odlučuje prema stanju upisa u glavnom ulošku.

(2) Prijedlog podnesen drugoj lučkoj kapetaniji, a ne kapetaniji iz stavka 1. ovoga članka vratit će se podnositelju s uputom da se prijedlog mora podnijeti lučkoj kapetaniji koja vodi glavni uložak.

Članak 367.

(1) Sve promjene koje se na zajedničkoj hipoteci moraju učiniti prijenosom, ograničenjem, brisanjem ili na drugi način, upisuju se samo u glavni uložak.

(2) Upis promjena u glavnom ulošku ima pravni učinak kao da je obavljen u svim već postojećim ili budućim sporednim ulošcima.

(3) Djelomično ili potpuno brisanje zajedničke hipoteke koja se odnosi na sve brodove ili na sve tražbine (podhipoteka) koje su predmet zajedničke hipoteke zabilježuje se u sve sporedne uloške, a brisanje zajedničke hipoteke zabilježuje se samo u sporedni uložak u kojem je taj brod, odnosno tražbina upisana.

Članak 368.

(1) Ako hipotekarno pravo na brodu, odnosno na tražbini osiguranoj hipotekom na brodu upisano u glavnom ulošku bude brisano, u tom se ulošku brišu i svi daljnji upisi i prenose u jedan od sporednih uložaka koji se vode kod iste lučke kapetanije. Ako zajednička hipoteka još postoji, s tim se uloškom postupa kao s glavnim uloškom.

(2) Ako u upisnicima brodova iste lučke kapetanije nema sporednog uloška, lučka kapetanija nadležna za dotadašnji glavni uložak odredit će, ako to nije odredio hipotekarni vjerovnik, s kojim će se sporednim uloškom ubuduće postupati kao s glavnim uloškom, pa će, po službenoj dužnosti, poslati lučkoj kapetaniji koja vodi novi glavni uložak ovjerovljene prijepise postojećih upisa u glavnoj knjizi te ovjerovljene prijepise isprava koje se na te upise odnose.

(3) Pretvaranje sporednog uloška u glavni uložak priopćava se lučkim kapetanijama kod kojih se vode svi sporedni ulošci i, po službenoj dužnosti, zabilježuje u svaki još postojeći sporedni uložak.

Članak 369.

(1) Lučkoj kapetaniji na koju prijeđe vođenje glavnog uloška dostavljaju se oni prijedlozi o kojima ne može više rješavati dotadašnja lučka kapetanija zato što je zajednička hipoteka u njegovu upisniku brodova već brisana, i o tome se obavještavaju stranke koje su podnijele prijedloge.

(2) Međusobni prvenstveni red prijedloga iz stavka 1. ovoga članka određuje se prema trenutku kad su oni stigli tijelu koji je vodio dosadašnji glavni uložak.

Članak 370.

(1) Za opravdanje predbilježbe kojom je zajednička hipoteka za istu tražbinu predbilježena kod raznih tijela potrebna je samo jedna tužba za opravdanje.

(2) Za tužbu za opravdanje predbilježbe nadležan je, pored suda općemjesne nadležnosti hipotekarnog dužnika, lučka kapetanija nadležna prema članku 254. ovoga Zakonika u pogledu jednog od upisnika u kojem je predbilježba dopuštena.

Članak 371.

U izvacima iz uložaka koji se s obzirom na zajedničku hipoteku vode kao sporedni ulošci upućuje se na glavni uložak, uz napomenu da su promjene koje su učinjene na zajedničkoj hipoteci upisane samo u glavnom ulošku.

Prijenos broda iz jednog upisnika brodova u drugi upisnik brodova

Članak 372.

Lučka kapetanija iz članka 254. stavka 4. ovoga Zakonika dopustit će prijenos upisa broda iz jednog upisnika brodova u drugi na temelju isprave kojom se dokazuje da će brod promijeniti luku upisa i da će se upisati u luci koja se nalazi na području lučke kapetanije iz članka 254. stavka 5. ovoga Zakonika.

Brisanje broda iz upisnika brodova

Članak 373.

(1) Lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova donijet će rješenje o brisanju broda iz upisnika brodova u slučajevima iz članka 192. stavka 1. ovoga Zakonika.

(2) O rješenju iz stavka 1. ovoga članka lučka kapetanija obavijestit će Ministarstvo.

Članak 374.

(1) U rješenju o brisanju broda iz upisnika brodova treba, prema članku 193. ovoga Zakonika utvrditi da vjerovnici hipotekarnih tražbina pristaju na brisanje, osim ako se brisanje obavlja na temelju odredaba članka 192. stavka 1. točke 1) ovoga Zakonika.

(2) U slučaju iz stavka 2. članka 193. ovoga Zakonika brisanje broda obaviti će se protekom navedenog roka.

Članak 375.

Ako se brod koji je bio brisan iz upisnika brodova zato što je propao ili se pretpostavljalo da je propao, ili zato što je trajno povučen iz plovidbe, ili zato što je bio proglašen pomorskim plijenom, odnosno ratnim plijenom na moru, ponovno upisuje u upisnik brodova, lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova donijet će rješenje o ponovnom upisu broda sa svim onim podacima i upisanim pravima iz upisnika s kojima je prije bio upisan, a koji su važili u trenutku brisanja broda, i o tome obavijestiti vlasnika broda i sve ostale osobe u čiju je korist bilo upisano kakvo pravo na brodu.

5. Pravni lijekovi

Članak 376.

(1) Protiv rješenja lučke kapetanije, koja vodi upisnik brodova o prijedlogu za upis u upisnik brodova, dopuštena je žalba.

(2) Stranke mogu u žalbi iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze samo ako se oni odnose na bitne povrede pravila postupka.

(3) Žalba se podnosi tijelu koje je donijelo rješenje u prvom stupnju u dovoljnom broju primjeraka za tijelo drugog stupnja i za stranke koje sudjeluju u postupku.

(4) Žalba ne odgađa provedbu upisa, ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

Članak 377.

Rok za podnošenje žalbe kad je rješenje dostavljeno stranci u Republici Hrvatskoj je 15 dana od dana dostave rješenja, a kad je rješenje dostavljeno stranci u inozemstvu rok za podnošenje žalbe je 30 dana od dana dostave rješenja.

Članak 378.

(1) Nepravodobnu, nepotpunu i nedopuštenu žalbu tijelo prvog stupnja, koje vodi upisnik brodova (lučka kapetanija) će odbaciti.

(2) Ako tijelo prvog stupnja ne odbaci žalbu, primjerak žalbe dostavit će strankama kojima je dostavljeno rješenje koje se pobija.

(3) Žalbu podnesenu neposredno tijelu drugog stupnja (Ministarstvu) to će tijelo uputiti nadležnom tijelu prvog stupnja i smatrat će se da je žalba podnesena na dan kad je stigla tijelu drugog stupnja.

(4) Rok za podnošenje odgovora na žalbu iznosi osam dana od dana dostave rješenja.

Članak 379.

(1) Ako je žalba podnesena protiv rješenja kojim se dopušta uknjižba ili predbilježba ili prvi upis broda u upisnik brodova, tijelo će odrediti zabilježbu žalbe u upisnik brodova.

(2) Ako žalba bude odbijena, tijelo će odrediti brisanje zabilježbe.

(3) Zabilježbu i brisanje zabilježbe iz stavka 1. i 2. ovoga članka tijelo će odrediti po službenoj dužnosti.

Članak 380.

Ako tijelo drugog stupnja odbije žalbu protiv rješenja kojim je prijedlog za upis odbijen, tijelo prvog stupnja će po službenoj dužnosti, odrediti da se briše zabilježba tog rješenja u upisniku brodova i o tome obavijestiti stranke.

Članak 381.

Ako tijelo drugog stupnja preinači rješenje tijela prvog stupnja i prihvati jedan od prijedloga iz članka 299. ovoga Zakonika koje je tijelo prvog stupnja odbilo, dopušteni upis obaviti će se u upisnik brodova. U tom se slučaju smatra da je upis obavljen u trenutku kad je prijedlog za upis bio podnesen.

Članak 382.

(1) Ako tijelo drugog stupnja preinači rješenje tijela prvog stupnja kojim se dopušta brisanje upisa i prijedlog za brisanje upisa odbije, uspostaviti će se brisana uknjižba, odnosno predbilježba.

(2) Ako tijelo drugog stupnja preinači rješenje tijela prvog stupnja kojim je prihvaćen koji od prijedloga iz članka 299. ovoga Zakonika, pa taj prijedlog odbije, brisati će se obavljena uknjižba i predbilježba.

Članak 383.

Konačno rješenje tijela drugog stupnja kojim se određuje upis u upisnik brodova dostaviti će se zajedno sa spisima nadležnoj lučkoj kapetaniji radi izvršenja upisa, te radi dostave strankama.

Članak 384.

Protiv rješenja tijela drugog stupnja u postupku upisa može se pokrenuti upravni spor.

Dio šesti

BRODAR

1. Odgovornost broдача

Članak 385.

Za obveze koje nastaju u vezi s plovidbom i iskorištavanjem broda odgovara brodar, ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

Članak 386.

(1) Brodar (što za potrebe ovoga dijela uključuje vlasnika broda i naručitelja prijevoza u brodarskom ugovoru) i spašavatelj kako je definiran u ovom članku, mogu ograničiti svoju odgovornost u skladu s odredbama ovoga dijela Zakonika.

(2) Spašavatelj je osoba koja pruža usluge u neposrednoj vezi s radnjama spašavanja ili pružanja pomoći. Radnje spašavanja i pružanja pomoći obuhvaćaju i radnje predviđene u članku 388. stavku 1. točki d) ovoga Zakonika.

(3) Ako se neka tražbina iz članka 388. ovoga Zakonika upravi protiv neke osobe za čija djela, propuste ili greške odgovara brodar ili spašavatelj, ta osoba je ovlaštena koristiti se ograničenjem odgovornosti prema ovom dijelu Zakonika.

(4) Osiguratelj odgovornosti za tražbine koje podliježu ograničenju u skladu s odredbama ovoga Zakonika ovlašten je koristiti se povlasticama ovoga dijela Zakonika u istoj mjeri kao i sam osiguranik.

(5) Pozivanje na ograničenje odgovornosti ne znači i priznanje te odgovornosti.

Članak 387.

Zapovjednik, ostali članovi posade i druge osobe koje rade za brodara, ako su odgovorni za tražbine iz članka 388. ovoga Zakonika, mogu ograničiti svoju odgovornost prema člancima 390. – 396. ovoga Zakonika.

Članak 388.

(1) Uz rezervu primjene članka 389. i 390. ovoga Zakonika sljedeće tražbine, bez obzira na temelj odgovornosti podvrgnute su ograničenju odgovornosti:

a) tražbine zbog smrti ili tjelesne ozljede ili zbog gubitka ili oštećenja imovine (uključujući i štetu na lučkim postrojenjima, bazenima, prilaznim plovnim putevima i oznakama za plovidbu), do kojih je došlo na brodu ili u neposrednoj vezi s korištenjem broda ili radnjama spašavanja (pružanja pomoći), kao i na dalje štete koje iz toga proizlaze,

b) tražbine zbog svake štete koja proizlazi iz zakašnjenja u prijevozu morem, tereta, putnika ili njihove prtljage,

c) tražbine zbog drugih šteta koje proizlaze iz povrede izvanugovornih prava, koje su nastale u neposrednoj vezi s iskorištavanjem broda ili radnjama spašavanja i pružanja pomoći,

d) tražbine druge osobe, a ne osobe koja odgovara, zbog mjera poduzetih radi sprječavanja ili smanjenja štete za koju osoba koja odgovara može ograničiti svoju odgovornost u skladu s ovim dijelom Zakonika, i zbog daljnjih šteta prouzročenih tim mjerama.

(2) Tražbine navedene u stavku 1. ovoga članka podliježu ograničenju odgovornosti čak i ako je podignuta tužba, na temelju ugovora ili izvan ugovora, na osnovi regresa ili jamstva. Međutim, tražbine navedene u stavku 1. točka d) ne podliježu ograničenju odgovornosti u opsegu u kojem se one odnose na naknadu na temelju ugovora s osobom koja odgovara.

Članak 389.

Ovaj dio Zakonika ne primjenjuje se na:

a) tražbine iz naslova spašavanja i pružanja pomoći ili doprinosa u zajedničkoj havariji,

b) tražbine zbog šteta predviđenih odredbama članka 813. –823. Zakonika,

c) tražbine podvrgnute nekoj međunarodnoj konvenciji ili nacionalnom pravu koje uređuje ili zabranjuje ograničenje odgovornosti za nuklearne štete,

d) tražbine predviđene odredbama Glave VI. dijela VIII. ovoga Zakonika,

e) tražbine službenika broдача ili spašavatelja čiji su zadaci vezani za službu broда ili za radnje spašavanja i pružanja pomoći, uključujući tražbine njihovih nasljednika, pravnih sljednika ili drugih osoba koje imaju temelj za takve tražbine.

Članak 390.

(1) Broдар gubi pravo na ograničenje odgovornosti iz članka 388. ovoga Zakonika ako se dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta koji je broдар učinio, bilo u namjeri da prouzroči štetu ili bezobzirno znajući da će šteta vjerojatno nastati.

(2) Broдар ne može ograničiti svoju odgovornost za štete nastale smrću ili tjelesnom ozljedom osoba koje broдар zapošljava.

Članak 391.

(1) Granice odgovornosti za tražbine, osim onih navedenih u članku 392. ovoga Zakonika, koje su proizašle iz jednoga istog događaja, obračunavaju se na sljedeći način:

1) u odnosu na tražbine zbog smrti ili tjelesnih ozljeda,

(a) 333.000 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja za brod s tonažom koja ne prekoračuje 500 tona

(b) za brod s tonažom koja prekoračuje 500 tona, obračunava se sljedeći iznos kao pridodatak iznosu u podstavku (a):

– za svaku tonu od 501 do 3.000 tona – 500 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja,

– za svaku tonu od 3.001 do 30.000 tona – 333 obračunske jedinice Posebnih prava vučenja,

– za svaku tonu od 30.001 do 70.000 tona – 250 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja,
i

– za svaku tonu koja prekoračuje 70.000 tona – 167 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja,

2) u pogledu ostalih tražbina:

(a) 167.000 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja za brod s tonažom koja ne prekoračuje 500 tona,

(b) za brod s tonažom koja prekoračuje 500 tona obračunava se sljedeći iznos kao pridodatak iznosu u podstavku (a):

– za svaku tonu od 501 do 30.000 tona – 167 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja

– za svaku tonu od 30.000 do 70.000 tona – 125 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja,
i

– za svaku tonu koja prekoračuje 70.000 tona – 83 obračunske jedinice Posebnih prava vučenja.

(2) Kada je iznos koji se obračunava u skladu sa stavkom 1. točkom 1) nedostatan za potpuno namirenje tražbina koje se spominju u tom stavku, svota koja se obračunava u skladu sa stavkom 1. točki 2) na raspolaganju je za naknadu neisplaćenog ostatka tražbina u stavku 1. točki 1) i takav neisplaćeni ostatak konkurira, razmjerno, s tražbinama koje se spominju u stavku 1. točki 2) ovoga članka.

(3) Ograničenje odgovornosti za svakog spašavatelja koji ne obavlja radnje spašavanja s nekog broda ili za svakog spašavatelja, koji djeluje isključivo na brodu kojemu ili u odnosu na koga pruža usluge spašavanja, obračunavaju se prema tonaži od 1.500 tona.

(4) Za svrhe ovoga dijela Zakonika tonaža broda je bruto tonaža koja se izračunava prema pravilima o baždarenju što su sadržana u dodatku 1. Međunarodne konvencije o baždarenju brodova, 1969.

Članak 392.

(1) U slučaju tražbina zbog smrti ili tjelesnih ozljeda putnika na brodu, koje su nastale iz istog događaja, granica odgovornosti broдача je iznos od 175 000 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja pomnoženih brojem putnika koje je brod ovlašten prevoziti na temelju upisnog lista.

(2) U smislu ovoga članka »tražbine zbog smrti ili tjelesnih ozljeda putnika na brodu« znači svaku tražbinu koju istakne osoba koja se prevozi brodom ili za njezin račun:

a) na temelju ugovora o prijevozu putnika, ili

b) koja uz pristanak broдача prati neko vozilo ili žive životinje na temelju ugovora o prijevozu robe.

Članak 393.

Iznosi navedeni u članku 391. i 392. ovoga Zakonika preračunavaju se u domaću valutu prema tečaju Hrvatske narodne banke na dan osnivanja fonda, a plaćaju se ili se pruža odgovarajuće jamstvo.

Članak 394.

(1) Granice odgovornosti određene prema članku 391. ovoga Zakonika primjenjuju se na ukupnost svih tražbina koje su nastale iz istog događaja:

a) prema osobi ili osobama koje se spominju u članku 386. stavku 1. ovoga Zakonika i prema svakoj osobi za čija djela, propuste ili greške ona ili one odgovaraju, ili

b) prema vlasniku broda koji pruža usluge spašavanja (ili pomaganja) s tog broda i prema spašavatelju ili spašavateljima koji djeluju s tog broda i prema svakoj osobi za čija djela, propuste ili greške, on ili oni odgovaraju, ili

c) prema spašavatelju ili spašavateljima koji ne djeluju s broda ili koji djeluju samo na brodu kojemu su ili s obzirom na kojega su pružene usluge spašavanja (ili pomaganja) i prema svakoj osobi za čija djela, propuste ili greške on ili oni odgovaraju.

(2) Granice odgovornosti utvrđene u članku 392. ovoga Zakonika primjenjuju se na ukupnost svih tražbina koje mogu nastati iz istog događaja prema osobi ili osobama navedenim u članku 386. stavku 1. ovoga Zakonika u odnosu na brod naveden u članku 392. ovoga Zakonika prema svakoj osobi za čija djela, propuste ili greške ona ili one odgovaraju.

Članak 395.

(1) Brodar koji želi ograničiti svoju odgovornost dužan je osnovati fond ograničene odgovornosti.

(2) Ako se brodar poziva na ograničenje odgovornosti, a fond ograničene odgovornosti nije osnovan, odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 397. ovoga Zakonika.

Članak 396.

(1) Svaka osoba koja bi mogla odgovarati u sporu može osnovati fond ograničene odgovornosti.

(2) Fond ograničene odgovornosti se osniva u visini iznosa preračunatih prema članku 391. i 392. ovoga Zakonika kako se primjenjuju na tražbine za koje ta osoba može odgovarati, uvećanih za kamate koje teku od dana događaja iz kojega je nastala odgovornost do dana osnivanja fonda ograničene odgovornosti.

(3) Svaki tako osnovan fond na raspolaganju je samo za isplate tražbina radi kojih se može pozvati na ograničenje odgovornosti.

(4) Fond ograničene odgovornosti se može osnovati bilo polaganjem svote, ili pružanjem jamstva.

(5) Fond ograničene odgovornosti koji osnuje jedna od osoba koje su navedene u članku 394. stavku 1. točki a), b) ili c) ili stavku 2 ovoga Zakonika, ili njezin osiguratelj, smatra se da je osnovan od svih osoba koje se spominju u stavku 1. točka a), b) ili c) ili stavku 2. ovoga Zakonika.

Članak 397.

(1) S iznimkom odredaba članka 394. stavka 1., 2. i 3. i članka 392. ovoga Zakonika fond ograničene odgovornosti se dijeli između vjerovnika razmjerno iznosu njihovih priznatih tražbina prema fondu.

(2) Ako je prije diobe fonda ograničene odgovornosti osoba koja odgovara, ili njezin osiguratelj namirila neto tražbinu prema tom fondu, ta osoba se subrogira do iznosa koji je uplatila, u prava koja bi tako namirena osoba mogla koristiti prema ovom dijelu Zakonika.

(3) Pravo subrogacije iz stavka 2. ovoga članka mogu također koristiti i druge osobe, osim gore spomenutih, za svaki iznos naknade koju isplate, ali samo toliko koliko je takva subrogacija dozvoljena.

(4) Ako osoba koja odgovara, ili druga osoba, utvrdi da bi kasnije morala platiti u cjelini ili dijelom na ime naknade svotu za koju je mogla koristiti pravo subrogacije prema stavku 2. i 3 ovoga članka da se ova svota platila prije diobe fonda ograničene odgovornosti, sud može narediti da se privremeno izdvoji dovoljan iznos kako bi se omogućilo toj osobi da kasnije ostvari svoja prava prema tom fondu.

Članak 398.

(1) Ako je fond ograničene odgovornosti osnovan u skladu s člankom 396. ovoga Zakonika, bilo koja osoba koja je istakla tražbinu prema tom fondu ne može ostvariti prava u odnosu na takvu tražbinu prema ostaloj imovini osobe u čije je ime taj fond osnovan.

(2) Nakon osnivanja fonda ograničene odgovornosti u skladu s člankom 396. ovoga Zakonika, svaki brod ili druga imovina koja pripada osobi za čiju je korist taj fond osnovan, a koja je zaustavljena ili zaplijenjena radi tražbina koje se mogu namiriti iz tog fonda, ili bilo koje dano jamstvo, mora se osloboditi, a ako je taj fond osnovan u inozemstvu onda domaći sud može osloboditi takvu imovinu, odnosno jamstvo ako ocijeni da su interesi vjerovnika primjereno zaštićeni.

(3) Takvo se oslobađanje uvijek naređuje ako je fond ograničene odgovornosti osnovan:

a) u luci u kojoj je događaj nastao, ili – ako je nastao izvan luke – u sljedećoj (prvoj) usputnoj luci, ili

b) u luci iskrcaja za tražbine zbog smrti ili tjelesnih ozljeda, ili

c) u luci iskrcaja za tražbine ovoga oštećenja, ili

d) u državi u kojoj je zaustavljanje izvršeno.

(4) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se samo ako vjerovnik može istaći tražbine prema fondu ograničene odgovornosti kod suda koji upravlja tim fondom, a iz tog fonda se stvarno može podmiriti takva tražbina.

Članak 399.

(1) Odredbe članka 386. – 427. ovoga Zakonika odnose se i na brodice, s time da se za potrebe tih odredbi brodica smatra brodom s tonažom koja ne prekoračuje 500 tona.

(2) Ovaj dio Zakonika ne primjenjuje se na a) lebdjelice i b) ploveće platforme koje se koriste za istraživanja i iskorištavanje prirodnih bogatstava morskoga dna i podzemlja.

Članak 400.

Odredbe članka 386. – 457. ovoga dijela Zakonika odnose se i na ratne brodove, s tim da se kapacitet ratnog broda određuje istisninom, jedna tona iz članka 391. ovoga Zakonika odgovara dvjema tonama istisnine.

2. Postupak ograničenja brodarkove odgovornosti

Članak 401.

(1) Izvanparnični postupak ograničenja odgovornosti brodarka provodi sudac pojedinac stvarno nadležnog suda.

(2) Ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno u postupku iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku.

(3) Ako je brod ili brodarka, na koji se odnosi događaj u povodu kojega se vodi postupak ograničenja odgovornosti brodarka, upisan u hrvatski upisnik brodova, odnosno evidenciju brodarka, mjesno je nadležan sud na čijem se području vodi upisnik brodova u koji je brod upisan, odnosno evidencija brodarka u koju je brodarka upisana.

(4) Ako je brod ili brodarka na koje se odnosi događaj u povodu kojega se vodi postupak ograničenja odgovornosti brodarka strane državne pripadnosti, mjesno je nadležan sud na čijem je području brod zaustavljen, a ako nije bilo zaustavljanja broda – sud na čijem su području položena sredstva za osnivanje fonda ograničene odgovornosti.

(5) U postupku ograničenja odgovornosti brodarka nije dopušten sporazum o mjesnoj nadležnosti.

Članak 402.

(1) Postupak ograničenja odgovornosti brodarka pokreće se na prijedlog osobe koja je, prema odredbama ovoga Zakonika, ovlaštena ograničiti svoju odgovornost.

(2) Prijedlog za pokretanje postupka ograničenja odgovornosti brodarka pored općih podataka, koji trebaju biti navedeni u svakom podnesku, mora sadržavati i:

1) opis događaja iz kojeg je nastala tražbina za koju se predlaže ograničenje odgovornosti,

2) osnovu i svotu ograničene odgovornosti,

3) ako je predlagatelj spreman osnovati fond ograničene odgovornosti, način na koji je predlagatelj spreman osnovati fond ograničene odgovornosti (polaganjem gotovine ili davanjem odgovarajućega drugog jamstva) te posebice način osiguranja realne vrijednosti tog fonda (oročavanjem sredstava kod pouzdane banke, itd.),

4) popis poznatih vjerovnika, uz naznaku njihova sjedišta, odnosno boravišta,

5) podatke o vrsti i vjerojnoj visini tražbina poznatih vjerovnika.

(3) Prijedlogu za pokretanje postupka ograničenja odgovornosti broдача moraju se priložiti isprave kojima se dokazuje tonaža broда prema odredbi članka 391. stavka 4. ovoga Zakonika.

Članak 403.

(1) Ako sud utvrdi da nije udovoljeno uvjetima propisanim ovim Zakonikom, koji dopuštaju predlagatelju da se koristi ograničenjem svoje odgovornosti, donijet će rješenje o odbijanju podnesenog zahtjeva.

(2) Ako sud utvrdi da se sredstvima predloženog fonda ograničene odgovornosti neće moći raspolagati slobodno u korist vjerovnika, odbacit će zahtjev za osnivanje tog fonda, ali će nastaviti postupak ograničenja odgovornosti, kao da se predlagatelj pozvao na ograničenje odgovornosti bez namjere osnivanja fonda ograničene odgovornosti, pod uvjetom da je udovoljeno uvjetima propisanim ovim Zakonikom koji dopuštaju predlagatelju da se koristi ograničenjem svoje odgovornosti.

Članak 404.

(1) Ako sud utvrdi da je zahtjev koji je iznesen u prijedlogu za pokretanje postupka ograničene odgovornosti broдача u skladu s odredbama ovoga Zakonika o uvjetima ograničenja odgovornosti donijet će rješenje kojim se odobrava ograničenje odgovornosti.

(2) Ako sud utvrdi da će sredstvima predloženog fonda ograničene odgovornosti moći slobodno raspolagati u korist vjerovnika donijet će rješenje kojim se odobrava osnivanje fonda ograničene odgovornosti.

(3) U rješenju iz stavka 2. ovoga članka sud će pozvati predlagatelja da u roku od 15 dana od dostave tog rješenja podnese sudu dokaze o tome da je stavio na slobodno raspolaganje suda sredstva odobrena za osnivanje fonda ograničene odgovornosti i da je unaprijed položio određenu svotu potrebnu za namirenje troškova koji će nastati tijekom ili u povodu postupka.

(4) Ako predlagatelj ne postupi prema odredbi stavka 3. ovoga članka, sud će donijeti rješenje kojim se ukida rješenje o osnivanju fonda ograničene odgovornosti.

(5) Sud će u rješenju upozoriti predlagatelja na posljedice koje nastaju zbog toga što nije postupio prema odredbi stavka 4. ovoga članka.

Članak 405.

(1) Rješenje o ograničenju odgovornosti predlagatelja sud je dužan donijeti bez odlaganja.

(2) Fond ograničene odgovornosti smatra se osnovanim onog dana kada predlagatelj podnese sudu dokaze o tome da je postupio prema odredbama članka 404. stavka 3. ovoga Zakonika.

(3) Rješenje o osnivanju fonda ograničene odgovornosti kojim se utvrđuje da je fond ograničene odgovornosti osnovan, sud je dužan donijeti u roku od 24 sata od primitka dokaza iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Rješenja o ograničenju odgovornosti i rješenje o osnivanju fonda ograničene odgovornosti objavljuje se u »Narodnim novinama« – na oglasnoj ploči suda, a prema potrebi i na drugi prikladan način.

(5) Rješenje se dostavlja predlagatelju i svim vjerovnicima na čije se tražbine odnosi ograničenje odgovornosti, a čije je sjedište, odnosno boravište poznato sudu.

Članak 406.

Rješenje o ograničenju odgovornosti broдача, odnosno o osnivanju fonda ograničene odgovornosti sadrži:

- 1) ime broдача, njegovu luku upisa i državnu pripadnost, odnosno oznaku i mjesto upisa brodice,
- 2) tvrtku, odnosno naziv i sjedište, odnosno vlastito ime i prebivalište i državnu pripadnost predlagatelja,
- 3) događaj na koji se odnosi ograničena odgovornost broдача,
- 4) svotu ograničenja odgovornosti, a rješenje o osnivanju fonda ograničene odgovornosti i datum osnivanja fonda,
- 5) poziv vjerovnicima da tražbine za koje se ograničava odgovornost, odnosno tražbine koje se prema odredbama ovoga Zakonika namiruju iz fonda ograničene odgovornosti prijave sudu u roku od 30 dana od dana objave rješenja o ograničenju odgovornosti, odnosno objave o osnivanju fonda ograničene odgovornosti u »Narodnim novinama«, bez obzira na to da li o tim tražbinama već teče parnica, odnosno je li o njihovu postojanju donesena pravomoćna odluka, uz upozorenje na posljedice propuštanja iz članka 416. ovoga Zakonika,
- 6) mjesto i vrijeme održavanja ročišta za ispitivanje tražbina.

Članak 407.

(1) Ako se protiv kakve osobe koja na temelju odredaba ovoga Zakonika može ograničiti svoju odgovornost (članak 386. i 387.), a na koju se odnosi osnovani fond ograničene odgovornosti u vrijeme osnivanja tog fonda, provodi ovršni postupak ili postupak osiguranja tražbina koje se, prema odredbama ovoga Zakonika, namiruju iz osnovanog fonda ograničene odgovornosti, ovršni će sud, na zahtjev te osobe, rješenjem obustaviti ovršni postupak, odnosno postupak osiguranja i ukinuti sve provedene radnje u tom postupku.

(2) Stranka na čiji je prijedlog sud obustavio ovršni postupak, odnosno postupak osiguranja snosi svoje troškove obustavljenog postupka, a dužna je na zahtjev protivne stranke, nadoknaditi joj njezine troškove.

(3) Nakon osnivanja fonda ograničene odgovornosti ne može se više tražiti pokretanje redovitoga ovršnog postupka, odnosno postupka osiguranja tražbina koje se prema odredbama ovoga Zakonika, namiruje iz osnovanog fonda ograničene odgovornosti.

(4) Ako je doneseno rješenje o ograničenju odgovornosti, a fond ograničene odgovornosti nije osnovan, sud će u ovršnom postupku, odnosno postupku osiguranja dopustiti ovrhu, odnosno osiguranje samo do svote ograničenja odgovornosti, ako osoba koja se poziva na ograničenje odgovornosti sudu podnese rješenje o ograničenju odgovornosti i dokaz da je ono bilo objavljeno u skladu s ovim Zakonikom.

Članak 408.

(1) Vjerovnici koji imaju tražbine u stranoj valuti svoje tražbine prijavljuju u kunskoj protuvrijednosti tih tražbina obračunatih prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke za odgovarajuću stranu valutu na dan osnivanja fonda ograničene odgovornosti.

(2) Na pravodobno prijavljene tražbine (članak 406. točka 5)) teče zakonska zatezna kamata od dana osnivanja fonda ograničene odgovornosti, a na ostale tražbine od dana njihova prijavljivanja.

(3) Ispitivanje prijavljenih tražbina obavlja se na ročištu za ispitivanje tražbina.

(4) Pravo sudjelovanja na ročištu u svojstvu stranke imaju predlagatelj i svi vjerovnici koji svoje tražbine prijave do zaključenja ročišta za ispitivanje tražbina.

(5) Izostanak stranaka s ročišta ne sprječava sud da ročište održi.

(6) Na ročištu će sud pozvati prisutne stranke da se izjasne o prijavljenim tražbinama i o osnovi ograničenja odgovornosti predlagatelja.

Članak 409.

(1) Ne smatra se da vjerovnik prijavom tražbine priznaje pravo predlagatelja da prijavljenu tražbinu namiri iz osnovanog fonda ograničene odgovornosti.

(2) Vjerovnik ne može osporavati tražbinu drugog vjerovnika tvrdeći da se ona ne može namiriti iz osnovanog fonda ograničene odgovornosti, jer je događaj, iz kojeg je tražbina nastala, prouzročio brodar bilo u namjeri da prouzroči štetu bilo bezobzirno znajući da će šteta vjerojatno nastati (članak 390.).

(3) Smatra se da predlagatelj osnivanja fonda ograničene odgovornosti i vjerovnici priznaju da prijavljena tražbina postoji i da se može namiriti iz osnovanog fonda ograničene odgovornosti ako to podneskom ili usmeno na ročištu ne ospore do zaključenja ročišta za ispitivanje tražbina.

Članak 410.

(1) Ako vjerovnik ospori da je njegova tražbina podvrgnuta ograničenju odgovornosti predlagatelja, a predlagatelj se s tim osporavanjem ne složi, sud će rješenjem uputiti vjerovnika da u roku od 30 dana od dana dostave rješenja podnese protiv predlagatelja tužbu za utvrđivanje da se vjerovnikova tražbina ne namiruje iz fonda ograničene odgovornosti.

(2) Ako vjerovnik u roku iz stavka 1. ovoga članka ne postupi po rješenju suda, odnosno ako podnesenu tužbu povuče, smatrat će se da se odrekao svog osporavanja da je njegova tražbina podvrgnuta ograničenju odgovornosti predlagatelja.

Članak 411.

(1) Ako vjerovnik ospori drugom vjerovniku postojanje ili visinu njegove tražbine ili pravo da se njegova tražbina namiri iz fonda ograničene odgovornosti, sud će rješenjem uputiti vjerovnika, čija je tražbina osporena, da u roku od 30 dana od dana dostave rješenja podnese protiv predlagatelja i svih vjerovnika, koji su osporili njegovu tražbinu ili visinu te tražbine tužbu za utvrđivanje postojanja i visine njegove tražbine, odnosno prava namirenja iz fonda ograničene odgovornosti.

(2) Ako vjerovnici ospore drugom vjerovniku njegovu tražbinu koja je utvrđena pravomoćnom odlukom suda ili drugoga nadležnog tijela donesenom u postupku protiv predlagatelja, sud će rješenjem uputiti vjerovnika, odnosno vjerovnike koji osporavaju takvu tražbinu da u roku od 30 dana od dana dostave rješenja podnesu tužbu za utvrđivanje da tražbina ne postoji.

(3) Ako vjerovnici koje sud uputi na parnicu u roku iz stavka 1. i 2. ovoga članka ne postupe po rješenju suda, odnosno ako podnesenu tužbu povuku smatrat će se da u slučaju iz stavka 1. ovoga članka tražbina nije ni prijavljena, a u slučaju iz stavka 2. ovoga članka da tražbina nije bila ni osporena.

Članak 412.

(1) Ako predlagatelj ospori postojanje ili visinu vjerovnikove tražbine, sud će rješenjem uputiti vjerovnika da u roku od 30 dana od dana dostave rješenja podnese protiv predlagatelja tužbu radi utvrđivanja postojanja i visine njegove tražbine.

(2) Predlagatelj ne može osporavati vjerovnikovu tražbinu, ako su postojanje i visina te tražbine pravomoćno utvrđeni u postupku između predlagatelja i vjerovnika ili u parnici koja se vodila prema odredbi članka 411. stavka 1. ovoga Zakonika.

(3) Ako vjerovnik koga sud uputi na parnicu ne postupi po rješenju suda u roku iz stavka 1. ovoga članka, odnosno ako podnesenu tužbu povuče, smatrat će se da tražbinu nije ni prijavio.

Članak 413.

(1) Žalba protiv rješenja o upućivanju na parnicu iz članka 409., 411. i 412. ovoga Zakonika ne odgađa izvršenje tih rješenja.

(2) Tužbe iz članka 410., 411. i 412. ovoga Zakonika mogu se odnositi samo na tražbine koje su bile predmet rasprave na ročištu za ispitivanje tražbina.

(3) O podnošenju tužbi iz stavka 2. ovoga članka osoba upućena na parnicu dužna je obavijestiti sud u roku od tri dana od dana podnošenja tužbe.

(4) Pravomoćne presude donesene u parnicama iz članka 410., 411. i 412. ovoga Zakonika imaju pravni učinak prema svim sudionicima u postupku ograničenja odgovornosti broдача.

Članak 414.

Za suđenje u sporovima iz članka 410., 411. i 412. ovoga Zakonika mjesno je nadležan isključivo sud na čijem se području nalazi sud koji provodi postupak ograničenja odgovornosti broдача.

Članak 415.

(1) Ako predlagatelj učini vjerojatnim da bi iz fonda ograničene odgovornosti kakvu tražbinu trebalo namiriti u inozemstvu, sud može, na njegov prijedlog, odrediti da se iz tog fonda izdvoji svota koja bi bila potrebna za namirenje te tražbine u razmjeru prema ostalim prijavljenim tražbinama i prema fondu ograničene odgovornosti.

(2) Prijedlog iz stavka 1. ovoga članka može se podnijeti do održavanja prvog ročišta za diobu osnovanog fonda ograničene odgovornosti.

(3) Svota izdvojena prema odredbi stavka 1. ovoga članka čuva se u posebnom depozitu deset godina od dana kad rješenje o konačnoj diobi osnovanog fonda ograničene odgovornosti postane pravomoćno.

(4) Sud može i prije proteka roka iz stavka 3. ovoga članka odrediti da se izdvojena svota u cijelosti ili djelomično vrati u opći depozit fonda ograničene odgovornosti ako bi se prema okolnostima moglo zaključiti da su otpale pretpostavke za izdvajanje te svote (stavak 1.).

(5) Nakon proteka roka iz stavka 3. ovoga članka sud će izdvojenu svotu vratiti u opći depozit fonda ograničene odgovornosti.

Članak 416.

(1) Radi ispitivanja tražbina prijavljenih nakon zaključenja ročišta za ispitivanje tražbina, sud će zakazati novo ročište za ispitivanje tražbina.

(2) Vjerovnici čije se tražbine ispituju na novom ročištu prema odredbi stavka 1. ovoga članka ne mogu osporavati prije priznate tražbine.

(3) Vjerovnici mogu svoje tražbine prijavljivati do zaključenja prvog ročišta za diobu fonda ograničene odgovornosti.

(4) Tražbine prijavljene nakon zaključenja prvog ročišta za diobu fonda ograničene odgovornosti neće se utvrđivati.

(5) Vjerovnici koji svoje tražbine prijave nakon proteka roka iz članka 406. točke 5) ovoga Zakonika dužni su predlagatelju i ostalim strankama u postupku, na njihov zahtjev nadoknaditi troškove postupka uzrokovane naknadnom prijavom. Sud može pozvati te vjerovnike da u određenom roku polože svotu koja će biti potrebna za namirenje tih troškova.

Članak 417.

Nakon provedenog postupka za ispitivanje prijavljenih tražbina sud će rješenjem utvrditi koje tražbine priznaju i u kojoj visini, uzimajući u obzir i pisane podneske stranaka.

Članak 418.

(1) Dioba fonda ograničene odgovornosti provodi se nakon pravomoćnosti rješenja donesenog prema članku 417. ovoga Zakonika.

(2) Sud može, na prijedlog vjerovnika, obaviti i privremenu djelomičnu diobu fonda ograničene odgovornosti radi prethodne isplate utvrđenih tražbina ako vjerovnik koji to predlaže učini vjerojatnim da se parnica iz članka 410., 411. i 412. ovoga Zakonika neće završiti u roku od šest mjeseci.

(3) Dioba fonda iz stavka 2. ovoga članka obuhvaća dio fonda ograničene odgovornosti koji ostaje pošto se iz cjelokupnog fonda ograničene odgovornosti izdvoje sredstva za eventualno namirenje tražbina koje su još sporne, u svoti u kojoj bi te tražbine trebalo namiriti da je njihovo postojanje utvrđeno u visini u kojoj su prijavljena.

(4) Dioba sredstava fonda ograničene odgovornosti izdvojenih prema odredbama članka 415. stavka 1., 2. i 3. ovoga Zakonika provodi se pošto se pravomoćno završi postupak za ispitivanje spornih tražbina na koja se izdvojene svote odnose, uzimajući u obzir već obavljenju diobu prema odredbama stavka 1., 2. i 3. ovoga članka.

Članak 419.

(1) Radi provođenja diobe fonda ograničene odgovornosti sud izrađuje nacrt te diobe.

(2) Nakon izrade nacrtu diobe fonda ograničene odgovornosti sud zakazuje ročište za raspravljanje o tom nacrtu, na koje poziva predlagatelja i vjerovnike čije su tražbine utvrđene i za koje je ustanovljeno da se namiruju iz fonda ograničene odgovornosti te vjerovnike čije su tražbine osporene.

(3) Uz poziv na ročište strankama se dostavlja i primjerek nacrtu diobe.

Članak 420.

(1) Ako je radi izrade nacrtu o diobi osnovanog fonda ograničene odgovornosti potrebno osigurati stručnu osobu, a sud takvu osobu nema, sud može pripreme za izradu nacrtu o diobi povjeriti posebnom stručnjaku izvan suda.

(2) Na stručnjake iz stavka 1. ovoga članka primjenjuju se odredbe Zakona o parničnom postupku koje se odnose na vještake.

Članak 421.

(1) Pravo sudjelovanja na ročištu u svojstvu stranke imaju predlagatelj i vjerovnici iz članka 419. ovoga Zakonika.

(2) Izostanak stranaka s ročišta ne sprječava sud da ročište održi.

(3) Na ročištu sud poziva prisutne stranke da se izjasne o nacrtu diobe fonda ograničene odgovornosti i da istakne svoje prigovore na nacrt.

(4) Odluku o diobi osnovanog fonda ograničene odgovornosti sud donosi na temelju rezultata postupka, vodeći računa i o pisanim podnescima stranaka.

Članak 422.

Sud je dužan u roku od tri dana od dana kad rješenje o diobi fonda ograničene odgovornosti, protiv kojeg nije uloženi pravni lijek, postane pravomoćno, odnosno od dana kad sud drugog stupnja dostavi pravomoćno rješenje sudu prvog stupnja, izdati nalog za isplatu tražbina vjerovnicima na koje se odnosi rješenje o diobi.

Članak 423.

(1) Prijava tražbina u postupku ograničenja odgovornosti broдача ima u pogledu prekida zastarijevanja isti učinak kao i podnošenje tužbe u parničnom postupku.

(2) U pogledu tražbina koje su osporene u postupku ispitivanja tražbina smatra se da je zastarijevanje prekinuto počev od dana prijave tražbina do proteka roka za podnošenje tužbe prema odredbama članka 411. i 412. ovoga Zakonika, odnosno do dana kad presuda kojom se utvrđuje da se vjerovnikova tražbina ne namiruje iz fonda ograničene odgovornosti postane pravomoćna.

(3) Zastarijevanje tražbina, koje se na temelju rješenja o diobi fonda ograničene odgovornosti namiruju iz fonda, počinje ponovno teći kad rješenje o diobi postane pravomoćno.

Članak 424.

(1) Sud će u korist vjerovnika, kojima ni u roku od mjesec dana od izdavanja naloga za isplatu (članak 422.) ne bude mogao isplatiti njihove tražbine, iz sredstava fonda ograničene odgovornosti, osnovati poseban depozit prema pravilima o osnivanju sudskog depozita.

(2) Sredstva sudskog depozita bit će oročena kod banke uz odgovarajuću kamatu na rok koji bi trebao odgovarati vremenu prije isteka kojega, po ocjeni suda, neće biti ispunjeni uvjeti za isplatu tražbina vjerovnicima.

Članak 425.

U postupku ograničenja odgovornosti broдача svaka stranka snosi svoje troškove, ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

Članak 426.

Rok za žalbu protiv rješenja donesenih u postupku ograničenja odgovornosti broдача jest osam dana od dana dostave rješenja.

Članak 427.

U postupku ograničenja odgovornosti broдача stranke i državni odvjetnik mogu protiv rješenja suda kojim je postupak pred sudom pravomoćno završen, izjavljivati sve pravne lijekove koji se mogu izjaviti protiv presuda donesenih u parničnom postupku.

3. Uvjeti poslovanja brodara u međunarodnoj plovidbi

Članak 428.

(1) U smislu odredaba ovog poglavlja Zakonika brod u međunarodnoj plovidbi je brod koji plovi iz hrvatske u stranu luku i obrnuto ili između stranih luka ili plovi na otvorenom moru ili u teritorijalnim vodama stranih država radi pružanja usluga vezanih uz djelatnosti na pučini kao što su istraživanje i iskorištavanje energenata i sl.

(2) Brod u javnom prijevozu u linijskom obalnom pomorskom prometu koji obavlja prijevoz između hrvatskih i stranih luka ne smatra se brodom u međunarodnoj plovidbi.

Članak 429.

(1) Trgovačka društva koja su registrirana i obavljaju brodarsku djelatnost ne plaćaju porez na dobit koju ostvare od iskorištavanja brodova u međunarodnoj plovidbi, sukladno Zakonu o porezu na dobit.

(2) Trgovačka društva iz stavka 1. ovoga članka ne plaćaju porez na dobit koju ostvare od prodaje brodova, od prodaje dionica ili udjela u trgovačkim brodarskim društvima koja posluju u međunarodnoj plovidbi, kao niti na dobit od dividende od dionica koje imaju u trgovačkim brodarskim društvima koja posluju u međunarodnoj plovidbi.

(3) Ako društva iz stavka 1. ovoga članka upravljaju navedenim udjelima iz jedinstvenog sjedišta poslovne uprave pod jedinstvenim imenom i vodstvom, dužno je voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje za cjelovito poslovanje u tuzemstvu i inozemstvu.

Dio sedmi

UGOVORI

Glava I.

UGOVOR O GRADNJI BRODA

Članak 430.

(1) Ugovor o gradnji broda je ugovor kojim se brodograditelj obvezuje prema projektu i tehničkoj dokumentaciji sagraditi novi brod u određenom roku, a naručitelj se obvezuje za izgrađeni brod platiti ugovorenu cijenu.

(2) Ugovor o preinaci i popravku broda je ugovor kojim se brodopopravljač obvezuje da će preinačiti ili popraviti postojeći brod u određenom roku, a naručitelj se obvezuje platiti naknadu brodopopravljaču za ugovoreni popravak ili preinaku.

(3) Odredbe ovog Zakonika o ugovoru o gradnji broda primjenjuju se i na ugovor o gradnji brodice ili ugovor o gradnji jahte.

Članak 431.

(1) Ugovor o gradnji broda te izmjene i dopune tog ugovora moraju biti sastavljeni u pisanom obliku.

(2) Ugovor o gradnji broda i njegove izmjene i dopune koje su sastavljeni protivno odredbi stavka 1. ovoga članka nemaju pravni učinak.

Članak 432.

Ako ugovorom o gradnji broda nije drugačije predviđeno, smatra se da brod u gradnji pripada brodograditelju.

Članak 433.

Brodograditelj je dužan obaviti gradnju prema ugovoru o gradnji broda i pravilima struke te na način da se brodu mogu izdati isprave o sposobnosti za plovidbu predviđene ovim Zakonikom, a i druge isprave predviđene ugovorom o gradnji broda.

Članak 434.

(1) Naručitelj ima pravo nadzora nad izvršenjem gradnje broda, i u tu svrhu može odrediti jednog ili više nadzornika gradnje. Imenovanje i smjenjivanje nadzornika gradnje naručitelj mora pisanim putem priopćiti brodograditelju.

(2) Troškove u vezi s radom nadzornika gradnje snosi naručitelj.

(3) Brodograditelj je dužan omogućiti nadzornicima gradnje obavljanje nadzora u tijeku gradnje.

(4) Ako nadzornik gradnje ustanovi da izvođenje nekih radova nije u skladu s odredbama članka 434. ovoga Zakonika, dužan je brodograditelju odmah staviti pisane primjedbe.

(5) Ako brodograditelj ne prihvati primjedbe nadzornika gradnje, mora o tome, bez odgode, pisano obavijestiti naručitelja i zahtijevati postupak koji je za takav slučaj predviđen u ugovoru.

(6) Ako u ugovoru nije predviđen o postupku prema stavku 5. ovoga članka ili ako stranke ne prihvate rezultate postupka iz tog stavka, spor rješava sud.

Članak 435.

Pri izradi i nabavi dijelova ili pripadaka broda što ih je brodograditelj naručio ili nabavio od osoba koje je odredio naručitelj brodograditelj odgovara za nedostatke, obavljenih radova ili nabavljenih dijelova ili pripadaka ako ne dokaže da te nedostatke nije mogao uočiti uporabom dužne pažnje.

Članak 436.

(1) Brodograditelj ne odgovara za nedostatke gradnje broda ako dokaže da je do njih došlo zato što je pri izvođenju određenih radova postupio na zahtjev naručitelja i upozorio ga na mogućnost nastanka štetnih posljedica koje je mogao predvidjeti uporabom dužne pažnje.

(2) Kad naručitelj daje materijal za gradnju broda, brodograditelj je dužan pregledati materijal i ako ustanovi nedostatke, mora o tome, bez odgode, obavijestiti naručitelja.

(3) Ako brodograditelj ne postupi prema odredbi stavka 2. ovoga članka, odgovara za štetne posljedice nastale zbog nedostatka u materijalu.

(4) Brodograditelj ne odgovara prema stavku 3. ovoga članka ako je naručitelj, unatoč upozorenju da materijal ima nedostatke, zahtijevao da brodograditelj takav materijal ugradi u brod.

(5) Ako brodograditelj nije istovremeno i projektant brodograditelj odgovara za one nedostatke u gradnji broda koje je izveo u skladu s projektom, a mogao ih je otkriti uporabom dužne pažnje.

(6) Brodograditelj ne odgovara prema stavku 5. ovoga članka ako je naručitelj, unatoč upozorenju, zahtijevao da se radovi izvedu prema projektu.

Članak 437.

Brodograditelj i brodograditelj koji drže brod u gradnji ili na popravku u brodogradilišnoj luci imaju pravo zadržati brod, dok im ne budu isplaćene tražbine u skladu s ugovorom o gradnji ili popravku broda.

Članak 438.

(1) Brodograditelj je dužan u primjerenom roku, na svoj trošak i rizik, otkloniti nedostatke za koje je odgovoran prema odredbama članka 433., 434. i 436. ovoga Zakonika.

(2) Ako se nedostaci ne mogu otkloniti, naručitelj može zahtijevati odgovarajuće sniženje cijene.

(3) Ako je nedostatak koji se ne može otkloniti bitan, naručitelj ima pravo raskinuti ugovor.

(4) Odredbama stavka 1. – 3. ovoga članka ne dira se u naručiteljevo pravo na naknadu štete.

(5) Okolnost da naručitelj u tijeku gradnje broda nije prigovorio projektu koji je izradio brodograditelj, uporabljenom materijalu i načinu izvođenja radova ne oslobađa brodograditelja obveze iz stavka 1. – 4. ovoga članka.

Članak 439.

Brodograditelj odgovara za skrivene nedostatke koji se otkriju u tijeku jedne godine, računajući od dana predaje broda naručitelju, uz uvjet da ga naručitelj pisano obavijesti o tim nedostacima čim ih otkrije.

Članak 440.

(1) Odredbe članka 431. – 439. ovoga Zakonika na odgovarajući se način primjenjuju i na ugovor o popravku ili preinaci broda, osim na dokovanje broda, ako se dokovanje obavlja kao samostalan posao primjenom tarife.

(2) Ako se dokovanje obavlja na temelju samostalnog ugovora onda se na dokovanje primjenjuju odredbe ovoga Zakonika koje reguliraju druge pomorske plovidbene poslove (članak 643. – 647.).

Članak 441.

(1) Obveze brodograditelja iz članka 439. ovoga Zakonika zastaraju za jednu godinu, računajući od dana kad je brodograditelj na temelju članka 439. ovoga Zakonika obaviješten o nedostacima broda.

(2) Odredbe ugovora o gradnji broda zaključene protivno odredbi stavka 1. ovoga članka nemaju pravni učinak.

Glava II.

UGOVORI O ISKORIŠTAVANJU POMORSKIH BRODOVA

1. Zajedničke odredbe

Članak 442.

Ugovori o iskorištavanju pomorskih brodova jesu: ugovori o pomorskom plovidbenom poslu i ugovor o zakupu broda.

Članak 443.

Ugovori o pomorskom plovidbenom poslu jesu: ugovor o prijevozu stvari morem, ugovor o prijevozu putnika morem, ugovor o tegljenju, odnosno potiskivanju morem te ugovori koji se odnose na druge pomorske plovidbene poslove.

Članak 444.

Odredbe ovoga Zakonika koje se odnose na pojedine ugovore o pomorskom plovidbenom poslu na odgovarajući se način primjenjuju i na ostale ugovore o pomorskom plovidbenom poslu, a ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

Članak 445.

Izrazi uporabljeni u ovoj glavi Zakonika imaju ova značenja:

1) *naručitelj* je ugovorna strana koja od prijevoznika naručuje prijevoz stvari, osoba, tegljenje, odnosno potiskivanje i obavljanje drugoga pomorskog plovidbenog posla,

2) *krcatelj* je naručitelj ili od njega određena osoba koja na temelju ugovora o prijevozu stvari predaje stvari prijevozniku radi prijevoza,

3) *primatelj* je osoba ovlaštena da primi stvari od prijevoznika,

4) *korisnik prijevoza* jest osoba koja ima određena prava prema ugovoru o prijevozu stvari (naručitelj, krcatelj, primatelj),

5) *vrijeme stojnica* je redovito vrijeme određeno za ukrcavanje odnosno iskrcavanje tereta za koje se ne plaća posebna naknada,

6) *vrijeme prekostojnica* je vrijeme za koje se, preko vremena stojnica, produljuje ukrcavanje odnosno iskrcavanje tereta, a za koje se plaća posebna naknada.

Članak 446.

(1) Odredbe članka 442. – 674. ovoga Zakonika primjenjuju se i na:

1) ratne brodove,

2) brodice.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. točke 1) ovoga članka na ugovore o iskorištavanju ratnih brodova ne primjenjuju se:

1) odredbe o brodarskom ugovoru na vrijeme za cijeli brod (članak 450., 451., 582. i 584., a od članka 447. i 449. odredbe koje se odnose na ovaj ugovor),

2) odredbe o pravu naručitelja da sklopi s trećom osobom ugovor o prijevozu stvari (članak 452.),

3) odredbe o prijevozu putnika i prtljage (članak 598. – 633.), osim odredaba koje se odnose na odgovornost prijevoznika za smrt i tjelesne ozljede putnika (članak 612. i 620., a od članka 613., 614., 615., 619., 624., 625., 627., 628., 631. i 632. odredbe koje se odnose na tu odgovornost) i odredbe članka 610. ovoga Zakonika,

4) odredbe o zakupu broda (članak 658. – 672.),

5) odredbe članka 459. i 577. ovoga Zakonika.

2. Ugovori o pomorskom plovidbenom poslu

a) Prijevoz stvari

Zajedničke odredbe o prijevozu stvari

Članak 447.

Ugovorom o prijevozu stvari prijevoznik se obvezuje prevesti stvari brodom, a naručitelj prijevoza – platiti vozarinu.

Članak 448.

(1) Ugovorom o prijevozu stvari brodom može se ugovoriti prijevoz stvari cijelim brodom, razmjernim dijelom broda ili određenim brodskim prostorom (brodski ugovor), a i prijevoz pojedinih stvari (pomorsko-prijevoznički ugovor).

(2) Brodarski se ugovor može sklopiti za jedno ili više putovanja (brodarski ugovor na putovanje) ili za određeno vrijeme (brodarski ugovor na vrijeme).

Članak 449.

(1) Brodarski ugovor za više putovanja ili brodarski ugovor na vrijeme za cijeli brod mora se sastaviti u pisanom obliku.

(2) Ugovori iz stavka 1. ovoga članka koji nisu sastavljeni u pisanom obliku nemaju pravni učinak.

(3) Za ugovore o prijevozu stvari koji nisu spomenuti u stavku 1. ovoga članka svaka stranka ima pravo zahtijevati da se o sklopljenom ugovoru o prijevozu stvari sastavi pisana isprava.

(4) Ako stranka od koje se traži sastavljanje pisane isprave ne udovolji tom zahtjevu, druga stranka ima pravo odustati od ugovora ako se ugovor nije počeo izvršavati.

(5) Odredbom stavka 4. ovoga članka ne dira se u pravo na naknadu štete stranke koja je zahtijevala sastavljanje pisane isprave.

Članak 450.

(1) Kada je sklopljen brodarski ugovor na vrijeme za cijeli brod, zapovjednik je broda dužan izvršiti nalog naručitelja u granicama ugovora i prema namjeni broda.

(2) Kada je sklopljen brodarski ugovor na vrijeme za cijeli brod, prijevoznik ne odgovara naručitelju za obveze što ih je zapovjednik broda preuzeo u izvršenju posebnih naloga naručitelja.

Članak 451.

Kada je sklopljen brodarski ugovor na vrijeme za cijeli brod, naručitelj ne može odrediti putovanje koje bi izložilo brod ili posadu broda opasnosti koja se u vrijeme sklapanja ugovora nije mogla predvidjeti, a ni putovanje za koje se ne može očekivati da se obavi bez znatnijeg prekoračenja vremena za koje je ugovor sklopljen.

Članak 452.

(1) Naručitelj iz brodarskog ugovora može ugovoriti s trećom osobom ugovor o prijevozu stvari brodom na koji se odnosi brodarski ugovor.

(2) Za obveze koje proistječu iz ugovora sklopljenog prema odredbi stavka 1. ovoga članka odgovara i brodar trećim osobama prema propisima čija se primjena ne može sporazumom stranaka isključiti i prema uvjetima uobičajenim za takvu vrstu prijevoza.

(3) Ako se u slučaju iz stavka 2. ovoga članka povećaju obveze brodaru, naručitelj odgovara brodaru za te povećane obveze.

(4) Ako je trećoj osobi s kojom je bio sklopljen ugovor iz stavka 1. ovoga članka bio poznat brodarski ugovor, brodar odgovara toj osobi samo u granicama brodarskog ugovora i pravnih propisa čija se primjena ne može isključiti sporazumom stranaka.

Članak 453.

Naručitelj prijevoza koji je ovlastio drugu osobu da kao krcatelj preda prijevozniku teret na prijevoz odgovara prijevozniku za djela i propuste krcatelja u okviru ugovora o prijevozu.

Članak 454.

(1) Ugovor o prijevozu stvari prestaje važiti kad je njegovo izvršenje trajno onemogućeno djelovanjem više sile.

(2) Ako je zbog djelovanja više sile izvršenje ugovora o prijevozu stvari onemogućeno za dulje vrijeme ili je neizvjesno koliko će to djelovanje trajati, svaka strana ima pravo odustati od ugovora.

(3) Svaka strana može u slučaju iz stavka 2. ovoga članka odustati od ugovora ako je smetnja trajala predugo ili se pretpostavlja da će trajati predugo.

(4) Svaka strana ima pravo odustati od ugovora i kad bi mogla biti ugrožena sigurnost broda, posade ili tereta zbog djelovanja više sile ili druge okolnosti koja se ne može otkloniti ili spriječiti i koja se u vrijeme sklapanja ugovora nije mogla predvidjeti, a koja bi trebala trajati dulje vrijeme ili je neizvjesno koliko će trajati.

Članak 455.

(1) U slučaju prestanka važenja ugovora ili odustajanja od ugovora o prijevozu stvari prema članku 454. ovoga Zakonika prijevoznik ima pravo na naknadu troškova u vezi s iskrcavanjem, a ako je razlog za prestanak važenja ugovora ili za odustajanje od ugovora nastao poslije odlaska broda iz luke ukrcavanja, prijevoznik ima pravo i na naknadu vozarine u razmjeru prema korisno prevaljenom putu.

(2) Osim prava prijevoznika na naknadu prema odredbi stavka 1. ovoga članka ugovorne strane nemaju, jedna prema drugoj, pravo na bilo kakvu drugu naknadu.

Članak 456.

(1) Kod brodarskog ugovora cijelim brodom naručitelj može odustati od ugovora do svršetka ukrcavanja, odnosno do isteka vremena prekostojnica ako ukrcavanje nije do tada završeno, uz uvjet da plati polovicu ugovorene vozarine, naknadu za nastale prekostojnice i druge troškove što ih je imao prijevoznik, a koji nisu uračunati u vozarinu.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se i ako je ugovoren prijevoz razmjernim dijelom broda, određenim brodskim prostorom, ili prijevoz pojedinih stvari, ako svi naručitelji odustanu od ugovora.

(3) U slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka naručitelj, odnosno naručitelji mogu odustati od ugovora i nakon završetka ukrcavanja ili protoka vremena prekostojnica, pa i u tijeku

putovanja, ako plate cijelu ugovorenu vozarinu, naknadu za prekostojnice i druge troškove što ih je imao prijevoznik, a koji nisu uračunati u vozarinu.

(4) Kad je ugovoren prijevoz razmjernim dijelom broda, određenim brodskim prostorom, ili prijevoz pojedinih stvari, svaki naručitelj može odustati od ugovora prije početka ukrcavanja ako plati cijelu ugovorenu vozarinu, naknadu za prekostojnice i druge troškove što ih je imao prijevoznik, a koji nisu uračunati u vozarinu.

Članak 457.

(1) Svaki naručitelj može odustati od ugovora u slučaju članka 456. stavka 4. ovoga Zakonika i poslije započetog ukrcavanja ako udovolji obvezama određenim u odredbama toga članka, a uz uvjet da se teret može iskrcati bez opasnosti za sigurnost broda i ostalog tereta, da zbog iskrčavanja ne nastane veće zakašnjenje u odlasku broda ili poremećaj u redu plovidbe, da se time ne nanosi šteta ostalim naručiteljima i da protiv iskrčavanja ne postoje drugi važni razlozi.

(2) Ako prijevoznik iz razloga navedenih u stavku 1. ovoga članka ne prihvati odustajanje od ugovora, dužan je o tome odmah obavijestiti naručitelja.

Članak 458.

Kad je u slučajevima odustajanja od ugovora izdana teretnica ili druga prijevozna isprava, naručitelj može odustati od ugovora ako vrati prijevozniku sve primjerke teretnice ili druge prijevozne isprave, ili mu dade osiguranje za štetu koja bi prijevozniku mogla nastati zato što mu nisu vraćeni svi primjerci teretnice ili druge prijevozne isprave.

Brod

Članak 459.

(1) Prijevoznik je dužan teret prevesti brodom koji je izričito ugovoren ili koji ima ugovorena svojstva.

(2) Ako stranke nisu izričito ugovorile određeni brod, odnosno svojstva broda prema stavku 1. ovoga članka, prijevoznik je dužan prevesti teret brodom koji ima uobičajena svojstva za izvršenje ugovorenog prijevoza.

Članak 460.

(1) Prijevoznik broda dužan je pravodobno, do početka putovanja, uložiti dužnu pažnju kako bi brod osposobio za plovidbu, primjereno ga opremio, popunio posadom, opskrbio potrebnim zalihama i pripremio tako da se teret može ukrcati, složiti, čuvati, prevesti i iskrcati u stanju kako je primljen na prijevoz.

(2) Odredbe ugovora protivne odredbama stavka 1. ovoga članka nemaju pravni učinak.

Članak 461.

Brodski prostor koji obično ne služi za smještaj tereta može se za to rabiti samo na temelju izričitog sporazuma ugovornih strana, ako takav sporazum ne bi bio protivan propisima.

Članak 462.

(1) Prijevoznik može s pristankom naručitelja zamijeniti ugovoreni brod drugim brodom.

(2) Ako se prijevoz obavlja na temelju pomorskoga prijevozničkog ugovora pristanak naručitelja za zamjenu broda nije potreban.

Članak 463.

Prijevoznik odgovara za točnost podataka o nosivosti broda navedenih u brodarskom ugovoru ako je odstupanje veće od 5%.

Članak 464.

Ako je ugovoren prijevoz cijelim brodom ili određenim brodskim prostorom pa ugovoreni prostor nije potpuno iskorišten, prijevoznik ne može raspolagati tim prostorom bez pristanka naručitelja.

Ukrcavanje tereta

Članak 465.

Prijevoznik je dužan postaviti brod za ukrcavanje tereta u ugovorenoj luci.

Članak 466.

Ako brod iz razloga za koje naručitelj ne odgovara ne može doći u ugovorenu luku, naručitelj prijevoza ima pravo, imajući na umu svrhu ugovora, odrediti prvu prikladnu luku za preuzimanje tereta do kojeg brod može sigurno doći radi ukrcavanja.

Članak 467.

(1) Mjesto ukrcavanja tereta u luci dužan je priskrbiti naručitelj.

(2) U linijskoj plovidbi mjesto ukrcavanja u luci priskrbljuje prijevoznik.

Članak 468.

(1) Prijevoznik je dužan postaviti brod na mjesto ukrcavanja koje, prema članku 467. ovoga Zakonika odredi naručitelj, ako to može učiniti bez opasnosti za brod i ako se ukrcavanje tereta može na tom mjestu obaviti bez opasnosti za brod.

(2) Ako mjesto ukrcavanja ne odgovara uvjetima iz stavka 1. ovoga članka, prijevoznik je dužan postaviti brod što bliže tom mjestu, ako to može učiniti bez opasnosti za brod i ako se ukrcavanje tereta na mjestu na kojem je brod postavljen može obaviti bez opasnosti za brod.

Članak 469.

Brod može primiti teret na sidrištu ako je tako ugovoreno ili mjesnim običajima predviđeno.

Članak 470.

Ako naručitelj ili druga osoba ima pravo na temelju ugovora odrediti luku ukrcavanja, a zapovjednik broda ne primi takav nalog u ugovorenom ili primjerenom roku, ili primljeni nalog ne može izvršiti, zapovjednik broda dužan je postupiti na način koji smatra najboljim, vodeći računa i o interesima korisnika prijevoza.

Članak 471.

Kad brod prema ugovoru mora stići u određenu luku do određenog roka, smatra se da je stigao na vrijeme kad je stigao u luku, odnosno na njezino sidrište.

Članak 472.

(1) Zapovjednik broda dužan je obavijestiti krcatelja pisanim putem da je brod spreman za ukrcavanje (u daljnjem tekstu: pismo spremnosti).

(2) Pismo spremnosti dostavlja se krcatelju na njegovu adresu u tijeku radnog vremena.

(3) Ako zapovjedniku broda nije poznata adresa krcatelja ili ako se pismo spremnosti ne može uručiti na njegovu adresu, zapovjednik broda dužan je zatražiti upute od naručitelja, s tim da se pravni učinci predaje pisma spremnosti računaju od trenutka kad bi pismo spremnosti bilo predano da nije bilo navedenih smetnji.

Članak 473.

(1) Pismo spremnosti ne predaje se ako brod plovi u linijskoj plovidbi.

(2) Pri prijevozu brodom u linijskoj plovidbi teret se ukrcava čim brod na određenom mjestu bude spreman za ukrcavanje.

Članak 474.

(1) Zapovjednik broda može predati pismo spremnosti ako je brod spreman za ukrcavanje, a nalazi se na mjestu u luci prema članku 465., 466., 468. i 469. ovoga Zakonika ako je dobio prethodna odobrenja za promet s kopnom i za ukrcavanje i ako su obavljene druge radnje koje omogućuju ukrcavanje tereta u brod.

(2) Pismo spremnosti može se predati i ako brod nije bio doveden na mjesto iz stavka 1. ovoga članka ako je u tome bio spriječen razlozima koji padaju na teret naručitelja.

Članak 475.

Prijevoznik preuzima teret ispod vitla.

Članak 476.

(1) Zapovjednik broda dužan je krcatelju koji sam krca teret na brod dati upute o načinu slaganja tereta da bi se izbjegla oštećenja tereta koja mogu nastati zbog toga što se teret prevozi brodom.

(2) Krcatelj se pri ukrcavanju tereta mora držati uputa zapovjednika broda koja se odnose na raspored tereta u brodu i ostale okolnosti u vezi sa sigurnošću osoba, broda, njegovih uređaja i opreme te drugog tereta u brodu i sprječavanje onečišćenja okoliša.

Članak 477.

Teret se ne može smjestiti na palubu broda bez suglasnosti krcatelja, ako nije riječ o teretu koji se obično smješta na palubu.

Članak 478.

(1) Količina tereta koja se predaje na prijevoz može se odrediti brojem komada, težinom ili obujmom.

(2) U slučaju sumnje količina tereta određuje se mjerom koja je uobičajena u luci ukrcavanja.

Članak 479.

(1) Umjesto ugovorenog tereta može se predati na prijevoz drugi teret, ako se time ne mijenjaju uvjeti prijevoza na štetu prijevoznika ili ako zbog toga ne bi došlo do zadržavanja broda ili ako ne bi bila ugrožena sigurnost broda i drugog tereta te ako naručitelj dade prijevozniku, na njegov zahtjev, osiguranje za tražbine koje bi mogle nastati zbog zamjene tereta.

(2) Ako je ugovoreni teret već bio ukrcan, troškove u vezi s njegovim iskrcavanjem i ukrcavanjem drugog tereta snosi naručitelj.

Članak 480.

Naručitelj, odnosno krcatelj dužan je prijevozniku dati upute za manipulaciju teretom ako se teret ne nalazi u redovnome trgovačkom prometu i ako bi zapovjednik bio dužan poduzeti posebne mjere pri slaganju tereta.

Članak 481.

(1) Ako je riječ o opasnom teretu, naručitelj, odnosno krcatelj dužan je obavijestiti prijevoznika, i bez njegova zahtjeva, o naravi opasnosti i naznačiti koje zaštitne mjere treba poduzeti.

(2) Ako obavijest o opasnom teretu koji se prevozi nije naznačena u teretnici ili u pisanoj ispravi o ugovoru o prijevozu, teret dokazivanja da je prijevoznik znao za opasnost povezanu s prijevozom tog tereta, pada na korisnika prijevoza.

Članak 482.

(1) Prijevoznik ne smije primiti na prijevoz teret čiji je uvoz, provoz ili izvoz zabranjen ili se krijumčari.

(2) Prijevoznik nije dužan primiti na prijevoz teret koji je po svojoj naravi opasan, ako mu opasno svojstvo tereta u vrijeme sklapanja ugovora nije bilo niti moralo biti poznato.

(3) Prijevoznik nije dužan primiti na prijevoz teret koji, s obzirom na svoje stanje i na stanje ambalaže, predstavlja opasnost za osobe, brod i okoliš te drugi teret s kojim tijekom prijevoza dolazi ili može doći u dodir.

Članak 483.

Naručitelj je odgovoran prijevozniku za nanesenu štetu osobama, brodu, teretu, okolišu te za sve druge štete i troškove prouzročene manjkavim stanjem ambalaže.

Članak 484.

Naručitelj je odgovoran prijevozniku za nanesenu štetu osobama, brodu, teretu, okolišu te za sve druge štete i troškove prouzročene prirodnim svojstvima i stanjem tereta ako prijevozniku ta svojstva i stanje tereta nisu bili niti morali biti poznati.

Vrijeme ukrcavanja

Članak 485.

(1) Prijevoznik je dužan preuzimati teret na prijevoz tijekom radnog vremena luke.

(2) Radno vrijeme luke određuje, u skladu sa zakonom, tijelo koje upravlja lukom.

Članak 486.

(1) Vrijeme stojnica počinje teći početkom prijepodnevnoga radnog vremena, odnosno poslijepodnevnoga radnog vremena, uz uvjet da je pismo spremnosti predano najkasnije dva sata prije protoka prijepodnevnoga, odnosno poslijepodnevnoga radnog vremena.

(2) Trajanje vremena stojnica određuje se prema običajima luke.

(3) Vrijeme stojnica se određuje prema radnim danima i dijelovima radnog dana, pri čemu se kao jedan radni dan računaju 24 tekuća sata.

(4) U radne dane ne računaju se nedjelje, državni i drugi praznici kad se u luci ne radi, a ni vrijeme kad se, zbog vremenskih neprilika ili smetnji na strani broda, nije moglo ukrcavati.

Članak 487.

(1) Nakon protoka vremena stojnica počinje teći vrijeme prekostojnica.

(2) Trajanje vremena prekostojnica jednako je trajanju vremena stojnica.

(3) Trajanje vremena prekostojnica računa se prema tekućim danima i dijelovima bez prekida.

(4) U trajanje vremena prekostojnica ne računa se vrijeme u koje se nije moglo raditi zbog smetnji na strani broda.

Članak 488.

(1) Prijevoznik ima pravo na posebnu naknadu za prekostojnice.

(2) Visina naknade za prekostojnice određuje se prema visini naknade za prekostojnice za druge slične brodove u istoj luci u isto vrijeme, a ako to nije moguće, visina naknade određuje se prema visini naknade za prekostojnice drugih sličnih brodova u najbližoj luci u isto vrijeme.

(3) Naknada za prekostojnice plaća se svakog dana unaprijed za cijeli dan, ali ako je ukrcavanje obavljeno prije proteka dana za koje je naknada unaprijed plaćena, prijevoznik je dužan vratiti razmjerni dio naknade.

Članak 489.

(1) Ako se naknada za prekostojnice ne plati o dospelosti, brod može odmah otploviti s ukrcanim dijelom tereta.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik zadržava pravo na punu vozarinu, naknadu za prekostojnice i druge tražbine koje mu pripadaju prema ugovoru.

Članak 490.

(1) Nakon proteka vremena prekostojnica brod može odmah otploviti s ukrcanim dijelom tereta.

(2) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka prijevoznik zadržava pravo na punu vozarinu, naknadu za prekostojnice i druge tražbine koje mu pripadaju prema ugovoru.

Članak 491.

(1) Ukrcavanje tereta postavljena uz bok broda do proteka vremena stojnica, odnosno prekostojnica, ako ih ima, prijevoznik ne može odbiti, iako bi ukrcavanje i slaganje takva tereta moglo zadržati brod preko trajanja vremena stojnica odnosno prekostojnica.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik ima pravo na naknadu za zadržavanje broda nakon isteka vremena prekostojnica (vrijeme izvanrednih prekostojnica).

(3) Naknada za izvanredne prekostojnice jest 50% viša od naknade za prekostojnice.

(4) Pored naknade za izvanredne prekostojnice prijevoznik ima pravo i na naknadu štete zbog zadržavanja broda ako ta šteta premašuje svotu naknade za izvanredne prekostojnice.

Članak 492.

(1) Kad brod može otploviti i s ukrcanim dijelom tereta zato što naknada za prekostojnice nije plaćena o dospelosti (članak 489.) prijevoznik ima pravo odustati od ugovora i iskrcati teret

ako ukrncani dio tereta ne daje zadovoljavajuće jamstvo za tražbine prijevoznika iz ugovora o prijevozu.

(2) Pri iskrcavanju tereta prijevoznik je dužan postupiti s dužnom pažnjom, uzimajući u obzir okolnosti slučaja.

(3) U slučaju odustajanja od ugovora i iskrcaja tereta prijevoznik zadržava pravo na punu vozarinu, na naknadu za nastale prekostojnice i na naknadu troškova iskrcavanja koji nisu uračunati u vozarinu te na druge tražbine koje mu pripadaju prema ugovoru.

Članak 493.

(1) Odredbe ovoga Zakonika koje se odnose na vrijeme stojnica i prekostojnica ne primjenjuju se na prijevoz brodovima linijske plovidbe.

(2) Pri prijevozu brodovima linijske plovidbe krcatelj je dužan predavati teret onom brzinom kojom ga brod može preuzimati.

Članak 494.

Brod linijske plovidbe nije dužan čekati na ukrcavanje preko vremena određenog za odlazak broda koji je predviđen redom plovidbe, ako smetnja za ukrcavanje ne pada na stranu broda.

Članak 495.

(1) Krcatelj je dužan zapovjedniku broda na vrijeme predati carinske i druge isprave potrebne za ukrcaj, prijevoz i iskrcaj tereta.

(2) Ako te isprave nisu predane za vrijeme trajanja vremena stojnica, odnosno prekostojnica, a pri prijevozu brodom linijske plovidbe do vremena određenog za odlazak broda, zapovjednik broda ima pravo iskrcati teret.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka prijevoznik zadržava pravo na punu vozarinu i na naknadu za nastale prekostojnice, odnosno na naknadu štete za zadržavanje broda linijske plovidbe i na naknadu svake druge štete.

Prijevozne isprave

Članak 496.

Nakon završetka ukrcavanja prijevoznik je dužan krcatelju, na njegov zahtjev, izdati teretnicu, teretni list, elektroničku izmjenu podataka ili drugu ispravu o prijevozu.

Članak 497.

(1) Ako je teret predan prijevozniku prije ukrcaja, krcatelj može zahtijevati da mu prijevoznik izda potvrdu o preuzimanju tereta, teretnicu ili drugu prijevoznu ispravu koja sadrži uočljivu napomenu »primljeno za ukrcaj«.

(2) Prijevoznik koji je izdao teretnicu ili drugu prijevoznu ispravu za ukrcaj može, umjesto izdavanja teretnice ili druge prijevozne isprave, stavljanjem napomene »ukrcano« na ispravu za ukrcaj potvrditi da je ukrcavanje obavljeno.

Članak 498.

(1) Ako je prijevoznik izdao ispravu o prijevozu za ukrcaj, krcatelj je dužan pri primitku isprave o prijevozu vratiti prijevozniku isprave o prijevozu za ukrcaj.

(2) Ako je prije izdavanja isprave o prijevozu bila izdana potvrda o preuzimanju tereta, krcatelj je dužan po primitku isprave o prijevozu tu potvrdu vratiti prijevozniku.

Članak 499.

(1) Ako je teret koji je kao predmet prijevoza morao biti ukrcan u razne brodove, ili kad su u pitanju različite vrste robe, ili je teret podijeljen u razne partije, prijevoznik i krcatelj imaju pravo zahtijevati da se za svaki uporabljeni brod ili za svaku vrstu robe ili za svaku partiju tereta izda posebna teretnica ili druga isprava o prijevozu.

(2) Ako se teret krca na brod u rasutom stanju, krcatelj ima pravo zahtijevati da se za određene količine tereta izda posebna teretnica ili druga isprava o prijevozu.

Članak 500.

Sporazum stranaka sklopljen protivno odredbama članka 496. i članka 497. stavka 1. ovoga Zakonika nema pravni učinak.

Članak 501.

(1) Teretnica može glasiti na ime, po naredbi, ili na donosioca.

(2) Ako u teretnici koja glasi po naredbi nije imenovana osoba prema čijem je nalogu prijevoznik dužan predati teretnicu, teret se predaje po naredbi krcatelja.

Članak 502.

(1) Teretnica na ime prenosi se ustupanjem, teretnica po naredbi – indosamentom, a teretnica na donosioca predajom.

(2) Na oblik i učinak indosamenta na odgovarajući se način primjenjuju odredbe mjeničnog prava, osim odredaba o regresu.

Članak 503.

Prijevoznik je dužan izdati krcatelju, na njegov zahtjev, više primjeraka teretnica, naznačujući na svakom primjerku broj izdanih primjeraka.

Članak 504.

(1) Svaka strana može zahtijevati da se za njezine potrebe sastavi više prijepisa teretnice.

(2) Na svakom prijepisu teretnice mora biti navedeno da je riječ o prijepisu.

(3) Krcatelj mora prijevozniku, na njegov zahtjev, potpisati prijepis teretnice.

Članak 505.

(1) Teretnica sadrži:

1) tvrtku, odnosno naziv i sjedište, odnosno ime i prebivalište prijevoznika koji izdaje teretnicu,

2) ime, odnosno druge podatke o identitetu broda,

3) tvrtku, odnosno naziv i sjedište, odnosno ime i prebivalište krcatelja,

4) tvrtku, odnosno naziv i sjedište, odnosno ime i prebivalište primatelja ili oznaku »po naredbi« ili »na donosioca«,

5) luku odredišta ili vrijeme kad će se, odnosno mjesto gdje će se takva luka odrediti,

6) količinu tereta prema broju komada, težini, obujmu ili drugoj jedinici mjere, prema vrsti tereta,

7) vrstu tereta i oznake koje se na njemu nalaze,

8) stanje tereta ili omota prema vanjskom izgledu,

9) odredbe o vozarini,

10) mjesto i dan ukrcaja tereta i izdavanja teretnice.

(2) Teretnica može sadržati i druge podatke te uvjete prijevoza.

Članak 506.

(1) Podatke iz članka 505. ovoga Zakonika mora sadržati i teretnica za ukrcaj, osim podataka o identitetu broda i o mjestu i danu ukrcaja.

(2) Prijevoznik je dužan, kad na teretnicu za ukrcaj stavi napomenu »ukrcano«, u nju unijeti podatke o identitetu broda i o danu ukrcaja tereta.

Članak 507.

Teretnicu vlastoručno potpisuje prijevoznik ili njegov punomoćnik.

Članak 508.

Teretnicu sastavlja prijevoznik na temelju pisanih podataka krcatelja.

Članak 509.

Ako postoji opravdana sumnja da podaci što ih je naveo krcatelj o vrsti tereta, ili oznakama koje se na njemu nalaze, ili količini tereta prema broju komada, težini, obujmu ili drugoj jedinici mjere nisu točni ili potpuni ili nema razumne mogućnosti da se točnost tih podataka provjeri pri ukrcavanju ili ako su oznake na teretu nejasne ili nedovoljno trajne, prijevoznik može u teretnicu unijeti primjedbe s obrazloženjem.

Članak 510.

Potpis krcatelja na teretnici ili prijepisu teretnice (članak 507.) ne znači da je krcatelj prihvatio prijevoznikove primjedbe unesene u teretnicu prema odredbama članka 509. ovoga Zakonika.

Članak 511.

(1) Kad prijevoznik nije unio u teretnicu primjedbe prema odredbama članka 509. ovoga Zakonika, smatra se, za odnose između njega i trećega zakonitog i savjesnog imatelja teretnice, da je prijevoznik preuzeo teret onako kako je naznačen u teretnici.

(2) Kad prijevoznik unese u teretnicu primjedbe prema odredbama članka 509. ovoga Zakonika, pretpostavlja se da je teret preuzeo onako kako ga je predao primatelju dok zakoniti imatelj teretnice ne dokaže suprotno.

Članak 512.

(1) Pisani uvjeti ugovora o prijevozu i opći uvjeti prijevoznika obvezuju ovlaštenog imatelja teretnice koji nije naručitelj prijevoza ni krcatelj samo ako se teretnica izričito poziva na te uvjete.

(2) Usmeni uvjeti ugovora o prijevozu koji nisu uneseni u teretnicu ne obvezuju ovlaštenog imatelja teretnice koji nije naručitelj prijevoza ni krcatelj, pa i kad se teretnica izričito poziva na te uvjete.

(3) Ako se teretnica samo općenito poziva na uvjete ugovora o prijevozu i opće uvjete prijevoznika, imatelja teretnice iz stavka 1. ovoga članka ne obvezuju one odredbe ugovora o prijevozu i općih uvjeta prijevoznika koji su teži od uvjeta uobičajenih za takve vrste prijevoza.

Članak 513.

(1) Ugovorom o prijevozu stranke mogu predvidjeti da se umjesto teretnice izdaje teretni list.

(2) Teretni list izdaje se na zahtjev krcatelja.

(3) Teretni list se izdaje u jednom primjerku koji potpisuju prijevoznik i krcatelj.

(4) Potpisi na teretnom listu mogu biti tiskani, zamijenjeni pečatom, faksimilom ili elektroničkom izmjenom podataka.

(5) Krcatelj može tražiti prijepise teretnog lista koje će potpisati prijevoznik, a prijevoznik može tražiti prijepise teretnog lista potpisane od krcatelja.

(6) Krcatelj može ovlastiti drugu osobu koja će stvari ukrcati i potpisati teretni list uz navod »u ime i za račun krcatelja«.

Članak 514.

(1) Izdavanje teretnog lista je predmnijeva o sklopljenom ugovoru o prijevozu.

(2) Teretni list je između krcatelja i prijevoznika predmnijeva do protudokaza o primitku stvari kao što je u teretnom listu navedeno.

(3) Teretni list između prijevoznika i primatelja dokaz je o primitku stvari kao što je u teretnom listu navedeno.

(4) Krcatelj je jedini ovlašten davati prijevozniku upute u svezi s ugovorom o prijevozu, pa i promijeniti ime primatelja dok prijevoznik ne primi stvari, ako je to predviđeno ugovorom o prijevozu.

Članak 515.

(1) Prijevoznik će predati stvari primatelju na osnovi valjane identifikacije.

(2) Podatke u teretni list i njegove prijepise unosi krcatelj.

(3) Nepostojanje, neispravnost ili gubitak teretnog lista ne utječe na valjanost ugovora o prijevozu.

Članak 516.

(1) Teretni list mora sadržavati:

1) mjesto i nadnevak njegova izdavanja,

2) mjesto i nadnevak preuzimanja stvari,

3) tvrtku odnosno naziv, ili ime i adresu krcatelja,

4) predviđeno mjesto iskrcaja,

5) tvrtku odnosno naziv, ili ime i adresu primatelja,

6) opis i uobičajeni naziv stvari, način pakiranja, oznaku za prepoznavanje, težinu, obujam ili količinu drukčije označenu, broj komada, a radi li se o opasnim tvarima – naznaku o njihovoj opasnosti.

(2) Teretni list može sadržavati i druge podatke, te uvjete ugovora o prijevozu.

Članak 517.

Prijevoznik može u teretni list unijeti obrazložene primjedbe sukladno članku 509. ovoga Zakonika.

Članak 518.

(1) Ako prijevoznik u teretni list ne stavi primjedbe sukladno članku 517. ovoga Zakonika, predmnijeva se, dok se ne dokaže suprotno, da je stvari primio kako su naznačene u teretnom listu.

(2) Ako prijevoznik u teretni list unese primjedbe sukladno članku 517. ovoga Zakonika, predmnijeva se da je stvari preuzeo onako kako ih je predao primatelju, dok zakoniti imatelj teretnog lista ne dokaže suprotno.

Članak 519.

(1) Propisi o teretnom listu analogno se primjenjuju kada se prijevoz stvari na osnovi ugovora o prijevozu obavlja na osnovi izmjene elektroničkih podataka.

(2) U tom slučaju korisnik prijevoza može u svako doba tražiti od prijevoznika papirnu ispravu o prijevozu.

(3) Predmnijeva se da su stranke u slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka suglasne da preneseni i potvrđeni elektronički podaci i oni smješteni u memoriji računala odgovaraju njihovom pisanom obliku na papiru.

Putovanje

Članak 520.

Prijevoznik je dužan obaviti putovanje u ugovorenom roku. Ako vrijeme putovanja nije ugovoreno, prijevoznik je dužan obaviti putovanje u primjerenom roku.

Članak 521.

Prijevoznik je dužan obaviti putovanje ugovorenim putom. Ako put nije ugovorom određen, prijevoznik je dužan obaviti putovanje uobičajenim putom.

Članak 522.

(1) Kad je brod iz bilo kojih razloga spriječen započeti ili nastaviti započeto putovanje, a smetnja bi mogla trajati dulje vrijeme ili je njezino trajanje neizvjesno, zapovjednik broda dužan je tražiti uputu od naručitelja ili osobe ovlaštene da raspolaže teretom.

(2) Ako zapovjednik broda ne može postupiti prema odredbi stavka 1. ovoga članka ili izvršiti primljenu uputu, dužan je, prema okolnostima slučaja, prekrcati teret, vratiti se s teretom u polaznu luku ili postupiti na drugi način, vodeći pri tom računa o interesima prijevoznika i korisnika prijevoza.

(3) Kad je u slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka ugovor o prijevozu prestao važiti prema samom zakonu ili na temelju odustajanja, u pogledu prava i obveza ugovornih strana nastalih zbog mjera što ih je poduzeo zapovjednik broda na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakonika koje uređuju odnose ugovornih strana za slučaj prestanka ugovora (članak 455.).

(4) Ako ugovor nije prestao važiti ili ako se upute naručitelja ne mogu izvršiti, štetne posljedice snosi strana koja je kriva za nastalu smetnju, odnosno na čijoj se strani nalazi razlog za smetnju. Ako se razlog za smetnju nalazi na obje strane, svaka strana snosi svoju štetu.

(5) Ako su obje strane krive za smetnju, štetu snose razmjerno svojoj krivnji.

Članak 523.

Naručitelj, odnosno zakoniti imatelj teretnice može odustati od ugovora nakon započetog putovanja uz uvjete navedene u članku 456. stavku 3. i članku 457. i 458. ovoga Zakonika.

Članak 524.

(1) Prijevoznik koji ne izvrši nalog dobiven od korisnika prijevoza, kad je to na temelju odredaba ovoga Zakonika dužan učiniti, odgovara korisniku prijevoza za svaku štetu koja je zbog toga nastala.

(2) Prijevoznik je dužan nadoknaditi štetu primatelju koji je zakoniti imatelj teretnice ako izvrši nalog naručitelja iako mu nisu vraćeni svi primjerci teretnice.

(3) Visina naknade štete iz stavka 1. i 2. ovoga članka ne može prijeći svotu koju bi prijevoznik bio dužan platiti ako odgovara za potpuni gubitak tereta.

Članak 525.

Prijevoznikova dužnost da nadoknadi štetu na temelju odredaba članka 524. stavka 2. ovoga Zakonika ne dira u njegovo pravo regresa prema korisniku prijevoza.

Predaja tereta primatelju

Članak 526.

Prijevoznik je dužan predati teret primatelju u luci odredišta.

Članak 527.

Za odredišnu luku i predaju tereta primatelju primjenjuju se odredbe članka 466. – 470. i članka 472. – 475. ovoga Zakonika.

Članak 528.

Prijevoznik je dužan predati teret ovlaštenom imatelju teretnice, a ako ta isprava nije izdana – osobi ovlaštenoj na temelju ugovora o prijevozu.

Članak 529.

(1) Ako za teret koji se prevozi nije izdana prijevozna isprava, primatelj ima pravo tražiti od prijevoznika kad brod stigne u luku odredišta da mu preda teret, uz uvjet da udovolji obvezama koje ga terete na temelju ugovora.

(2) Prijevoznik je dužan postupiti po zahtjevu primatelja iz stavka 1. ovoga članka ako iz naručiteljeva naloga o raspolaganju teretom, koji je prijevoznik dužan izvršiti, ne proizlazi drugačije.

Članak 530.

(1) Ovlašteni imatelj teretnice ima pravo, čim teret stigne u luku odredišta, uz uvjet da udovolji svim obvezama koje proizlaze iz teretnice, zahtijevati da mu prijevoznik preda teret.

(2) Pri preuzimanju tereta ovlašteni imatelj teretnice dužan je teretnicu vratiti prijevozniku.

(3) Kad je u luci odredišta teret predan podnositelju jednog od više primjeraka teretnice, ostali primjerci teretnice ne obvezuju više prijevoznika.

Članak 531.

(1) Ako za teret koji se prevozi nije izdana prijevozna isprava, primatelj ima pravo zahtijevati od prijevoznika da mu preda teret prije nego što brod stigne u luku odredišta, ako ga je na to u ugovoru s prijevoznikom ovlastio naručitelj.

(2) Zakoniti imatelj teretnice ima pravo zahtijevati da mu se teret preda prije dolaska broda na odredište, uz uvjete navedene u članku 456. stavku 3. i članku 457. i 458. ovoga Zakonika.

Članak 532.

Prijevoznik ima pravo zahtijevati od osobe kojoj predaje teret da mu izda potvrdu da je teret primila.

Članak 533.

Ako se teret označen u jednoj prijevoznoj ispravi predaje u dijelovima, prijevoznik može zahtijevati da mu se primitak dijela tereta potvrdi na samoj ispravi ili posebnom potvrdom.

Članak 534.

(1) Ako za teret koji se prevozi nije izdana prijevozna isprava, naručitelj ima pravo narediti prijevozniku da teret preda u luci odredišta drugoj osobi, a ne onoj koja je navedena u ugovoru.

(2) Naručitelj gubi pravo iz stavka 1. ovoga članka kad na temelju odredaba ovoga Zakonika primatelj stekne pravo zahtijevati i zahtijeva predaju tereta od prijevoznika.

Članak 535.

Odredbe članka 485. – 488. ovoga Zakonika primjenjuje se i na vrijeme iskrcavanja.

Članak 536.

Ako se naknada za prekostojnice ne plati o dospjeloosti, zapovjednik broda može, radi osiguranja naknade za prekostojnice i drugih tražbina iz ugovora o prijevozu, na trošak i rizik

primatelja ili druge osobe ovlaštene da raspolaže teretom, iskrcati teret i čuvati ga sam ili ga dati na čuvanje javnom skladištu ili drugoj prikladnoj osobi.

Članak 537.

Ako primatelj tereta ne stavi pisani prigovor zbog oštećenja ili manjka tereta odmah pri preuzimanju, pretpostavlja se, dok primatelj ne dokaže suprotno, da mu je teret predan onako kako je naznačen u teretnici ili ako prijevozna isprava nije izdana – onako kako je primljen na prijevoz.

Članak 538.

(1) Ako oštećenje ili manjak nisu vidljivi, primatelj može staviti pisani prigovor iz članka 537. ovoga Zakonika u roku od tri dana od dana preuzimanja tereta.

(2) Prigovor iz članka 537. ovoga Zakonika i stavka 1. ovoga članka mora biti dovoljno određen.

(3) Ako primatelj stavi pisani prigovor u rokovima iz stavka 1. ovoga članka i članka 537. ovoga Zakonika pretpostavlja se, dok prijevoznik ne dokaže protivno, da su navodi prigovora istiniti.

(4) Ako su prijevoznik i primatelj pri iskrcavanju i predaji tereta zajednički pisano utvrdili da postoji oštećenje ili manjak tereta, nije potrebno stavljanje prigovora.

(5) Sporazum stranaka sklopljen protivno odredbama stavka 1. do 4. ovoga članka i članka 537. ovoga Zakonika koji je na štetu korisnika prijevoza nema pravni učinak.

(6) Prijevoznik i primatelj dužni su, u granicama mogućnosti, međusobno olakšati utvrđivanje stanja tereta i količine pri njegovu preuzimanju.

Članak 539.

(1) Pri utvrđivanju količine manjka predanog tereta uzima se u obzir i uobičajeni rastur tijekom prijevoza.

(2) U slučaju gubitka tereta rastur se ne uzima u obzir.

(3) Rastur iz stavka 1. ovoga članka računa se prema običajima mjesta luke iskrcaja.

Članak 540.

Štetu prouzročenu zakašnjenjem u predaji tereta, koja ne predstavlja manjak ili oštećenje tereta, mora dokazati primatelj.

Članak 541.

Ako se primatelj tereta ne javi, ili ako se ne može pronaći, ili ako neće ili ne može preuzeti teret, odnosno ako se prije predaje tereta javi više zakonitih imatelja teretnice ili druge prijevozne isprave, prijevoznik je dužan tražiti uputu od krcatelja, odnosno od naručitelja.

Članak 542.

(1) Ako prijevoznik, koji je prema članku 541. ovoga Zakonika tražio uputu od krcatelja, odnosno naručitelja, ne primi na vrijeme tu uputu ili primljenu uputu ne može izvršiti, on može postupiti prema članku 536. ovoga Zakonika, a o poduzetim mjerama mora obavijestiti sve korisnike prijevoza koji su mu poznati.

(2) Ako je riječ o prijevozu brodom linijske plovidbe ili o prijevozu na temelju pomorskoga prijevozničkog ugovora, prijevoznik je dužan o smetnjama za predaju tereta obavijestiti odmah sve korisnike prijevoza koji su mu poznati, ali nije dužan čekati uputu, već može odmah poduzeti mjere iz članka 536. ovoga Zakonika.

Članak 543.

Ako prijevoznik preda teret na čuvanje javnom skladištu ili drugoj osobi, odgovara samo za njihov izbor.

Članak 544.

(1) Ako teret koji prema članku 536. i 542. ovoga Zakonika prijevoznik čuva ili ga je predao na čuvanje nije preuzet u roku od 30 dana od dana preuzimanja na čuvanje, odnosno od dana predaje tereta na čuvanje u luci odredišta, i ako nisu plaćeni vozarina i ostale tražbine koje proistječu iz ugovora o prijevozu, prijevoznik može prodati teret ili dio tereta, ako je to potrebno za podmirenje tih tražbina.

(2) Prijevoznik može prodati teret i prije proteka roka iz stavka 1. ovoga članka ako se prodajom ne bi mogla postići svota dovoljna za pokriće tražbina prijevoznika i troškova čuvanja, ili ako je riječ o robi u kvaru ili o pokvarljivoj robi.

(3) Prodaja tereta obavlja se javnom dražbom ako nije riječ o pokvarljivoj robi, robi u kvaru ili o robi koja ima burzovnu cijenu.

(4) Pri prodaji pokvarljive robe ili robe u kvaru prijevoznik mora postupati s dužnom pažnjom.

Članak 545.

Svotu postignutu prodajom tereta prema članku 544. ovoga Zakonika prijevoznik je dužan, nakon odbitka svoje tražbine u vezi s prijevozom tog tereta i nakon odbitka troškova čuvanja i prodaje tereta, položiti u sud nadležan prema mjestu prodaje u korist osobe ovlaštene raspolagati teretom i o tome bez odgode obavijestiti korisnike prijevoza koji su mu poznati.

Članak 546.

(1) Prijevoznik koji je, u slučaju prijevoza brodom linijske plovidbe, spriječen, krivnjom korisnika prijevoza, iskrcati teret u luci odredišta do vremena određenog redom plovidbe za odlazak broda iz te luke, može ga iskrcati u drugoj obližnjoj luci, zadržavajući pravo na veću vozarinu te na naknadu štete koja iz tog nastane.

(2) Ako iskrcavanje u luci odredišta nije spriječeno krivnjom korisnika prijevoza, prijevoznik je dužan snositi troškove dopreme do te luke, a ako je do smetnje za iskrcavanje došlo njegovom krivnjom – i nadoknaditi štetu za zakašnjenje.

Odgovornost prijevoznika
za Štete na stvarima i za zakašnjenje

Članak 547.

Prijevoznik odgovara za svako oštećenje, manjak ili gubitak tereta koji primi na prijevoz od preuzimanja pa do predaje te za štetu koja nastane zbog zakašnjenja u predaji tereta.

Članak 548.

Zakašnjenje u predaji tereta postoji ako teret nije predan primatelju u ugovorenom roku, ili kad taj rok nije ugovoren, ako teret nije predan primatelju u primjerenom roku.

Članak 549.

Prijevoznik ne odgovara za oštećenje, manjak ili gubitak tereta ili za zakašnjenje u predaji tereta ako dokaže da oštećenje, manjak, gubitak ili zakašnjenje potječu iz uzroka koje nije mogao spriječiti niti otkloniti dužnom pažnjom.

Članak 550.

(1) Za radnje i propuste zapovjednika broda, drugih članova posade broda i ostalih osoba koje rade za prijevoznika, u okviru obavljanja njihovih dužnosti, prijevoznik odgovara kao i za svoje radnje i propuste.

(2) Prijevoznik broda ne odgovara za oštećenje, manjak ili gubitak tereta te zakašnjenje u predaji tereta koji su prouzročeni radnjama ili propustima osoba iz stavka 1. ovoga članka u plovidbi ili pri rukovanju brodom.

Članak 551.

Za štetu koja je teretu na brodu prouzročena požarom, prijevoznik broda odgovara samo ako se dokaže da je požar skrivio osobnom radnjom ili propustom.

Članak 552.

Prijevoznik ne odgovara za štetu na teretu nastalu zbog nesposobnosti broda za plovidbu ako dokaže da je uložio dužnu pažnju (članak 460.).

Članak 553.

(1) Prijevoznik broda ne odgovara za štetu na teretu za koju dokaže da je nastala zbog:

1) više sile, pomorske nezgode, ratnih događaja, međunarodnih zločina na moru, nemira i pobune,

- 2) sanitarnih ograničenja ili drugih mjera i radnji državnih tijela,
- 3) radnji ili propusta krcatelja ili osoba ovlaštenih raspolagati teretom ili osoba koje za njih rade,
- 4) obustave rada, odnosno štrajka, masovnog isključenja radnika s posla ili bilo kojih drugih smetnji koje potpuno ili djelomično sprječavaju rad,
- 5) spašavanja ili pokušaja spašavanja ljudi i imovine na moru,
- 6) skretanja broda u slučajevima iz točke 5) ovoga stavka ili zbog drugih opravdanih razloga,
- 7) prirodnog gubitka u težini ili obujmu tereta ili oštećenja, ili gubitaka koji nastaju zbog vlastite mane, skrivene mane ili posebne naravi tereta,
- 8) nedovoljnog pakiranja ili nejasnih ili nedovoljno trajnih oznaka na teretu,
- 9) skrivenih mana koje se ne mogu dužnom pažnjom otkriti.

(2) Unatoč prijevoznikovu dokazu iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik će za štetu biti odgovoran ako korisnik prijevoza dokaže da je šteta prouzročena osobnom krivnjom prijevoznika ili krivnjom osoba za čije je radnje i propuste odgovoran prijevoznik, a koji se ne odnose na plovidbu ili rukovanje brodom.

Članak 554.

(1) Zapovjednik broda može, ako se to ne protivi važećim propisima, opasni teret u svako doba i bilo gdje iskrcati, učiniti ga bezopasnim ili ga baciti ako prijevoznik o toj opasnosti nije bio obaviješten prije ukrcavanja.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik zadržava pravo na punu vozarinu i ne odgovara za štetu.

Članak 555.

(1) Ako je prijevoznik primio na prijevoz opasan teret, znajući za opasnost koju teret predstavlja, može ga iskrcati ili učiniti bezopasnim ako bude ugrožena sigurnost broda, osoba ili drugog tereta na brodu te okoliša.

(2) Ako na temelju stavka 1. ovoga članka prijevoznik iskrca teret prije dolaska na odredište, ima pravo na vozarinu prema prevaljenom putu, a ostale štete uzrokovane ukrcajem opasnog tereta i postupkom prijevoznika snosi svaka stranka za sebe.

Članak 556.

Prijevoznik ne odgovara za štetu nastalu zbog oštećenja, manjka ili gubitka tereta ili zakašnjenja u predaji tereta ako je krcatelj neispravno naznačio vrstu ili vrijednost tereta, znajući da je naznaka neispravna.

Članak 557.

Naručitelj odgovara prijevozniku za naknadu štete koja mu je prouzročena zato što su naručitelj, odnosno krcatelj dali netočne ili nepotpune podatke o količini, vrsti i oznakama tereta.

Članak 558.

Naručitelj odgovara prijevozniku za štetu koja mu je prouzročena ukrcajem ili prijevozom stvari čiji je uvoz, izvoz ili provoz zabranjen, ili se krijumčare, ako u vrijeme ukrcavanja ta svojstva prijevozniku nisu bila niti su morala biti poznata.

Članak 559.

Osoba koja bez znanja prijevoznika ukrca stvari odgovara prijevozniku za štetu koja mu je ukrcajem tih stvari prouzročena.

Članak 560.

(1) Prijevoznik može, prema svojoj ocjeni, u svako doba i bilo gdje iskrcati, a ako je riječ o ugrožavanju osoba, broda, tereta na brodu i okoliša, i baciti teret koji je bez njegova znanja ukrcan te teret koji je neispravno ili nepotpuno naznačen.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik zadržava pravo na punu vozarinu i naknadu štete, a ne odgovara za štetu koja je nastala njegovim postupkom.

Članak 561.

(1) Teret čiji je uvoz, izvoz ili provoz zabranjen zapovjednik broda može vratiti u luku ukrcaja ili ga bilo gdje iskrcati ako se za takav postupak zapovjednika ukaže potreba, a u slučaju nužde i baciti ga.

(2) Ako u slučaju iz stavka 1. ovoga članka svojstva tereta prijevozniku nisu bila niti morala biti poznata, prijevoznik zadržava pravo na punu vozarinu, a ne odgovara za štetu koja je nastala takvim postupkom.

(3) Ako je prijevoznik znao ili morao znati za svojstva tereta iz stavka 1. ovoga članka, zadržava pravo na vozarinu prema prevaljenom putu, a ostale štete snosi svaka stranka za sebe.

Članak 562.

(1) Ako je do zabrane uvoza, izvoza ili provoza robe došlo za putovanja brodom, u pogledu postupanja zapovjednika s tom robom primjenjuje se odredba članka 561. stavka 1. ovoga Zakonika.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik zadržava pravo na punu vozarinu i naknadu štete, a ne odgovara za štetu koja je nastala takvim postupkom.

Članak 563.

(1) Prijevoznik ne odgovara za naknadu štete za oštećenje, manjak ili gubitak tereta, a ni za zakašnjenje u predaji tereta za iznos veći od 666,67 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja po koletu ili jedinici oštećenoga, manjkajućeg ili izgubljenog tereta ili tereta predanoga sa zakašnjenjem, odnosno 2 obračunske jedinice Posebnih prava vučenja po kilogramu bruto težine oštećenoga, manjkajućeg ili izgubljenog tereta, s time da se primjenjuje iznos koji je viši.

(2) Pod jedinicom tereta, prema stavku 1. ovoga članka razumijeva se koletu ili komad, a kod tereta u rasutom stanju – metarska tona ili kubični metar, odnosno druga mjera prema tome na temelju koje je jedinice mjere vozarina ugovorena. Ako vozarina nije ugovorena po jedinici mjere, za rasuti teret pod jedinicom mjere razumijeva se jedinica mjere na temelju koje se uobičajeno ugovara vozarina u mjestu ukrcaja.

(3) Ako se teret prevozi kontejnerima, paletama ili drugim sličnim napravama, pod jedinicom tereta prema stavku 1. ovoga članka, smatra se:

1) koletu ili jedinica tereta navedena u teretnici – ako je u teretnici navedeno koletu ili jedinica tereta sadržana u kontejneru, paleti ili drugoj sličnoj napravi,

2) kontejner, paleta ili druga slična naprava kojom se prevozi teret ako u teretnici nije navedeno koletu ili jedinica tereta.

Članak 564.

(1) Naručitelj, odnosno krcatelj može, u sporazumu s prijevoznikom, povisiti granicu prijevoznikove odgovornosti iz članka 563. ovoga Zakonika, naznačujući tako povišenu vrijednost robe po jedinici tereta.

(2) Ako je izdana prijevozna isprava sporazum stranaka o povišenju prijevoznikove odgovornosti, koji nije naveden u toj ispravi, nema pravni učinak u korist primatelja koji nije naručitelj ni krcatelj.

Članak 565.

Predmnijeva se da vrijednost tereta odgovara svoti koju strane sporazumno utvrde na temelju članka 564. ovoga Zakonika, dok prijevoznik ne dokaže protivno.

Članak 566.

Prijevoznik gubi pravo na ograničenje odgovornosti prema članku 563. i 564. ovoga Zakonika ako se dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta koji je prijevoznik učinio, bilo u namjeri da prouzroči štetu bilo bezobzirno znajući da će šteta vjerojatno nastati.

Članak 567.

(1) Prijevoznik odgovara za vrijednost izgubljene stvari ili njezina dijela i za smanjenje vrijednosti oštećene stvari.

(2) Glede stvari predanih sa zakašnjenjem, prijevoznik odgovara i za oštećenje stvari i za daljnju štetu koja proizađe iz zakašnjenja.

(3) Iznimno od odredaba stavka 1. i 2. ovoga članka prijevoznik koji na temelju članka 566. ovoga Zakonika ne može ograničiti svoju odgovornost odgovara za svaku štetu prouzročenu gubitkom, manjkom ili oštećenjem stvari ili zakašnjenjem u predaji stvari.

Članak 568.

(1) Visina štete za gubitak stvari određuje se prema prometnoj vrijednosti druge stvari iste količine i svojstva u luci odredišta na dan kad je brod stigao u tu luku ili ako nije stigao – kad je morao stići.

(2) Ako se visina štete za gubitak stvari ne može odrediti prema odredbi stavka 1. ovoga članka, ona se određuje prema prometnoj vrijednosti stvari u luci ukrcaja u vrijeme odlaska broda, povećanoj za troškove prouzročene prijevozom.

(3) Visina štete za oštećene stvari određuje se u visini razlike između prometne vrijednosti te stvari u neoštećenom stanju i prometne vrijednosti te stvari u oštećenom stanju.

(4) Visinu štete za izgubljene, odnosno oštećene stvari koja se ne može odrediti prema odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka utvrđuje sud.

(5) Od svote koju prijevoznik mora platiti na ime naknade štete zbog oštećenja, manjka ili gubitka stvari odbijaju se troškovi uštedeni zato što stvari nisu stigle na odredište, odnosno što su stigle u oštećenom stanju.

Članak 569.

(1) Odredbe članka 563., 567. i 568. ovoga Zakonika primjenjuju se i kad zapovjednik broda, drugi član posade broda ili druge osobe koje rade za prijevoznika odgovaraju prema općim propisima za naknadu štete prouzročene manjkom, gubitkom ili oštećenjem stvari, ako se dokaže da je šteta prouzročena na radu ili u vezi s radom, odnosno u obavljanju službe ili u vezi sa službom.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka gube pravo na ograničenje odgovornosti ako se dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta koji su učinile, bilo u namjeri da prouzroče štetu bilo bezobzirno znajući da će šteta vjerojatno nastati.

Članak 570.

(1) Ukupna svota naknade štete od prijevoznika i osoba iz članka 569. stavka 1. ovoga Zakonika ne može premašiti svotu predviđenu u članku 563. ovoga Zakonika.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na odredbu članka 569. stavka 2. ovoga Zakonika.

Članak 571.

Osobe iz članka 569. stavka 1. ovoga Zakonika odgovaraju do svote predviđene u članku 563. ovoga Zakonika i kad je prijevoznik na temelju članka 564. ovoga Zakonika povisio granicu svoje odgovornosti.

Članak 572.

(1) Odredbe ovoga Zakonika koje se odnose na odgovornosti prijevoznika ne smiju se ugovorom mijenjati na štetu korisnika prijevoza.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka odredbe ovoga Zakonika o odgovornosti prijevoznika smiju se ugovorom mijenjati u prijevoznikovu korist u slučaju:

- oštećenja, manjka ili gubitka tereta nastalog prije početka ukrcavanja ili nakon iskrcaja,
- prijevoza živih životinja,
- prijevoza stvari koji je na temelju suglasnosti krcatelja smješten na palubi.
- štete zbog zakašnjenja.

(3) Odredbe ugovora koje su protivne stavku 1. i 2. ovoga članka nemaju pravni učinak.

Članak 573.

Odredbe ovoga Zakonika o odgovornosti prijevoznika primjenjuju se na sve ugovorne i izvanugovorne zahtjeve koji su na bilo kojoj osnovi postavljeni protiv prijevoznika za oštećenje, manjak ili gubitak tereta.

Članak 574.

Odredbama ovoga Zakonika o odgovornosti prijevoznika ne dira se u odredbe ovoga Zakonika o zajedničkim havarijama.

Vozarina

Članak 575.

(1) Visina vozarine određuje se ugovorom.

(2) Ako visina vozarine nije određena ugovorom, ona se određuje prema prosječnoj vozarinskoj stavci prema kojoj se za odgovarajuću vrstu tereta ugovarala vozarina u vrijeme ukrcavanja tog tereta u luci ukrcavanja.

Članak 576.

(1) Ako se ukrca više tereta nego što je ugovoreno, vozarina se razmjerno povećava.

(2) Ako se umjesto ugovorenog tereta ukrca drugi teret čija je vozarina veća od ugovorene, plaća se vozarina za stvarno ukrcani teret.

(3) Ako se ukrca manje od onoga što je ugovoreno ili se ne ukrca ništa, vozarina se plaća za cijelu ugovorenu količinu tereta.

(4) Ako je ukrcano manje tereta nego što je ugovoreno, a vozarina je za ukrcani teret veća od ugovorene vozarine, plaća se cijela ugovorena vozarina i razlika između ugovorene i veće vozarine za ukrcani dio tereta.

(5) Odredba stavka 3. ovoga članka ne odnosi se na odredbu članka 456. ovoga Zakonika.

Članak 577.

(1) Ako se ukrca samo dio tereta određenog brodarskim ugovorom, a prijevoznik je raspolagao neiskorištenim dijelom broskog prostora, ugovorena se vozarina razmjerno snižava.

(2) Ako je prijevoznik raspolagao neiskorištenim dijelom broskog prostora, protivno izričitoj zabrani naručitelja, prijevoznik odgovara naručitelju za naknadu štete.

Članak 578.

(1) Vozarina ugovorena brodarskim ugovorom na putovanje ostaje nepromijenjena, bez obzira na trajanje putovanja, ako vozarina nije ugovorena po jedinici vremena.

(2) Ako se na zahtjev naručitelja ili u interesu korisnika prijevoza putovanje produlji dalje od ugovorenog odredišta, vozarina se razmjerno povećava.

Članak 579.

(1) Ako je brodarskim ugovorom na putovanje vozarina određena po jedinici vremena, a vrijeme otkad se vozarina mora platiti nije utvrđeno, ono počinje teći od dana kad je dana obavijest o spremnosti broda, i to od podne – ako je obavijest dana prije podne, a od ponoći – ako je obavijest dana poslije podne.

(2) Ako je po nalogu krcatelja ukrcavanje počelo prije vremena određenog u stavku 1. ovoga članka ili je brod otplovio bez tereta, vrijeme otkad se vozarina mora platiti računa se od početka ukrcavanja, odnosno od odlaska broda.

(3) Vrijeme za koje se plaća vozarina završava se iskrcajem tereta, a ako je brod stigao bez tereta, to se vrijeme završava kad se brod usidri ili priveže u luci u kojoj se završava putovanje, pri čemu se posljednji dan putovanja računa kao čitav dan.

Članak 580.

Ako je brodarskim ugovorom na putovanje određena vozarina po jedinici vremena, pa tijekom putovanja nastane smetnja u izvršavanju ugovora na strani prijevoznika bez krivnje naručitelja, odnosno krcatelja, vozarina se ne plaća za trajanja smetnje.

Članak 581.

(1) Vozarinu određenu brodarskim ugovorom na vrijeme plaća naručitelj u jednakim mjesečnim svotama unaprijed, ali prijevozniku pripada vozarina samo za vrijeme dok je izvršavao ugovor.

(2) Za trajanja smetnje u iskorištavanju broda u tijeku važenja brodarskog ugovora na vrijeme vozarina se plaća samo kad je smetnja na strani naručitelja ili zbog izvršenja njegova naloga.

(3) Prijevoznik može odustati od ugovora i kad vozarina nije plaćena o dospelosti.

Članak 582.

Kada je sklopljen brodarski ugovor na vrijeme za cijeli brod naručitelj je dužan, pored plaćanja vozarine, opskrbljivati brod na svoj trošak pogonskim gorivom i mazivom i vodom potrebnom za pogonske strojeve broda i druge strojne uređaje broda te platiti lučke i plovidbene naknade.

Članak 583.

(1) Rok plaćanja vozarine na temelju brodarskog ugovora na vrijeme počinje teći kao kod brodarskog ugovora na putovanje u kojem je vozarina određena po jedinici vremena (članak 579.).

(2) Za vrijeme za koje se nakon proteka brodarskog ugovora na vrijeme brod nalazi na putovanju za račun naručitelja, bez krivnje prijevoznika, plaća se dvostruka vozarina.

Članak 584.

Nagrada koju brod dobije za spašavanje u tijeku brodarskog ugovora na vrijeme za prijevoz cijelim brodom dijeli se, nakon odbitka troškova spašavanja i dijela koji pripada posadi broda, na jednake dijelove između prijevoznika i naručitelja.

Članak 585.

Za teret ukrcan bez pristanka prijevoznika i za teret neispravno ili nepotpuno označen plaća se vozarina po najvišoj vozarinskoj stavci, prema kojemu se za odgovarajuću vrstu tereta ugovarala vozarina u vrijeme ukrcanja tog tereta za isti ili približni put, ako je tako određena vozarina veća od ugovorene.

Članak 586.

(1) Vozarina se plaća samo za teret koji je prevezen i u luci odredišta stavljen primatelju na raspolaganje.

(2) Pored slučajeva predviđenih u članku 456., 457., 489., 492., 554., 560., 561. i 562. ovoga Zakonika, a iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, vozarina se plaća i za teret koji nije prevezen i stavljen primatelju na raspolaganje ako je nedolazak tereta na odredište prouzročio naručitelj prijevoza ili krcatelj ili osoba ovlaštena da raspolaže teretom, odnosno osobe za koje oni odgovaraju, ili ako razlog iz kojega teret nije stigao u luku odredišta pada na stranu tereta, a prijevoznik za taj razlog nije odgovoran.

(3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka za teret koji je prevezen samo dijelom puta prijevoznik, pored slučajeva iz članka 455., 555., 561. i 587. ovoga Zakonika, ima pravo na vozarinu razmjerno prevaljenom putu i kad nije odgovoran za prekid putovanja.

Članak 587.

U slučaju brodoloma ili druge plovidbene nezgode te u slučaju zapljene ili zadržavanja broda ili tereta zbog ratnih događaja, međunarodnih zločina na moru, nemira ili pobune, za spašeni teret prijevozniku pripada vozarina razmjerno prevaljenom putu.

Članak 588.

Ako se prijevoz obavlja bez izdavanja prijevozne isprave, primatelj je dužan platiti vozarinu i druge tražbine u vezi s prijevozom tereta čim preuzme teret, ako između naručitelja i prijevoznika nije drugačije ugovoreno.

Članak 589.

Ako se preuzimanje tereta obavlja na temelju teretnice, primatelj je dužan platiti samo tražbine navedene u teretnici ili koje su nastale nakon njezina izdavanja.

Članak 590.

(1) Ako primatelj ne izvrši svoje obveze iz članka 588. – 590. ovoga Zakonika, prijevoznik ima pravo zadržati i prodati teret prema odredbama članka 543. – 545. ovoga Zakonika.

(2) Prava iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik ima i kad teret predaje osobi koja nije primatelj.

Članak 591.

(1) Prijevoznik koji je predao teret primatelju nema pravo potraživati od naručitelja svote što ih je propustio naplatiti od primatelja primjenom odredbe članka 590. ovoga Zakonika.

(2) Ako je prijevoznik prodajom tereta uspio naplatiti svoju tražbinu samo djelomično, ima pravo, uz uvjete iz stavka 1. ovoga članka, zahtijevati od naručitelja isplatu nenamirenog dijela tražbine.

(3) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se ako prijevoznik dokaže da mu uporabom dužne pažnje nije bilo moguće postupiti prema odredbama članka 590. ovoga Zakonika.

Privilegiji na stvarima ukranim na brodu

Članak 592.

(1) Privilegiji na stvarima ukranim na brodu postoje za:

1) sudske troškove učinjene u zajedničkom interesu svih vjerovnika u postupku ovrhe ili osiguranja radi toga da se sačuvaju stvari ili da se provede prodaja te troškove čuvanja i nadzora tih stvari od ulaska broda u posljednju luku,

2) tražbine po osnovi nagrade za spašavanje i doprinosa iz zajedničkih havarija koje terete stvari,

3) tražbine iz ugovora o prijevozu, uključujući i troškove uskladištenja ukranih stvari.

(2) Privilegiji u korist glavnice postoje i za kamate.

Članak 593.

Privilegiji na ukranim stvarima ne prestaju promjenom vlasnika stvari, ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

Članak 594.

(1) Red prvenstva tražbina osiguranih privilegijama na ukranim stvarima određuje se prema redu prvenstva iz članka 592. stavka 1. ovoga Zakonika.

(2) Ako se tražbine iz članka 592. stavka 1. točke 1) i 3) ovoga Zakonika ne mogu u potpunosti namiriti, namiruju se razmjerno svojim svotama.

(3) Ako se tražbine iz članka 592. stavka 1. točke 2) ovoga Zakonika ne mogu u potpunosti namiriti, kasnije nastala tražbina ima prednost pred prijašnjim.

(4) Smatrat će se da su tražbine vezane uz isti događaj nastale istodobno.

Članak 595.

Izvršavanjem prava zadržavanja od prijevoznika, prema članku 590. ovoga Zakonika, ne dira se u red prvenstva tražbina osiguranih privilegijama na stvarima ukranim na brod.

Članak 596.

(1) Prestankom privilegija na ukranim stvarima ne prestaje i tražbina koja je bila osigurana tim pravom.

(2) Ustupom tražbine osigurane privilegijem prenosi se i privilegij na ukranim stvarima.

Članak 597.

Privilegiji na ukranim stvarima prestaju:

1) prestankom tražbine osigurane privilegijem,

2) prodajom stvari u ovršnom ili stečajnom postupku,

3) ako vjerovnik ne zatraži izdavanje privremene mjere kod nadležnog suda u roku od 15 dana od dana kad su stvari iskrcane,

4) ako su i prije proteka roka iz točke 3) ovoga članka iskrcane stvari na zakonit način prešle u ruke trećih osoba koje ih ne drže u ime dužnika,

5) proglašenjem stvari pomorskim plijenom ili ratnim plijenom na moru.

b) Prijevoz putnika i prtljage

Članak 598.

Za primjenu odredaba ove glave Zakonika o prijevozu putnika i njihove prtljage pojedini uporabljeni izrazi imaju ovo značenje:

1) *prijevoznik* je osoba koja sklapa ugovor o prijevozu ili u čije se ime taj ugovor sklapa, bilo da on sam stvarno obavlja prijevoz bilo da ga obavlja preko stvarnog prijevoznika,

2) *stvarni prijevoznik* jest osoba različita od prijevoznika bilo da je vlasnik broda, naručitelj, bilo osoba koja iskorištava brod koji stvarno obavlja prijevoz u cijelosti ili samo dio prijevoza,

3) *putnik* je osoba koja se prevozi brodom na temelju ugovora o prijevozu ili koja prati vozilo ili žive životinje koje se prevoze na temelju ugovora o prijevozu stvari,

4) *prtljaga* je svaka stvar uključujući i vozilo koje se prevozi na temelju ugovora o prijevozu, osim:

a) stvari i vozila koja se prevoze na temelju ugovora o zakupu, na temelju teretnice, prtljažnice ili druge prijevozne isprave ili ugovora koji se u prvom redu odnosi na prijevoz stvari, i

b) živih životinja,

5) *ručna prtljaga* jest prtljaga koju putnik ima u svojoj kabini ili koju on čuva ili nadzire, uključujući i prtljagu koja se nalazi u vozilu ili na vozilu,

6) *šteta zbog zakašnjenja* jest materijalna šteta koja je prouzročena zato što prtljaga nije uručena putniku u razumnom roku, računajući od dana dolaska broda na kojemu se prtljaga prevozila ili je trebalo da se prevozi, ali ne obuhvaća zakašnjenje uzrokovano obustavom rada, štrajkom ili sličnim događajima.

Članak 599.

Ugovorom o prijevozu putnika prijevoznik se obvezuje putnika prevesti brodom, a putnik platiti prevozninu.

Članak 600.

Visina prevoznine određuje se ugovorom.

Članak 601.

(1) Prijevoznik je dužan izdati putniku, na njegov zahtjev, putnu kartu.

(2) Putna karta može glasiti na ime ili na donositelja.

Članak 602.

(1) Predmnijeva se da sadržaj putne karte odgovara sklopljenom ugovoru, dok se ne dokaže protivno.

(2) Nepostojanje, neispravnost ili gubitak putne karte ne utječu na postojanje, valjanost i na sadržaj ugovora o prijevozu.

Članak 603.

Prigovor protiv sadržaja putne karte na donositelja može se staviti samo pri njezinu izdavanju.

Članak 604.

Putna karta koja glasi na ime ne može se prenijeti na drugu osobu bez pristanka prijevoznika.

Članak 605.

(1) Putnik koji se ukrca bez putne karte što ju je morao nabaviti prije ukrcaja, dužan je odmah se javiti zapovjedniku ili drugome ovlaštenom članu posade broda.

(2) Putnika bez putne karte iz stavka 1. ovoga članka zapovjednik broda može iz opravdanih razloga iskrcati.

(3) Putnik bez putne karte plaća prevozninu od luke ukrcaja do luke iskrcaja, a ako se nije na vrijeme javio zapovjedniku ili drugome ovlaštenom članu posade broda, dužan je platiti dvostruku prevozninu za prijeđeni put.

(4) Lukom ukrcaja putnika smatra se polazna luka broda, ako se ne može utvrditi da se putnik ukrcao na kojoj drugoj luci.

Članak 606.

(1) Putnik može odustati od ugovora ako brod ne započne putovanje u granicama unutarnjih morskih voda Republike Hrvatske – jedan sat poslije vremena koje je određeno ugovorom ili redom plovidbe, a izvan tih granica – dvanaest sati poslije vremena koje je određeno ugovorom ili redom plovidbe.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka putnik ima pravo na povrat prevoznine.

(3) Ako je do zakašnjenja početka putovanja broda došlo namjerno ili krajnjom nepažnjom prijevoznika, odnosno osoba koje rade za prijevoznika, prijevoznik je dužan putniku nadoknaditi štetu.

Članak 607.

Prevoznina se ne vraća ako putnik ne dođe na brod do odlaska broda ili ako za puta izostane od putovanja.

Članak 608.

(1) Prijevoznik je dužan vratiti prevozninu putniku čija karta glasi na ime ako putnik odustane od putovanja u plovidbi u granicama unutarnjih morskih voda Republike Hrvatske šest sati prije početka putovanja, a u plovidbi izvan tih granica – tri dana prije početka putovanja.

(2) U slučaju odustajanja od putovanja prema stavku 1. ovoga članka prijevoznik ima pravo zadržati najviše do 10% svote prevoznine.

Članak 609.

(1) Ako je putna karta izdana na donositelja, prijevoznik je dužan, ako drugačije ne proizlazi iz putne karte, vratiti prevozninu putniku, uz uvjet da je odustao od putovanja jedan sat prije početka putovanja.

(2) U slučaju odustajanja od putovanja prema stavku 1. ovoga članka prijevoznik ima pravo zadržati najviše do 10% svote prevoznine.

Članak 610.

(1) Ako je tijekom putovanja došlo do prekida putovanja iz razloga za koje nije odgovoran putnik, a prekid traje više od 12 sati u granicama unutarnjih morskih voda Republike Hrvatske, a tri dana na putovanjima izvan tih granica, putnik ima pravo:

1) zahtijevati da ga prijevoznik svojim ili drugim prikladnim prijevoznim sredstvom, zajedno s prtljagom, preveze do mjesta odredišta,

2) zahtijevati da ga prijevoznik, zajedno s prtljagom, u primjerenom roku vrati u polaznu luku i da mu vrati prevozninu,

3) odustati od ugovora i tražiti da mu prijevoznik vrati prevozninu.

(2) Ako je do prekida putovanja došlo namjerno ili krajnjom nepažnjom prijevoznika, odnosno osoba koje rade za prijevoznika, prijevoznik je dužan nadoknaditi putniku štetu.

Članak 611.

(1) Putnik koji traži vraćanje prevoznine (članak 610. stavak 1. točka 2) i 3) ili naknadu štete (članak 610. stavak 2.) dužan je, u plovidbi u granicama unutarnjih morskih voda Republike Hrvatske najkasnije u roku od tri dana, a u plovidbi izvan tih granica najkasnije u roku od sedam dana od dana kad je putovanje završeno, zahtijevati od prijevoznika pisanim putem vraćanje prevoznine, odnosno naknadu štete ili u tim rokovima podnijeti tužbu sudu.

(2) Pisani zahtjev za povratak u mjesto polaska, odnosno za nastavljanje putovanja (članak 610. stavak 1. točka 1) i 2) putnik je dužan dostaviti prijevozniku u roku od 24 sata poslije proteka rokova predviđenih u članku 610. u stavku 1. ovoga Zakonika.

(3) Putnik koji ne postupi prema odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka gubi pravo tražiti od prijevoznika naknadu štete, povrat prevoznine, odnosno nastavljanje putovanja ili vraćanje u polaznu luku.

Članak 612.

Odredbe ovoga Zakonika o odgovornosti prijevoznika za smrt ili tjelesne ozljede putnika primjenjuju se i kad se prijevoz obavlja besplatno.

Članak 613.

(1) Prijevoznik odgovara za štetu nastalu zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika, za oštećenje, manjak ili gubitak prtljage ako se događaj koji je prouzročio štetu dogodio za prijevoza te za zakašnjenje u predaji prtljage putniku ako se šteta, odnosno zakašnjenje može pripisati krivnji prijevoznika ili osoba koje rade za prijevoznika.

(2) Osoba koja traži naknadu štete iz stavka 1. ovoga članka mora dokazati da se događaj koji je prouzročio štetu dogodio u tijeku prijevoza te visinu štete.

Članak 614.

Prijevoznik odgovara za štetu iz članka 613. ovoga Zakonika što je svojom krivnjom prouzroče osobe koje rade za prijevoznika za obavljanja njihovih dužnosti.

Članak 615.

(1) Krivnja prijevoznika pretpostavlja se dok se ne dokaže protivno, ako su smrt ili tjelesna ozljeda putnika ili oštećenje, manjak ili gubitak ručne prtljage te zakašnjenje u njezinoj predaji putniku nastali neposredno ili posredno zbog brodoloma, sudara, nasukanja, eksplozije, požara ili mana broda.

(2) Krivnja prijevoznika za štetu zbog oštećenja, manjka ili gubitka ostale prtljage te zbog zakašnjenja u predaji te prtljage putniku pretpostavlja se dok se ne dokaže protivno, bez obzira na narav događaja koji je tu štetu prouzročio.

Članak 616.

(1) Prijevoznik odgovara putniku prema odredbi članka 615. stavka 2. ovoga Zakonika za štetu zbog oštećenja, manjka ili gubitka stvari od vrijednosti te za zakašnjenje u predaji tih stvari putniku (novac, vrijednosni papiri, zlato, srebro, dragulji, nakit, umjetnički predmeti) jedino ako ih je primio na čuvanje.

(2) Za stvari iz stavka 1. ovoga članka koje su primljene na čuvanje prijevoznik je dužan izdati pisanu potvrdu.

Članak 617.

(1) Za prtljagu primljenu na čuvanje prijevoznik je dužan, na zahtjev putnika, izdati prtljažnicu.

(2) Prtljažnica mora sadržavati vrstu i broj koleta.

(3) Predmnijeva se da su podaci u prtljažnici istiniti dok se ne dokaže protivno.

Članak 618.

Ako prtljaga nakon završetka putovanja ne bude preuzeta ili odnesena s broda, prijevoznik ju je dužan, na trošak i rizik putnika, sam čuvati ili predati na čuvanje prikladnom čuvaru.

Članak 619.

Ako prijevoznik dokaže da su smrt ili tjelesna ozljeda putnika, oštećenje, manjak ili gubitak prtljage ili zakašnjenje u predaji prtljage putniku u cijelosti ili djelomično prouzročeni krivnjom putnika ili njegovim ponašanjem koje se ne može smatrati uobičajenim, sud će isključiti, odnosno ublažiti prijevoznikovu odgovornost.

Članak 620.

(1) Odgovornost prijevoznika u slučaju smrti ili tjelesne ozljede putnika ograničava se, u svim slučajevima, na 175.000 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja po putniku i putovanju.

(2) Ako se naknada štete dosuđuje u obliku rente kapitalizirana svota rente ne može premašiti svotu iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Svota iz stavka 1. ovoga članka služi za namirenje svih vjerovnika čije se tražbine temelje na događajima nastalim tijekom jednoga putovanja.

Članak 621.

(1) Odgovornost prijevoznika za štetu nanесenu prtljazi zbog njezina oštećenja, manjka ili gubitka ili zakašnjenja u predaji prtljage putniku ograničava se u svim slučajevima:

1) za ručnu prtljagu – 1.800 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja po putniku i putovanju,

2) za vozila, uključujući i prtljagu koja se prevozi u vozilu ili na njemu na – 10.000 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja po vozilu i putovanju,

3) za ostalu prtljagu, osim prtljage iz stavka 1. točke 1) i 2) ovoga članka – 2.700 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja po putniku i putovanju.

(2) Odredba stavka 1. točke 3) ovoga članka ne primjenjuje se na odgovornost prijevoznika i na naknadu štete za stvari od vrijednosti (članak 616.).

Članak 622.

(1) Prijevoznik i putnik mogu ugovoriti da će prijevoznik odgovarati prema odredbama članka 621. ovoga Zakonika tek nakon odbitka franšize ne veće od 300 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja u slučaju štete prouzročene vozilu i ne veće od 135 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja po putniku u slučaju štete prouzročene drugoj prtljazi zbog njezina oštećenja, manjka, gubitka ili zakašnjenja u predaji putniku.

(2) Svota franšize odbija se od visine odštete koja pripada putniku.

(3) Odredbe ovoga članka ne primjenjuju se na stvari od vrijednosti.

Članak 623.

Prijevoznik gubi pravo da se koristi ograničenjem odgovornosti iz članka 620., 621. i 622. ovoga Zakonika ako se dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta koji je prijevoznik učinio, bilo u namjeri da uzrokuje štetu bilo bezobzirno znajući da bi šteta vjerojatno mogla nastati.

Članak 624.

Prijevoznik i putnik mogu izričito i pisanim putem ugovoriti veću svotu ograničenja odgovornosti od svota navedenih u članku 620., 621. i 622. ovoga Zakonika.

Članak 625.

Kamate i troškovi postupka dosuđeni putniku u parnici za naknadu štete zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika, oštećenja, manjka ili gubitka prtljage te zbog zakašnjenja u predaji prtljage putniku isplaćuju se u punoj svoti, i to pored svote koju je prijevoznik dužan platiti prema odredbama članka 620., 621., 622. i 624. ovoga Zakonika.

Članak 626.

(1) Ako je tužba podnesena protiv osoba koje rade za prijevoznika za štete predviđene odredbama ovoga Zakonika o prijevozu putnika i prtljage, te se osobe, ako su radile u okviru poslova koje obavljaju na brodu, mogu koristiti isključenjem ili ograničenjem odgovornosti na koje se može pozvati prijevoznik na temelju odredaba ovoga Zakonika.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka koje rade za prijevoznika ili stvarnog prijevoznika ne mogu se pozivati na ograničenje odgovornosti iz članka 620., 621. i 622. ovoga Zakonika ako se dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta koji su te osobe učinile, bilo u namjeri da prouzroče štetu bilo bezobzirno znajući da bi šteta vjerojatno mogla nastati.

(3) Granice odgovornosti koje prijevoznik i putnik ugovore na temelju odredbe članka 624. ovoga Zakonika ne odnose se na osobe navedene u stavku 1. ovoga članka.

Članak 627.

(1) Prijevoz putnika i ručne prtljage obuhvaća vrijeme za koje se putnik nalazi na brodu, vrijeme za koje se obavljaju radnje ukrcavanja i iskrcavanja putnika te vrijeme za koje se obavlja prijevoz putnika vodenim putem od obale do broda i obratno, ako je cijena tog sporednog prijevoza uračunata u cijenu putne karte, ili ako prijevoznik stavi putniku na raspolaganje brod koji se iskorištava za taj prijevoz. Prijevoz putnika ne obuhvaća vrijeme za koje se putnik nalazi u putničkoj lučkoj stanici ili na kakvom drugom lučkom uređaju na obali.

(2) Pored vremena iz stavka 1. ovoga članka prijevoz ručne prtljage obuhvaća i vrijeme između trenutka otkad je prijevoznik prtljagu na kopnu ili brodu primio na čuvanje do trenutka kad ju je predao putniku.

Članak 628.

(1) Kad postoji osnova za primjenu granica odgovornosti iz članka 620., 621., 622. i 624. ovoga Zakonika te granice odgovornosti važe za ukupnu svotu odštete koja se može postići u okviru svih ugovornih i izvanugovornih tužbi podnesenih po osnovi odgovornosti zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika ili oštećenja, manjka ili gubitka prtljage ili zakašnjenja u predaji prtljage putniku.

(2) Pri prijevozu koji je obavio stvarni prijevoznik ukupna svota odštete koja se može ostvariti od prijevoznika ili stvarnog prijevoznika te od osoba koje za njih rade, a koje su obavljale svoju službenu dužnost, ne može biti veća od najveće svote odštete koja se može tražiti bilo od prijevoznika bilo od stvarnog prijevoznika, s tim što nijedna od tih osoba ne odgovara preko granice koja se na nju može primijeniti.

(3) U svim slučajevima kad se osobe koje rade za prijevoznika ili za stvarnog prijevoznika mogu, prema odredbama članka 626. ovoga Zakonika, pozvati na ograničenje odgovornosti iz članka 620., 621. i 622. ovoga Zakonika, ukupna svota odštete koja se može dobiti od prijevoznika, ili eventualno od stvarnog prijevoznika i osoba koje rade za njih ne može prijeći to ograničenje.

Članak 629.

(1) Putnik je dužan uputiti pisani prigovor prijevozniku ili njegovu opunomoćeniku:

1) ako je prtljazi nanесena vidljiva šteta,

– kad je u pitanju ručna prtljaga – prije ili u trenutku njezina iskrcaja,

– kad je u pitanju ostala prtljaga – prije ili u trenutku, njezina izdavanja,

2) ako šteta nanесena prtljazi nije vidljiva ili u slučaju gubitka prtljage – 15 dana od dana iskrcaja ili izdavanja ili od dana kad je prtljaga trebala biti izdana.

(2) Ako putnik ne postupi prema odredbama stavka 1. ovoga članka, pretpostavlja se, dok se ne dokaže protivno, da je prtljagu primio u ispravnom stanju.

(3) Pisani prigovor nije potreban ako je stanje prtljage utvrđeno u nazočnosti obiju strana u trenutku njezina preuzimanja.

Članak 630.

(1) Putnik može izjaviti da smatra da je prtljaga izgubljena ako mu nije predana u roku od 30 dana od dana završetka putovanja.

(2) Putnik ima pravo, pri davanju izjave prema stavku 1. ovoga članka, zahtijevati od prijevoznika da ga obavijesti o pronalasku prtljage, ako se ona pronade u roku od jedne godine od dana isplate naknade štete za gubitak prtljage.

(3) U roku od 30 dana od dana primitka obavijesti o nalasku prtljage putnik može zahtijevati predaju prtljage, uz plaćanje troškova prijevoza, u mjestu koje on odredi.

(4) Putnik koji preuzme pronađenu prtljagu dužan je prijevozniku vratiti svotu koja mu je plaćena na ime naknade štete za gubitak prtljage, uz odbitak vozarine koja mu je bila vraćena, ali zadržava pravo na naknadu štete za zakašnjenje u predaji prtljage.

(5) Ako putnik nije postavio zahtjev prema stavku 2. i 3. ovoga članka, prijevoznik ima pravo slobodno raspolagati prtljagom.

Članak 631.

Svaka ugovorna odredba sklopljena prije nastupanja slučaja koji je prouzročio smrt ili tjelesnu ozljedu putnika ili oštećenje, manjak ili gubitak njegove prtljage ili zakašnjenje u predaji prtljage putniku, sa svrhom oslobođenja prijevoznika odgovornosti prema putniku ili određivanja niže svote ograničenja odgovornosti od svote određene odredbama ovoga Zakonika, osim svote ograničenja iz članka 622. ovoga Zakonika, ili radi prenošenja na drugog tereta dokazivanja koji pada na prijevoznika ništava je.

Članak 632.

Odredbe članka 613., 614., 615., 616. i 619. ovoga Zakonika primjenjuju se na sve ugovorne i izvanugovorne zahtjeve koji su po bilo kojoj osnovi postavljeni prema prijevozniku za štetu prouzročenu smrću ili tjelesnom ozljedom putnika, za oštećenje, manjak ili gubitak prtljage te za štetu zbog zakašnjenja u predaji prtljage putniku.

Članak 633.

Prijevoznik ima pravo zadržati i prodati prtljagu koja mu je predana na prijevoz i stvari od vrijednosti što ih je primio na čuvanje za namirenje svojih tražbina u vezi s prijevozom putnika, prtljage i čuvanjem stvari od vrijednosti.

c) Tegljenje i potiskivanje

Članak 634.

(1) Ugovorom o tegljenju obvezuje se brodar tegljača svojim brodom tegliti ili potiskivati drugi brod ili objekt do određenog mjesta, ili za određeno vrijeme, ili za izvođenje određenog zadatka, a brodar tegljenog, odnosno potiskivanog broda obvezuje se za to platiti tegljarinu.

(2) Visina tegljarine određuje se ugovorom.

Članak 635.

Smatra se, ako nije drugačije ugovoreno, da tegljenjem upravlja zapovjednik tegljenog broda.

Članak 636.

Prema ovom Zakoniku:

1) tegljenje počinje:

– kad se tegljač po nalogu zapovjednika tegljenog broda stavi u položaj da može obavljati tegljenje, ili kad tegljač po naredbi zapovjednika tegljenog broda primi ili preda uže za tegljenje, ili kad počne potiskivanje tegljenog broda ili obavljanje bilo kojega drugog manevra potrebnog za tegljenje – ovisno o tome što je ranije nastupilo,

2) tegljenje se završava:

– kad se izvrši konačni nalog zapovjednika tegljenog broda za otpuštanje užeta za tegljenje ili kad prestane potiskivanje ili bilo koji manevar potreban za tegljenje – ovisno o tome što je kasnije nastupilo.

Članak 637.

(1) Ako tegljač tegli plovni objekt koji nema posadu, brodar tegljača mora se primjenom uobičajenih mjera brinuti za održavanje sposobnosti za plovidbu tegljenog objekta u stanju u kojemu ga je primio na tegljenje.

(2) Brodar tegljača mora se brinuti za očuvanje tereta na tegljenom objektu ako izričito preuzme takvu obvezu.

(3) Brodar tegljača može ugovoriti prijevoz tereta tegljenjem svojim ili tuđim brodom. U slučaju sumnje predmnijeva se da je sklopljen ugovor o tegljenju.

(4) Brodar tegljača koji se na temelju stavka 2. i 3. ovoga članka brine o teretu odgovara za štetu na teretu prema odredbama ovoga Zakonika koje se odnose na odgovornost brodara za prijevoz stvari.

Članak 638.

Za naknadu štete koja nastane sudarom brodova koji plove u teglju ili između njih i trećih brodova, primjenjuju se odredbe ovoga Zakonika o naknadi štete zbog sudara brodova.

Članak 639.

(1) Ako tegljeni brod dođe u opasnost zbog okolnosti za koje brodar tegljača prema ugovoru o tegljenju nije odgovoran, pa tegljač sudjeluje u spašavanju, brodar tegljača u slučaju uspješnog spašavanja ima pravo na nagradu za spašavanje.

(2) Brodar tegljača nema pravo na nagradu za spašavanje ako iz ugovora proistječe da je tegljarinom obuhvaćena i nagrada za spašavanje.

(3) Ako je tegljarina ugovorena samo za slučaj uspješno obavljenog tegljenja, brodar tegljača ima pravo na tegljarinu i kad tegljenje nije uspješno obavljeno ako dokaže da je za neuspjeh tegljenja kriv brodar tegljenog broda.

(4) Ako tegljarina nije ugovorena samo za slučaj uspješno obavljenog tegljenja, brodar tegljača nema pravo na tegljarinu ako brodar tegljenog broda dokaže da je za neuspjeh tegljenja kriv brodar tegljača.

Članak 640.

Odredbe ovoga Zakonika o zajedničkoj havariji primjenjuju se i na odnose tegljača i tegljenog broda.

Članak 641.

Tegljenje koje počinje i završava se u hrvatskim lukama ili u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske (kabotažno tegljenje) ne mogu obavljati strani brodovi bez odobrenja ministra.

Članak 642.

Odredbe članka 634. stavka 2. i članka 637. – 641. ovoga Zakonika primjenjuju se i na potiskivanje.

d) Drugi pomorski plovidbeni poslovi

Članak 643.

(1) Odredbe članka 644. – 647. ovoga Zakonika primjenjuju se na ugovore koje sklapaju ugovaratelj posla i brodar, a kojim se brodar obvezuje da će brodom obaviti kakav posao koji se ne odnosi na prijevoz putnika, prtljage, stvari ili tegljenje, a ugovaratelj posla obvezuje se da će platiti naknadu.

(2) Ugovor iz stavka 1. ovoga članka može se sklopiti i na vrijeme.

Članak 644.

Ako nije drugačije ugovoreno, brodar odgovara za sposobnost broda za plovidbu prema odredbama članka 460. ovoga Zakonika.

Članak 645.

(1) Brodar odgovara za radnje i propuste osoba koje u izvršenju ugovora rade za brodara kao za vlastite radnje i propuste, ako među strankama nije drugačije ugovoreno.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na odredbu članka 644. ovoga Zakonika.

(3) Osobe koje rade za brodara odgovaraju za smrt i tjelesne ozljede ugovarateljevih osoba koje se nalaze na brodu u okviru izvršenja ugovora, prema odredbama ovoga Zakonika o odgovornosti za smrt i tjelesne ozljede članova posade.

Članak 646.

Odredbe članka 451. ovoga Zakonika primjenjuju se i na ugovore iz članka 643. ovoga Zakonika.

Članak 647.

Odredbe ovoga Zakonika o vozarini za prijevoz stvari na odgovarajući se način primjenjuju i na ugovore iz članka 643. ovoga Zakonika.

e) Prijevoz u kojem sudjeluje više prijevoznika

Članak 648.

- (1) Ugovorom o prijevozu stvari, putnika i prtljage morem može se predvidjeti da će prijevoznik obaviti prijevoz djelomično svojim brodom, a djelomično brodovima drugih prijevoznika (izravan prijevoz).
- (2) Prijevoznik koji je na temelju ugovora o izravnom prijevozu stvari primio teret izdaje teretnicu ili drugu prijevoznu ispravu za cijeli ugovoreni put (izravna teretnica ili druga prijevozna isprava).
- (3) Prijevoznik koji je ugovorio izravni prijevoz putnika izdaje putniku putnu kartu za cijeli ugovoreni put (izravna putna karta).
- (4) Prijevoznik koji je na temelju ugovora o izravnom prijevozu putnika preuzeo od putnika prtljagu na prijevoz izdaje prtljažnicu za cijeli ugovoreni put (izravna prtljažnica).
- (5) Svaki daljnji prijevoznik stupa u ugovor o izravnom prijevozu stvari ili prtljage ako primi teret ili prtljagu i izravnu prijevoznu ispravu.
- (6) Svaki daljnji prijevoznik stupa u ugovor o izravnom prijevozu putnika ako primi na prijevoz putnika s izravnom putnom kartom.

Članak 649.

- (1) Prijevoznik koji je sklopio ugovor o izravnom prijevozu, prijevoznik koji je izdao izravnu prijevoznu ispravu, prijevoznik koji je predao teret primatelju i prijevoznik za čijeg se prijevoza desio događaj iz kojeg proistječe zahtjev za naknadu štete zbog oštećenja, manjka ili gubitka tereta odgovaraju solidarno ovlaštenoj osobi za tu tražbinu.
- (2) Za štetu prouzročenu zakašnjenjem u prijevozu stvari korisniku prijevoza odgovara prijevoznik koji je sklopio ugovor o prijevozu i prijevoznik koji je predao teret primatelju.
- (3) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se i na izravni prijevoz prtljage.

Članak 650.

- (1) Prijevoznik koji je podmirio tražbinu prema odredbi članka 649. ovoga Zakonika ima pravo regresa prema prijevozniku za čijeg se prijevoza desio događaj iz kojeg je proistekla tražbina.
- (2) Ako se ne može utvrditi prijevoznik za čijeg se prijevoza desio događaj iz stavka 1. ovoga članka, svota podmirene tražbine pada na teret prijevoznika koji su sudjelovali u izravnom prijevozu, razmjerno udjelu svakog od njih u ugovorenoj vozarini, osim prijevoznika koji dokažu da se događaj nije dogodio na dijelovima puta na kojima su oni obavljali prijevoz.
- (3) Ako prijevoznik koji je podmirio tražbinu ne može bez svoje krivnje ostvariti regresni zahtjev prema prijevozniku za čijeg se prijevoza desio događaj, svota podmirene tražbine

pada na teret svih prijevoznika koji su sudjelovali u izravnom prijevozu razmjerno udjelu svakog od njih u ugovorenoj vozarini.

Članak 651.

(1) Prijevoznik koji sudjeluje u izravnom prijevozu i koji pri preuzimanju tereta nije stavio na izravnu prijevoznu ispravu primjedbe u skladu s člankom 509. ovoga Zakonika mora prema drugim prijevoznicima koji sudjeluju u tom prijevozu dokazati da je daljnjem prijevozniku ili primatelju predao teret onako kako ga je primio od prethodnog prijevoznika, odnosno krcatelja.

(2) Prijevozniku koji sudjeluje u izravnom prijevozu, a koji je u izravnu prijevoznu ispravu unio primjedbe u skladu s člankom 509. ovoga Zakonika, drugi prijevoznici moraju dokazati da su od krcatelja, odnosno od prethodnog prijevoznika primili teret onako kako je navedeno u izravnoj prijevoznoj ispravi.

Članak 652.

(1) Prijevoznik koji je ugovorio izravni prijevoz putnika odgovara za cijeli ugovoreni put.

(2) Svaki daljnji prijevoznik koji sudjeluje u izvršenju izravnog prijevoza putnika odgovara putniku samo za štetu nanесenu na dijelu puta na kojem je on obavljao prijevoz.

(3) Za oštećenje, manjak ili gubitak ručne prtljage odgovara prijevoznik na čijem je dijelu puta nastala šteta na ručnoj prtljazi. Pisani prigovor predviđen u odredbi članka 629. stavka 1. ovoga Zakonika putnik mora podnijeti prijevozniku na čijem je dijelu puta nastala šteta na ručnoj prtljazi, i to najkasnije pri iskrcaju putnika iz broda tog prijevoznika.

(4) Za štetu uzrokovanu smrću ili tjelesnom ozljedom putnika prijevoznik iz stavka 1. i 2. ovoga članka odgovaraju solidarno.

Članak 653.

Ako prijevoznik koji je sklopio ugovor o izravnom prijevozu putnika podmiri tražbinu putnika za koje odgovara i drugi prijevoznik na temelju članka 652. stavka 2. ovoga Zakonika, ima pravo regresa prema tom prijevozniku.

Članak 654.

Svaki poseban sporazum kojim prijevoznik preuzima obveze koje nisu predviđene ovim Zakonikom ili kojim se odriče prava koja ima prema ovom Zakoniku ima pravni učinak prema stvarnom prijevozniku ako je on na to dao izričiti pristanak u pisanom obliku.

Članak 655.

(1) Prijevoznik koji je cijeli prijevoz ili jedan njegov dio povjerio stvarnom prijevozniku odgovoran je za prijevoz u cijelosti.

(2) Odredbe ovoga Zakonika o izravnom prijevozu putnika (članak 652. i 653.) odnose se na stvarnog prijevoznika kome je povjeren prijevoz prema odredbi stavka 1. ovoga članka.

Članak 656.

(1) Ugovorom o prijevozu stvari i putnika može se predvidjeti da će prijevoznik koji je sklopio ugovor o prijevozu pribaviti usluge drugih prijevoznika.

(2) Ako se prijevoznik obveže u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, dužan je dužnom pažnjom pronaći odgovarajućeg prijevoznika, i odgovara putniku, odnosno naručitelju za svoj izbor.

Članak 657.

Ako se na temelju članka 656. ovoga Zakonika prijevoz mora obaviti i vozilima kopnenog i zračnog prometa, odredbe ovoga Zakonika primjenjuju se samo na prijevoz obavljen brodovima.

3. Zakup

Članak 658.

Ugovorom o zakupu broda, prema ovom Zakoniku, zakupodavatelj daje zakupoprimatelju brod na uporabu, uz plaćanje zakupnine, radi obavljanja plovidbene djelatnosti.

Članak 659.

(1) Ugovor o zakupu broda mora biti sklopljen u pisanom obliku.

(2) Ugovor o zakupu broda koji nije sklopljen u pisanom obliku nema pravni učinak.

Članak 660.

(1) Zakupodavatelj je dužan predati zakupoprimatelju brod u takvu stanju da se može iskorištavati prema ugovorenoj ili uobičajenoj namjeni.

(2) Brod se, ako nije drugačije ugovoreno, predaje bez posade.

Članak 661.

(1) Troškove pogona broda snosi zakupoprimatelj.

(2) Zakupoprimatelj je dužan održavati brod za trajanja ugovora i nakon proteka ugovora vratiti brod u stanju i mjestu u kojem ga je primio.

(3) Zakupoprimatelj ne odgovara za redovno trošenje broda.

(4) Zakupoprimatelj ne snosi troškove popravka broda potrebnog za uklanjanje skrivenih mana broda koje su postojale u vrijeme kad mu je brod predan na uporabu niti snosi štetu za gubitak broda zbog djelovanja više sile.

Članak 662.

Za štetu nastalu zbog mana koje čine brod nesposobnim ili smanjuju njegovu sposobnost za ugovoreno ili uobičajeno iskorištavanje, a postojale su u vrijeme predaje broda zakupoprimatelju, odgovara zakupodavatelj, ako ne dokaže da te mane nije mogao otkriti dužnom pažnjom.

Članak 663.

(1) Ako se brod daje u zakup, posada je dužna izvršavati naloge zakupoprimatelja ako je to u ugovoru o zakupu predviđeno.

(2) Zakupoprimatelj ima pravo mijenjati posadu.

Članak 664.

U slučaju sumnje je li sklopljen ugovor o zakupu broda ili brodarski ugovor smatra se da je sklopljen brodarski ugovor.

Članak 665.

(1) Zakupnina se plaća mjesečno unaprijed, računajući od dana kad počne teći.

(2) Zakupnina ne pripada zakupodavatelju dok je zakupoprimatelj spriječen rabiti brod krivnjom zakupodavatelja ili zbog skrivene mane broda koja je postojala u trenutku predaje broda zakupoprimatelju.

Članak 666.

(1) Ako zakupoprimatelj ne plati zakupninu o dospelosti, zakupodavatelj može odmah tražiti naplatu zakupnine ugovorene za cijelo vrijeme trajanja ugovora o zakupu broda ili može odustati od ugovora.

(2) Odredbom stavka 1. ovoga članka ne dira se u pravo zakupodavatelja na naknadu štete.

Članak 667.

Ugovor o zakupu broda može se sklopiti na određeno ili na neodređeno vrijeme, za jedno ili za više putovanja.

Članak 668.

(1) Ugovor o zakupu broda sklopljen na određeno vrijeme može se produljiti samo pisanim sporazumom.

(2) Ugovor o zakupu broda sklopljen na neodređeno vrijeme može se otkazati pisano, i to najkasnije tri mjeseca unaprijed.

Članak 669.

(1) Ugovor o zakupu broda prestaje u slučaju propasti broda, njegove trajne nesposobnosti za iskorištavanje i u slučaju više sile koja onemogućuje iskorištavanje broda za vrijeme zakupa.

(2) Ako popravci broda koje snosi zakupodavatelj traju predugo, ili se predviđa da će trajati predugo, zakupoprimalatelj može odustati od ugovora.

Članak 670.

(1) Ako zakupoprimalatelj ne vrati zakupodavatelju brod nakon proteka ugovora o zakupu, dužan je za prekoračeno vrijeme platiti naknadu u visini dvostruke zakupnine.

(2) Ako je zakupoprimalatelj kriv za zakašnjenje u vraćanju broda, odgovara zakupodavatelju i za svaku štetu iznad svote određene u stavku 1. ovoga članka.

Članak 671.

Nagrada za spašavanje koje je obavljeno zakupljenim brodom za trajanja ugovora o zakupu broda pripada zakupoprimalatelju.

Članak 672.

Zakupoprimalatelj može dati brod u podzakup samo na temelju pisanog pristanka zakupodavatelja.

4. Zastara

Članak 673.

(1) Tražbine iz ugovora o iskorištavanju brodova, osim tražbina iz ugovora o prijevozu putnika i prtljage, zastarijevaju nakon proteka jedne godine.

(2) Tražbine iz ugovora o prijevozu putnika i prtljage zastarijevaju nakon proteka dviju godina.

(3) Stranke mogu, pošto je nastala tražbina, pisano ugovoriti rok zastare koji je dulji od roka određenog u stavku 1. ovoga članka.

(4) Ugovor iz stavka 3. ovoga članka koji nije sklopljen u pisanom obliku nema pravni učinak.

(5) Vrijeme zastare počinje teći:

1) kad je sklopljen ugovor o prijevozu stvari:

– u slučaju naknade štete zbog oštećenja, manjka ili gubitka tereta – od dana kad je teret predan, odnosno od dana kad je trebao biti predan na odredištu,

– u slučaju naknade štete zbog zakašnjenja – od dana kad je teret predan,

– u slučaju neudovoljavanja drugim ugovornim obvezama – od dana kad je obvezi trebalo udovoljiti;

2) kad je sklopljen ugovor o prijevozu putnika:

– u slučaju tjelesne ozljede – od dana iskrcaja putnika,

– u slučaju smrti putnika koja je nastala u tijeku prijevoza – od dana kad je brod stigao ili trebao stići u luku u kojoj se putnik namjeravao iskrcati,

– u slučaju tjelesne ozljede putnika koja se dogodila u tijeku prijevoza, a zbog koje je nastupila smrt putnika poslije njegova iskrcaja s broda – od dana smrti putnika, ali ako se tužba zbog naknade štete zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika ne podnose u roku od tri godine od dana iskrcaja gubi se pravo na naknadu štete;

3) kad je sklopljen ugovor o prijevozu prtljage:

– predane na prijevoz – od dana kad je prtljaga predana ili kad je trebala biti predana u luci u kojoj se putnik iskrcao ili se namjeravao iskrcati,

– ručne prtljage – od dana iskrcaja putnika, odnosno u slučaju smrti putnika koja je nastupila u tijeku prijevoza,

– od dana kad je brod stigao ili je trebao stići u luku u kojoj se putnik namjeravao iskrcati;

4) kada je sklopljen ugovor o tegljenju – od dana kad je tegljenje završeno, osim ako se radi o tražbinama za tegljarinu, kada rok počinje teći od dana dospelosti tegljarine;

5) kada je sklopljen ugovor o zakupu broda – od dana kad je ugovor prestao važiti, osim ako se radi o tražbinama za zakupninu, kada rok počinje teći od dana dospelosti zakupnine;

6) u regresnim zahtjevima – od dana kad je obavljena radnja koja daje pravo na regres.

Glava III.

UGOVOR O POMORSKOJ AGENCIJI

Članak 674.

Ugovorom o pomorskoj agenciji, pomorski agent se obvezuje, na temelju opće ili posebne punomoći, u ime i za račun nalagodavatelja, obavljati pomorske agencijske poslove te poslove pomaganja, posredovanja i zastupanja, a nalagodavatelj se obvezuje pomorskom agentu nadoknaditi troškove i platiti nagradu.

Članak 675.

Pomorski agencijski poslovi jesu posebice oni koji se odnose na plovidbu, brodove i njihovo iskorištavanje, a osobito na: prihvaćanje i otpremanje brodova, posredovanje pri sklapanju ugovora o iskorištavanju brodova, kupoprodaji, gradnji, preinaci i popravku brodova, osiguranju brodova, tereta i interesa, opskrbi zalihama, te na brigu o putnicima.

Članak 676.

(1) Ugovorom o pomorskoj agenciji na temelju opće punomoći pomorski se agent obvezuje u ime i za račun nalogodavca obavljati sve poslove ili sve poslove određene vrste iz njegove djelatnosti.

(2) Ugovor o pomorskoj agenciji na temelju opće punomoći mora biti sklopljen u pisanom obliku.

(3) Ugovor koji nije sklopljen u pisanom obliku ne proizvodi pravne učinke.

(4) U slučaju sumnje o granicama opće punomoći smatrat će se da se ona odnosi na poslove prihvaćanja i otpremanja brodova.

(5) Ako se pomorski agent isključivo bavi posredovanjem, odnosno zastupanjem pri sklapanju ugovora o iskorištavanju brodova, smatrat će se, u slučaju sumnje o granicama opće punomoći, da se ona odnosi na posredovanje pri sklapanju tih ugovora, osim ugovora o zakupu i ugovora o prijevozu na vrijeme za cijeli brod.

Članak 677.

Ako nalogodavatelj ograniči ovlaštenja pomorskom agentu koja se odnose na uobičajene poslove pomorskoga agencijskog posla, to ograničenje nema pravni učinak prema osobama koje nisu za nj znale niti su prema okolnostima za nj morale znati.

Članak 678.

Pomorski je agent obvezan i ovlašten uporabom dužne pažnje, u granicama danog ovlaštenja, obavljati poslove koji su potrebni ili uobičajeni za izvršenje dobivenog naloga.

Članak 679.

Pomorski agent može, na temelju izričitog ovlaštenja ugovornih strana, potpisati u ime i za račun obiju ugovornih strana ugovor o iskorištavanju brodova.

Članak 680.

Ako pomorski agent izričito ne navede da nastupa u svojstvu agenta, smatra se u odnosu na osobu koja je u dobroj vjeri da radi u svoje ime.

Članak 681.

(1) Pomorski agent ima pravo na predujam za naknadu svojih troškova i onih učinjenih za nalogodavca i nagradu.

(2) Ako naknada troškova i nagrada agentu nisu plaćene, agent ima pravo pridržaja na imovini nalogodavatelja.

Članak 682.

Pomorski agent ima pravo na naknadu troškova i na nagradu za posredovanje i sklapanje ugovora na temelju činjenice da je posredovao pri njegovom sklapanju.

Članak 683.

Uvjete za obavljanje djelatnosti pomorskog agenta, te prava i obveze pomorskog agenta, osim onih propisanih ovim Zakonikom, propisuje ministar.

Glava IV.

UGOVOR O POMORSKOM OSIGURANJU

1. Zajedničke odredbe

Članak 684.

(1) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se na:

1) osiguranje broda, njegovih strojeva, uređaja, opreme i zaliha te robe i drugih stvari koje se prevoze brodom ili se na njemu nalaze,

2) osiguranje vozarine, prevoznine, troškove osiguranja, troškove opskrbe broda, zajedničke havarije, nagrade za spašavanje, očekivani dobitak, proviziju, osobni dohodak posade, založna i ostala prava i materijalna korist koje postoje ili se opravdano mogu očekivati u vezi s plovidbom ili prijevozom robe brodom, a mogu se procijeniti u novcu,

3) osiguranje odgovornosti za štete nanesene trećim osobama u svezi s iskorištavanjem broda i drugih stvari navedenih u točki 1) ovoga stavka, te na osiguranje od odgovornosti za štete na brodu primljenom na popravak.

(2) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se i na osiguranje brodova u gradnji i stvari namijenjenih njihovoj izgradnji, na osiguranje kontejnera, na platforme za istraživanje i eksploataciju podmorja, na osiguranje stvari koje se prije ili poslije prijevoza brodom prevoze drugim prijevoznim sredstvima ili se prije, u tijeku ili poslije takva prijevoza nalaze u skladištima, stovarištima ili drugim mjestima te na druga slična osiguranja ako su sklopljena prema policama ili uvjetima uobičajenim za pomorska osiguranja.

(3) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se i na reosiguranja, ako je predmet reosiguranja ugovor o osiguranju naveden u ovom članku.

(4) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se i na uzajamna osiguranja pomorskih rizika ako nisu u suprotnosti s naravi odnosa tih osiguranja.

(5) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se i na osiguranje jahti i brodica.

(6) Pod trećim osobama, prema ovoj glavi Zakonika, razumijevaju se osobe koje nisu subjekti ugovora o osiguranju.

Članak 685.

(1) Osiguranik može biti samo osoba koja ima ili može očekivati da će imati opravdan materijalni interes da ne nastupi osigurani slučaj.

(2) Osiguranik može tražiti naknadu za nastalu štetu koja je pokrivena osiguranjem samo ako je imao interes na osiguranom predmetu u trenutku nastupanja osiguranog slučaja ili ako ga je stekao nakon toga.

Članak 686.

(1) Ugovaratelj osiguranja može sklopiti ugovor o osiguranju za svoj račun, za račun treće određene osobe ili za račun neodređene osobe (»za račun koga se tiče«).

(2) Ako se iz ugovora o osiguranju ne vidi da je osiguranje sklopljeno za račun neodređene osobe, smatrat će se da je sklopljeno za račun ugovaratelja osiguranja ili treće određene osobe.

(3) Pri sklapanju osiguranja ugovaratelj osiguranja nije dužan navesti sklapa li osiguranje za svoj račun ili za račun treće određene osobe.

(4) Ne smatra se ugovarateljem osiguranja osoba koja je ugovor o osiguranju sklopila izričito u ime i za račun svog nalogodavca.

Članak 687.

(1) Osiguranje sklopljeno za račun treće osobe bez njezina naloga pravovaljano je ako ta treća osoba (osiguranik) daje naknadno pristanak na sklopljeno osiguranje.

(2) Pristanak na sklopljeno osiguranje, prema stavku 1. ovoga članka, može se dati i poslije nastanka štete pokrivena osiguranjem.

(3) Podnošenje odštetnog zahtjeva smatrat će se pristankom treće osobe na sklopljeno osiguranje.

Članak 688.

(1) Osiguranje za račun neodređene osobe smatra se da je sklopljeno za račun osobe koja u trenutku nastupanja osiguranog slučaja ima interes na osiguranom predmetu, odnosno koja, prema članku 685. stavku 2. ovoga Zakonika, može tražiti naknadu za nastalu štetu.

(2) Osiguranje sklopljeno za račun neodređene osobe pravovaljano je ako se osoba koja ima interes na osiguranom predmetu u trenutku nastupanja osiguranog slučaja ili koja može tražiti naknadu za nastalu štetu, prema članku 685. stavku 2. ovoga Zakonika, nalazi ili dođe u posjed police i ako ta osoba pristane na već sklopljeno osiguranje.

Članak 689.

(1) Ako ugovaratelj osiguranja ili njegov opunomoćenik pri sklapanju osiguranja ne prijave sve okolnosti koje su znali ili morali znati, a koje su značajne za ocjenu težine rizika, ili ako ih netočno prijave, osiguratelj ima pravo tražiti od ugovaratelja osiguranja da naknadno plati razliku između premije koja odgovara stvarnoj težini rizika i ranije plaćene premije.

(2) Kod osiguranja za račun treće određene osobe smatra se da je ugovaratelj osiguranja morao znati okolnosti koje su bile poznate osiguraniku, a koje je on mogao pravovremeno javiti ugovaratelju osiguranja.

(3) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se na okolnosti koje su općepoznate ili za koje je osiguratelj znao ili se opravdano moglo pretpostaviti da ih zna.

(4) Osiguravatelj gubi pravo iz stavka 1. ovoga članka ako ne zatraži plaćanje dopunske premije od ugovaratelja osiguranja u roku od tri mjeseca poslije svršetka osiguranja, odnosno ako je nastupio osigurani slučaj – najkasnije do potpune isplate naknade iz osiguranja.

Članak 690.

(1) Ako ugovaratelj osiguranja ili njegov opunomoćenik namjerno ili iz krajnje nepažnje ne prijave osiguravatelju pri sklapanju osiguranja sve okolnosti koje su znali ili morali znati, a koje bi bitno utjecale na donošenje odluke o sklapanju i uvjetima osiguranja ili ako ih netočno prijave, osiguravatelj ima pravo tražiti poništenje tako sklopljenog osiguranja ako nije zatražio od ugovaratelja osiguranja da naknadno plati razliku u premiji prema članku 689. ovoga Zakonika.

(2) Ako je osiguravatelj po tako sklopljenom ugovoru nadoknadio štetu nesavjesnom osiguraniku, ima pravo tražiti da mu osiguranik vrati primljenu naknadu štete.

(3) Na slučajeve iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i odredbe članka 689. stavka 2. i 3. ovoga Zakonika.

(4) Osiguravatelj ima pravo naplatiti i zadržati premiju i pored poništenja ugovora o osiguranju prema odredbama ovoga članka.

Članak 691.

(1) Osiguravatelj je obvezan ugovaratelju osiguranja, na njegov zahtjev, predati uredno izdanu i potpisanu policu osiguranja.

(2) Ako se na zahtjev ugovaratelja osiguranja preda polica osiguranja koja je izdana u dva ili više izvornih primjeraka, na svakom takvom primjerku treba navesti u koliko je izvornika polica izdana.

(3) Polica treba sadržavati sve odredbe iz sklopljenog ugovora o osiguranju kojim se utvrđuje obveza osiguravatelja na naknadu štete iz osiguranja.

(4) Ako je polica izdana i predana ugovaratelju osiguranja, osiguravatelj nije dužan izvršiti svoje obveze iz sklopljenog osiguranja prije njezina podnošenja, odnosno ako osiguranik učini vjerojatnim da je polica izgubljena ili uništena – prije nego što dobije od osiguranika odgovarajuće osiguranje.

(5) Osiguravatelj se oslobađa svoje obveze iz osiguranja ako savjesno obavi isplatu imatelju police, a ako je polica izdana u više izvornih primjeraka – podnositelju jednog od izvornih primjeraka koji učini vjerojatnim svoje pravo na naknadu osiguranja po toj polici.

Članak 692.

- (1) Osiguranik može prenijeti svoja prava iz osiguranja, prije nastanka štete, samo na osobu koja može biti osiguranik prema članku 685. stavku 1. ovoga Zakonika.
- (2) Ako je policia izdana, prijenos prava iz osiguranja obavlja se indosiranjem police ili na drugi odgovarajući način.
- (3) Osiguravatelj može novom osiguraniku staviti iste prigovore iz sklopljenog osiguranja koje je imao i prema prvobitnom osiguraniku.
- (4) Iznimno od odredbe stavka 3. ovoga članka osiguravatelj ne može novome savjesnom osiguraniku staviti prigovor kojim se pobija sadržaj police koju je izdao, osim ako je u pitanju očita pogreška koju je novi osiguranik mogao primijetiti.
- (5) Ustupanje prava na osiguranom predmetu drugoj osobi ne povlači za sobom i prijenos prava iz osiguranja ako o tome nema izričitog ili prešutnog sporazuma između osiguranika i stjecatelja prava.
- (6) Osiguranik ne može prenijeti svoje pravo iz osiguranja prema stavku 1. ovoga članka ako je mogućnost takva prijenosa izričito isključena u ugovoru o osiguranju.

Članak 693.

- (1) Osigurani predmet treba biti označen u ugovoru o osiguranju i u polici, ako je izdana, na način koji omogućuje utvrđivanje njegova identiteta.
- (2) Ako se osigurani predmet nedovoljno ili pogrešno označi tako da se ne može ni posredno utvrditi je li bio izložen osiguranom riziku i oštećen, osiguravatelj nije obvezan nadoknaditi nastalu štetu.

Članak 694.

- (1) Vrijednost osiguranog predmeta koja je dogovorno utvrđena u ugovoru o osiguranju ili u polici osiguranja (ugovorena vrijednost) obvezna je za osiguravatelja i osiguranika.
- (2) Osiguravatelj može osporiti ugovorenu vrijednost samo u slučaju prijevare ili ako je u pitanju očita pogreška.

Članak 695.

- (1) Ako nije drugačije ugovoreno, uzet će se da je osigurana vrijednost stvarna vrijednost osiguranog predmeta na početku osiguranja.
- (2) Kao stvarna vrijednost osiguranog predmeta uzima se njegova tržišna vrijednost na početku osiguranja.
- (3) Stvarna vrijednost osiguranog predmeta ne mora biti označena u ugovoru ili polici.

Članak 696.

(1) Osiguravatelj je obvezan za štetu pokrivenu osiguranjem dati naknadu samo do svote navedene u ugovoru o osiguranju (u daljnjem tekstu: osigurana svota) na koju je osiguranje sklopljeno, ako ovim Zakonikom ili ugovorom nije drugačije određeno.

(2) Ako nije drugačije izričito ugovoreno, osigurana svota ne predstavlja ujedno i ugovorenu vrijednost osiguranog predmeta.

Članak 697.

Ako je osigurana svota veća od ugovorene, odnosno stvarne vrijednosti osiguranog predmeta, pri likvidaciji štete uzet će se u obzir samo ugovorena, odnosno stvarna vrijednost osiguranog predmeta.

Članak 698.

Ako je osigurana svota manja od ugovorene, odnosno stvarne vrijednosti osiguranog predmeta, osiguravatelj je obvezan nadoknaditi nastalu štetu samo razmjerno odnosu između osigurane svote i ugovorene, odnosno stvarne vrijednosti osiguranog predmeta.

Članak 699.

(1) Ako je isti predmet osiguran od istih rizika, za isto vrijeme i u korist istog osiguranika kod dva ili više osiguravatelja, a ukupne osigurane svote prelaze ugovorenu, odnosno stvarnu vrijednost tog predmeta, osiguranik može tražiti djelomičnu ili potpunu naknadu štete iz osiguranja od osiguravatelja po svom izboru, s tim da ukupno dobivene naknade ne mogu prijeći svotu štete koja se može pokriti osiguranjem.

(2) Osiguravatelji koji su u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka na zahtjev osiguranika isplatili naknadu štete imaju pravo regresa prema ostalim osiguravateljima razmjerno njihovim obvezama iz ugovora o osiguranju.

(3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka osiguravatelji koji prema odredbama ugovora o osiguranju ili zakonu koji se na njihov ugovor o osiguranju primjenjuje nisu dužni kod dvostrukog osiguranja nadoknaditi razmjerni dio štete koju su platili ostali osiguravatelji nemaju pravo regresa prema tim osiguravateljima za štete koje su neposredno nadoknadili osiguraniku.

(4) Osiguravatelji imaju pravo na punu premiju za sklopljeno osiguranje, neovisno o tome je li do slučaja iz stavka 1. ovoga članka došlo slučajno ili namjerno, ako nije drugačije ugovoreno.

(5) Pri podnošenju odštetnog zahtjeva jednom osiguravatelju osiguranik je dužan obavijestiti ga o svima ostalim ugovorima kojima je isti predmet osiguran od istih rizika i za isto vrijeme u njegovu korist.

Članak 700.

(1) Ugovaratelj osiguranja obvezan je osiguravatelju platiti premiju neposredno poslije sklapanja ugovora o osiguranju, ako nije drugačije ugovoreno.

(2) Osiguravatelj nije obvezan izdanu policu predati ugovaratelju osiguranja prije nego što ugovaratelj osiguranja plati dužnu premiju.

(3) Pri likvidaciji štete osiguravatelj može od naknade iz osiguranja odbiti svotu premije koja se još duguje.

(4) Neplaćanje premije u roku ne oslobađa osiguravatelja njegove obveze iz ugovora o osiguranju i ne daje mu pravo da raskine ugovor o osiguranju, ako nije drugačije ugovoreno.

(5) Ako se ugovor o osiguranju sklopi s tim da se premija osiguranja naknadno odredi, visina premije utvrđuje se u primjerenoj visini, razmjerno težini rizika.

(6) Ugovaratelj osiguranja dužan je osiguravatelju platiti premiju za sklopljeno osiguranje i kad je osigurani predmet prestao biti izložen osiguranim rizicima prije sklapanja ugovora o osiguranju uz uvjet da osiguravatelj za to nije znao pri sklapanju ugovora o osiguranju.

Članak 701.

(1) Osiguravatelj je obvezan ugovaratelju osiguranja vratiti naplaćenu premiju ako osigurani predmet nije bio izložen osiguranim rizicima ili ako je ugovor o osiguranju poništen a da ugovaratelj osiguranja i osiguranik za to nisu krivi.

(2) Ako je izdana policica osiguranja, osiguravatelj je dužan vratiti premiju ovlaštenom imaocu police.

(3) Pri povratu premije osiguravatelj može zadržati dio premije u uobičajenoj ili ugovorenoj visini za pokriće svojih troškova u vezi sa sklopljenim osiguranjem.

Članak 702.

(1) Kod osiguranja na određeno putovanje, ako je zbog postupka osiguranika ili po njegovu pristanku došlo do znatnijeg odstupanja od osiguranog putovanja, (promjena putovanja, skretanje s puta, neopravdano zakašnjenje i sl.) osiguravatelj nije obvezan nadoknaditi štetu nastalu poslije tog odstupanja.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se i kad je šteta nastala pošto se brod vratio na predviđeni put.

(3) Od odredbe stavka 1. ovoga članka izuzimaju se slučajevi odstupanja obavljani u interesu osiguravatelja ili radi spašavanja imovine i života na moru i pružanja liječničke pomoći te slučajevi kad odstupanja nisu imala znatnijeg utjecaja na nastanak i veličinu štete.

Članak 703.

(1) Kod osiguranja na određeno vrijeme osiguranje počinje teći u 0 sati prvog i završava se u 24 sata posljednjeg dana predviđenog u ugovoru o osiguranju.

(2) Vrijeme iz stavka 1. ovoga članka računa se prema službenom vremenu mjesta u kojem je izdana policica, a ako nema police – prema službenom vremenu mjesta u kojem je sklopljen ugovor o osiguranju.

Članak 704.

(1) Ako u ugovoru o osiguranju nije drugačije određeno, pomorskim osiguranjem pokrivaju se rizici kojima je izložen osigurani predmet za plovidbe, i to: pomorska nezgoda, elementarna nepogoda, eksplozija, požar i razbojništvo.

(2) Ugovorom o osiguranju mogu se osigurati i drugi rizici kojima je osigurani predmet izložen za trajanja osiguranja, kao što su krađa i neisporuka, manipulativni rizici, kopneni transportni rizici, ratni i politički rizici, rizici štrajka itd.

Članak 705.

(1) Promjena rizika poslije sklopljenog ugovora o osiguranju do koje dolazi neovisno o volji osiguranika ne utječe na važenje osiguranja i obveza stranaka.

(2) Ako je zbog postupka osiguranika ili po njegovu pristanku došlo do znatnog pogoršanja rizika, osiguravatelj nije obvezan nadoknaditi štetu koja se može pripisati takvoj promjeni rizika.

(3) Ako je zbog postupka osiguranika ili po njegovu pristanku došlo do poboljšanja rizika, osiguravatelj nije obvezan vratiti osiguraniku razmjeran dio već naplaćene premije, odnosno razmjerno smanjiti već ugovorenu premiju.

Članak 706.

(1) Ako nije drugačije ugovoreno, osiguranjem su pokrivena štete nastale zbog osiguranih rizika:

- 1) potpuni gubitak osiguranog predmeta,
- 2) djelomični gubitak ili oštećenje osiguranog predmeta,
- 3) osiguranikovi troškovi spašavanja i troškovi neposredno prouzročeni nastupanjem osiguranog slučaja,
- 4) zajedničke havarije,
- 5) nagrade za spašavanje,
- 6) troškovi utvrđivanja i likvidacije štete pokrivena osiguranjem.

(2) Osiguranjem nije pokrivena odgovornost osiguranika za štete nanesene trećim osobama, ako ugovorom o osiguranju nije drugačije određeno.

Članak 707.

Osiguranjem se mogu pokriti i štete nastale prije sklapanja ugovora o osiguranju, uz uvjet da u trenutku sklapanja ugovora ugovaratelj osiguranja i osiguranik nisu znali niti morali znati da je već nastupio osigurani slučaj ili ako su u trenutku sklapanja ugovora obje ugovorne strane znale za nastupanje osiguranog slučaja – da nisu znale za opseg štete.

Članak 708.

(1) Iz osiguranja su isključene štete nastale posredno ili neposredno zbog namjernog postupka osiguranika.

(2) Ako u ugovoru o osiguranju nije drugačije određeno, iz osiguranja su isključene i štete nastale posredno ili neposredno zbog:

1) krajnje nepažnje osiguranika,

2) namjernog postupka ili krajnje nepažnje osoba za čije postupke, prema samom zakonu, odgovara osiguranik,

3) nastupanja ratnih i političkih rizika i rizika štrajka,

4) nastupanja nuklearnih rizika.

(3) Odredbe stavka 2. ovoga članka ne primjenjuju se na štete nastale zbog namjernog postupka ili krajnje nepažnje posade broda, a ni na štete nastale zbog radnji i propusta osiguranika – zapovjednika ili drugog člana posade broda ili pilota u plovidbi i rukovanju brodom.

Članak 709.

(1) Kao potpuni gubitak osiguranog predmeta, prema ovom Zakoniku, uzima se potonuće bez mogućnosti vađenja, uništenje, nestanak i trajno oduzimanje cijeloga osiguranog predmeta te takvo njegovo oštećenje koje se ne može popraviti i zbog kojega osigurani predmet prestaje biti stvar određene vrste.

(2) U slučaju potpunog gubitka osiguranog predmeta iz osiguranja se nadoknađuje šteta u visini njegove stvarne vrijednosti, odnosno ako je vrijednost ugovorena – u visini ugovorene vrijednosti, ali ne iznad osigurane svote.

(3) Isplatom naknade iz stavka 2. ovoga članka na osiguravatelja prelaze sva prava koja osiguranik ima na osiguranom predmetu ako ih se osiguravatelj tom prilikom ne odrekne.

(4) Ako je osigurani predmet bio podosiguran, prava na osigurani predmet prelaze na osiguravatelja prema stavku 3. ovoga članka samo razmjerno odnosu između osigurane svote i ugovorene, odnosno stvarne vrijednosti osiguranog predmeta.

Članak 710.

(1) Osiguranik ima pravo tražiti naknadu iz osiguranja kao da je nastao potpuni gubitak prema članku 709. ovoga Zakonika, ako je potpuni gubitak osiguranog predmeta neizbježan ili ako troškovi potrebni za popravak oštećenoga osiguranog predmeta i troškovi spašavanja prelaze njegovu ugovorenu ili stvarnu vrijednost.

(2) Osiguranik ima pravo također tražiti naknadu kao za potpuni gubitak ako zbog osiguranog rizika ne može u neprekidnom trajanju od dvanaest mjeseci slobodno rabiti cijeli osigurani predmet i njime raspolagati.

(3) Kada osiguranik odluči tražiti naknadu iz osiguranja prema stavku 1. i 2. ovoga članka, dužan je osiguravatelju podnijeti obrazloženi pisani zahtjev za isplatu naknade. Osiguranik gubi pravo na takav zahtjev ako to ne učini u roku od dva mjeseca od dana kada je spoznao okolnosti na kojima temelji svoje pravo, a u slučaju iz stavka 2. ovoga članka odmah po isteku roka određenog u tom stavku.

(4) Zahtjev osiguranika prema odredbi stavka 3. ovoga članka treba biti bez uvjeta i odnositi se na cijeli osigurani predmet.

(5) Ako osiguravatelj prihvati zahtjev osiguranika podnesen prema odredbi stavka 3. ovoga članka ili ako ga ne ospori u roku od petnaest dana od dana primitka zahtjeva, šteta se nadoknađuje prema odredbi članka 709. stavka 2., 3. i 4. ovoga Zakonika.

(6) Ako osiguravatelj ospori zahtjev podnesen prema odredbi stavka 4. ovoga članka i dođe do spora između osiguravatelja i osiguranika, sud će cijeniti je li udovoljeno uvjetima iz stavka 1. ovoga članka prema okolnostima koje su postojale na dan kad je osiguranik podnio zahtjev, odnosno uvjetima iz stavka 2. ovoga članka prema okolnostima na dan isteka roka određenog u tom stavku.

Članak 711.

(1) Predmnijeva se da je brod nestao ako su od primitka posljednje vijesti o brodu protekla tri mjeseca. U tom slučaju uzima se da je potpuni gubitak broda nastupio na dan koji se odnosi na posljednje raspoložive vijesti o njemu.

(2) Ako su zajedno s brodom osigurani i stanoviti troškovi prema članku 726. stavku 2. ovoga Zakonika, od naknade za potpuni gubitak odbijaju se osigurani troškovi što ih je osiguranik uštedio zbog gubitka broda.

Članak 712.

(1) U slučaju oštećenja osiguranog predmeta ili gubitka jednoga njegova sastavnog dijela iz osiguranja se nadoknađuje šteta u visini troškova nužnih za popravak i dovođenje osiguranog predmeta u prvobitno stanje, ali ne iznad osigurane svote.

(2) Ako je osigurani predmet podosiguran, troškovi popravka prema stavku 1. ovoga članka nadoknađuju se razmjerno odnosu između osigurane svote i njegove ugovorene, odnosno stvarne vrijednosti.

(3) Ako se osigurani predmet ne može popraviti i dovesti u prvobitno stanje te u slučaju gubitka stanovite količine, odnosno dijela osiguranog predmeta (djelomičan gubitak), iz osiguranja se nadoknađuje šteta u postotku gubitka vrijednosti osiguranog predmeta primijenjenog na osiguranu svotu.

(4) Ako je osigurani predmet nadosiguran, postotak gubitka vrijednosti prema stavku 3. ovoga članka primjenjuje se na njegovu ugovorenu, odnosno stvarnu vrijednost.

Članak 713.

(1) U slučaju zajedničke havarije nastale u vezi s osiguranim rizicima iz osiguranja se nadoknađuju gubici i oštećenja osiguranog predmeta i troškovi osiguranika u vezi s osiguranim predmetom koji su priznati u pravovaljanoj diobnoj osnovi te doprinosi u zajedničku havariju koji su za osigurani predmet određeni u takvoj diobnoj osnovi.

(2) Pri utvrđivanju visine naknade iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 712. i 715. ovoga Zakonika, neovisno o vrijednosti osiguranog predmeta utvrđene u pravovaljanoj diobnoj osnovi.

(3) Isplatom naknade za gubitke, oštećenja i troškove prema stavku 1. ovoga članka na osiguravatelja prelazi pravo osiguranika na doprinos iz zajedničke havarije, ali samo do svote isplaćene naknade povećane za odgovarajuću svotu kamate i provizije koji su priznati u pravovaljanoj diobnoj osnovi.

Članak 714.

(1) Iz osiguranja se nadoknađuju nagrade za spašavanje osiguranog predmeta od opasnosti pokrivenih osiguranjem koje je osiguranik dužan platiti te troškovi postupka utvrđivanja nagrade.

(2) Ako je osigurani predmet podosiguran, na naknadu iz stavka 1. ovoga članka primjenjuju se odredbe članka 698. ovoga Zakonika, neovisno o vrijednosti koja je služila kao osnova za određivanje visine nagrade za spašavanje.

Članak 715.

(1) Izvanredni troškovi osiguranika radi izbjegavanja šteta od neposredne opasnosti ili smanjenja već nastalih šteta (osiguranikovi troškovi spašavanja) nadoknađuju se iz osiguranja ako su učinjeni razumno ili u suglasnosti s osiguravateljem, i ako su u pitanju štete pokrivena osiguranjem.

(2) Troškovi iz stavka 1. ovoga članka, bez obzira na koristan rezultat, nadoknađuju se iz osiguranja i kad zajedno s naknadom štete premašuju osiguranu svotu, ali sama naknada za te troškove ne može biti veća od osigurane svote.

(3) Troškovi osiguranika nastali neposredno zbog nastupanja osiguranog slučaja nadoknađuju se iz osiguranja samo do osigurane svote.

(4) Ako je osigurani predmet podosiguran, troškovi spašavanja te troškovi nastali neposredno zbog nastupanja osiguranog slučaja nadoknađuju se razmjerno odnosu između osigurane svote i ugovorene, odnosno stvarne vrijednosti tog predmeta.

(5) Iznimno od odredbe stavka 4. ovoga članka troškovi spašavanja koji su učinjeni na zahtjev osiguravatelja unatoč opravdanom protivljenju osiguranika nadoknađuju se u potpunosti bez obzira na odredbe o podosiguranju.

Članak 716.

Troškovi osiguranika koji su bili potrebni za utvrđivanje i likvidaciju šteta pokrivenih osiguranjem nadoknađuju se iz osiguranja u potpunosti i u slučaju podosiguranja.

Članak 717.

(1) Osiguravatelj je obvezan nadoknaditi uzastopne štete nastale za istog osiguranja i kad ukupna visina naknade za pokriveno štete prelazi osiguranu svotu.

(2) Ako poslije djelomičnog gubitka ili oštećenja za istog osiguranja dođe do potpunog gubitka osiguranog predmeta, osiguravatelj je obvezan, pored naknade za potpuni gubitak, nadoknaditi još samo troškove pokriveno osiguranjem koje je osiguranik imao u vezi s djelomičnim gubitkom i oštećenjem.

Članak 718.

(1) Ako nije udovoljeno posebno ugovorenim uvjetima koji su bili bitni za odluku o pružanju pokriva uopće, osiguravatelj može tražiti poništaj ugovora o osiguranju.

(2) Ako nije udovoljeno posebno ugovorenim uvjetima koji su bili značajni samo za težinu pojedinih rizika i veličinu šteta, osiguravatelj može od naknade iz osiguranja odbiti dio štete koji je vjerojatno nastao zbog neudovoljavanja tim uvjetima.

Članak 719.

(1) Osiguranik je dužan za vrijeme trajanja osiguranja voditi brigu o osiguranom predmetu pažnjom dobrog privrednika i ne poduzimati ništa što bi onemogućilo ostvarivanje prava na naknadu štete od osobe odgovorne za štetu.

(2) U slučaju ostvarenja osiguranog rizika osiguranik je dužan:

1) poduzeti, po mogućnosti u suglasnosti s osiguravateljem, sve razumne mjere potrebne da se izbjegne, odnosno smanji šteta,

2) obavijestiti o nastaloj šteti osiguravatelja ili njegova ovlaštenog predstavnika čim sazna za štetu,

3) osigurati pravo na naknadu štete od osobe odgovorne za štetu.

(3) Ako osiguranik, za trajanja osiguranja, namjerno ili iz krajnje nepažnje ne vodi brigu o osiguranom predmetu ili ne izvrši svoju dužnost iz stavka 2. točke 1) ovoga članka, osiguravatelj nije obvezan nadoknaditi štetu koja je zbog toga nastala.

(4) Ako osiguranik, za trajanja osiguranja, namjerno ili iz krajnje nepažnje onemogućuje ostvarenje prava na naknadu štete od osobe odgovorne za štetu ili ne izvrši svoje dužnosti iz stavka 2. točke 2) i 3) ovoga članka, osiguravatelj može od naknade iz osiguranja odbiti svotu u visini štete koju je zbog toga pretrpio.

Članak 720.

(1) Pri podnošenju odštetnog zahtjeva osiguranik treba, na zahtjev osiguravatelja, dati podatke i dostaviti raspoloživu dokumentaciju i ostala dokazna sredstva koja su potrebna za utvrđivanje naravi, uzroka i visine štete te ostalih okolnosti na temelju kojih se može utvrditi ili bar učiniti vjerojatnim njegovo pravo na naknadu iz osiguranja.

(2) Ako osiguranik namjerno ili iz krajnje nepažnje propusti pravodobno utvrditi štetu na ugovoreni ili, ako o tome nema ugovorenih odredaba, na uobičajeni način, osiguravatelj je obvezan nadoknaditi štetu samo ako osiguranik podnese vjerodostojne dokaze o naravi, uzrocima i visini štete te o okolnostima bitnim za utvrđivanje da je šteta pokrivena osiguranjem.

Članak 721.

Osiguravatelj je dužan naknadu iz osiguranja platiti u roku od mjesec dana pošto mu osiguranik dostavi odštetni zahtjev u skladu s člankom 720. ovoga Zakonika, sa svim podacima i dokumentacijom kojima se utvrđuje njegova obveza iz ugovora o osiguranju.

Članak 722.

Ako su u ugovoru o osiguranju koji je sklopljen s više osiguravatelja označeni njihovi posebni udjeli, svaki osiguravatelj dužan je nadoknaditi štetu samo razmjerno svom udjelu.

Članak 723.

(1) Isplatom naknade iz osiguranja sva prava osiguranika prema trećim osobama, nastala u vezi sa štetom za koju je isplaćena naknada, prelaze na osiguravatelja, ali najviše do isplaćene svote.

(2) Ako je osigurani predmet bio podosiguran, prava osiguranika iz stavka 1. ovoga članka prelaze na osiguravatelja samo razmjerno odnosu između osigurane svote i ugovorene, odnosno stvarne vrijednosti osiguranog predmeta.

(3) Osiguranik je dužan osiguravatelju, na njegov zahtjev, dati punu pomoć u ostvarivanju prava prema trećim osobama i izdati mu uredno popunjenu i potpisanu ispravu o ustupanju svojih prava.

Članak 724.

(1) Tražbine iz ugovora o osiguranju zastarijevaju za pet godina.

(2) Rok iz stavka 1. ovoga članka počinje teći:

1) od dana kad su utvrđeni doprinos i nagrada koje treba platiti osiguranik – za tražbinu naknade za doprinos u zajedničku havariju i za nagradu za spašavanje,

2) od dana kad osiguranik dobije zahtjev treće osobe za naknadu štete – za tražbinu naknade za štete nanesene trećim osobama,

3) od prvog dana poslije proteka kalendarske godine u kojoj je nastala tražbina – za ostale tražbine.

(3) Neposredan zahtjev treće oštećene osobe prema osiguravatelju zastarijeva za isto vrijeme za koje zastarijeva zahtjev treće oštećene osobe prema osiguraniku odgovornom za štetu.

(4) Zastara potraživanja koje pripada osiguravatelju prema trećoj osobi odgovornoj za nastupanje osiguranog slučaja počinje teći kad i zastara potraživanja osiguranika prema toj osobi i navršava se u istom roku.

Članak 725.

Odredbe članka 685., članka 692. stavka 1., članka 699. stavka 5. i članka 708. stavka 1. ovoga Zakonika ne mogu se mijenjati ni izričitim odredbama ugovora o osiguranju.

2. Osiguranje broda

Članak 726.

(1) Osiguranje broda obuhvaća trup broda, njegove strojeve, uređaje i opremu, redovite zalihe goriva, maziva i ostalog brodskog materijala te zalihe hrane i pića potrebne za posadu broda.

(2) Izvanredne zalihe goriva, maziva i ostalog materijala te zalihe hrane i pića koje ne služe za redovite potrebe posade broda te troškovi opremanja i osiguranja broda obuhvaćeni su osiguranjem broda samo ako je to izričito ugovoreno.

Članak 727.

(1) Osiguranje broda na određeno putovanje počinje od početka ukrcavanja tereta u polaznoj luci kako je navedeno u ugovoru o osiguranju i traje dok se ne završi iskrcavanje tereta u odredišnoj luci kako je navedeno u tom ugovoru, ali ne dulje od 21 dana nakon dolaska broda u tu luku.

(2) Ako se prije završetka iskrcavanja tereta prema odredbi stavka 1. ovoga članka počne s ukrcavanjem tereta u odredišnoj luci za novo putovanje, osiguranje prestaje kad počne ukrcavanje novoga tereta.

(3) Ako se u polaznoj luci teret ne ukrcava, osiguranje počinje kad brod digne sidro ili se odveže u toj luci radi polaska na osigurano putovanje.

(4) Ako se u odredišnoj luci teret ne iskrcava, osiguranje prestaje kad se brod usidri ili priveže u toj luci.

(5) Ako se putovanje prekine prije odredišne luke, osiguranje prestaje u mjestu u kojemu je putovanje prekinuto, pri čemu se na odgovarajući način primjenjuju odredbe stavaka 1., 2. i 4. ovoga članka.

(6) Brod je osiguran i za neodgodivih popravaka oštećenja pokrivenih osiguranjem koji se izvode bez neopravdanog zadržavanja u usputnoj luci neposredno nakon završetka osiguranog putovanja, ako se brodom za to vrijeme ne može koristiti u gospodarske ili druge svrhe.

Članak 728.

(1) Ako se osiguranje broda na vrijeme završava dok se brod nalazi na putovanju, osiguranje se produljuje do prve odredišne luke, ako se osiguranik nije toga odrekao prije protoka osiguranog vremena.

(2) U pogledu završetka putovanja u prvoj odredišnoj luci na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 727. ovoga Zakonika.

(3) Osiguranje se produljuje i za trajanja neodgodivih popravaka oštećenja pokrivenih osiguranjem koji su započeti u tijeku trajanja ili neposredno poslije protoka osiguranja, a izvode se bez neopravdanog zadržavanja ako se brodom za to vrijeme ne može koristiti u gospodarske svrhe.

(4) U slučaju produljenja osiguranja prema odredbi stavka 1. ovoga članka osiguravatelj ima pravo na dopunsku premiju razmjerno vremenu za koje je osiguranje produljeno.

Članak 729.

(1) Iz osiguranja broda isključene su štete nastale posredno ili neposredno zbog mane ili nesposobnosti broda za plovidbu ako je osiguranik za njih znao ili mogao saznati dužnom pažnjom i spriječiti nastanak štete.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se na štete nastale zbog mane ili nesposobnosti broda za plovidbu za koje je osiguravatelj bio obaviješten ili saznao na drugi način pri sklapanju ugovora o osiguranju.

(3) Pod nesposobnošću broda za plovidbu prema ovom članku razumijeva se njegova opća nesposobnost te nesposobnost za određeno putovanje i prijevoz koje brod obavlja, bilo zbog tehničkih nedostataka bilo zbog njegove nedovoljne opremljenosti, neodgovarajuće posade, prekomjernog ili nepravilnog ukrcavanja tereta, ukrcaja putnika iznad dopuštenog broja bilo iz drugih razloga.

(4) Pri osiguranju broda na vrijeme iz osiguranja su isključene štete nastale posredno ili neposredno zbog rizika ostvarenih izvan granice plovidbe predviđene u ugovoru o osiguranju.

Članak 730.

(1) Ako se oštećeni brod popravi ili izgubljeni dijelovi trupa broda, strojeva, uređaja, opreme ili zaliha zamijene, iz osiguranja se nadoknađuje šteta u visini stvarnih troškova nužnih za popravak broda ili zamjenu dijelova, ali ne i šteta zbog gubitka vrijednosti broda do kojeg je došlo unatoč obavljenim popravcima i zamjeni dijelova.

(2) Ako se zbog popravka broda ili zamjene dijelova znatno poveća stvarna vrijednost broda, od naknade iz osiguranja odbija se povećani dio vrijednosti koji je na taj način nastao.

(3) Ako se oštećeni brod ne popravi ili izgubljeni dijelovi ne zamijene u tijeku trajanja osiguranja ili neposredno poslije toga, a osiguranik traži da se šteta nadoknadi prije nego što se obavi popravak, odnosno zamjena, iz osiguranja se nadoknađuje šteta u postotku gubitka vrijednosti broda primijenjenog na osiguranu svotu, ali ne iznad procijenjenih troškova popravka broda, odnosno zamjene dijelova broda.

3. Osiguranje robe

Članak 731.

Jednom ugovorenom vrijednosti, a ako vrijednost nije ugovorena – jednom osiguranom svotom, mogu se osigurati, pored vrijednosti robe u polaznom mjestu, još i troškovi osiguranja, vozarine, carine i ostali troškovi u vezi s prijevozom i isporukom robe te očekivani dobitak, pri čemu nije potrebno u ugovoru izričito navesti sve te troškove i očekivani dobitak, koji su pokriveni istim ugovorom o osiguranju

Članak 732.

(1) Osiguranje robe na određeno putovanje počinje od početka ukrcavanja na prvo prijevozno sredstvo u mjestu predviđenom u ugovoru o osiguranju radi izvršenja osiguranog putovanja i traje dok se roba ne iskrca s posljednjeg prijevoznog sredstva u odredištu predviđenom u ugovoru o osiguranju.

(2) Ako se putovanje prekine u kakvu usputnom mjestu, osiguranje prestaje iskrcajem robe s posljednjega prijevoznog sredstva u tom mjestu.

(3) Odredba ovoga članka ne odnosi se na odredbu članka 702. ovoga Zakonika u pogledu odstupanja od osiguranog putovanja.

Članak 733.

(1) Iz osiguranja su isključene štete nastale zbog mane ili prirodnih svojstava robe, ako nije drugačije ugovoreno.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se i na slučaj kad je do štete došlo zakašnjenjem prijevoznog sredstva nastalim zbog osiguranog rizika.

Članak 734.

(1) U slučaju potpunog gubitka robe iz osiguranja se nadoknađuje vrijednost robe u polaznom mjestu i vrijednost ostalih interesa obuhvaćenih istom ugovorenom vrijednosti, odnosno istom osiguranom svotom prema članku 731. ovoga Zakonika.

(2) Ako je osiguranik zbog potpunog gubitka robe ili iz drugih razloga uštedio stanovite troškove koji su bili osigurani zajedno s vrijednošću robe u polaznom mjestu, od naknade za potpuni gubitak odbijaju se tako uštedjeni troškovi.

Članak 735.

(1) Pri osiguranju robe postotak gubitka vrijednosti prema odredbi članka 712. stavka 3. ovoga Zakonika utvrđuje se uspoređivanjem vrijednosti robe u zdravom i oštećenom stanju u mjestu u kojem se osigurano putovanje završava.

(2) Ako se oštećena roba prije dolaska na odredište proda, u sporazumu s osiguravateljem radi izbjegavanja veće štete, iz osiguranja se nadoknađuje razlika između čiste svote dobivene prodajom i osigurane svote, ili, ako je roba nadosigurana – razlika između čiste svote dobivene prodajom i ugovorene, odnosno stvarne vrijednosti.

Članak 736.

Ako se zbog nastupanja osiguranog slučaja roba iskrca s broda prije odredišta, iz osiguranja se, prema odredbi članka 715. stavka 3. ovoga Zakonika, nadoknađuju, pored troškova iskrcavanja, još i troškovi uskladištenja te višak troškova daljnjeg otpremanja robe do odredišta koji padaju na teret osiguranika.

Članak 737.

Pored slučajeva iz članka 710. stavka 1. ovoga Zakonika osiguranik ima pravo tražiti naknadu iz osiguranja kao da je nastao potpuni gubitak osigurane robe prema odredbi članka 709. ovoga Zakonika još i:

- 1) kad je brod u tijeku putovanja postao nesposoban za plovidbu zbog ostvarenja osiguranog rizika, a roba se nije mogla otpremiti do odredišta u roku od šest mjeseci poslije toga ili ako bi troškovi otpremanja robe, koji padaju na teret osiguranika, bili veći od ugovorene, odnosno stvarne vrijednosti osiguranih interesa na robi,
- 2) kad je roba, zbog oštećenja, izgubila četiri petine svoje vrijednosti, a ne može se popraviti i dovesti u prijašnje stanje,
- 3) kad izdaci za spašavanje i troškovi popravka i otpreme oštećene robe do odredišta, koji treba da se obave i koji padaju na teret osiguranika, prelaze ugovorenu, odnosno stvarnu vrijednost osiguranih interesa na robi.

Članak 738.

(1) Ako se veći broj pošiljaka koje se uzastopce otpremaju osigurava jednim ugovorom samo u općim crtama (opći ugovor o osiguranju), ugovaratelj osiguranja dužan je sve takve pošiljke naknadno prijaviti osiguravatelju kad se otpreme, sa svim podacima potrebnim za konačno utvrđivanje obveza stranaka, u skladu s općim ugovorom o osiguranju.

(2) Ako općim ugovorom o osiguranju nije utvrđena širina pokrića koje se daje ili vrijednost na koju se pojedine pošiljke osiguravaju, ugovaratelj osiguranja dužan je svoj zahtjev u tom pogledu prijaviti osiguravatelju, po mogućnosti prije početka putovanja.

(3) Ako ugovaratelj osiguranja ne udovolji za pojedine pošiljke svojoj dužnosti iz stavka 2. ovoga članka prije nastanka štete ili ako štete nema – prije svršetka osiguranog putovanja, smatra se da su te pošiljke osigurane protiv rizika iz članka 704. stavka 1. ovoga Zakonika na stvarnu vrijednost prema članku 695. ovoga Zakonika povećanu za svotu vozarine koja pada na teret osiguranika i troškova osiguranja.

(4) Ako ugovaratelj osiguranja namjerno ili iz krajnje nepažnje ne izvrši svoju dužnost iz stavka 1. ovoga članka, osiguravatelj ima pravo raskinuti opći ugovor o osiguranju i odbiti isplatu naknade za štete nastale kod neprijavljenih pošiljaka.

(5) Osiguravatelj ima pravo na premiju osiguranja i za neprijavljene pošiljke ako su bile makar i kratko vrijeme izložene rizicima prema općem ugovoru o osiguranju, pa i u slučaju raskida ugovora prema stavku 4. ovoga članka.

(6) Osiguravatelj je obvezan, na zahtjev ugovaratelja osiguranja, predati policu prema članku 691. ovoga Zakonika za svaku prijavljenu pošiljku.

4. Osiguranje vozarine

Članak 739.

Osiguranjem vozarine pokriva se bruto svota vozarine, ako nije drugačije ugovoreno.

Članak 740.

U slučaju potpunog gubitka vozarine zbog potpunog gubitka robe za koju je vozarina plaćena ili se trebala platiti šteta se nadoknađuje prema odredbi članka 709. stavka 2. ovoga Zakonika, s tim da na osiguravatelja vozarine ne prelaze prava koja osiguranik ima na robi.

Članak 741.

Ako je osigurana vozarina koja je plaćena ili se trebala platiti za određenu robu, naknada za štetu zbog osiguranih rizika, ako se ne može utvrditi na drugi način, utvrđuje se u istom razmjeru kao i naknada za štetu na robi na koju se vozarina odnosi.

Članak 742.

Ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno, na osiguranje vozarine za prijevoz određene robe na odgovarajući se način primjenjuju odredbe koje se odnose na osiguranje robe, a na osiguranje druge vozarine – odredbe koje se odnose na osiguranje broda.

5. Osiguranje odgovornosti

Članak 743.

(1) Pri osiguranju odgovornosti osiguranika za štete nanesene trećim osobama iz osiguranja se nadoknađuju svote koje je osiguranik obvezan platiti tim osobama u vezi sa svojom odgovornošću pokrivenom osiguranjem te troškovi potrebni za utvrđivanje visine njegove obveze.

(2) U slučaju kada je osiguranje iz stavka 1. ovoga članka obvezno, kao i u slučaju odgovornosti za smrt i tjelesnu ozljedu člana posade broda i narušavanje zdravlja člana posade, oštećenik može zahtijevati neposredno od osiguravatelja naknadu štete koju je pretrpio događajem za koji odgovara osiguranik, ali najviše do iznosa osiguravateljeve obveze.

(3) Iz osiguranja se nadoknađuju i troškovi mjera poduzetih na zahtjev osiguravatelja i njegovih predstavnika ili u sporazumu s njima, radi zaštite od neopravdanih ili pretjeranih zahtjeva trećih osoba te troškovi razumnih mjera što ih je osiguranik poduzeo u istu svrhu bez suglasnosti osiguravatelja ili njegovih predstavnika ako se takva suglasnost nije mogla pravovremeno dobiti.

(4) Ako je u ugovoru o osiguranju predviđena svota na koju je odgovornost osigurana, naknada iz stavka 1. ovoga članka daje se samo do osigurane svote.

Članak 744.

(1) Ako je odgovornost broдача pokrivena istim ugovorom kojim je osiguran brod, naknada iz osiguranja odgovornosti prema članku 735. ovoga Zakonika daje se neovisno o visini naknade ostalih šteta pokrivenih osiguranjem broда.

(2) Ako u ugovoru nije predviđena posebna svota za osiguranje odgovornosti broдача, smatrat će se da je njegova odgovornost osigurana na istu svotu na koju je osiguran i brod.

Članak 745.

(1) U slučaju sudara između dva broда istog osiguranika primjenjuju se odredbe o osiguranju odgovornosti broдача kao da brođovi pripadaju raznim osobama.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuje i kad osigurani brod nanese štetu drugim sredstvima, odnosno imovini istog osiguranika.

6. Razna osiguranja

Članak 746.

(1) U slučaju potpunog gubitka očekivanog dobitka zbog potpunog gubitka robe šteta se nadoknađuje prema odredbi članka 709. stavka 2. ovoga Zakonika, s tim da na osiguratelja očekivanog dobitka ne prelaze prava koja osiguranik ima na robi.

(2) Na osiguranje očekivanog dobitka u vezi s prijevozom robe na odgovarajući se način primjenjuju odredbe koje se odnose na osiguranje robe.

Članak 747.

Troškovi osiguranja mogu se osigurati jednom ugovorenom vrijednosti, a ako vrijednost nije ugovorena – jednom osiguranom svotom zajedno s predmetom za čije su osiguranje plaćeni ili se trebaju platiti, pri čemu nije potrebno da se u ugovoru o osiguranju izričito navedu ti troškovi.

Dio osmi

POMORSKE NESREĆE

Glava I.

SUDAR BRODOVA

Članak 748.

Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se na svaki plovni objekt bez obzira na njegovu namjenu, te hidroavion na vodi.

Članak 749.

(1) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se na odgovornost za štetu:

- 1) koju su brod, osobe na brodu ili stvari na brodu pretrpjeli zbog sudara brodova,
- 2) koju jedan brod prouzroči drugom brodu zbog obavljanja manevra ili propuštanja da obavi manevar ili zbog nepridržavanja propisa o sigurnosti plovidbe, iako do sudara između brodova nije došlo,
- 3) koju prouzroči usidreni ili vezani brod, odnosno koja se nanese usidrenom ili vezanom brodu,
- 4) koju prouzroče jedan drugome brodovi koji plove u sastavu istog teglja, odnosno u istome potiskivanom sastavu.

(2) Za odgovornost za štetu koja je pri sudaru brodova prouzročena radioaktivnim svojstvima, ili istodobno radioaktivnim i otrovnim svojstvima, odnosno eksplozivnim ili drugim opasnim svojstvima nuklearnog goriva, ili radioaktivnim svojstvima proizvoda ili otpada, primjenjuju se odredbe članka 824. – 840. ovoga Zakonika.

Članak 750.

- (1) Za štete u slučajevima navedenim u članku 749. ovoga Zakonika odgovara brod, odnosno brodovi za koje se dokaže da je njihovom krivnjom šteta prouzročena.
- (2) Pod odgovornošću broda razumijeva se odgovornost vlasnika broda i broдача.

Članak 751.

Odgovornost broдача prema odredbama ove glave Zakonika postoji i kad je šteta prouzročena radnjom peljara ili njegovim propuštanjem radnje, bez obzira na to je li peljarenje bilo obvezno.

Članak 752.

- (1) Ako je šteta prouzročena krivnjom dvaju ili više brodova, svaki brod odgovara razmjerno svojoj krivnji.
- (2) Ako se opseg krivnje brodova iz stavka 1. ovoga članka ne može ustanoviti, njihova se odgovornost za štetu dijeli na jednake dijelove.

Članak 753.

Pri šteti prouzročenoj sudarom brodova nadoknađuje se i izmakli dobitak, bez obzira na stupanj krivnje.

Članak 754.

- (1) Ako je sudarom brodova prouzročena smrt ili tjelesna ozljeda osobe, za štetu nastalu smrću ili tjelesnom ozljedom odgovaraju solidarno brodovi čijom je krivnjom došlo do sudara.

(2) Brod koji je u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka platio na ime naknade štete više nego što iznosi naknada razmjerna njegovoj krivnji, ima pravo zahtijevati od drugog broda da mu od isplaćene svote namiri onoliko koliko bi na taj brod otpalo na ime naknade štete određene razmjerno njegovoj krivnji.

(3) Brod koji, iz razloga koji ne ovise o njemu, ne može naplatiti od drugog broda ili drugih brodova svotu na koju ima pravo prema stavku 2. ovoga članka, može naplatu te svote zahtijevati od ostalih brodova čijom je krivnjom šteta nastala, razmjerno krivnji svakog od tih brodova.

Članak 755.

Ako je šteta prouzročena slučajem ili višom silom ili ako se ne može ustanoviti uzrok zbog kojeg je nastao sudar brodova, štetu snosi oštećenik.

Članak 756.

(1) Zapovjednik broda dužan je brodu s kojim se sudario brod kojim on zapovijeda, ako je moguće, priopćiti ime posljednje luke iz koje je isplovio i ime luke u koju plovi.

(2) Vlasnik broda i brodar ne odgovaraju za naknadu štete koju zapovjednik broda prouzroči neizvršenjem obveze iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 757.

(1) Tražbina naknade štete prouzročene sudarom broda zastarijeva za dvije godine od dana sudara.

(2) Regresni zahtjev (članak 754.) zastarijeva za jednu godinu.

(3) Stranke mogu, nakon što je tražbina nastala, pisano ugovoriti zastarni rok koji je dulji od rokova navedenih u stavku 1. i 2. ovoga članka.

(4) Zastara iz stavka 2. ovoga članka počinje teći:

1) od dana pravomoćnosti sudske presude kojom se utvrđuje svota solidarne odgovornosti,

2) od dana plaćanja, ako nije pokrenut sudski postupak,

3) od dana kad je vjerovnik saznao za plaćevnu nesposobnost svojeg dužnika, s tim da zastarni rok ne može biti dulji od dvije godine od dana plaćanja, odnosno od dana pravomoćnosti sudske presude – pri zahtjevu za raspodjelu dijela plaćevno nesposobnog dužnika (članak 754. stavak 3.).

Članak 758.

Odredbama ove glave Zakonika ne dira se u odredbe ovoga Zakonika o ograničenju odgovornosti broдача, a ni u prava i obveze koje proizlaze iz ugovora o iskorištavanju brodova ili kakva drugog ugovora.

Članak 759.

Odredbe ove glave Zakonika, osim odredbe članka 756. stavka 1. ovoga Zakonika, primjenjuju se i na ratne brodove.

Glava II.

SPAŠAVANJE

Članak 760.

Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se na spašavanje osoba, brodova, stvari s tih brodova i svake druge imovine koja se zatekne u opasnosti na moru, uključujući vađenje potonulih stvari iz mora.

Članak 761.

Pojedini izrazi uporabljeni u ovoj glavi Zakonika imaju ovo značenje:

- 1) *spašavanje* jest svaki čin ili činidba poduzeta radi pomoći osobama, brodu ili bilo kojoj drugoj imovini koja je u opasnosti na moru ili pod morem,
- 2) *brod* jest svaki brod, brodica, jahta, plovilo i naprava sposobna za plovidbu,
- 3) *imovina* jest svaka imovina koja nije trajno i namjerno učvršćena uz obalu, uključujući vozarinu ako je izložena riziku,
- 4) *šteta morskom okolišu* jest osjetno fizičko oštećenje ljudskog zdravlja, života na moru ili morskih bogatstava, prouzročeno onečišćenjem, štetnim izljevom, vatrom, nezgodom i sličnim težim nezgodama,
- 5) *isplata* jest svaka nagrada, podmirenje ili naknada koja se duguje na temelju odredaba ove glave Zakonika.

Članak 762.

(1) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se i na ratne brodove, osim odredaba članka 781. – 783. ovoga Zakonika.

(2) Ministar nadležan za poslove obrane propisat će u kojim slučajevima zapovjednik hrvatskoga ratnog broda nije dužan postupati sukladno odredbama članka 764. – 767. Zakona.

(3) Spašavanje hrvatskoga ratnog broda i osoba na njemu neće se poduzeti u slučaju izričite zabrane zapovjednika tog broda.

Članak 763.

Odredbe ove glave Zakonika neće se primjenjivati na plutajuće ili nepomične odobalne objekte kada se takvi objekti nalaze na svojem odredištu, zaposlene u istraživanju, korištenju ili proizvodnji podmorskih mineralnih bogatstava.

Članak 764.

(1) Zapovjednik broda koji na bilo koji način dozna da se osobe, uključujući i neprijatelje u slučaju oružanog sukoba, nalaze u životnoj opasnosti na moru dužan im je odmah krenuti u pomoć najvećom brzinom obavještavajući ih o tome ako je to moguće, te poduzeti njihovo spašavanje.

(2) Zapovjednik broda u opasnosti ima pravo poslije savjetovanja sa zapovjednicima koji su odgovorili na njegov poziv za pomoć, ako je savjetovanje moguće obaviti, izabrati jedan od tih brodova ili više njih za koje smatra da su najprikladniji pružiti mu pomoć.

(3) Zapovjednik ili zapovjednici brodova izabranih da pruže pomoć brodu u opasnosti dužni su prihvatiti izbor i odmah, najvećom brzinom, krenuti u pomoć osobama koje su u životnoj opasnosti.

(4) Zapovjednik broda dužan je spašavati osobe koje su u životnoj opasnosti iako se one tome protive ili ako se spašavanju osoba protivi zapovjednik broda na kojem se te osobe nalaze.

Članak 765.

Iznimno od odredbi članka 764. ovoga Zakonika, zapovjednik broda nije dužan krenuti u pomoć i poduzeti spašavanje osoba u životnoj opasnosti:

1) ako bi poduzimanje tog spašavanja predstavljalo ozbiljnu opasnost za brod kojim on zapovijeda i za osobe na tom brodu,

2) ako opravdano drži da, prema posebnim okolnostima slučaja, poduzimanje spašavanja osoba u opasnosti ne bi bilo uspješno,

3) ako dozna da je drugi brod izabran za pružanje pomoći i da je izabrani brod tu zadaću prihvatio,

4) ako od zapovjednika broda u opasnosti, ili neposredno od osoba koje su bile u životnoj opasnosti, ili od zapovjednika drugog broda koji je stigao do tih osoba bude obaviješten da pomoć više nije potrebna.

Članak 766.

U slučaju sudara brodova zapovjednik broda dužan je, ako to može učiniti bez ozbiljne opasnosti za brod kojim zapovijeda i za osobe na njemu, pored prvenstvenog spašavanja osoba, poduzeti spašavanje drugog broda s kojim se sudario brod kojim on zapovijeda.

Članak 767.

Zapovjednik broda mora u brodski dnevnik unijeti razloge zbog kojih nije krenuo u pomoć osobama u opasnosti i poduzeo njihovo spašavanje (članak 765.), te razloge zbog kojih nije poduzeo spašavanje broda nakon sudara. (članak 766.)

Članak 768.

Vlasnik broda ili brodar ne odgovara za štetu koja nastane zato što je zapovjednik broda povrijedio dužnosti određene u članku 764. i 766. ovoga Zakonika.

Članak 769.

(1) Za spašavanje osoba spašavatelju ne pripada nagrada.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, ako je u istoj akciji spašavanja sudjelovalo više spašavatelja od kojih su neki spasili osobe, a neki brod ili drugu imovinu, spašavatelju koji je spasio samo osobe pripada pravičan dio nagrade priznate drugom spašavatelju za spašavanje imovine, ili naknade za sprječavanje ili smanjenje štete morskom okolišu.

Članak 770.

(1) Odredbe ovoga Zakonika primjenjivat će se na spašavanje imovine, osim ako se ugovorom o spašavanju ne predviđa drugačije.

(2) Zapovjednik broda ili brodar broda u opasnosti imaju pravo zaključiti ugovor o spašavanju u ime vlasnika druge imovine na tome brodu.

(3) Stranke ugovorom ne mogu isključiti ili umanjiti svoje obveze glede zaštite morskog okoliša utvrđene u članku 772. niti isključiti odredbe članka 773. ovoga Zakonika.

Članak 771.

(1) Za svako spašavanje broda ili druge imovine koje je dalo koristan ishod spašavatelju pripada pravična nagrada.

(2) Visina nagrade ne može iznositi više od vrijednosti spašenog broda, odnosno spašene imovine.

(3) Osim ako stranke ugovorom drugačije predvide, nikakva se isplata ne duguje prema ovoj glavi Zakonika ako operacije spašavanja nisu imale koristan ishod.

Članak 772.

(1) Spašavatelj je dužan pri obavljanju spašavanja i pri sprječavanju ili smanjenju štete na morskom okolišu primijeniti dužnu pažnju, zatražiti pomoć drugih spašavatelja ako to okolnosti nalažu te prihvatiti pomoć drugih spašavatelja kada ga zapovjednik broda ili brodar broda u opasnosti, odnosno vlasnik spašavane imovine razborito zatraži da tako učini.

(2) Zapovjednik broda, brodar, odnosno vlasnik imovine u opasnosti dužni su surađivati sa spašavateljem tijekom spašavanja, primijeniti dužnu pažnju pri sprečavanju ili smanjenju štete

na morskome okolišu, a kada brod ili druga spašena imovina budu dopremljeni u sigurnost – prihvatiti brigu o njima ako ih spašavatelj to razborito zatraži.

Članak 773.

Sud može, na zahtjev stranke, poništiti ili izmijeniti ugovor o spašavanju broda ili druge imovine:

- 1) ako je ugovor sklopljen u trenutku i pod utjecajem opasnosti, te ako utvrdi da ugovorne odredbe nisu pravične,
- 2) ako utvrdi da je stranka na sklapanje ugovora bila navedena prijevarom ili namjernim prikrivanjem činjenica,
- 3) ako utvrdi da je ugovorena nagrada prema učinjenoj usluzi pretjerano visoka ili pretjerano niska.

Članak 774.

(1) Ako stranke nisu sklopile ugovor o spašavanju broda ili druge imovine, ili ako su takav ugovor sklopile, ali nisu ugovorile visinu nagrade za spašavanje, o visini nagrade, u slučaju spora, odlučuje sud.

(2) Sud utvrđuje visinu nagrade za spašavanje uzimajući u obzir:

- 1) spašenu vrijednost broda i druge spašene imovine,
- 2) vještinu i napore spašavatelja u sprječavanju ili smanjenju štete morskome okolišu,
- 3) stupanj uspjeha što ga je spašavatelj postigao,
- 4) prirodu i stupanj opasnosti,
- 5) vještinu i napore spašavatelja u spašavanju osoba, broda i druge imovine,
- 6) utrošeno vrijeme, uložene troškove i gubitke spašavatelja,
- 7) rizik odgovornosti i druge rizike kojima su se izložili spašavatelji ili njihova oprema,
- 8) brzinu kojom su usluge pružene,
- 9) dostupnost i uporabu brodova i druge opreme namijenjene operacijama spašavanja,
- 10) stanje pripravnosti i djelotvornosti opreme spašavatelja te njenu vrijednost.

(3) Odredbe stavka 2. ovoga članka primjenjuje se i kad sud na temelju članka 773. ovoga Zakonika mijenja visinu ugovorene nagrade.

Članak 775.

(1) Ako je spašavatelj obavio spašavanje broda kojim je sam ili svojim teretom prijetio štetom na morskom okolišu, pa prema odredbi članka 774. stavka 2. ovoga Zakonika nije uspio zaslužiti nagradu za spašavanje barem u visini posebne naknade u skladu s ovim člankom, imat će pravo na posebnu naknadu od vlasnika toga broda u visini svojih uloženi troškova.

(2) Ako je spašavatelj, uz uvjete utvrđene u stavku 1. ovoga članka, svojim djelovanjem spriječio ili smanjio štetu na morskom okolišu, posebna naknada koju vlasnik broda ima platiti takvom spašavatelju može se povećati do 30% od troškova koje je spašavatelj uložio. Međutim, ako to smatra pravičnim i opravdanim te primjenjujući odredbu članka 774. stavka 2. ovoga Zakonika, sud može dodatno povećati takvu posebnu naknadu do najviše 100% od troškova koje je spašavatelj uložio.

(3) Troškovi spašavatelja, u smislu stavka 1. i 2. ovoga članka, znače gotovinske izdatke koje je spašavatelj razborito uložio pri spašavanju i pravičan omjer za opremu i osoblje koji su stvarno i razborito bili uključeni u spašavanje, primjenjujući mjerila utvrđena u članku 774. stavku 2. točki 8), 9) i 10) ovoga Zakonika.

(4) Ukupna posebna naknada po ovom članku platit će se jedino onda i u onom omjeru za koliko je ta naknada veća od nagrade za spašavanje koja spašavatelju pripada na osnovi odredbe članka 774. ovoga Zakonika.

(5) Ako je spašavatelj svojom krivnjom propustio spriječiti ili smanjiti štetu na morskom okolišu, sud ga može dijelom ili u cijelosti lišiti posebne naknade iz ovoga članka.

(6) Odredbama ovoga članka ne isključuje se niti utječe na moguću regresnu tražbinu vlasnika broda iz kojeg je proistekla opasnost za morski okoliš.

Članak 776.

(1) Ako ima više spašavatelja, a spašavatelji se nisu sporazumjeli o razmjeru u kojem se između njih treba podijeliti nagrada za spašavanje broda ili druge imovine, o tom razmjeru odlučuje sud primjenjujući odredbe članka 774. ovoga Zakonika.

(2) Ako ima više spašavatelja, svaki od njih može ostvarivati zahtjev za nagradu i samostalno.

Članak 777.

(1) Po odredbama ove glave Zakonika ne postoji obveza plaćanja ako pružene usluge ne prelaze ono što se razborito može držati dužnim ispunjenjem ugovora koji je bio sklopljen prije nego što se opasnost pojavila.

(2) Spašavatelj koji se upustio u spašavanje broda ili druge imovine protiv izričite i razborite zabrane zapovjednika, vlasnika ili brodara spašavanog broda, odnosno osobe ovlaštene raspolagati spašenom imovinom nema pravo na nagradu.

(3) Sud može smanjiti nagradu ili odlučiti da spašavatelju ne pripada nagrada za spašavanje broda ili druge imovine ako su spašavatelji svojom krivnjom izazvali potrebu spašavanja, ako su svojim propustom ili nemarnošću otežali spašavanje ili ako su pri spašavanju počinili krađu, utaju ili prijevarnu radnju.

(4) U postupku odlučivanja o tražbini spašavatelja, sud može privremenom odlukom narediti da se spašavatelju unaprijed isplati onolika svota koliku drži pravičnom i opravdanom prema okolnostima slučaja.

Članak 778.

(1) Ako se spašavanje broda i druge imovine obavlja na temelju ugovora o spašavanju koji je sklopio zapovjednik broda ili brodar broda u opasnosti, nagradu za spašavanje dužan je platiti brodar spašenog broda, ako ugovorom nije drugačije predviđeno.

(2) Ako je sklopljen ugovor o spašavanju, vlasnik druge spašene imovine na brodu ili osoba koja ima pravo raspolagati takvom imovinom odgovara solidarno s brodarom, ali samo za onaj dio nagrade koji se odnosi na tu imovinu.

(3) Ako u slučaju iz stavka 1. ovoga članka brodar spašenog broda plati ukupnu nagradu za spašavanje, pripada mu pravo regresa prema vlasniku ili osobi koja ima pravo raspolagati drugom imovinom na brodu, za dio nagrade koji se odnosi na tu imovinu.

(4) Ako ugovor o spašavanju nije bio sklopljen, nagradu za spašeni brod dužan je platiti brodar spašenog broda, a nagradu za drugu spašenu imovinu – vlasnik ili osoba koja ima pravo raspolagati tom imovinom.

Članak 779.

(1) Na zahtjev spašavatelja, osoba koja plaća nagradu za spašavanje prema odredbama članka 778. ovoga Zakonika dužna je pružiti primjereno jamstvo za tražbinu spašavatelja, uključujući moguće kamate i troškove postupka.

(2) Uz osobnu obvezu iz stavka 1. ovoga članka, vlasnik i brodar spašenog broda dužni su na vrijeme poduzeti sve razumne mjere kako bi vlasnici ili osobe ovlaštene raspolagati drugom imovinom na spašenom brodu pružili primjereno jamstvo za svoja dugovanja spašavatelju, uključujući moguće kamate i troškove postupka.

(3) Bez suglasnosti spašavatelja spašeni brod i druga imovina s broda ne smiju se otpremiti iz luke ili mjesta na koje su dospjeli neposredno po dovršetku spašavanja, sve dok se ne pruži primjereno jamstvo za tražbine spašavatelja prema njima.

Članak 780.

Iznos utvrđen pravomoćnom odlukom o visini nagrade za spašavanje ili o posebnoj naknadi (članak 775.) spašavatelj ima pravo potraživati izravno od osiguravatelja broda i druge imovine, odnosno od osiguravateljeve odgovornosti broda, ako je takav osiguravatelj dao jamstva glede tih iznosa.

Članak 781.

(1) Svota nagrade za spašavanje koja preostane nakon odbitka svote štete nanosene brodu spašavatelju pri spašavanju i troškova prouzročenih spašavanjem predstavlja čistu nagradu.

(2) Određeni dio čiste nagrade pripada posadi broda spašavatelja.

(3) Spašavatelj se ne može odreći dijela nagrade koji čini udio članova posade u toj nagradi bez pristanka članova posade broda spašavatelja.

Članak 782.

Svaki član posade broda spašavatelja može, nakon proteka roka od jedne godine od dana kad je spašavanje okončano, tužbom prema brodaru spašenog broda ili prema vlasniku druge spašene imovine ostvariti nagradu za spašavanje u dijelu koji predstavlja njegov udio u toj nagradi, ako brodar spašavatelj nije podnio u tom roku tužbu za isplatu nagrade za spašavanje.

Članak 783.

Odredbe ove glave Zakonika koje se odnose na nagradu za spašavanje primjenjuju se i u slučaju spašavanja između brodova istog vlasnika ili brodara.

Članak 784.

Nadležna lučka kapetanija ima pravo nadzirati operacije spašavanja, te postupke i mjere spašavatelja glede njihova utjecaja na sigurnost plovidbe, na iskorištavanje prirodnih bogatstava mora i na zaštitu okoliša.

Pored tijela iz stavka 1. ovog članka postupak spašavanja odnosno uklanjanja i radnje i mjere koji poduzima spašavatelj na mjestu spašavanja odnosno uklanjanja, u slučaju neposredne opasnosti za onečišćenje okoliša, nadzire i inspekcija zaštite okoliša.

Članak 785.

(1) Ako se brod ili druga imovina koja može biti predmetom spašavanja nalazi na površini mora, ili ako je uronjena, odnosno na morskom dnu, gdje predstavlja ili može predstavljati opasnost za plovidbu, za iskorištavanje prirodnih bogatstava mora ili za onečišćenje okoliša, teritorijalno nadležna lučka kapetanija rješenjem će narediti njezinu vlasniku da u primjerenom roku poduzme mjere za spašavanje ili uklanjanje takve imovine.

(2) Ako vlasnik imovine iz stavka 1. ovoga članka ne postupi sukladno rješenju kapetanije, kapetanija će na trošak i rizik vlasnika te imovine organizirati njezino spašavanje ili uklanjanje posredstvom pravne ili fizičke osobe kojoj je to poslovna djelatnost.

(3) Ako brod ili druga imovina koja može biti predmetom spašavanja predstavlja neposrednu opasnost za okoliš, odnosno opasnost ili smetnju za plovidbu, kapetanija će i bez prethodnog donošenja rješenja iz stavka 1. ovoga članka odlučiti o poduzimanju spašavanja ili uklanjanja takve stvari na trošak i rizik njezina vlasnika.

(4) Žalbe protiv rješenja nadležne kapetanije iz stavaka 1. – 3. ovoga članka podnose se Ministarstvu u roku od 15 dana od dana primitka odnosno rješenja, ali ne zadržavaju njegovo izvršenje.

Članak 786.

Ako troškovi spašavanja ili uklanjanja imovine, sukladno odredbama članka 785. stavka 2. i 3. ovoga Zakonika, budu veći od vrijednosti spašene imovine, razlika će se podmiriti iz državnog proračuna.

Članak 787.

(1) Spašavanje ili vađenje imovine koja ima ili se može pretpostaviti da ima svojstvo kulturnog dobra, a nalazi se na dnu mora, ne smije se poduzeti bez odobrenja ministarstva nadležnog za poslove kulture.

(2) Spašavanje imovine koja ima ili se može pretpostaviti da ima vojnu važnost, a koje nije odobrio ovlašteniji vojni časnik, ne smije se poduzeti bez odobrenja ministarstva nadležnog za poslove obrane.

(3) Protiv rješenja ministarstva nadležnog za poslove kulture ili ministarstva nadležnog za poslove obrane, kojim se daje ili uskraćuje odobrenje za spašavanje imovine iza stavka 1. i 2. ovoga članka ne može se podnijeti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Članak 788.

(1) Tražbine za isplatu nagrade za spašavanje zastarijevaju nakon proteka dvije godine od dana kad je spašavanje okončano.

(2) Nakon što je nastala tražbina stranke mogu pisano ugovoriti rokove zastare koji su dulji od rokova navedenih u stavku 1. ovoga članka.

Glava III.

ZAJEDNIČKE HAVARIJE

1. Zajedničke odredbe

Članak 789.

(1) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se na naknadu štete koju iz čina zajedničke havarije pretrpe sudionici pomorskog pothvata.

(2) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se i na brodice, ako je to između stranaka izričito ugovoreno.

Članak 790.

Pojedini izrazi u smislu odredaba ove glave Zakonika imaju sljedeće značenje:

1) *čin zajedničke havarije* jest svaki namjeran i razložen izvanredan trošak i svaka namjerna i razložna šteta učinjeni, odnosno prouzročeni od zapovjednika broda ili druge osobe koja ga zamjenjuje, ako su bili razborito poduzeti radi spašavanja imovinskih vrijednosti sudionika u istome pomorskom pothvatu od stvarne opasnosti koja im zajednički prijete,

2) *sudionik pomorskog pothvata* jest vlasnik, odnosno brodar broda i osoba koja je ovlaštena raspolagati teretom ukrcanim na brod,

3) *pomorski pothvat* jest putovanje broda od početka ukrcavanja do završetka iskrcavanja tereta svakoga pojedinog sudionika; pomorski pothvat postoji i onda kada jedan ili više brodova tegle ili potiskuju drugi brod ili brodove, pod uvjetom da svi sudjeluju u gospodarskoj djelatnosti, a ne u operaciji spašavanja,

4) *dužnička masa* jest imovina prema čijoj se vrijednosti na temelju odredaba ovoga Zakonika pridonosi naknadi štete ili troškova koji su prouzročeni činom zajedničke havarije,

5) *vjerovnička masa* jest zbroj šteta ili troškova prouzročenih činom zajedničke havarije koji se na temelju odredaba ovoga Zakonika nadoknađuju iz dužničke mase,

6) *luka završetka zajedničkog pothvata* jest luka u kojoj je iskrcan posljednji dio tereta koji se nalazio na brodu u trenutku čina zajedničke havarije.

Članak 791.

Štetu i trošak koji predstavljaju zajedničku havariju snose, na temelju odredaba ovoga Zakonika, svi sudionici pothvata, razmjerno vrijednosti imovine koja ulazi u dužničku masu (članak 795. točka 1).

Članak 792.

(1) Ako odredbama ovoga Zakonika ili ugovorom stranaka nije drugačije određeno, kao zajednička havarija priznaju se žrtve, štete i troškovi koji su neposredna ili neminovna posljedica čina zajedničke havarije, a koji se po općeprihvaćenim međunarodnim pomorskim običajima smatraju zajedničkim havarijama.

(2) Posebna naknada koju je, na temelju odredbe članka 775. ovoga Zakonika, spašavatelju dužan platiti vlasnik broda od kojega prijete šteta morskom okolišu, ne priznaje se kao zajednička havarija.

Članak 793.

Svaki dodatni trošak koji prema svojoj naravi nije trošak zajedničke havarije, ali je učinjen umjesto kakva drugog troška, koji bi, da je bio učinjen, bio priznat kao zajednička havarija, smatrat će se zajedničkom havarijom, i tako će biti priznat, bez obzira na moguće uštede drugim interesima, ali samo do svote ušteđenog troška zajedničke havarije.

2. Doprinos u zajedničku havariju

Članak 794.

(1) Dužnost doprinosa u zajedničku havariju postoji i kad su šteta ili trošak prouzročeni krivnjom nekog od sudionika pomorskog pothvata.

(2) Odredbom stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na prava onog sudionika pomorskog pothvata koji je pridonio u zajedničku havariju prema osobi ili osobama koje su svojom krivnjom prouzročile štetu ili trošak.

Članak 795.

Ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno:

- 1) dužničku masu tvori činom zajedničke havarije spašena imovina, vrijednost žrtvovane imovine i svota za koju je smanjena vrijednost namjerno oštećene imovine,
- 2) vjerovničku masu tvori činom zajedničke havarije žrtvovana imovina i svota za koju je smanjena vrijednost namjerno oštećene imovine, te troškovi koji se smatraju zajedničkom havarijom, uključujući troškove likvidacije zajedničke havarije.

Članak 796.

(1) Iznimno od odredbe članka 795. ovoga Zakonika ne ulaze:

- 1) u dužničku masu – predmeti za osobnu uporabu posade i putnika, putnička prtljaga za koju nije izdana prtljažnica ili teretnica, te poštanske pošiljke,
- 2) u vjerovničku masu – gubitak ili šteta na izbačenom teretu koji nije bio smješten u brodu u skladu s priznatim običajima, teret ukrcan bez znanja brodara te teret koji je namjerno pogrešno naznačen.

(2) Ako se činom zajedničke havarije spasi teret koji je bio ukrcan bez znanja brodara ili namjerno pogrešno opisan, taj teret ulazi u dužničku masu.

Članak 797.

(1) Vrijednost imovine koja ulazi u vjerovničku i dužničku masu, osim troškova, određuje se prema vrijednosti u vrijeme i u luci gdje se završava zajednički pothvat, ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

(2) Troškovi se utvrđuju prema visini u kojoj su stvarno učinjeni.

Članak 798.

Svota koja se priznaje kao zajednička havarija za štetu ili gubitak broda ili njegovih dijelova, prouzročene činom zajedničke havarije, jest:

- 1) kad je riječ o popravku ili zamjeni dijelova – stvarni razumni trošak popravka ili zamjene, odnosno gubitaka, uz odbitak prema odredbama članka 799. ovoga Zakonika,
- 2) kad nije riječ o popravku ili zamjeni dijelova – razumno smanjenje vrijednosti koje proizlazi iz takve štete ili gubitka, ali koje ne prelazi procijenjene troškove popravka,
- 3) kad je riječ o potpunom gubitku broda, ili kad prema procjeni troškovi popravaka prelaze vrijednost broda poslije njegova popravka, svota koja ulazi u vjerovničku masu jest razlika

između procijenjene vrijednosti broda u neoštećenom stanju, uz odbitak procijenjenih troškova popravka štete koja se ne priznaje u zajedničku havariju, i procijenjene vrijednosti broda u oštećenom stanju. Potonja se vrijednost može odrediti prema neto-utršku od moguće prodaje podrtine, koji se utržak također odbija od vjerovničke mase.

Članak 799.

(1) Troškovi popravka broda koji ulaze u vjerovničku masu nisu podložni odbicima prema načelu »novo za staro« kad se stari materijal ili dijelovi nadomještaju novim, osim ako je brod star više od 15 godina, u kojem se slučaju odbija jedna trećina. Odbici se određuju prema starosti broda, računajući od 31. prosinca one godine u kojoj je gradnja broda završena pa do dana čina zajedničke havarije, osim za izolacijske dijelove, brodice za spašavanje i slične brodice, uređaje i opremu veze i navigacije, te strojeve i kotlove, za koje se odbici određuju prema starosti onog dijela na koji se odbici primjenjuju.

(2) Odbici se računaju samo od cijene novoga materijala ili dijelova kada su bili dogotovljeni i pripremljeni za ugradbu, odnosno postavljanje na brod.

(3) Nikakav se odbitak ne primjenjuje na namirnice, zalihe, sidra i sidrene lance.

(4) Pristojbe i troškovi doka i navoza, te troškovi premještaja broda priznaju se u cijelosti.

(5) Troškovi čišćenja, bojenja i premaza dna broda ne priznaju se u zajedničku havariju, osim ako je dno bilo bojeno ili premazano u tijeku jedne godine prije čina zajedničke havarije, u kojem se slučaju priznaje polovica tih troškova.

(6) Nikakvi odbici prema načelu »novo za staro« ne primjenjuju se na troškove privremenih popravaka.

Članak 800.

(1) Vrijednost tereta koja ulazi u obračun zajedničke havarije određuje se prema njegovoj vrijednosti u vrijeme iskrcaja na temelju trgovačkog računa ispostavljenog primatelju ili, ako takvog računa nema, na temelju ukrcajne vrijednosti tereta. U vrijednost tereta u vrijeme iskrcaja uključuju se troškovi njegova osiguranja, te vozarina, osim ako rizik gubitka vozarine ne snose osobe koje su ovlaštene raspolagati teretom.

(2) Iznos koji se ima naknaditi kao zajednička havarija za žrtvovanje tereta predstavljat će smanjenje njegove vrijednosti ili gubitak tereta koji je pri tome pretrpljen. Ako se tako oštećeni teret proda, šteta se utvrđuje prema razlici između neto-utrška od prodaje i neto-vrijednosti tereta u zdravom stanju na posljednji dan iskrcavanja u luci odredišta, odnosno na dan završetka pothvata ako se pothvat okončao u drugoj luci.

(3) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, ako je prijavljena vrijednost nekog tereta pri ukrcaju niža od vrijednosti iz toga stavka, šteta ili gubitak prouzročeni takvom teretu odredit će se prema prijavljenoj vrijednosti.

Članak 801.

(1) Ako su stvari žrtvovane činom zajedničke havarije naknadno spašene, njihova se vrijednost određuje na temelju tržišne cijene na dan spašavanja u mjestu u kojem su spašene, a od te vrijednosti odbijaju se nužni i korisni troškovi spašavanja.

(2) Odredba članka 800. stavka 2. ovoga Zakonika na odgovarajući se način primjenjuje i na teret iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 802.

(1) U vjerovničku masu priznaje se provizija od 2% na izdatke zajedničke havarije, osim onih za plaće i uzdržavanje posade, te pogonskog goriva, maziva i zaliha, koji nisu nadomješteni u tijeku putovanja.

(2) Novčani gubitak što ga pretrpe vlasnici dobara koja su bila prodana zbog namaknuća sredstava za podmirenje izdataka zajedničke havarije priznat će se u zajedničku havariju, kao i troškovi osiguranja takvih izdataka.

Članak 803.

(1) Na svote koje ulaze u vjerovničku masu priznaju se kamate od 7% godišnje do tri mjeseca poslije objave diobne osnove zajedničke havarije, uzimajući pri tomu u obzir svaku isplatu na račun interesa koji pridonose ili isplatu iz sredstava pologa zajedničke havarije.

(2) Po isteku roka iz stavka 1. ovoga članka vjerovnik ima pravo računati kamate prema propisima.

Članak 804.

(1) Vrijednosti koje ulaze u dužničku masu jesu:

1) za brod – neto-vrijednost na završetku pomorskog pothvata, s tim što se pri određivanju te vrijednosti ne uzima u obzir povoljan ili nepovoljan utjecaj ugovora o zakupu ili brodarskog ugovora na vrijeme koji su na snazi u pogledu tog broda,

2) za teret – vrijednost prema odredbi članka 800. stavka 1. ovoga Zakonika, s tim da se od tako utvrđene vrijednosti odbija svaki gubitak ili šteta nastali na teretu prije ili u vrijeme iskrcavanja,

3) za vozarinu i prevozninu – visina vozarine ili prevoznine, s tim da se od te svote odbijaju svi troškovi, uključujući plaće posade, koji ne bi bili podneseni zbog zarade vozarine odnosno prevoznine da su brod i teret bili potpuno izgubljeni u trenutku čina zajedničke havarije, a ne priznaju se kao zajednička havarija.

(2) Vrijednostima iz stavka 1. ovoga članka dodat će se svote koje se za žrtvovanu imovinu, sukladno odredbama članaka 798. – 801. ovoga Zakonika, priznaju kao zajednička havarija.

(3) Od vrijednosti iz stavka 1. ovoga članka odbijaju se dodatni izdaci koji su u svezi s vrijednostima što ulaze u dužničku masu nastali poslije čina zajedničke havarije, osim onih izdataka koji se priznaju kao zajednička havarija.

(4) Kad se teret proda prije odredišta, on pridonosi u zajedničku havariju na temelju stvarnog neto-utrška od njegove prodaje. Tom se utršku dodaje svota koja se priznaje kao zajednička havarija.

Članak 805.

(1) Brodar ima pravo zadržati teret koji na temelju članka 795. ovoga Zakonika ulazi u dužničku masu dok ne dobije jamstvo da će mu dužnik isplatiti svoj dio doprinosa koji ga tereti u zajedničkoj havariji.

(2) Brodar je dužan zadržati teret ili pribaviti odgovarajuće jamstvo i za tražbine drugih sudionika u pomorskom pothvatu i u zaštiti tih interesa, dužan je postupiti s dužnom pažnjom.

(3) Ako brodar ne postupi prema odredbi stavka 2. ovoga članka, dužan je isplatiti dio doprinosa za koji vjerovnik iz zajedničke havarije dokaže da ga nije mogao naplatiti od osobe koja je ovlaštena raspolagati teretom.

(4) Odredbama stavka 1., 2., 3. ovoga članka ne dira se u pravo broдача i ostalih sudionika u pomorskom pothvatu da se za isplaćenu svotu namire od osobe koja je ovlaštena raspolagati teretom kojoj je teret predan bez ishođenja jamstva.

Članak 806.

Vjerovnik iz zajedničke havarije koji ne dobije jamstvo da će njegova tražbina biti namirena ima pravo zaustaviti brod i teret da bi naplatio svoju tražbinu.

3. Zastara

Članak 807.

(1) Tražbina za isplatu doprinosa iz zajedničke havarije zastarijeva nakon proteka jedne godine od dana kad je brod stigao u luku završetka zajedničkog pothvata u tijeku kojega je nastupio događaj na kojem se temelji zahtjev za doprinos iz zajedničke havarije.

(2) Zastarijevanje zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka ne teče od dana kada je imenovan likvidator do dana kada je konačna diobna osnova dostavljena.

Glava IV.

IZVANUGOVORNA ODGOVORNOST VLASNIKA BRODA I BRODARA

1. Zajedničke odredbe

Članak 808.

(1) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se na štetu koju iz izvanugovornog odnosa prouzroči brod osobama i stvarima izvan broда te okolišu.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka odredbe ove glave Zakonika ne primjenjuju se na sudar brodova i nuklearne štete.

Članak 809.

(1) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se na sve plovne objekte, bez obzira na veličinu i namjenu kojoj služi te na hidroavion na vodi.

(2) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se i na ratne brodove, osim odredaba članka 813. – 823. ovoga Zakonika.

2. Odgovornost za smrt i tjelesne ozljede

Članak 810.

(1) Za smrt i tjelesne ozljede kupaća i drugih osoba u moru koje prouzroči brod odgovara vlasnik broda i brodar, te osoba koja u trenutku događaja upravlja brodom:

1) ako je smrt ili tjelesna ozljeda prouzročena u području koje je proglašeno kupalištem ili u kojem je zabranjena plovidba – ako se ne dokaže da je oštećenik prouzročio štetu svojom namjerom ili grubom nepažnjom,

2) ako je smrt ili tjelesna ozljeda prouzročena u morskome pojasu do 150 metara od obale, a taj pojas ne ide u područje navedeno u točki 1), 3) i 4) ovoga stavka – ako se ne dokaže da je smrt ili tjelesna ozljeda prouzročena višom silom, namjerom ili grubom nepažnjom usmrćene, odnosno ozlijeđene osobe,

3) ako je smrt ili tjelesna ozljeda uzrokovana u lukama, na prilazima luka, na uobičajenim plovnim putevima, na području koje se isključivo koristi za sportsku i sličnu plovidbu (kao što su veslačke i jedriličarske regate, skijanje i sl.) i na području udaljenom više od 150 metara od obale, a nije riječ o području iz točke 4) ovoga stavka – ako se dokaže da je brod kriv za smrt, odnosno tjelesnu ozljedu osobe,

4) ako je smrt ili tjelesna ozljeda prouzročena na području u kojemu su zabranjeni pojedini načini ili sredstva plovidbe (npr. glisiranje, skijanje, prekoračenje brzine), a smrt je, odnosno tjelesna ozljeda, nastupila za obavljanja zabranjenog načina ili zabranjenim sredstvima plovidbe ako se ne dokaže da je oštećenik prouzročio štetu svojom namjerom ili grubom nepažnjom.

(2) Odluku o proširenju ili suženju morskog pojasa iz stavka 1. točka 2) ovoga članka donosi Ministarstvo.

(3) Vlasnik broda i brodar nisu odgovorni u skladu sa stavkom 1. ovoga članka ako im je brod protupravno oduzet.

(4) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka odgovorna je pored osobe koja je u trenutku događaja upravljala brodom, i osoba koja je protupravno oduzela brod.

3. Odgovornost za oštećenje stvari i onečišćenje okoliša

Članak 811.

(1) Brod odgovara za štetu koju nanese operativnim obalama, lukobranima, lučkim uređajima i postrojenjima, plutajućim objektima (balisažnim oznakama, plutačama za vez, podvodnim kabelima, cjevovodima i sl.) te drugim objektima u luci ili na moru.

(2) Brod ne odgovara za štetu iz stavka 1. ovoga članka u mjeri u kojoj je šteta prouzročena krivnjom trgovačkog društva ili tijela koje upravlja lukom ili stanjem obale, lukobrana, uređaja i postrojenja.

(3) Pod odgovornošću broda prema stavku 1. ovoga članka razumijeva se odgovornost vlasnika broda, odnosno brodara.

Članak 812.

Izuzimajući štete iz članka 814. ovoga Zakonika, odredbe članka 811. ovoga Zakonika primjenjuju se i na štete koje prouzroči brod izlivanjem ili izbacivanjem tvari opasnih i štetnih za okoliš (ulja, smećenih tekućih goriva i njihovih smjesa, smećenih voda, drugih smećenih tvari i drugih sličnih predmeta).

4. Odgovornost za onečišćenje od broda izlivanjem ulja koje se prevozi kao teret

Članak 813.

(1) U smislu odredaba ovoga dijela ove glave Zakonika:

1) *brod* označuje svaki brod ili plovilo bilo koje vrste konstruirano ili prilagođeno za prijevoz ulja u rasutom stanju kao teret, s tim da se brod sposoban za prijevoz ulja ili drugih tereta smatra brodom samo ako stvarno prevozi ulje u rasutom stanju kao teret i za vrijeme bilo kojeg putovanja koje slijedi nakon takvoga prijevoza, osim ako se dokaže da na njemu nema ostataka od toga prijevoza ulja kao rasutoga tereta,

2) *ulje* označuje sva postojana ugljikovodikova mineralna ulja kao što su sirova nafta, gorivo ulje, teško dizelsko ulje i ulje za podmazivanje, bez obzira da li se prevozi kao teret ili kao njegovo pogonsko gorivo,

3) *šteta zbog onečišćenja* označuje:

a) svaki gubitak ili štetu nastalu uslijed onečišćenja izvan broda zbog otjecanja ili izbacivanja ulja s broda ma gdje se to otjecanje ili izbacivanje dogodilo, ako je iznos naknade za onečišćenje okoliša ne računajući gubitak dobiti uslijed takvog onečišćenja ograničen na troškove razumnih mjera koje su stvarno poduzete ili se imaju poduzeti za ponovno uspostavljanje stanja prije nastale štete,

b) troškove zaštitnih mjera i bilo kojeg gubitka ili štete prouzročene ovim mjerama,

4) *nesreća* označuje svaki događaj ili skup događaja istoga porijekla koji prouzroči štetu uslijed onečišćenja ili stvori tešku i neposrednu prijetnju nastanku takve štete.

(2) Odredbe ovoga dijela ove glave Zakonika primjenjuju se na štete zbog onečišćenja nastale na teritoriju Republike Hrvatske i u području izvan granica teritorijalnog mora do 200 nm od

ravnih polaznih crta od kojih se mjeri širina teritorijalnog mora, te na zaštitne mjere poduzete kako bi se spriječila ili umanjila šteta, bez obzira gdje su te mjere poduzete.

Članak 814.

(1) Za štetu koju prouzroči brod koji prevozi ulje kao rasuti teret izlivanjem ili izbacivanjem tog ulja odgovara vlasnik broda ako ne dokaže da je izlivanje, odnosno izbacivanje ulja:

a) posljedica rata, neprijateljstva, građanskog rata, pobune ili prirodne pojave izvanrednoga, neizbježnog ili neotklonjivog karaktera,

b) proistječe u potpunosti iz činjenice što je treća osoba svjesno djelovala ili propustila djelovati u namjeri da nanese štetu, ili

c) u potpunosti proistječe iz radnje ili propusta bilo koje države ili drugog tijela odgovornog za održavanje svjetionika ili drugih sredstava za pomoć plovidbi u obavljanju te funkcije.

(2) Ako vlasnik broda dokaže da je šteta nastala u potpunosti ili djelomično zato što je osoba koja je pretrpjela tu štetu djelovala ili propustila djelovati u namjeri da prouzroči štetu, ili iz krajnje nepažnje te osobe, on može biti u potpunosti ili djelomično oslobođen svoje odgovornosti prema spomenutoj osobi.

(3) Zahtjev za naknadu štete zbog onečišćenja ne može se podnijeti protiv vlasnika broda osim na temelju ovoga Zakonika.

(4) Uz rezervu stavka 5. ovoga članka, zahtjev za naknadu štete zbog onečišćenja, bilo da se temelji na ovome Zakoniku ili ne, ne može se podnijeti protiv:

a) osoba u službi vlasnika ili njegovih punomoćnika ili članova posade,

b) peljara ili bilo koje druge osobe koja je, bez svojstva člana posade, obavljala usluge za brod,

c) naručitelja ugovora o prijevozu (bilo kako opisanog, uključivši i zakupoprimca), poslovođe ili brodarka,

d) osobe koja spašava uz pristanak vlasnika ili po uputama nadležne javne vlasti,

e) osobe koja poduzima zaštitne mjere,

f) svih osoba u službi osoba spomenutih u točkama c), d) i e) ili njihovih punomoćnika osim ako dokaže da je šteta nastala kao rezultat njihovoga osobnog djelovanja ili propusta koji su navedene osobe učinile, bilo u namjeri da prouzroče štetu, bilo bezobzirno znajući da će šteta vjerojatno nastati.

(5) Nijednom odredbom ovoga Zakonika ne dira se u prava vlasnika na regres.

Članak 815.

Ako šteta zbog onečišćenja nastane iz nesreće u kojoj su sudjelovala dva broda ili više njih, vlasnici svih brodova solidarno odgovaraju za cjelokupnu štetu koja se razumno ne može podijeliti, ako se ne mogu osloboditi odgovornosti prema članku 814. ovoga Zakonika.

Članak 816.

(1) Vlasnik broda za štete iz članka 814. ovoga Zakonika može ograničiti svoju odgovornost do svota navedenih u stavku 2. ovoga članka osnivanjem fonda ograničene odgovornosti za štete prouzročene izlivanjem ili izbacivanjem ulja.

(2) Vlasnik broda za štete iz članka 814. ovoga Zakonika može ograničiti svoju odgovornost po svakoj nesreći na ukupnu svotu kako slijedi:

– 4.500.000 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja za brod koji ne prelazi 5000 jedinica tonaže,

– za brodove preko naznačene tonaže, za svaku dodatnu jedinicu tonaže 632 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja povrh iznosa navedenog u točki a), s time da ukupna svota ni u kojem slučaju ne prijeđe iznos od 89.800.000 obračunskih jedinica.

(3) Vlasnik broda gubi pravo na ograničenje odgovornosti prema odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka ako se dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta koji je vlasnik broda učinio, bilo u namjeri da prouzroči štetu, bilo bezobzirno znajući da će šteta vjerojatno nastati.

Članak 817.

Iz fonda ograničene odgovornosti iz članka 816. ovoga Zakonika vlasnik broda može nadoknaditi troškove što ih je dobrovoljno podnio radi razumnog izbjegavanja ili smanjenja onečišćenja.

Članak 818.

Za utvrđivanje tonaže broda prema članku 816. ovoga Zakonika primjenjuju se odredbe članka 391. ovoga Zakonika.

Članak 819.

(1) Fond ograničene odgovornosti iz članka 816. ovoga Zakonika može osnovati i osiguravatelj ili druga osoba koja je izdala financijsko jamstvo prema članku 820. ovoga Zakonika.

(2) Osnivanje fonda prema stavku 1. ovoga članka ima isti pravni učinak kao i osnivanje fonda od strane vlasnika broda.

(3) Fond iz stavka 1. ovoga članka može biti osnovan i ako, na osnovi odredbe članka 816. stavak 3. ovoga Zakonika vlasnik broda nije ovlašten na ograničenje odgovornosti, ali se time ne diraju prava oštećenika prema vlasniku broda.

Članak 820.

(1) Brod koji kao teret prevozi više od 2.000 tona ulja mora imati osiguranje ili drugo financijsko jamstvo, kao što je bankovno jamstvo ili potvrda izdana od jednog od međunarodnih fondova za naknadu štete, do visine granice odgovornosti predviđene člankom 816. ovoga Zakonika za pokriće odgovornosti za štetu od onečišćenja uljem.

(2) Osiguranje ili drugo financijsko jamstvo iz stavka 1. ovoga članka mora biti bezuvjetno i neopozivo.

(3) Vlasnik broda iz stavka 1. ovoga članka upisanog u upisnik brodova u Republici Hrvatskoj, dužan je zatražiti od nadležne lučke kapetanije u kojoj se vodi upisnik broda, izdavanje uvjerenja kojim se potvrđuje da je osiguranje ili drugo financijsko jamstvo na snazi i izdano sukladno odredbama ovoga Zakonika i primjenjivih međunarodnih standarda.

(4) Uvjerenje iz stavka 3. ovoga članka izdaje se na hrvatskom i engleskom jeziku i sadrži sljedeće podatke:

a) ime broda i luku upisa

b) ime/naziv i sjedište vlasnika broda

c) vrstu osiguranja

d) ime i sjedište osiguravatelja ili druge osobe koja je izdala financijsko jamstvo, te kada je to primjenjivo mjesto gdje je osiguranje osnovano (zaključeno)

e) razdoblje valjanosti uvjerenja koje ne može biti dulje od vremena valjanosti osiguranja ili drugog jamstva.

(5) Uvjerenje iz stavka 3. ovoga članka mora biti na brodu, a preslika se čuva u upisniku broda.

(6) Valjanost osiguranja ili drugoga financijskog jamstva ne može prestati prije proteka roka od tri mjeseca, računajući od dana kad je Ministarstvu javljeno da će osiguranje ili drugo financijsko jamstvo izgubiti valjanost ako se, istodobno, jedno osiguranje ili financijsko jamstvo ne zamijeni drugim.

Članak 821.

(1) Tužba za naknadu štete prouzročenu onečišćenjem može se podnijeti neposredno protiv osiguravatelja ili druge osobe koja je pružila financijsko jamstvo prema članku 820. ovoga Zakonika.

(2) Osiguravatelj ili jamac može istaći protiv tužitelja sve prigovore koje bi mogao istaći vlasnik broda, osim prigovora stečaja ili likvidacije.

(3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka osiguravatelj ili jamac može istaći prigovor da je šteta onečišćenjem prouzročena namjernom radnjom vlasnika broda.

(4) Osiguravatelj ili jamac ima pravo zahtijevati od vlasnika broda da se pridruži postupku kao umješlač.

Članak 822.

Za razdiobu fonda ograničene odgovornosti koji je osnovan u Republici Hrvatskoj isključivo su nadležni hrvatski sudovi.

Članak 823.

(1) Pravo na naknadu štete prema odredbama članka 814. –822. ovoga Zakonika zastarijeva u roku od tri godine od dana kad je šteta nastala.

(2) Pravo na naknadu štete prema odredbama članka 814. –822. ovoga Zakonika utrnjuje ako se tužba ne podnese u roku od šest godina od dana nastanka događaja koji je prouzročio štetu.

(3) Kad je događaj nastao u više navrata, rok od šest godina iz stavka 2. ovoga članka počinje teći od dana kad je događaj započeo.

Glava V.

ODGOVORNOST PODUZETNIKA NUKLEARNOG BRODA

Članak 824.

Pojedini izrazi u smislu ove glave Zakonika imaju sljedeća značenja:

1) *poduzetnik nuklearnog broda* jest osoba koju je država ovlastila da iskorištava nuklearni brod ili država koja sama iskorištava nuklearni brod,

2) *nuklearna šteta* jest šteta koja prouzroči gubitak života ili svaku tjelesnu ozljedu čovjeka, odnosno gubitak ili oštećenje stvari koji nastaju iz radioaktivnih svojstava s otrovnim, eksplozivnim ili drugim pogibeljnim svojstvima nuklearnog goriva ili radioaktivnih proizvoda i otpada,

3) *nuklearna nesreća* jest svaki događaj ili niz događaja koji imaju isto porijeklo koje je prouzročilo nuklearnu štetu.

Članak 825.

Za nuklearnu štetu isključivo odgovara poduzetnik nuklearnog broda.

Članak 826.

Ako su nuklearnu štetu i nenuklearnu štetu zajedno prouzročile nuklearne nesreće ili nuklearna nesreća i jedan ili više drugih događaja, pri čemu nije moguće razumno razlučiti nuklearnu od druge štete, smatra se da je sva šteta nuklearna šteta prouzročena jedino nuklearnom nesrećom.

Članak 827.

Odredbe ove glave Zakonika ne primjenjuju se na odgovornost poduzetnika nuklearnog broda za nuklearnu štetu prouzročenu tom nuklearnom brodu, njegovoj opremi, gorivu ili zalihama.

Članak 828.

Poduzetnik nuklearnog broda ne odgovara za nuklearnu štetu koja je neposredno prouzročena ratom, neprijateljstvima, građanskim ratom ili ustankom.

Članak 829.

Ako poduzetnik nuklearnog broda dokaže da je oštećenik namjerno prouzročio nuklearnu štetu u cijelosti ili djelomično, sud može potpuno ili djelomično osloboditi poduzetnika nuklearnog broda njegove odgovornosti prema takvu oštećeniku.

Članak 830.

Poduzetnik nuklearnog broda, koji je na temelju odredaba ove glave Zakonika nadoknadio nuklearnu štetu, ima pravo regresa:

- 1) prema osobi koja je namjerno izazvala nuklearnu nesreću,
- 2) prema osobi koja je podigla podrtinu nuklearnog broda bez odobrenja poduzetnika nuklearnog broda ili države čiju zastavu brod vije ili države u čijim se vodama podrtina nalazi, a šteta je posljedica takva podizanja,
- 3) ako je regres izričito predviđen pisanim ugovorom s osobom prema kojoj se ističe regresni zahtjev.

Članak 831.

- (1) Poduzetnik nuklearnog broda odgovara za naknadu nuklearne štete prouzročenu nuklearnom nesrećom najviše do 100 milijuna obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja za svaku pojedinu nuklearnu nesreću.
- (2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se i kad je do nuklearne nesreće došlo osobnom krivnjom poduzetnika nuklearnog broda.
- (3) Kad država čiju zastavu strani nuklearni brod vije propisuje višu granicu odgovornosti poduzetnika nuklearnog broda od granice iz stavka 1. ovoga članka, poduzetnik nuklearnog broda odgovara do te više granice.
- (4) Troškovi postupka u parnici za naknadu nuklearne štete i kamate isplaćuju se u punoj svoti, i to pored svote koju je poduzetnik nuklearnog broda dužan platiti prema odredbi stavka 1. ili 3. ovoga članka.

Članak 832.

Poduzetnik nuklearnog broda mora održavati na snazi osiguranje ili drugo financijsko jamstvo koje pokriva njegovu odgovornost za nuklearnu štetu do visine svote iz članka 831. ovoga Zakonika.

Odredba stavka 1. ne odnosi se na javne brodove i druge brodove u potpunom vlasništvu države.

Članak 833.

(1) Kad su za nuklearnu štetu odgovorni dva ili više poduzetnika nuklearnih brodova i kad se šteta koja se svakom od poduzetnika može pripisati ne može razumno razlučiti, tada poduzetnici nuklearnih brodova za takvu štetu odgovaraju solidarno.

(2) U slučaju solidarne odgovornosti poduzetnika nuklearnih brodova iz stavka 1. ovoga članka svaki poduzetnik nuklearnog broda ima pravo tražiti doprinos od drugih poduzetnika u razmjeru s krivnjom svakoga od njih. Kad su okolnosti takve da se razmjer krivnje ne može odrediti, ukupna odgovornost dijeli se na jednake dijelove.

Članak 834.

U slučaju nuklearne nesreće kad je nuklearna šteta nastala od više nuklearnih brodova istog poduzetnika, takav poduzetnik odgovara za svaki brod do granice iz članka 817. ovoga Zakonika.

Članak 835.

Osoba koja pretrpi nuklearnu štetu ima pravo neposredno zahtijevati naknadu štete od osiguravatelja poduzetnika nuklearnog broda ili osobe koja je pružila financijsko jamstvo za pokriće odgovornosti poduzetnika nuklearnog broda.

Članak 836.

(1) Pravo na naknadu štete prema odredbama ove glave Zakonika prestaje ako se tužba ne podnese u roku od deset godina, računajući od dana nuklearne nesreće.

(2) Ako je nuklearna šteta prouzročena nuklearnim gorivom, radioaktivnim proizvodima ili otpacima koji su bili ukradeni, izgubljeni, bačeni s broda ili napušteni, rok iz stavka 1. ovoga članka računa se od dana nuklearne nesreće koja je prouzročila nuklearnu štetu, ali taj rok ne može ni u kojem slučaju biti dulji od 20 godina od dana krađe, gubitka, bacanja s broda ili napuštanja nuklearnog goriva, radioaktivnih proizvoda ili otpada.

Članak 837.

(1) Pravo na naknadu štete prema odredbama ove glave Zakonika zastarijeva u roku od tri godine od dana kad je osoba koja postavlja zahtjev za naknadu nuklearne štete saznala ili morala saznati za tu štetu i za osobu koja je za štetu odgovorna.

(2) Odredbom stavka 1. ovoga članka ne dira se u rok iz članka 836. ovoga Zakonika.

Članak 838.

Swote osiguranja ili drugoga financijskog jamstva iz članka 831. ovoga Zakonika mogu se rabiti samo za naknadu nuklearne štete.

Članak 839.

Na postupak u pogledu osnivanja fonda ograničene odgovornosti poduzetnika nuklearnog broda u vezi sa člankom 831. ovoga Zakonika te na njegovu diobu među vjerovnicima na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 401. do 429. ovoga Zakonika.

Članak 840.

(1) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se na nuklearni brod od trenutka njegova porinuća. U vrijeme između porinuća i stjecanja državne pripadnosti broda smatra se da nuklearni brod iskorištava vlasnik broda i da vije zastavu države u kojoj je izgrađen.

(2) Vlasnik nuklearnog broda iz stavka 1. ovoga članka smatra se prema ovoj glavi Zakonika poduzetnikom nuklearnog broda, ali nema pravo na ograničenje odgovornosti iz članka 831. ovoga Zakonika.

Dio deveti

OVHRHA I OSIGURANJE NA BRODU I TERETU

Glava I.

ZAJEDNIČKE ODREDBE

Članak 841.

(1) Odredbama ovoga dijela Zakonika uređuje se ovrha i osiguranje na brodu i teretu na brodu, koji se nalazi u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske.

(2) Odredbe ovoga dijela Zakonika o određivanju ovrhe i osiguranja primjenjuju se i na brod koji se ne nalazi na unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, a upisan je u hrvatski upisnik brodova. U slučajevima predviđenim ovim Zakonikom odredbe ovoga dijela Zakonika primjenjuju se i na brod koji se ne nalazi na unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske i koji nije upisan u hrvatski upisnik brodova.

(3) Ovrha i osiguranje na plovnom objektu koji se u smislu odredaba članka 5. ovoga Zakonika ne smatra brodom provodi se prema Ovršnom zakonu.

(4) Ako odredbama ovoga Zakonika o osiguranju nije drugačije određeno, na to će se osiguranje na odgovarajući način primjenjivati odredbe ovoga Zakonika o ovrsi.

(5) Ako odredbama ovoga Zakonika o ovrsi i osiguranju na brodu i teretu nije drugačije određeno, na tu će se ovrhu i osiguranje na odgovarajući način primjenjivati odredbe Ovršnog zakona i opća prava osiguranja, izuzev odredaba koje se odnose na osiguranje prijenosom vlasništva ili drugog prava. Na ovrhu na brodu radi naplate novčane tražbine na odgovarajući će se način osobito primjenjivati odredbe Ovršnog zakona o ovrsi na nekretnini radi naplate novčanih tražbina, a na ovrhu radi predaje broda – odredbe Ovršnog zakona o ovrsi radi predaje određene pokretnine.

(6) Ovrhu i osiguranje na brodu i teretu na brodu određuju i provode trgovački sudovi nadležni za pomorske sporove.

Članak 842.

Odredbe ovoga dijela Zakonika primjenjuju se i na ovrhu i osiguranje na udjelima na brodu te na ovrhu i osiguranje na brodu u gradnji.

Članak 843.

(1) Ne mogu biti predmet ovrhe ili osiguranja:

- 1) ratni i s njima izjednačeni brodovi, javni brodovi,
- 2) strani brodovi u neškodljivom prolasku teritorijalnim morem Republike Hrvatske,
- 3) strani brodovi koji se zadržavaju na unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske zbog više sile ili zbog nevolje na moru, dok viša sila ili nevolja na moru traju.

(2) Brodovi iz stavka 1. točke 2) i 3) ovoga članka mogu biti predmet ovrhe ili osiguranja ako se postupak provodi radi ovrhe ili osiguranja tražbina koje su nastale za prolaska i zadržavanja broda na području Republike Hrvatske.

Članak 844.

(1) Za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu na brodu upisanom u upisnik brodova, odnosno brodu u gradnji upisanom u upisnik brodova u gradnji mjesno je nadležan sud na čijem se području vodi upisnik brodova, odnosno upisnik brodova u gradnji u koji je brod, odnosno brod u gradnji upisan.

(2) Ako se u slučaju iz stavka 1. ovoga članka ovrha treba provesti odgovarajućim upisom u upisnik brodova ili brodova u gradnji, ovrhu će provesti tijelo koje vodi upisnik brodova ili brodova u gradnji.

(3) Ako u slučaju iz stavka 1. ovoga članka ovrhu ne treba provesti odgovarajućim upisom u upisnik brodova, ovrhovoditelj može radi provedbe ovrhe rješenje o ovrsi podnijeti svakom stvarno nadležnom sudu na području kojega se u vrijeme kad ovrhu treba provesti nađe brod, s prijedlogom da taj sud provede ovrhu.

Članak 845.

(1) Za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu i za provedbu ovrhe na stranom brodu i na domaćem brodu, odnosno brodu u gradnji koji nije upisan u upisnik brodova, odnosno u upisnik brodova u gradnji mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi brod, odnosno brod u gradnji u vrijeme podnošenja prijedloga za ovrhu.

(2) Ako se u vrijeme provedbe ovrhe brod iz stavka 1. ovoga članka ne nađe na području suda koji je ovrhu odredio, ovrhovoditelj može radi provedbe ovrhe podnijeti rješenje o ovrsi svakom stvarno nadležnom sudu na području kojega se brod nađe s prijedlogom da taj sud provede ovrhu.

Članak 846.

Ako se u vrijeme podnošenja prijedloga za ovrhu koja se ne provodi upisom u upisnik brodova ne zna da li se brod nalazi na teritorijalnom moru ili unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske, ovrhovoditelj može predložiti da sud na čijem se području vodi upisnik u koji je brod upisan, ili, ako brod nije upisan u hrvatski upisnik brodova, bilo koji stvarno nadležni sud u Republici Hrvatskoj, donese rješenje o ovrsi. Ovrhovoditelj može u tom slučaju podnijeti rješenje o ovrsi svakom stvarno nadležnom sudu na području kojega se nađe brod radi provedbe ovrhe.

Članak 847.

(1) Za odlučivanje o prijedlogu za osiguranje osnivanjem ili predbilježbom sudske hipoteke na brodu, odnosno brodu u gradnji upisanom u upisnik brodova, odnosno u upisnik brodova u gradnji mjesno je nadležan sud na čijem se području vodi upisnik brodova, odnosno zapisnik brodova u gradnji u koji je brod, odnosno brod u gradnji upisan.

(2) Za provedbu osiguranja osnivanjem ili predbilježbom sudske hipoteke na brodu iz stavka 1. ovoga članka nadležno je tijelo koje vodi upisnik brodova u koji je brod, odnosno brod u gradnji upisan.

Članak 848.

(1) Za odlučivanje o prijedlogu za osiguranje novčane tražbine zasnivanjem sudske hipoteke na brodu ili brodu u gradnji na temelju sporazuma stranaka mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi upisnik broda u koji je brod upisan, odnosno upisnik broda u gradnji u koji je brod u gradnji upisan.

(2) Određeno osiguranje provest će tijelo koje vodi upisnik brodova, odnosno brodova u gradnji.

(3) Ako brod ili brod u gradnji nije upisan u upisnik brodova ili brodova u gradnji, za odlučivanje o prijedlogu za osiguranje novčane tražbine zasnivanjem sudske hipoteke na brodu ili brodu u gradnji na temelju sporazuma stranaka i za provedbu osiguranja nadležan je sud na čijem se području u vrijeme podnošenja prijedloga za osiguranje brod, odnosno brod u gradnji nalazi.

Članak 849.

(1) Ako se privremena mjera treba provesti upisom u upisnik brodova ili brodova u gradnji, prije pokretanja parničnog ili drugoga sudskog postupka za odlučivanje o prijedlogu za osiguranje privremenom mjerom mjesno je nadležan sud na čijem se području vodi upisnik brodova u koji je brod, odnosno brod u gradnji upisan. Određenu privremenu mjeru provest će tijelo koje vodi upisnik brodova, odnosno upisnik brodova u gradnji.

(2) Ako je u slučaju iz stavka 1. ovoga članka parnični ili drugi sudski postupak pokrenut, za odlučivanje o prijedlogu za osiguranje privremenom mjerom nadležan je sud pred kojim je postupak pokrenut. Određenu privremenu mjeru provest će tijelo koje vodi upisnik brodova, odnosno brodova u gradnji.

(3) Ako se privremena mjera ne treba provesti upisom u upisnik brodova, prije pokretanja parničnog ili drugoga sudskog postupka za odlučivanje o prijedlogu za određivanje

privremene mjere na brodu mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi brod u vrijeme podnošenja prijedloga za određivanje privremene mjere. Ako se brod, koji je upisan u hrvatski upisnik brodova, ne nalazi u teritorijalnom moru ili unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske, mjesno je nadležan za određivanje privremene mjere sud na području kojega se vodi upisnik brodova u koji je brod upisan.

(4) Ako se privremena mjera ne treba provesti upisom u upisnik brodova, nakon pokretanja parničnog ili drugoga sudskog postupka privremenu mjeru može odrediti i sud pred kojim se postupak vodi.

(5) U slučajevima iz stavka 3. i 4. ovoga članka za provedbu određene privremene mjere mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi brod u vrijeme provedbe te mjere.

(6) Ako se u vrijeme podnošenja prijedloga za određivanje privremene mjere, koju ne treba provesti u upisnik brodova, ne zna da li se brod nalazi na teritorijalnom moru ili unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske, ovrhovoditelj može predložiti da sud na čijem se području vodi upisnik u koji je brod upisan, ili, ako brod nije upisan u hrvatski upisnik brodova, bilo koji stvarno nadležni sud u Republici Hrvatskoj, donese rješenje o određivanju privremene mjere. Ovrhovoditelj može u tom slučaju podnijeti rješenje o određivanju privremene mjere svakom stvarno nadležnom sudu na čijem se području nađe brod, s prijedlogom da je taj sud provede.

Članak 850.

Za ovrhu odnosno za osiguranje na teretu koji se nalazi na brodu na kojemu se provodi ovrha ili osiguranje mjesno je nadležan sud koji je predviđen kao sud provedbe ovrhe, odnosno osiguranja na brodu koji nije upisan u upisnik brodova.

Članak 851.

(1) Za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu na temelju stranih sudskih odluka i za provedbu te ovrhe mjesna nadležnost suda određuje se primjenom pravila o mjesnoj nadležnosti suda za ovrhu na temelju odluka hrvatskih sudova.

(2) Odredbe članka 847. ovoga Zakonika primjenjuju se i u slučaju kad se osiguranje zasnivanjem sudske hipoteke na brodu traži na temelju strane sudske odluke.

Glava II.

OVRHA RADI NAMIRENJA NOVČANE TRAŽBINE NA BRODU

1. Ograničenje ovrhe

Članak 852.

(1) Odredbe Ovršnog zakona o ograničenju ovrhe ne primjenjuju se ako se ovrha provodi radi ostvarenja tražbine osigurane založnim ili sličnim pravom na brodu ili brodu u gradnji.

(2) Odredbe Ovršnog zakona o ograničenju ovrhe ne primjenjuje se na ovrhu prodajom broda ni ako se ovrha traži radi namirenja tražbina koje proizlaze iz:

- 1) štete prouzročene sudarom broda na kojem se provodi ovrha ili štete prouzročene brodom na koji drugi način,
- 2) smrti ili tjelesne ozljede prouzročene brodom na kojem se provodi ovrha ili koje su nastale zbog iskorištavanja tog broda,
- 3) spašavanja,
- 4) ugovora o iskorištavanju broda koji je predmet ovrhe,
- 5) zajedničke havarije,
- 6) tegljenja,
- 7) peljarenja,
- 8) opskrbe broda koji je predmet ovrhe radi njegova održavanja ili iskorištavanja,
- 9) gradnje, preinake, popravka, opreme ili dokovanja broda koji je predmet ovrhe,
- 10) prava posade broda po osnovi rada,
- 11) izdataka koje učini zapovjednik, krcatelj, naručitelj ili agent za račun broda, odnosno vlasnika broda ili brodara, a u vezi s brodom.

2. Ovršne radnje

Članak 853.

Ovrha na brodu upisanom u upisnik brodova i na brodu u gradnji upisanom u upisnik brodova u gradnji provodi se zabilježbom ovrhe u upisniku, utvrđivanjem vrijednosti broda odnosno broda u gradnji, prodajom broda, odnosno broda u gradnji i namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenog prodajom.

3. Prijedlog za ovrhu

Članak 854.

Prijedlog za ovrhu na brodu radi naplate novčane tražbine mora posebno sadržavati:

- 1) ime, zanimanje, prebivalište ili, podredno, boravište i državljanstvo, odnosno naziv, sjedište i državnu pripadnost ovrhovoditelja,
- 2) ime, zanimanje, prebivalište ili, podredno, boravište i državljanstvo, odnosno naziv, sjedište i državnu pripadnost ovršenika,
- 3) ime i oznaku broda, vrstu broda, luku upisa i državnu pripadnost broda,
- 4) upisnik brodova u koji je hrvatski brod upisan,

- 5) mjesto gdje se brod nalazi, odnosno naznaku da to mjesto nije poznato,
- 6) valutu i visinu tražbine za koju se traži prodaja,
- 7) naznaku isprava na temelju kojih se traži ovrha,
- 8) popis poznatih založnih ovrhovoditelja odnosno nositelja drugih prava koja prodajom prestaju,
- 9) izjavu je li u odnosu prema brodu na kojemu se traži ovrha određeno kakvo sredstvo osiguranja,
- 10) po mogućnosti količinu i vrstu tereta na brodu i broj članova posade.

Članak 855.

(1) Uz prijedlog iz članka 854. ovoga Zakonika ovrhovoditelj treba priložiti:

- 1) ispravu na temelju koje se traži ovrha (ovršna ili vjerodostojna isprava), u izvorniku ili u ovjеровljenom prijepisu,
- 2) ispravu kojom se dokazuje postojanje hipoteke na brodu i tereta te prava prvokupa koji su upisani u upisnik brodova,
- 3) podatke o poznatim privilegijima.

(2) Ako se ovrha provodi na hrvatskom brodu, uz prijedlog treba priložiti izvadak iz upisnika brodova kojim se dokazuje vlasništvo ovršenika na brodu, ili, ako brod nije upisan u upisnik brodova – isprava kojom se dokazuje da se brod koji je predmet ovrhe nalazi u posjedu jednog ili više ovršenika. Ako je brod upisan na drugu osobu, a ne na ovršenika, prijedlogu se može udovoljiti samo ako ovrhovoditelj podnese ispravu koja je podobna za upis ovršenikova prava.

(3) Ako je strani brod na kojemu se traži ovrha u vrijeme podnošenja prijedloga za ovrhu već zaustavljen, uz prijedlog za ovrhu treba priložiti i ovjeren prijepis i prijevod isprave na hrvatskom jeziku, u skladu s propisima Republike Hrvatske, kojom se po pravu zemlje državne pripadnosti broda dokazuje vlasništvo i državna pripadnost broda.

(4) Ako strani brod na kojemu se traži ovrha u vrijeme podnošenja prijedloga za ovrhu još nije zaustavljen, ovrhovoditelj mora učiniti vjerojatnim da je brod vlasništvo ovršenika.

(5) Kad strani brod na kojem se provodi ovrha prodajom bude zaustavljen, sud će pozvati ovrhovoditelja da u roku od tri dana podnese isprave navedene u stavku 3. ovoga članka.

(6) Ako ovrhovoditelj ne postupi prema odredbi stavka 5. ovoga članka, sud će rješenjem obustaviti ovrhu.

4. Rješenje o ovrsi

Članak 856.

(1) Rješenje o ovrsi prodajom broda sud dostavlja prema odredbama Ovršnog zakona o osobnoj dostavi strankama i svim osobama u čiju korist, prema podacima iz spisa, postoji kakvo založno pravo, pravo na namirenje, pravo osobne služnosti ili pravo prvokupa u pogledu broda koji je predmet ovrhe.

(2) Pored dostave rješenja iz stavka 1. ovoga članka sud posebno obavještava osobe u čiju je korist upisano pravo prvokupa da se u postupku prodaje neće moći pozivati na svoje pravo prvokupa.

(3) Ako je boravište ovršenika nepoznato ili ako se ovršenik nalazi u inozemstvu, sud će ovršeniku po službenoj dužnosti postaviti za privremenog zastupnika zapovjednika broda, kojem će dostaviti rješenje o ovrsi broda. Ako je zapovjednik napustio brod, sud će za privremenog zastupnika ovršenika postaviti drugu odgovarajuću osobu za obavljanje te dužnosti.

Članak 857.

(1) Kad donese rješenje o prodaji broda koji je upisan u upisnik brodova, sud će po službenoj dužnosti odrediti da se to rješenje zabilježi u upisnik brodova.

(2) Kad donese rješenje o prodaji broda koji nije upisan u upisnik brodova, sud će po službenoj dužnosti odrediti da se obavi pljenidbeni popis broda.

(3) Učinak zabilježbe iz stavka 1. ovoga članka, odnosno popisa iz stavka 2. ovoga članka sastoji se u tome da se prodaja radi namirenja tražbine ovrhovoditelja može provesti protiv svake osobe koja kasnije stekne pravo vlasništva nad brodom koji je predmet prodaje (pravo na namirenje) i da ovrhovoditelj u čiju je korist ta zabilježba, odnosno popis učinjen ima prvenstvo u pogledu namirenja svoje ovršne tražbine i sporednih tražbina prema svakoj drugoj osobi koja kasnije stekne kakvu hipoteku na brodu ili slično pravo na brodu ili koja ostvari pravo na namirenje.

(4) Nakon zabilježbe ovrhe nije dopušten upis promjene prava vlasništva utemeljen na raspoložbi ovršenika, bez obzira kad je ta raspoložba poduzeta.

(5) Promjena vlasnika broda nakon zabilježbe ovrhe ne sprječava da se taj postupak nastavi protiv novoga vlasnika kao ovršenika. Sve radnje poduzete prije toga ostaju na snazi i novi vlasnik ne može u postupku poduzimati one radnje koje ne bi mogao poduzeti prijašnji vlasnik da do promjene vlasništva nije došlo.

(6) Za prvenstveni red prava na namirenje koje pripada ovrhovoditelju odlučujući je trenutak kad je tijelu koje vodi upisnik brodova podnesen zaključak suda kojime se nalaže zabilježba rješenja o ovrsi u smislu stavka 1. odnosno kada je obavljen popis broda u smislu stavka 2. ovoga članka.

(7) Ako predmet ovrhe nije upisan u upisnik brodova, red prvenstva određuje se prema trenutku kad zamolnica za provođenje popisa stigne sudu nadležnom za provođenje ovrhe, odnosno ako je taj sud nadležan za donošenje rješenja o ovrsi – prema trenutku kad tom sudu stigne prijedlog za prodaju broda.

Članak 858.

Ako je u kakvu prijašnjem postupku obavljen popis broda koji je predmet prodaje, a taj brod nije upisan u upisnik brodova, u zapisnik o prijašnjem popisu zabilježiti će se određena ovrha.

Članak 859.

(1) Nakon zabilježbe rješenja o ovrsi, odnosno sastavljanja pljenidbenog popisa, pa dok se postupak prodaje ne obustavi, ne može se provesti poseban postupak prodaje u korist drugih ovršnih tražbina u pogledu istog broda.

(2) Ovrhovoditelji, u čiju korist, u tijeku postupka prodaje iz stavka 1. ovoga članka do pravomoćnosti rješenja o dosudi broda, bude doneseno rješenje o ovrsi na istom brodu, pristupaju pokrenutom postupku i dužni su ga preuzeti u stanju u kojem se nalazio u trenutku njihova pristupanja.

(3) O pristupanju novih ovrhovoditelja sud će obavijestiti sve osobe iz članka 856. ovoga Zakonika.

5. Provedba ovrhe

Članak 860.

Kad donese, odnosno kad primi rješenje o ovrsi, ovršni sud će bez odgode:

1) odrediti zaustavljanje broda (članak 951.) i u tu svrhu pozvati teritorijalno nadležnu lučku kapetaniju da brodu oduzme upisni list, odnosno brodsku svjedodžbu, popis posade i isprave o sposobnosti broda za plovidbu, a stranom brodu – isprave koje odgovaraju tim hrvatskim ispravama,

2) prema potrebi odrediti čuvanje broda,

3) obaviti popis broda i njegovih pripadaka čija se vrijednost posebno utvrđuje prema odredbi članka 867. st. 3. ovoga Zakonika,

4) sastaviti popis posade i putnika koji ostaju na brodu i popisati vrstu i količinu tereta koji se nalaze na brodu.

Članak 861.

(1) Sud može čuvanje broda povjeriti zapovjedniku broda, kome će u tu svrhu odobriti da zadrži potreban broj članova posade, a može narediti da se posada broda zajedno sa zapovjednikom iskrca te da se postave drugi čuvari.

(2) Pri odlučivanju hoće li brod povjeriti na čuvanje zapovjedniku broda ili drugoj osobi sud će, vodeći računa o prijedlozima ovrhovoditelja, uzeti u obzir sigurnost broda, troškove čuvanja te druge važne okolnosti.

Članak 862.

(1) Sud može, na prijedlog stranaka, zapovjednika broda ili čuvara broda narediti da se brod premjesti u drugo mjesto ako nađe da bi to bilo potrebno radi sigurnosti broda ili da bi bilo korisno iz drugih važnih razloga, osobito radi smanjenja troškova čuvanja i održavanja broda.

(2) Mjesto u koje se brod premjesti, u skladu s odredbom stavka 1. ovoga članka, ne mora se nalaziti na području suda koji provodi ovrhu.

Članak 863.

(1) Ako se osoba ovlaštena da raspolaže teretom koji se nalazi na brodu na kojem se provodi ovrha ne prijavi sudu u roku od tri dana od zaustavljanja broda, sud će po službenoj dužnosti toj osobi postaviti privremenog zastupnika.

(2) Dok se teret nalazi na brodu, brigu o čuvanju tereta vodi zapovjednik broda, odnosno osoba koju sud postavi za čuvara broda.

(3) Na prijedlog osobe ovlaštene da raspolaže teretom ili njezina privremenog zastupnika, ovršenika ili zapovjednika broda, a ako postoje opravdani razlozi, i na prijedlog čuvara broda, sud će dopustiti da se teret iskrca i da se smjesti na čuvanje u javno skladište ili na drugo prikladno mjesto.

(4) Sud će osobi ovlaštenoj da raspolaže teretom, odnosno njezinu privremenom zastupniku dopustiti slobodno raspolaganje teretom ako se tome ne protivi brodar, zapovjednik broda ili drugi zastupnik broдача.

(5) Ako se zapovjednik broda po nalogu suda ili dobrovoljno iskrca, to ne utječe na njegova ovlaštenja da zastupa broдача, odnosno poduzetnika prema teretu koji se na brodu nalazio u trenutku zaustavljanja.

(6) Odredbama stavka 1. – 5. ovoga članka ne dira se u prava i dužnosti stranaka koje proizlaze iz ugovora o prijevozu stvari.

Članak 864.

(1) Putnici i njihova prtljaga moraju se iskrcati s broda na kojem se provodi ovrha.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka sud će, na prijedlog ovršenika, dopustiti putnicima da s prtljagom ostanu na brodu ako se tome ne protivi ovrhovoditelj ili čuvar broda i ako ovršenik predujmi troškove uzdržavanja putnika.

(3) Odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka ne dira se u prava i dužnosti stranaka koji proizlaze iz ugovora o prijevozu.

Članak 865.

(1) Troškove provedbe ovrhe, čuvanja i održavanja broda prethodno snosi ovrhovoditelj.

(2) Sud može odrediti da ovrhovoditelj predujmi potrebnu svotu za namirenje troškova provedbe ovrhe.

(3) Ako ovrhovoditelj u roku koji mu odredi sud ne položi predujam, sud će rješenjem obustaviti ovršni postupak.

Članak 866.

(1) Ako za to postoje posebno opravdani razlozi, sud može na prijedlog zainteresirane osobe nakon što sasluša stranke i poznate vjerovnike koji na brodu imaju kakav stvarnopravni teret, dopustiti da brod u tijeku ovrhe poduzme jedno ili više putovanja.

(2) Sud neće dopustiti putovanje iz stavka 1. ovoga članka ako nije sklopljen ugovor o osiguranju broda, uz uvjete koje sud smatra prikladnim, i ako predlagatelj putovanja ne dade odgovarajuće osiguranje raspoloživo i prenosivo u korist vjerovnika za štetu koja bi za njih iz toga mogla proisteći.

(3) Radi saslušanja stranaka i ostalih vjerovnika, prema odredbi stavka 1. ovoga članka, sud će zakazati ročište ili će ovlaštenim osobama pisano priopćiti prijedlog i uvjete uz koje se traži dozvola za poduzimanje putovanja, uz poziv da se o prijedlogu izjasne u roku od tri dana od dana dostave poziva.

(4) Ako koja od pozvanih osoba ne dođe na ročište, odnosno ako se u roku iz stavka 3. ovoga članka ne izjasni o prijedlogu, smatrat će se da pristaje na to da se predloženo putovanje poduzme.

(5) Osoba na čiji je prijedlog putovanje dopušteno dužna je, na zahtjev suda, predujmiti troškove putovanja. Ako to ne učini u roku koji sud odredi, putovanje se neće poduzeti.

6. Utvrđivanje vrijednosti broda te popis i procjena pripadaka

Članak 867.

(1) O načinu utvrđivanja vrijednosti broda sud će odlučiti zaključkom odmah nakon što donese rješenje o ovrsi. Ako je to potrebno, sud će prije donošenja zaključka održati ročište sa strankama.

(2) Utvrđivanju vrijednosti broda pristupit će se nakon što rješenje o ovrsi postane pravomoćno, ali i prije toga ako ovrhovoditelj to predloži, predujmi za to potrebna sredstva i izjavi da će snositi troškove utvrđivanja vrijednosti i ako ovrha bude obustavljena.

(3) Posebno se popisuju i procjenjuju samo oni pripadci koji se redovito ne nalaze na brodovima sličnoga tipa kojem pripada brod koji je predmet ovrhe, a koji su veće vrijednosti, odnosno dijelovi koji su privremeno odvojeni od broda.

(4) Vrijednost broda utvrđuje se u visini njegove tržišne cijene na dan procjene.

(5) Pri utvrđivanju vrijednosti broda treba navesti koju vrijednost ima brod koji je predmet ovrhe ako ostanu na snazi stvarnopravni tereti, a koju vrijednost ima bez tih prava i tereta te posebno vrijednost stvarnopravnih tereta.

(6) Ako je vrijednost broda koji je predmet ovrhe bila utvrđena u prijašnjem ovršnom ili stečajnom postupku, a od tada nije nastupila važnija promjena, sud može kao vrijednost broda

uzeti vrijednost utvrđenu u tom prijašnjem postupku. Prije donošenja te odluke sud će o tome saslušati stranke.

(7) Sud će na prijedlog stranke koji mora biti podnesen najkasnije osam dana prije ročišta za prodaju, na ročištu za prodaju zaključkom ponovno utvrditi vrijednost broda ako stranka učini vjerojatnim da se ta vrijednost izmijenila za više od jedne trećine od dana prethodnog utvrđivanja vrijednosti do dana podnošenja prijedloga.

(8) Ako su u sudskom ili izvansudskom sporazumu na temelju kojega je stečeno založno pravo na brodu radi osiguranja tražbine čije se namirenje traži stranke utvrdile vrijednost broda, vrijednost broda neće se posebno utvrđivati, već će se kao njegova vrijednost uzeti u sporazumu utvrđena vrijednost.

(9) U slučaju iz stavka 8. ovoga članka sud može, na prijedlog ovršenika podnesen u roku za žalbu protiv rješenja o ovrsi, odrediti da se vrijednost broda iznova utvrdi ako ovršenik učini vjerojatnim da je nakon sklapanja sporazuma vrijednost broda porasla za više od jedne trećine. Sredstva za pokriće troškova ponovnoga utvrđivanja vrijednosti broda ovršenik mora predujmiti u roku od osam dana od dana dostave odluke suda kojom se prihvaća njegov prijedlog. Ako ovršenik u tom roku ne postupi u skladu s odlukom suda, smatrat će se da je odustao od prijedloga.

(10) Odredba stavka 8. ovoga članka neće se primijeniti ako ima založnih vjerovnika, ovlaštenika prava na namirenje ili osobnih služnosti upisanih u upisnik brodova koje prestaju prodajom broda, koji se u ovrsi na brodu namiruju prije vjerovnika koji je zatražio ovrhu, osim ako se oni tako ne sporazumiju.

Članak 868.

(1) O ročištu za utvrđivanje vrijednosti broda i popis pripadaka sud obavještava stranke.

(2) Ročište iz stavka 1. ovoga članka održava se, u pravilu, na mjestu gdje se brod nalazi.

(3) Radi utvrđivanja vrijednosti broda sud će imenovati jednog ili više vještaka.

(4) U zaključku o prodaji sud će utvrditi vrijednost broda po slobodnoj ocjeni, uzimajući u obzir nalaz i mišljenje vještaka i ostale podatke iznesene tijekom postupka.

(5) Ročište za utvrđivanje vrijednosti broda neće se odrediti u slučaju iz stavka 8. članka 867. ovoga Zakonika.

Članak 869.

(1) Svaka osoba koja se ima pravo namiriti iz prodajne cijene broda, a koja po redu prvenstva dolazi ispred ovrhovoditelja, može predložiti da se ovrha obustavi ako utvrđena vrijednost broda ne pokriva ni djelomično iznos ovrhovoditeljeve tražbine.

(2) Prijedlog za obustavu ovrhe može se podnijeti u roku od osam dana od dana dostave zaključka o prodaji.

(3) Sud će, prema okolnostima slučaja, ocijeniti je li prodaja svrhovita s obzirom na vjerojatnu visinu iznosa djelomičnoga namirenja ovrhovoditelja.

(4) U slučaju obustave ovrhe iz stavka 1. ovoga članka troškove postupka snosi ovrhovoditelj koji je pokrenuo ovrhu.

7. Način i uvjeti prodaje

Članak 870.

(1) Brod se u pravilu prodaje usmenom javnom dražbom.

(2) Stranke, založni vjerovnici i nositelji osobnih služnosti koje prestaju prodajom broda mogu se sporazumjeti najkasnije do prodaje broda na javnoj dražbi da se prodaja broda obavi u određenom roku neposrednom pogodbom preko osobe ovlaštene za promet brodovima, sudskog ovršitelja, javnog bilježnika ili na drugi način.

(3) Ugovor o prodaji neposrednom pogodbom sklapa se u pisanom obliku. Ugovor u ime i za račun ovršenika sklapa osoba kojoj je povjerena prodaja na temelju zaključka kojim je sud ovlašćuje na sklapanje ugovora. Potpisi osoba koje sklapaju ugovor moraju biti javnobilježnički ovjereni.

(4) Ugovor iz stavka 3. ovoga članka ima učinak od dana pravomoćnosti rješenja o dosudi.

Članak 871.

(1) Nakon provedbe postupka za utvrđivanje vrijednosti broda sud donosi zaključak o prodaji broda kojim se utvrđuje vrijednost broda i određuju način i uvjeti prodaje te vrijeme i mjesto ako se prodaja obavlja dražbom.

(2) U zaključku o prodaji posebno će se istaknuti mogućnost da se vrijednost konačno utvrdi na ročištu za prodaju.

(3) Od dana objavljivanja zaključka o prodaji na sudskoj oglasnoj ploči do dana prodaje mora proteći najmanje petnaest dana.

Članak 872.

Uvjeti prodaje moraju sadržavati:

1) podatke o imenu, prebivalištu ili, podredno, boravištu te državljanstvu ovrhovoditelja, odnosno podatke o njegovu nazivu, sjedištu i državnoj pripadnosti,

2) podatke o imenu, prebivalištu ili, podredno, boravištu ovršenika, odnosno o njegovu nazivu, sjedištu i državnoj pripadnosti,

3) podatke o imenu ili oznaci, vrsti, luci upisa i državnoj pripadnosti broda, bruto i neto tonaži broda, odnosno istisnini, nosivosti, granicama plovidbe; zatim podatke važne za utvrđivanje stanja i uporabljivosti broda, kao što su namjena, godina gradnje, materijal od kojega je brod izgrađen, vrstu i snagu pogonskih strojnih uređaja i uređaja za posebnu namjenu, a za brodove

u gradnji i podatke o stupnju izgrađenosti te popis i vrijednost neugrađenog materijala koji će biti obuhvaćen prodajom,

4) naznaku stvarnopravnih tereta što ih je kupac dužan preuzeti bez uračunavanja u kupovninu,

5) utvrđenu vrijednost broda,

6) naznaku najniže prihvatljive ponude,

7) odredbe o načinu davanja i o visini osiguranja koje trebaju dati ponuđači,

8) odredbe o roku u kojemu je kupac dužan platiti kupovninu i o načinu njezine isplate,

9) način prodaje,

10) naznaku vremena kad rizici i koristi prelaze na kupca,

11) odredbe o vremenu i uvjetima uz koje će se brod predati kupcu, posebno ako teret do pravomoćnosti rješenja o dosudi ne bude iskrcan s broda, i upisati njegovo pravo vlasništva u upisnik brodova,

12) prema potrebi odredbe o prodaji suvlasničkog dijela broda,

13) posebne uvjete koje kupac mora ispunjavati da bi mogao steći brod.

Članak 873.

(1) Na usmenoj javnoj dražbi mogu sudjelovati samo osobe koje polože jamčevinu.

(2) Ako sud, na prijedlog stranaka, ne odredi drugačije, jamčevina koju ponuditelji moraju položiti čini deseti dio utvrđene vrijednosti broda koji je predmet ovrhe.

(3) Jamčevina se polaže u gotovom novcu, vrijednosnim papirima ili drugim imovinskim vrijednostima koji su raspoloživi i slobodno prenosivi.

(4) Od polaganja jamčevine oslobođeni su vjerovnik na čiji je prijedlog određena ovrha i založni vjerovnici, ovlaštenici osobnih služnosti koje prestaju prodajom ako njihove tražbine dostižu svotu jamčevine i ako bi se, s obzirom na njihov red prvenstva i utvrđenu vrijednost broda, ta svota mogla namiriti iz cijene ostvarene prodajom.

(5) Od polaganja jamčevine kao ponuditelji oslobođeni su Republika Hrvatska, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihova tijela.

Članak 874.

(1) Jamčevina koju je dao ponuditelj čija je ponuda prihvaćena ostaje kod suda dok ponuditelj ne udovolji svim obvezama prema uvjetima prodaje ili dok rješenje suda o uskraćivanju dosude broda ne postane pravomoćno.

(2) Ostalim ponuditeljima vratit će se položena jamčevina poslije zaključenja ročišta za prodaju.

(3) Jamčevina najboljeg ponuditelja služi kao zalog za sve obveze koje nastanu protiv njega iz postupka prodaje.

Članak 875.

Ako sud, na prijedlog stranaka i uz pristanak ovlaštenika ne odredi drugačije, kupac preuzima dosuđeni brod slobodan od svih stvarnopravnih tereta.

Članak 876.

(1) Na prvom ročištu za dražbu brod se ne može prodati ispod jedne polovice utvrđene vrijednosti.

(2) Ako se brod ne proda na prvom ročištu, sud će odrediti drugo ročište na kojemu se brod može prodati i ispod polovice utvrđene vrijednosti, ali ne ispod jedne trećine te vrijednosti.

(3) Od prvog do drugog ročišta za dražbu mora proteći najmanje petnaest dana.

(4) Stranke i osobe koje se namiruju u postupku mogu se sporazumjeti, izjavom danom na zapisnik kod suda pred kojim se postupak vodi ili kod drugoga suda ili pred javnim bilježnikom, da se brod može prodati dražbom i za nižu cijenu od one iz stavka 1. i 2. ovoga članka.

(5) Ako su se stranke prije pokretanja ovršnoga postupka u sporazumu sklopljenom pred sudom ili u obliku javnobilježničke isprave suglasile da se brod radi naplate tražbine ovrhovoditelja utvrđene tim sporazumom može prodati i za cijenu nižu od one iz stavka 1. i 2. ovoga članka, brod se već na prvom ročištu za prodaju može prodati po toj cijeni ako u postupku ne sudjeluju druge osobe koje se u njemu namiruju, a svoje su pravo upisali u upisnik brodova prije nego što je u taj upisnik upisano pravo ovrhovoditelja kojim je osigurana naplata njegove tražbine. Najniža cijena po kojoj se brod može prodati u tom slučaju ne može biti ispod jedne trećine utvrđene vrijednosti.

(6) Odredbe prethodnih stavaka ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i u slučaju u kojemu se brod prodaje neposrednom pogodbom.

Članak 877.

(1) Kupac je dužan položiti u sud ili kod javnoga bilježnika kupovninu u roku određenom u zaključku o prodaji.

(2) Od polaganja kupovnine ili njezina dijela u gotovom novcu kupac se oslobađa ako vjerovnici čije su tražbine osigurane zalogom na brodu pristanu da kupac preuzme te dugove.

(3) Ako je kupac udovoljio svim obvezama iz uvjeta prodaje, gotovi novac položen sudu ili javnom bilježniku kao jamstvo može se rabiti kao dio kupovnine.

Članak 878.

(1) Nakon što kupac položi kupovninu te udovolji posebnim uvjetima prodaje broda, ako su bili određeni, i nakon što rješenje o dosudi postane pravomoćno, sud će zaključkom odrediti da se brod zajedno sa dosuđenim pripadcima preda kupcu, da se u upisniku brodova upiše pravo vlasništva na brodu u korist kupca i da se u upisniku brodova brišu sva druga prava i tereti.

(2) Rizik za prodani brod koji je predmet ovrhe na kupca onog dana kada mu brod po pravomoćnosti rješenja o dosudi bude predan.

8. Ročište za prodaju

Članak 879.

(1) Ročište za dražbu određuje se oglasom tako da od dana prve objave oglasa do dana ročišta za prodaju protekne najmanje 15, a najviše 30 dana.

(2) Ročište za prodaju ne smije se održati prije nego što rješenje o ovrsi postane pravomoćno.

Članak 880.

Oglas o prodaji sadrži osobito:

1) naznaku broda i pripadaka koji će se izložiti prodaji i vrijednost broda koji je predmet ovrhe,

2) naziv, odnosno ime, sjedište, odnosno boravište, državna pripadnost i državljanstvo stranaka,

3) vrijeme i mjesto održavanja ročišta za prodaju,

4) naznaku najniže prihvatljive ponude i svote jamčevine,

5) priopćenje da se uvjeti prodaje i isprave koje se odnose na brod, koji je predmet ovrhe, mogu razgledati kod ovršnog suda,

6) poziv založnim vjerovnicima čija prava nisu upisana u upisnik brodova da najkasnije na ročištu za prodaju prijave svoje tražbine, s upozorenjem da će se njihova prava u postupku uzeti u obzir samo ako proizlaze iz ovršnih spisa,

7) poziv da svaka osoba koja na brodu, koji je predmet ovrhe, ima kakvo pravo, zbog kojega prodaja ne bi bila dopuštena, prijavi svoje pravo sudu najkasnije na ročištu za prodaju prije početka usmene javne dražbe, s upozorenjem da se to pravo u pogledu broda na kojem se provodi ovrha na štetu savjesnog kupca neće više moći ostvariti,

8) priopćenje da će se osobi koja na brodu koji je predmet ovrhe ima takvo pravo ili teret dostavljati obavijesti o daljnjem tijeku postupka samo ako boravi u Republici Hrvatskoj ili ako u Republici Hrvatskoj ima svog opunomoćenika, odnosno opunomoćenika za primanje pismena.

Članak 881.

(1) Sud će oglas o prodaji dostaviti strankama i svim osobama koje, prema spisima koji se nalaze kod suda, imaju na brodu kakav stvarnopravni teret ili pravo prvokupa.

(2) Sud će ujedno pozvati vjerovnike koji na brodu imaju zalogom osigurane tražbine da se najkasnije pet dana prije ročišta za prodaju izjasne traže li da se njihove tražbine isplate u gotovom novcu ili pristaju da kupac preuzme dug, tako da se od duga oslobodi dotadašnji ovršenik, a ako se u određenom roku ne izjasne, smatra se da traže da im se tražbine isplate u gotovom novcu.

(3) Ako je na brodu uknjižena kakva kreditna ili kaucijska hipoteka, vjerovnici će se pozvati da najkasnije prije početka prodaje prijave iznose svojih tražbina iz pravnih odnosa osiguranih tim založnim pravima.

(4) Oglas o prodaji dostavlja se prema odredbama o osobnoj dostavi u ovršnom postupku.

(5) Osobi kojoj se oglas o prodaji vjerojatno neće moći dostaviti na vrijeme ili je pokušaj dostave ostao bez uspjeha, sud će postaviti privremenog zastupnika kome će dostaviti oglas o prodaji.

Članak 882.

(1) Sud će oglas o prodaji objaviti u »Narodnim novinama«, na oglasnoj ploči suda i na oglasnoj ploči teritorijalno nadležne lučke kapetanije.

(2) Stranke mogu zahtijevati da se oglas o prodaji objavi na njihov trošak na drugi način koji oni predlože.

Članak 883.

Ako se prodaja provodi na domaćem brodu, sud će odrediti da se ročište za prodaju zabilježi u upisnik brodova u koji je brod upisan.

Članak 884.

(1) Ovršenik je dužan u vrijeme između objave i održavanja ročišta za prodaju omogućiti osobama koje su zainteresirane da sudjeluju u prodaji da razgledaju brod koji je predmet ovrhe te isprave koje se na njega odnose.

(2) Sud će zaključkom odrediti kad se brod može razgledati, uzimajući u obzir potrebe nesmetanog poslovanja broda.

Članak 885.

(1) Ročište za prodaju jest javno i drži se, u pravilu, u zgradi suda.

(2) Sud može odrediti da se ročište za prodaju održi na mjestu gdje se nalazi brod koji je predmet ovrhe.

(3) Sud će na ročištu za prodaju staviti sudionicima na uvid uvjete prodaje i ostale isprave koje se odnose na postupak prodaje.

(4) Ročište za prodaju održat će se i kad na njemu sudjeluje samo jedan ponuditelj.

(5) Ročište za prodaju održava se pred sućem pojedincem i o njemu se vodi zapisnik.

Članak 886.

(1) Kad utvrdi da nema smetnji za održavanje ročišta za prodaju, sud će iznijeti uvjete prodaje, podatke o tražbinama vjerovnika koji imaju pravo namirenja iz postignute kupovnine, izjave vjerovnika koji imaju na brodu zalogom osiguranu tražbinu o načinu namirenja ili o preuzimanju njihovih tražbina, o tražbinama osiguranim kreditnim ili kaucijskim hipotekama i o drugim okolnostima koje su značajne za provođenje ročišta za prodaju.

(2) Zastupnici ponuditelja moraju dokazati svoje ovlaštenje za zastupanje na tom ročištu javnom ispravom ili javno ovjerenom punomoći.

Članak 887.

(1) Sud može odrediti da se prodaja i plaćanje kupovnine postignute prodajom stranog broda obavlja u stranim sredstvima plaćanja, u skladu s posebnim zakonom.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka može se primijeniti i kad se prodaja provodi radi namirenja tražbina stranih vjerovnika na hrvatskom brodu i kad na javnoj dražbi kao ponuditelji sudjeluju strane fizičke ili pravne osobe.

(3) Ako je tražbina koja je osigurana hipotekom na brodu upisana u stranim sredstvima plaćanja, sud mora prodajnu cijenu odrediti u tim sredstvima plaćanja.

Članak 888.

Ponuditelj je vezan za svoju ponudu sve dok se ne stavi veća ponuda (članak 889.).

Članak 889.

(1) Sud će pozvati prisutne stranke da stavljaju ponude tek nakon što protekne pola sata od vremena koje je određeno za početak ročišta za prodaju.

(2) Usmena javna dražba nastavit će se sve dok se stavljaju veće ponude.

(3) Ako to traži koji ponuditelj, sud može, radi stavljanja veće ponude, dopustiti kratak rok za razmišljanje.

(4) Usmena javna dražba zaključit će se ako ni poslije drugog poziva u roku od pet minuta nije stavljena veća ponuda. Na to će sud osobito upozoriti prisutne.

(5) Prije zaključenja prodaje sud će još jednom objaviti posljednju ponudu, a zatim će proglasiti da je prodaja zaključena.

Članak 890.

(1) Kad sud zaključi prodaju, pozvat će prisutne da odmah na ročištu za prodaju istaknu prigovore protiv dosude.

(2) Prigovor protiv dosude najboljem ponuditelju može se temeljiti samo na ovim razlozima:

1) da od dana objave do dana održavanja ročišta za prodaju nije prošlo 15 dana (članak 879.),

2) da oglas o ročištu za prodaju nije bio pravilno sastavljen ili objavljen,

3) da o ročištu za prodaju nisu bile obaviještene sve osobe koje je sud bio dužan obavijestiti,

4) da je postupak prodaje nastavljen, iako je bilo doneseno rješenje o obustavi postupka,

5) da su pri usmenoj javnoj dražbi povrijeđene odredbe ovoga Zakonika o dražbi,

6) da uvjeti uz koje je stavljena najbolja ponuda nisu u skladu s utvrđenim uvjetima prodaje,

7) da najbolji ponuditelj, odnosno njegov zastupnik nisu sposobni za sudjelovanje u prodaji broda,

8) da najviša ponuda nije dovoljna da se njome potpuno namiri zalogom osigurana tražbina sa sporednim tražbinama vjerovnika koji podnosi prigovor, a njegovoj tražbini pripada prvenstvo pred tražbinom vjerovnika koji je predložio ovrhu.

Članak 891.

(1) O nedostacima navedenim u članku 890. stavku 2. točki 4), 6) i 7) ovoga Zakonika sud vodi računa po službenoj dužnosti. O ostalim nedostacima sud će odlučivati samo ako budu pravovremeno istaknuti u podnesenim prigovorima.

(2) Činjenice na kojima se temelje prigovori sud će istražiti i utvrditi po službenoj dužnosti.

Članak 892.

(1) O podnesenim prigovorima sud će odlučiti, u pravilu, na ročištu za prodaju.

(2) Kad u povodu uvažavanja podnesenih prigovora uskrati dosudu, sud će, nakon što sasluša prisutne koje je bio dužan obavijestiti o ročištu za prodaju, odlučiti o tome hoće li prodaju odmah nastaviti ili će odrediti novo ročište za prodaju.

(3) Ako odluči da se prodaja odmah nastavi, ponuditelji koji su sudjelovali u prodaji vezani su svojim prijašnjim ponudama ako one zbog većih ponuda nisu izgubile valjanost.

(4) Ako se o prigovorima ne odluči na samom ročištu, sud će o njima odlučiti rješenjem o dosudi.

Članak 893.

(1) Ako prigovori ne budu podneseni i ako se ne ustanovi da ima nedostataka iz članka 890. stavka 2. točke 4), 6) i 7) ovoga Zakonika, sud će već na ročištu za prodaju donijeti rješenje o

dosudi broda koji je predmet ovrhe najboljem ponuditelju za čiju ponudu nađe da je prihvatljiva. To će rješenje sud objaviti na ročištu.

(2) Rješenje o dosudi objavit će se u roku od osam dana na oglasnoj ploči suda.

(3) Smatrat će se da je to rješenje dostavljeno svim osobama kojima se dostavlja zaključak o prodaji te svim sudionicima u dražbi istekom trećeg dana od dana njegova isticanja na oglasnoj ploči. Te osobe imaju pravo da im se u sudskoj pisarnici neposredno preda otpravak rješenja.

(4) Rješenje o dosudi iz stavka 3. ovoga članka objavljuje se na sudskoj ploči i dostavlja se svim osobama kojima se dostavlja zaključak o prodaji broda kupcu. Prigovori protiv dosude iz članka 890. ovoga Zakonika mogu se istaknuti u žalbi protiv rješenja o dosudi.

(5) Rješenje o dosudi zabilježiti će se i u upisniku brodova.

(6) Posljedica te zabilježbe jest da kasniji upisi u upisniku brodova stvaraju prava protiv dosadašnjeg vlasnika broda samo ako rješenje o dosudi bude ukinuto.

(7) U rješenju o dosudi sud će odrediti da će se brod predati kupcu pošto položi kupovninu i nakon što to rješenje postane pravomoćno.

(8) Nakon što kupac položi kupovninu i rješenje o dosudi postane pravomoćno, sud će zaključkom odrediti da se brod preda kupcu i da se u upisniku brodova upiše u njegovu korist pravo vlasništva. Tim zaključkom sud će odrediti i brisanje onih prava za koja je rješenjem o dosudi određeno da će se brisati iz upisnika brodova.

Članak 894.

(1) Brod koji je predmet ovrhe ne smije se dosuditi ako na ročištu za prodaju nije stavljena ponuda koja dostiže najnižu dopuštenu cijenu (članak 876).

(2) Sud će rješenjem uskratiti dosudu ako nađe da su podneseni prigovori opravdani, ako utvrdi da postoji kakav nedostatak na koji pazi po službenoj dužnosti ili ako ustanovi da je prodaja održana prije pravomoćnosti rješenja o ovrsi i zaključka o prodaji.

(3) Rješenje o uskraćivanju dosude zabilježiti će se u upisnik brodova.

(4) Ako viši sud, rješavajući o žalbi protiv rješenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka, donese rješenje o dosudi, zabilježba dosude djelovat će otkad je bilo zabilježeno da je dosuda uskraćena (stavak 1. i 2).

Članak 895.

(1) Rješenje o dosudi može se pobijati žalbom iz razloga navedenih u članku 890. stavku 2. i članku 894. stavku 1. ovoga Zakonika te zbog toga što rješenje o dosudi nije u skladu sa sadržajem sudskih spisa na kojima se temelji.

(2) Osoba kojoj je sud dosudio brod koji je predmet ovrhe može pobijati rješenje iz razloga što je sud bio dužan uskratiti dosudu, odnosno donijeti rješenje o dosudi uz druge uvjete, a ne uz one koji su navedeni u rješenju o dosudi.

(3) Rješenje kojim se dosuda uskraćuje može se pobijati zato što nije u skladu sa sadržajem sudskih spisa na kojima se temelji, odnosno što nije postojao zakonski razlog za uskraćivanje dosude.

(4) Osoba koja je na ročištu za prodaju prigovorila dosudi nema pravo žalbe protiv rješenja o uskraćivanju dosude.

9. Novo ročište za prodaju

Članak 896.

(1) Ako je dosuda pravomoćno uskraćena zato što nije stavljena najniža prihvatljiva ponuda, sud će odrediti novo ročište za prodaju, ako to predloži ovrhovoditelj koji je predložio ovrhu u roku od osam dana od dana bezuspješno održanog ročišta.

(2) Prije nego što odredi novo ročište za prodaju, sud može odrediti novo utvrđivanje vrijednosti broda koji je predmet ovrhe i zakazati ročište radi raspravljanja o izmjeni uvjeta prodaje.

(3) Od prvog do drugog ročišta za prodaju mora proći najmanje 30 dana.

(4) Ako ovrhovoditelj koji je predložio ovrhu ne predloži novo ročište za prodaju u roku iz stavka 1. ovoga članka sud će rješenjem obustaviti ovršni postupak.

Članak 897.

(1) Ako sud uskrati dosudu iz drugog razloga, a ne iz razloga navedenog u članku 896. ovoga Zakonika, i ako nema nedostataka koji čine nedopustivim nastavak postupka, sud će po službenoj dužnosti odrediti novo ročište za prodaju.

(2) Na novom ročištu za prodaju prodaja će se obavljati na temelju prije utvrđenih uvjeta.

10. Pravomoćnost rješenja o dosudi

Članak 898.

Kad rješenje o uskraćivanju dosude postane pravomoćno, sud će najboljem ponuditelju vratiti položenu jamčevinu.

Članak 899.

(1) Kad rješenje o dosudi broda postane pravomoćno, sud će, na prijedlog kupca ili ovlaštenika tereta ili njegova privremenog zastupnika, odrediti da se iz broda iskrca teret, odnosno na prijedlog kupca – osobe i njihove stvari.

(2) Troškove iskrcavanja tereta prema odredbi stavka 1. ovoga članka predujmljuje, na zahtjev suda, osoba koja traži iskrcavanje, ako iz uvjeta prodaje ne proizlazi što drugo.

(3) Ako se osoba koja je bila brodar prije nego što je brod prodan ili njegov zastupnik protivi da se teret preda u slobodno raspolaganje njegovu ovlašteniku, sud će odrediti da se teret, na trošak brodarka, preda na čuvanje u javno skladište ili na drugo prikladno mjesto.

(4) Odredbama stavka 1. – 3 ovoga članka ne dira se u prava i dužnosti stranaka koji proizlazi iz ugovora o prijevozu stvari.

(5) Protiv rješenja kojim se određuje iskrcavanje tereta, osoba i njihovih stvari te smještaj tereta u javno skladište ili na drugo prikladno mjesto žalba nije dopuštena.

Članak 900.

Vlasnici pripadaka broda koji nisu bili obuhvaćeni prodajom ovlašteni su poslije pravomoćnosti rješenja o dosudi broda na svoj trošak i rizik iznijeti te pripatke.

Članak 901.

Ukidanje ili preinaka rješenja o ovrsi poslije pravomoćnosti rješenja o dosudi broda ne utječe na pravo vlasništva kupca.

11. Ponovna prodaja

Članak 902.

(1) Ako kupac u određenom roku ne položi kupovninu, sud će rješenjem prodaju oglasiti nevažećom i odrediti novu prodaju.

(2) Iz položenog osiguranja namirit će se troškovi nove prodaje i naknaditi razlika između kupovnine postignute na prijašnjoj i novoj prodaji.

(3) Prijedlog za ponovnu prodaju mogu staviti stranke, vjerovnici čije su tražbine osigurane hipotekom na brodu koji je predmet ovrhe i vjerovnici za čije privilegije na brodu ne postoji ovršna isprava.

(4) Predlagatelj je dužan predložiti ponovnu prodaju najkasnije u roku od deset dana od dana proteka roka iz članka 877. stavka 1. ovoga Zakonika. Ako u tom roku nitko ne predloži ponovnu prodaju, sud će rješenjem obustaviti ovrhu i osloboditi brod koji je predmet ovrhe.

(5) Ponovna se prodaja obavlja prema odredbama koje važe za prvu prodaju i prema uvjetima prodaje koji su bili utvrđeni.

(6) Ponovna prodaja neće se održati ako kupac koji je zakasnio s plaćanjem kupovnine najkasnije petnaest dana prije nego što bude održano novo ročište za prodaju dokaže da je položio zaostalu kupovninu s kamatama i predujam svote potrebne za naknadu do tada nastale štete.

(7) Predujam svote iz stavka 6. ovoga članka koji je kupac dužan uplatiti prije ročišta za ponovnu prodaju određuje sud, na prijedlog kupca, zaključkom po slobodnoj ocjeni, a njezin konačni iznos rješenjem na temelju obrazloženih zahtjeva osoba ovlaštenih da traže naknadu pretrpljene štete (članak 903. stavak 3.) i održane rasprave. Te su zahtjeve ovlaštene osobe dužne postaviti u roku od osam dana od dana kojega su primili poziv suda da ih postave.

(8) Rješenjem iz stavka 7. ovoga članka sud će naložiti kupcu da u roku od osam dana osobama koje su to zatražile isplati iznos štete koju im je nanio nepravodobnim plaćanjem kupovnine. Protiv konačnog rješenja o naknadi štete dopuštena je žalba.

(9) Na temelju nepravomoćnog rješenja iz stavka 7. ovoga članka kupac je dužan u roku od tri dana položiti u sud ili kod javnog bilježnika iznos iz toga rješenja ili samo razliku između toga iznosa i položenog predujma (stavak 7.).

(10) Nakon pravomoćnosti rješenja iz stavka 7. ovoga članka sud će zaključkom odrediti da se obave isplate iz položenih iznosa (stavci 7. i 9.). Razliku između položenih iznosa i onih dosuđenih pravomoćnim rješenjem moguće je ostvarivati ovrhom protiv kupca koju će sud koji provodi ovrhu na brodu odrediti na temelju toga rješenja na zahtjev ovlaštenih osoba.

Članak 903.

(1) Ako se na ponovnoj prodaji postigne cijena koja je niža od cijene postignute na prethodnoj prodaji, kupac koji je zakasnio s plaćanjem kupovnine odgovara jamstvom, položenim dijelom kupovnine i ostalom svojom imovinom za nastalu razliku, troškove ponovne prodaje i za svaku štetu uzrokovanu njegovim zakašnjenjem.

(2) Ovršni će sud, po službenoj dužnosti, utvrditi iznos razlike u postignutoj cijeni te visinu troškova iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Na temelju pravomoćnog rješenja iz stavka 2. ovoga članka sud će provesti ovrhe na položenoj jamčevini, dijelu isplaćene kupovnine, a prema potrebi, i na ostalim sredstvima, odnosno imovini kupca. Ovrha će se provesti na zahtjev jedne od osoba koje su u pogledu namirenja svojih tražbina upućene na kupovninu.

(4) Ovrha se provodi u korist diobne mase. Toj masi pripada i razlika između cijene postignute na ponovnoj i prijašnjoj prodaji.

(5) Kupac koji je zakasnio s plaćanjem nema pravo na svotu za koju kupovninu postignutu na ponovnoj prodaji prelazi kupovninu postignutu na prijašnjoj prodaji.

12. Obustava postupka

Članak 904.

(1) Pored razloga za obustavu ovrhe prema Ovršnom zakonu i ostalih razloga predviđenih ovim Zakonikom postupak prodaje obustavit će se i:

1) ako treća osoba najkasnije osam dana prije dana ročišta za prodaju, dajući primjereno osiguranje, izjavi da je voljna preuzeti brod koji je predmet ovrhe za cijenu koja utvrđenu

vrijednost broda prelazi najmanje za jednu četvrtinu i ako izjavi da će snositi sve troškove koje bi inače morao snositi ovršenik,

2) ako to zahtijeva založni vjerovnik koji najkasnije do početka dražbe na ročištu za prodaju otkupi tražbine zbog kojih je dopuštena prodaja i nadoknadi troškove koje bi inače morao snositi ovršenik,

3) ako ovrhovoditelj do početka prodaje odustane od postupka za prodaju, u takvu se slučaju ne može zbog iste tražbine predložiti nova ovrha prije proteka roka od šest mjeseci od dana obustave postupka prodaje,

4) ako ovršenik prije početka prodaje preda sudu svote potrebne za potpuno namirenje ovršnih tražbina i dotadašnjih troškova postupka svih vjerovnika koji su predložili ovrhu,

5) ako ni na drugom ročištu za prodaju (članak 916. stavak 1. i članak 917.) ne bude stavljena najniža prihvatljiva ponuda.

(2) U slučaju prodaje neposrednom pogodbom sud će obustaviti ovrhu ako se brod nije mogao prodati u roku određenom sporazumom stranaka i osoba koje se namiruju u postupku.

Članak 905.

(1) Ako sud prihvati prijedlog za obustavu prodaje iz članka 904. stavka 1. točke 1) ovoga Zakonika, sud će odgoditi postupak prodaje.

(2) Ako predlagatelj iz članka 904. stavka 1. točke 1) ovoga Zakonika ne predloži odgovarajuće osiguranje u određenom roku, sud će odgođeni postupak nastaviti po službenoj dužnosti.

(3) Osiguranje koje je predlagatelj položio pripada, u slučaju nastavljanja postupka iz stavka 2. ovoga članka, diobnoj masi.

(4) U pogledu naplate cijene za koju je predlagatelj pristao da preuzme brod koji je predmet ovrhe na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 903. stavka 2., 3. i 4. ovoga Zakonika.

(5) Kad predlagatelj isplati svote iz članka 904. stavka 1. točke 1) ovoga Zakonika, sud će obustaviti postupak prodaje.

Članak 906.

(1) O odgodi i obustavi postupka prodaje sud će obavijestiti sve osobe navedene u članku 881. stavku 1. ovoga Zakonika.

(2) Sud će istodobno upozoriti ovrhovoditelja koji je predložio ovrhu na pravo koje mu pripada prema odredbi članka 893. ovoga Zakonika.

(3) Kad protekne rok od 15 dana od dana pravomoćnosti rješenja o obustavi postupka, sud će odrediti da se brišu sve zabilježbe u upisniku brodova, odnosno u popisu koje se odnose na postupak prodaje.

Članak 907.

(1) Ovrhovoditelj u čiju je korist u upisniku brodova zabilježena dozvola prodaje može u roku od 15 dana od dana pravomoćnosti rješenja o obustavi postupka, predložiti ovršnom sudu da se prema prvenstvenom redu navedene zabilježbe u korist njegove ovršne tražbine i sporednih tražbina uknjiži hipoteka na brodu koji je predmet ovrhe.

(2) Okolnost što je ovršenik u međuvremenu otuđio ili opteretio brod koji je predmet ovrhe ne smeta takvu knjiženju hipoteke.

(3) Prijedlog prema odredbi stavka 1. ovoga članka ne može se uvažiti ako je postupak prodaje bio obustavljen zato što ovrha nije bila uopće dopustiva, što je ovršna isprava pravomoćno ukinuta ili proglašena bez učinka, što je tražbina radi koje se vodi ovrha namirena ili je pravomoćno utvrđeno da tražbina ne pripada ovrhovoditelju.

13. Razdioba kupovnine

Članak 908.

(1) Kad kupovina bude isplaćena i rješenje o dosudi postane pravomoćno, sud će odrediti ročište za raspravu o razdiobi kupovnine.

(2) Na ročište će sud pozvati osobe navedene u članku 881. stavku 1. ovoga Zakonika, a kupca će obavijestiti da na tom ročištu može sudjelovati.

(3) U pozivu na ročište iz stavka 1. ovoga članka sud će upozoriti vjerovnika da će se tražbina vjerovnika koji ne dođu na ročište uzeti u obzir prema stanju koje proizlazi iz upisnika brodova i ovršnih spisa i da najkasnije na ročištu za razdiobu kupovnine mogu drugim osobama osporiti postojanje njihovih tražbina, njihovu visinu i red po kojem se te tražbine mogu namiriti.

(4) Zaključak o zakazivanju ročišta objavljuje se na oglasnoj ploči suda.

Članak 909.

(1) Na ročištu će se raspravljati o tražbinama koje bi u razdiobi kupovnine trebalo uvažiti te o redu njihova namirenja.

(2) Ovršenik je dužan dati sudu sva objašnjenja potrebna radi utvrđivanja pravilnosti prvenstvenog reda tražbina koje bi trebalo namiriti iz kupovnine.

(3) Vjerovnik čije bi tražbine pri razdiobi kupovnine mogle doći na red kad bi osporena tražbina otpala može najkasnije na ročištu za razdiobu kupovnine prigovoriti prijavljenim tražbinama, odnosno tražbinama koje proizlaze iz ovršnih spisa. Prigovor se može odnositi na postojanje tražbina, visinu i prvenstveni red namirenja.

(4) Ovršenik ima pravo prigovora samo u vezi s onim tražbinama za koje tvrdi da u pogledu njih nema nikakve osnove za namirenje.

(5) Tražbine koje ne bi mogle biti namirene iz kupovnine ni kad bi osporena tražbina s povoljnijim prvenstvenim redom otpala neće se uzeti u raspravljavanje.

Članak 910.

(1) Diobnu masu čine:

1) kupovna,

2) jamčevina što ju je položio kupac koji je zakasnio s plaćanjem kupovnine, dio kupovnine što ju je položio i druge svote koje je nadoknadio,

3) plodovi i prihodi dobiveni od broda koji je predmet ovrhe koje je kupac dužan vratiti,

4) prihodi od putovanja koje je obavljeno za postupka prodaje,

5) svote iz stavka 2. i 3. ovoga članka.

(2) Kupovina što se odnosi na brod koji je predmet ovrhe, uzgrednosti broda koji je predmet ovrhe, vozarina, odnosno prevoznina čine posebne diobne mase ovisno o tome na koju se od tih vrijednosti odnose privilegiji ili hipoteke ovrhovoditelja koji su predložili ovrhu.

(3) Vozarina, prevoznina i svote koje se odnose na uzgrednosti broda koje su plaćene do zaključenja ročišta za raspravu o razdiobi kupovnine podijelit će se rješenjem kojim se razdjeljuje kupovina postignuta prodajom broda koji je predmet ovrhe.

Članak 911.

(1) U postupku ovrhe na brodu namiruju se i založni vjerovnici koji nisu predložili ovrhu.

(2) Vjerovnici čije su tražbine osigurane hipotekom na brodu namiruju se iz diobne mase i kada nisu prijavili svoje tražbine.

(3) Vjerovnici čije su tražbine osigurane pomorskim privilegijem namiruju se iz diobne mase ako su prijavili svoje tražbine.

(4) U slučaju osporavanja tražbine iz stavka trećeg ovoga članka, sud će do okončanja parnice, iz diobne mase izdvojiti sredstva dostatna za pokriće osporene tražbine.

(5) Ako u parnici privilegirana tražbina ne bude utvrđena, izdvojena sredstva iz stavka 4. ovoga članka, raspodijelit će se na ostale vjerovnike.

Članak 912.

(1) Iz diobne mase vjerovnici se podmiruju prema ovom redu prvenstva:

1) vjerovnici čije su tražbine osigurane pomorskim privilegijem,

2) vjerovnici prava zadržaja iz članka 438. ovoga Zakonika,

3) vjerovnici čije su tražbine osigurane hipotekom na brodu,

4) ostali vjerovnici.

(2) Troškovi nastali u tijeku postupka prodaje broda namiruju se prije razdiobe kupovnine, pa i prije tražbina osiguranih pomorskim privilegijima.

Članak 913.

(1) Red prvenstva koji pripada glavnici pripada i kamatama te glavnice koje nisu zaostale za vrijeme dulje od tri godine od dosude te parničnim i ovršnim troškovima koji su nastali radi ostvarenja kojeg od tih zahtjeva.

(2) Plaćanja koja se ponavljaju, a nisu zaostala za vrijeme dulje od tri godine prije dosude imaju isti prvenstveni red kao i pravo koje je osnova tim plaćanjima.

(3) Ako diobna masa ne dostigne za namirenje vjerovnika, troškovi i sporedne tražbine podmiruju se prije glavnice.

Članak 914.

Na utvrđivanje međusobnoga prvenstvenog reda u namirenju vjerovnika čije tražbine pripadaju u istu kategoriju u smislu članka 912. stavka 1. točke 1) ili 3) ovoga Zakonika, primjenjuju se odredbe ovoga Zakonika koje se odnose na međusobni redosljed namirenja pomorskih privilegija, odnosno hipoteka na brodu. Na utvrđivanje međusobnoga prvenstvenog reda u namirenju vjerovnika čije tražbine pripadaju u istu kategoriju u smislu članka 912. stavka 1. točke 4) ovoga Zakonika primjenjuje se odredba članka 857. stavak 3. ovoga Zakonika.

Članak 915.

Višak diobne mase koji ostane nakon što se namire sve tražbine navedene u članku 912. ovoga Zakonika sud dodjeljuje ovršeniku.

Članak 916.

(1) Tražbine koje ovise o raskidnom uvjetu namiruje se isplatom u gotovom novcu samo ako vjerovnik dade osiguranje da će u slučaju nastupanja uvjeta vratiti ono što je primio.

(2) Ako vjerovnik ne položi osiguranje u roku od 15 dana od dana dostave rješenja o namirenju, svota potrebna za namirenje njegove tražbine predat će se banci kao štedni ulog.

(3) Kad postane sigurno da uvjet neće nastupiti, vjerovniku će se isplatiti njegova tražbina.

(4) Ako raskidni uvjet nastupi, postupit će se sa svotom koju je vjerovnik vratio ili koja je predana banci tako da će se isplatiti onim vjerovnicima čije tražbine nisu potpuno namirene iz svote dobivene prodajom, a ako takvih vjerovnika nema, ta će se svota predati ovršeniku.

Članak 917.

(1) Ako je isplata tražbina vezana za koji odgodivi uvjet, tražbine će se namiriti tako da će se odgovarajuća svota izdvojiti i predati banci kao štedni ulog koji će se isplatiti vjerovniku kad uvjet nastupi.

(2) Ako uvjet ne nastupi, uložene svote isplaćuju se onim vjerovnicima čije tražbine nisu potpuno namirene iz svote dobivene prodajom, a ako takvih vjerovnika nema, ta će se svota predati ovršeniku.

Članak 918.

(1) Ako je u pogledu stvarnopravnih tereta na brodu koji je predmet ovrhe upisana u upisnik brodova zabilježba spora ili zabilježba da je podnesena tužba radi brisanja tog prava, tražbine, odnosno naknade za to pravo namiruju se na način kao i tražbine koje ovise o raskidnom uvjetu.

(2) Kad je u upisniku brodova predbilježen stvarnopravni teret na brodu koji je predmet ovrhe, a korisnik tog prava dokaže da je u tijeku postupak za opravdanje predbilježbe ili da još nije protekao rok za pokretanje tog postupka, tražbina, odnosno naknada za to pravo namiruje se kao i tražbina uz odgodivi uvjet.

Članak 919.

(1) Tražbine koje su osigurane zajedničkom hipotekom namiruju se iz diobne mase u gotovom novcu.

(2) Ako se u postupku prodaje prodaju svi brodovi koji nedjeljivo jamče za tražbine, svaki brod u diobenu masu doprinosi prodajnom cijenom nakon odbitka troškova prodaje, te tražbina osiguranih pomorskim privilegijem.

(3) Ako vjerovnik čija je tražbina osigurana zajedničkom hipotekom traži namirenje u drugom razmjeru, vjerovnici čije tražbine po prvenstvenom redu dolaze poslije tražbina tog vjerovnika, a koji zbog toga dobivaju manje nego što bi dobili kad bi se vjerovnik namirio prema stavku 2. ovoga članka, mogu tražiti da im se iz pojedinih diobnih masa isplati svota koja bi, kad bi se razdioba obavljala prema stavku 2. ovoga članka, pripala tražbini osiguranoj zajedničkom hipotekom, ako je to potrebno da se pokrije manjak.

(4) Ako se u postupku prodaje ne prodaju svi brodovi koji nedjeljivo jamče, radi utvrđivanja naknade koja pripada vjerovnicima koji dolaze poslije vjerovnika čije su tražbine osigurane zajedničkom hipotekom, uzet će se kao računski podloga, umjesto pojedinih diobnih masa, vrijednost pojedinih brodova opterećenih zajedničkom hipotekom. Zahtjev tih vjerovnika na naknadu uknjižuje se u njihovu korist na neprodanim brodovima, i to s onim prvenstvenim redom koji pripada potpuno ili djelomično namirenoj tražbini vjerovnika koji je bio osiguran zajedničkom hipotekom. Tu zajedničku hipoteku na neprodanim brodovima sud će po službenoj dužnosti brisati.

Članak 920.

(1) Korisnici služnosti koje kupac ne preuzima namiruju se tako da im se za njihovo pravo daje naknada iz svote dobivene prodajom.

(2) Ako se korisnici služnosti ne sporazumiju s vjerovnicima koji po redu namirenja dolaze poslije njih o svoti naknade iz stavka 1. ovoga članka, visinu naknade određuje sud uzimajući osobito u obzir vrijeme za koje bi služnost još mogla trajati, njezinu vrijednost, korist za korisnika služnosti i godine života korisnika.

(3) Kupac i korisnici služnosti i vjerovnici koji po redu namirenja dolaze poslije njih mogu se sporazumjeti da kupac preuzme služnost i da se određena svota naknade za preuzimanje služnosti odbije od kupovnine.

Članak 921.

(1) Tražbina založnog vjerovnika koja nije dospjela do donošenja rješenja o namirenju isplatit će se i prije protoka dospelosti zajedno sa svotom ugovorenih kamata obračunatih do dana donošenja rješenja o razdiobi kupovnine.

(2) Ako za takvu tražbinu nisu određene kamate, odbit će se svota koja odgovara zakonskim kamatama od dana donošenja rješenja o namirenju do dana dospelosti tražbine.

Članak 922.

(1) Ako se ne zna tko je sadašnji vjerovnik hipotekarne tražbine koje bi po svojem redu prvenstva bile pokrivenne diobnom masom ili mu se ne zna boravište, sud će svotu koja se odnosi na tu tražbinu položiti u banku kao štedni ulog, a u rješenju o razdiobi kupovnine odredit će kome će ta svota pripasti ako je vjerovnik ne podigne.

(2) Ako vjerovnik u čiju je korist položena svota iz stavka 1. ovoga članka tu svotu ne podigne u roku od tri godine od dana kada je bila položena u banku, svaki vjerovnik kome bi ta svota ili njezin dio imala pripasti može tražiti da mu se isplati svota koja odgovara njegovoj tražbini. Ako takvih vjerovnika nema, isplatu može tražiti ovršenik.

Članak 923.

(1) Ako založni vjerovnici koji traže namirenje iz kupovnine ne mogu biti u cijelosti namireni, sud će, na prijedlog nekog od njih ili vjerovnika koji je predložio ovrhu, osobama na čija se dugovanja prostiru pomorski privilegiji ili hipoteka na brodu narediti da dugovane svote, ako je potrebno da se namire predlagatelj i oni koji imaju povoljniji prvenstveni red namirenja, u određenom roku polože u sud.

(2) Prijedlog iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u tijeku ovršnog postupka najkasnije na ročištu za razdiobu kupovnine.

(3) Naredbe ovršenikovim dužnicima izdane na temelju stavka 1. ovoga članka uzrokuju da svaka isplata koju bi oni obavili ovršeniku ili trećoj osobi protivno odluci suda prema založnim vjerovnicima nema pravni učinak.

(4) Ako u roku koji sud odredi te svote ne budu položene, sud će, na prijedlog vjerovnika na kog se isplata odnosi, postupati prema odredbama o ovrsi na novčanim tražbinama, s tim da će odrediti kojem založnom vjerovniku pripadaju pojedine tražbine i u kojoj svoti.

14. Prodaja udjela broda

Članak 924.

Ako se ovrha prodajom provodi prodajom udjela broda, odredbe ovoga Zakonika o prodaji primjenjivat će se uz ova odstupanja:

- 1) zaustavljanje broda može se dopustiti samo ako se ovrha traži na udjelima koji prelaze polovicu ukupne vrijednosti broda na kojem se provodi ovrha, odnosno ako ovrhovoditelj koji je predložio ovrhu učini vjerojatnim da postoji opasnost da bi se bez toga osujetilo ili znatno otežalo naplaćivanje tražbine,
- 2) ako se ovrha provodi na više od polovice udjela broda koji je predmet ovrhe, ovrhovoditelj može zahtijevati da se proda cijeli brod, s tim što će se njegova tražbina isplatiti samo iz dijela kupovnine koji se odnosi na dio ovršenika,
- 3) svaki suvlasnik broda koji je predmet ovrhe ovlašten je prije početka ročišta za prodaju namiriti tražbinu ovrhovoditelja zajedno sa sporednim tražbinama i tako stupiti na njegovo mjesto,
- 4) uz jednake uvjete suvlasnici imaju prednost u dosudi broda koji je predmet ovrhe pred ostalim sudionicima dražbe,
- 5) ako više suvlasnika nudi iste uvjete kupnje, sud će dio izložen prodaji dodijeliti suvlasnicima u jednakim udjelima.

15. Namirenje vjerovnika

Članak 925.

- (1) O namirenju ovrhovoditelja i drugih osoba koje polažu pravo na namirenje sud odlučuje rješenjem nakon održanog ročišta za razdiobu kupovnine, uzimajući u obzir stanje koje proizlazi iz upisnika brodova, spisa ovršnog postupka i rezultata ročišta za razdiobu kupovnine.
- (2) U rješenju o namirenju vjerovnika sud će odlučiti o prigovorima koje su pojedini vjerovnici i ostali sudionici istakli u tijeku postupka, ako se prigovor odnosi na kakvo pravno pitanje.
- (3) Sud će osobu koja je osporila tražbinu uputiti da, u određenom roku, pokrene parnicu ako odluka zavisi od spornih činjenica, osim ako svoje osporavanje ne dokazuje pravomoćnom presudom, javnom ili privatnom ispravom koja ima značenje javne isprave. Ako osoba koja osporava tražbinu to osporavanje potkrjepljuje pravomoćnom presudom, javnom ili privatnom ispravom koja ima značenje javne isprave, sud će o osporavanju odlučiti u ovršnom postupku. Sud će o osporavanju odlučiti u ovršnom postupku i ako nisu sporne činjenice od kojih zavisi donošenje odluke.
- (4) Ako prihvati osporavanje, sud će na parnicu uputiti osobu čija je tražbina osporena.
- (5) Ako osoba koja je osporila tražbinu učini vjerojatnim postojanje razloga za osporavanje, sud će donošenje rješenja o namirenju osobe čija je tražbina osporena odgoditi do završetka

parnice. Iznimno, sud može donošenje rješenja o namirenju i namirenje te osobe uvjetovati davanjem jamstva.

(6) Iznos koji se odnosi na osporenu tražbinu položiti će se u sudski odnosno javnobilježnički polog.

(7) Ako osoba koja je upućena na parnicu u roku koji je za to određen ne dokaže da je parnicu pokrenula, smatrat će se da tražbina nije osporena, odnosno da je odustala od zahtjeva da njezina tražbina bude namirena u ovršnom postupku.

(8) Odredbom stavka 5. ovoga članka ne dira se u pravo osobe koja je upućena na parnicu da, i poslije završetka ovršnog postupka, pokrene parnicu protiv osobe čije je tražbine osporila, odnosno protiv osobe koja joj je tražbinu osporila.

(9) Na prijedlog osobe čija je tražbina osporena sud može odgoditi donošenje rješenja o namirenju i namirenje tražbine te osobe uvjetovati davanjem primjerenoga osiguranja za štetu koju bi ta osoba mogla pretrpjeti zbog odgode namirenja. Ako osoba koja je osporila tražbinu ne da primjereno jamstvo u roku koji joj je određen, smatrat će se da tražbina nije osporena.

(10) Osoba čija je tražbina bila osporena ima pravo na naknadu štete koju je pretrpjela zbog neutemeljenog osporavanja tražbine, ako je ono bilo učinjeno jedino radi toga da joj se šteti ili da je se smeta u izvršavanju i ostvarenju njezinih prava.

(11) Rješenje o namirenju sud će dostaviti svim osobama koje se moraju pozvati na ročište o razdiobi (članak 908. stavak 2.).

Članak 926.

Presuda donesena u parnici o osporenoj tražbini djeluje protiv ovršenika i svih vjerovnika.

Članak 927.

(1) Kad rješenje o razdiobi kupovnine postane pravomoćno, sud će predati pojedinim vjerovnicima svote koje im se imaju isplatiti u gotovom novcu, ako u pogledu njih ne teče parnica, odnosno upravni postupak ili ako je bez uspjeha protekao rok određen za podnošenje tužbe, odnosno za pokretanje upravnog postupka.

(2) U pogledu svota koje se po nalogu suda imaju položiti u banku kao štedni ulog sud će izdati potrebne naredbe, ako o tome osobe kojima su te svote ili njihove kamate namijenjene sporazumno ne odrede drugačije.

(3) Ako se rješenje o razdiobi kupovnine ne može provesti zato što je u tijeku kakva parnica ili upravni postupak, svota koja se odnosi na taj dio rješenja o razdiobi položiti će se u banku kao štedni ulog do pravomoćnosti odluke o razdiobi.

Glava III.

OVRAHA RADI PREDAJE BRODA

Članak 928.

(1) U postupku ovrhe radi predaje broda koji je upisan u domaći upisnik brodova na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 857., 863. i 864. ovoga Zakonika.

(2) Prijedlog za donošenje rješenja o ovrši predajom broda mora sadržati podatke iz članka 854. ovoga Zakonika, osim podataka iz točke 6) tog članka.

(3) Na ovrhu radi predaje broda na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Ovršnog zakona o ovrši radi predaje pokretnih stvari, ako u ovom Zakoniku nema posebnih odredaba.

Članak 929.

(1) Ovrha radi predaje broda koji se nalazi kod ovršenika provodi se tako da službena osoba oduzima brod od ovršenika i predaje ga, uz potvrdu, ovrhovoditelju.

(2) Ovrha predajom provodi se prema odredbi stavka 1. ovoga članka i kad se brod nalazi kod treće osobe koja pristaje da brod preda sudskom ovršitelju.

(3) Ako treća osoba ne pristaje da brod preda sudskom ovršitelju, ovrhovoditelj može predložiti ovršnom sudu da na nj prenese tražbinu ovršenika prema trećoj osobi na predaju broda.

Članak 930.

O izvršenoj predaji broda sud će obavijestiti vjerovnike čije su tražbine osigurane hipotekama na brodu te one vjerovnike o kojima postoje podaci u spisima ovršnog postupka.

Članak 931.

Ako se ovrha predajom broda provodi na brodu strane državne pripadnosti, sud će, umjesto postupanja prema odredbama članka 857. ovoga Zakonika, poduzeti što je potrebno da se strano tijelo koje vodi upisnik u koji je upisan strani brod na kojem se provodi ovrha obavijesti o pokretanju postupka radi predaje broda, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije predviđeno.

Glava IV.

OSIGURANJE

1. Osiguranje zasnivanjem prisilne sudske hipoteke

Članak 932.

(1) Na osnovi ovršne isprave kojom je utvrđena novčana tražbina predlagatelj osiguranja ima pravo tražiti osiguranje te tražbine zasnivanjem prisilne sudske hipoteke na brodu protivnika osiguranja.

(2) Na osiguranje iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Ovršnog zakona o osiguranju prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini, ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

Članak 933.

(1) Osnivanje prisilne sudske hipoteke iz članka 932. ovoga Zakonika na brodovima upisanim u upisnik brodova obavlja se uknjižbom.

(2) Osnivanje prisilne sudske hipoteke iz članka 932. ovoga Zakonika na brodovima koji nisu upisani u upisnik brodova obavlja se pljenidbenim popisom broda.

(3) Osnivanje prisilne sudske hipoteke popisom iz stavka 2. ovoga članka upisuje se u privremeni upisni list.

Članak 934.

(1) U upisniku brodova u koji se upisuje prisilna sudska hipoteka mora se naznačiti ovršivost tražbine u čiju se korist prisilna sudska hipoteka upisuje.

(2) Ako je za tražbinu već uknjižena prisilna sudska hipoteka ili je prisilna sudska hipoteka samo predbilježena, sud će odrediti da se ovršivost tražbine zabilježi u upisnik brodova.

(3) Za brodove koji nisu upisani u upisnik brodova ovršivost tražbine upisuje se u popis broda.

(4) U pogledu učinka obavljene uknjižbe, odnosno zabilježbe ili popisa broda važe odredbe članka 857. stavka 1. ovoga Zakonika.

Članak 935.

Odredbe članka 857. ovoga Zakonika o podnošenju prijedloga za provođenje postupka prodaje na odgovarajući se način primjenjuju i na postupak osnivanja prisilne sudske hipoteke.

Članak 936.

Za brodove koji nisu upisani u upisnik brodova sud može narediti da se ovršivost tražbine, pored upisa u popis broda prema odredbi članka 934. stavka 3. ovoga Zakonika, upiše i u privremeni upisni list.

Članak 937.

(1) Popis broda može se provesti samo ako je brod u posjedu ili suposjedu protivnika osiguranja.

(2) Ako to ovršnom sudu nije poznato, niti se podnesenim ispravama učini vjerojatnim, sud će, prije nego što naredi popis, saslušati o tome protivnika osiguranja.

Članak 938.

(1) O naređenom popisu sud će obavijestiti protivnika osiguranja, uz naznaku mjesta i vremena popisa.

(2) Popis broda obavlja se na licu mjesta, tako da se u zapisnik unosi opis predmeta popisa.

(3) Ako se pri popisu nađe isprava na kojoj se temelji pravo vlasništva protivnika osiguranja, ili se ono njome dokazuje, sud će na ispravi naznačiti da je popis obavljen. Kad prisilna sudska hipoteka na brodu koji je predmet ovrhe prestane, sud će po prijedlogu zabilježiti na toj ispravi da je prisilna sudska hipoteka prestala.

(4) O obavljenom popisu sud će obavijestiti stranke.

Članak 939.

Dok se ne utvrdi da je provedeni popis broda nepravilan, osiguranje na istom brodu u korist druge tražbine tog ili drugog predlagatelja osiguranja za koje se kasnije traži osnivanje prisilne sudske hipoteke na istom brodu neće se provoditi novim popisom, nego će se to kasnije osiguranje provesti samo zabilježbom u postojećem zapisniku o popisu broda.

Članak 940.

Žalba protiv rješenja kojim se dopušta osiguranje osnivanjem prisilne sudske hipoteke ne zadržava ovršivost rješenja.

2. Osiguranje prethodnom ovrhom

Članak 941.

Radi osiguranja nenovčane tražbine koja se ne može osigurati predbilježbom u javnoj knjizi sud može, na temelju domaće presude donesene u parničnom postupku, odrediti prethodnu ovrhu ako ovrhovoditelj učini vjerojatnim opasnost da bi se zbog odgode ovrhe dok presuda ne postane ovršna ovrha onemogućila ili znatno otežala te ako položi jamstvo za štetu koju bi ovršenik mogao pretrpjeti uslijed takve ovrhe.

Članak 942.

(1) Prije nego što odluči o prijedlogu ovrhovoditelja, sud će održati ročište radi rasprave o prijedlogu i osiguranju.

(2) Ako se stranke o tome ne sporazumiju, sud će, ako prihvati prijedlog za ovrhu, po slobodnoj ocjeni odrediti visinu jamstva i rok u kojemu ono treba biti položeno. Dok jamstvo ne bude položeno, ne može se započeti s provedbom ovrhe.

(3) Ako jamstvo ne bude položeno u određenom roku, sud će obustaviti ovrhu.

(4) Ako to posebne okolnosti slučaja zahtijevaju, sud može odrediti ovrhu i visinu jamstva te započeti s provedbom ovrhe čim jamstvo bude položeno, i prije nego što ovršeniku omogući da se o prijedlogu očituje.

(5) Na zahtjev ovršenika koji učini vjerojatnim da bi uslijed ovrhe pretrpio nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu sud može odbiti prijedlog za ovrhu ili njegovo odbijanje uvjetovati polaganjem primjerenog jamstva u određenom roku. Ako ovršenik ne položi jamstvo u određenom roku, sud će donijeti rješenje o ovrsi.

(6) U povodu prigovora ovršenika kojemu nije omogućeno da se prethodno očituje o ovrhovoditeljevu prijedlogu sud može obustaviti ovrhu ako bi njenom provedbom ovršeniku mogla biti nanescna nenadoknadviva ili teško nadoknadviva šteta, ili obustavu uvjetovati polaganjem jamstva u određenom roku. Ako ovršenik ne položi jamstvo u roku, smatrat će se da je odustao od svog prigovora.

3. Osiguranje prethodnim mjerama

Članak 943.

(1) Prethodna mjera određuje se radi osiguranja novčane tražbine na temelju:

- 1) odluke domaćeg suda ili upravnog tijela koja nije postala ovršna,
- 2) nagodbe zaključene pred domaćim sudom ili upravnim tijelom ako tražbina koja je u njoj utvrđena još uvijek nije dospjela,
- 3) domaće javnobilježničke isprave ako tražbina koja je u njoj utvrđena još uvijek nije dospjela.

(2) Sud će na temelju isprava iz stavka 1. ovoga članka određiti prethodnu mjeru ako predlagatelj osiguranja učini vjerojatnom opasnost da bi se bez tog osiguranja onemogućilo ili znatno otežalo ostvarenje tražbine.

Članak 944.

(1) Smatrat će se da opasnost u smislu odredbe članka 943. ovoga Zakonika postoji ako je određivanje prethodne mjere predloženo na temelju:

- 1) platnog naloga odnosno rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave protiv kojega je pravodobno podnesen prigovor,
- 2) presude donesene u kaznenom postupku o imovinskopravnom zahtjevu protiv koje je dopušteno ponavljanje kaznenog postupka,
- 3) odluke koja se mora ovršiti u inozemstvu,
- 4) presude na temelju priznanja protiv koje je izjavljena žalba,
- 5) nagodbe iz članka 943. stavka 1. točke 2) ovoga Zakonika koja se pobija na način predviđen zakonom,
- 6) javnobilježničke isprave iz članka 943. stavka 1. točke 3) ovoga Zakonika koja se pobija na način predviđen zakonom.

(2) U slučajevima iz točaka 4. i 5. stavka 1. ovoga članka sud može, na prijedlog protivnika osiguranja, prethodnu mjeru uvjetovati polaganjem osiguranja od strane predlagatelja osiguranja za štetu koju bi protivnik osiguranja mogao pretrpjeti njezinim određivanjem.

Članak 945.

(1) Osiguranje prethodnom mjerom za nedospjele obroke tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, tražbine po osnovi naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja i tražbine po osnovi naknade štete zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti određuje se samo za obroke koji će dospjeti u jednoj godini.

(2) U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka pretpostavlja se da opasnost postoji ako se protiv protivnika osiguranja već morala voditi ovrha radi naplate dospjelog obroka ili je takva ovrha predložena.

Članak 946.

(1) Kao prethodne mjere sud može odrediti:

1) predbilježbu založnog prava na brodu ili brodu u gradnji protivnika osiguranja ili na pravu upisanom na brodu ili brodu u gradnji,

2) pljenidbu broda ili broda u gradnji koji nije upisan u upisnik brodova odnosno brodova u gradnji po pravilima po kojima se provodi ovrha radi naplate novčane tražbine na tim predmetima ovrhe,

3) pljenidba tereta na brodu protivnika osiguranja.

(2) Sud može, ako su za to ispunjeni uvjeti predviđeni ovim Zakonikom, uz prethodnu mjeru odrediti i koju privremenu mjeru.

(3) Provedbom prethodne mjere predlagatelj osiguranja stječe založno pravo na predmetu osiguranja.

Članak 947.

(1) Sud će odrediti prodaju zaplijenjenog tereta na brodu koji je podložan brzom kvarenju ili ako postoji opasnost od znatnog pada cijene toga tereta.

(2) Prodaja zaplijenjenog tereta obaviti će se po odredbama Ovršnog zakona na pokretninama.

(3) Iznos koji se dobije prodajom tereta čuvat će se u sudskom pologu dok se ne obustavi prethodna mjera ili dok predlagatelj osiguranja ne predloži ovrhu, a najduže trideset dana pošto tražbina postane ovršiva. Druge koristi dobivene ostvarenjem tražbine položiti će se u sudski polog, ako je to moguće, ili će se na koji drugi način odrediti njihovo čuvanje do obustave prethodne mjere odnosno dok predlagatelj osiguranja ne predloži ovrhu, ali najduže trideset dana pošto tražbina postane ovršiva.

Članak 948.

(1) U rješenju kojim se određuje prethodna mjera moraju, uz ostalo, biti naznačeni iznos tražbine koja se osigurava, s kamatama i troškovima, mjera osiguranja i vrijeme za koje se ona određuje.

(2) Vrijeme za koje se prethodna mjera određuje može trajati najdulje do proteka petnaest dana nakon nastupanja uvjeta za ovrhu.

(3) Ako vrijeme iz stavka 1. ovoga članka protekne prije nego što isprava na osnovi koje je određena prethodna mjera postane ovršna, sud će, na prijedlog predlagatelja osiguranja podnesen sudu prije isteka vremena za koje je mjera određena, produljiti to vrijeme uz uvjet da se nisu promijenile okolnosti pod kojima je mjera određena.

(4) Rješenje o određivanju prethodne mjere mora biti obrazloženo.

Članak 949.

(1) Sud će, na prijedlog protivnika osiguranja, obustaviti postupak i ukinuti provedene radnje:

1) ako protivnik osiguranja položi sudu dužni iznos tražbine koja se osigurava, s kamatama i troškovima,

2) ako protivnik osiguranja učini vjerojatnim da je tražbina u vrijeme donošenja rješenja o određivanju prethodne mjere već bila naplaćena ili dovoljno osigurana,

3) ako je pravomoćno utvrđeno da tražbina nije nastala ili da je prestala,

4) ako odluka na temelju koje je prethodna mjera određena bude ukinuta u povodu pravnog lijeka, odnosno ako sudska nagodba ili javnobilježnička isprava na temelju koje je prethodna mjera određena bude stavljena izvan snage.

(2) Sud će obustaviti postupak i ukinuti provedene radnje ako u roku od petnaest dana od dana proteka vremena za koje je prethodna mjera određena ne bude udovoljeno uvjetima za ovrhu.

(3) U slučajevima iz stavka 1. točaka 2) 3) i 4) te stavka 2. ovoga članka troškove prouzročene određivanjem i provedbom prethodne mjere predlagatelj osiguranja dužan je nadoknaditi protivniku osiguranja.

(4) U slučajevima iz stavka 3. ovoga članka protivnik osiguranja može protiv predlagatelja osiguranja tražiti naknadu štete u ovršnom postupku najkasnije u roku od trideset dana od okončanja postupka, a nakon toga u parnici.

(5) U ovršnom postupku postojanje i visinu štete iz stavka 4. ovoga članka utvrđuje sud rješenjem, na prijedlog protivnika osiguranja.

(6) Žalba protiv rješenja iz stavka 5. ovoga članka zadržava njegovu ovrhu.

Članak 950.

Ako se pretpostavke za ovrhu radi naplate osigurane tražbine ispune prije proteka vremena za koje je određena prethodna mjera, sud će, na prijedlog protivnika osiguranja, obustaviti postupak i ukinuti provedene radnje ako predlagatelj osiguranja ne podnese prijedlog za ovrhu u roku od petnaest dana od nastupanja tih uvjeta.

4. Privremene mjere

Članak 951.

(1) Prije pokretanja ili tijekom parničnoga, ovršnog ili upravnog postupka sud može, radi osiguranja novčane tražbine predlagatelja osiguranja, na prijedlog predlagatelja osiguranja, odrediti svaku mjeru kojom se postiže svrha takova osiguranja, a osobito zabranu otuđenja ili drugog raspolaganja brodom, čuvanje broda i zaustavljanje broda, uz uvjete utvrđene Ovršnim zakonom, ako odredbama ovoga Zakonika nije drugačije predviđeno.

(2) Privremene mjere radi osiguranja nenovčane tražbine predlagatelja osiguranja sud može odrediti uz uvjete utvrđene Ovršnim zakonom, ako odredbama ovoga Zakonika nije drugačije predviđeno.

Članak 952.

Privremena mjera zaustavljanja broda provodi se na temelju zabrane odlaska broda iz luke.

Članak 953.

(1) Privremeno zaustavljanje broda može se odrediti samo za tražbine koje proizlaze iz:

1) štete prouzročene sudarom broda čije se zaustavljanje traži ili štete prouzročene tim brodom na koji drugi način,

2) smrti ili tjelesne ozljede prouzročene brodom čije se zaustavljanje traži ili koje su nastale u svezi s iskorištavanjem toga broda,

3) spašavanja,

4) ugovora o iskorištavanju broda čije se zaustavljanje traži,

5) zajedničke havarije,

6) tegljenja,

7) peljarenja,

8) opskrbe broda čije se zaustavljanje traži radi njegova održavanja ili iskorištavanja,

9) gradnje, preinake, opravka, opreme ili dokovanja broda čije se zaustavljanje traži,

10) prava posade po osnovi rada,

11) izdataka koje učini zapovjednik, krcatelj, naručitelj ili agent za račun broda, odnosno vlasnika broda ili brodara, a u svezi s brodom,

12) posredničkih provizija ili agencijskih nagrada koje se duguju u svezi s brodom.

(2) Pored slučajeva iz stavka 1. ovoga članka, privremeno zaustavljanje broda može se odrediti i radi ostvarenja pomorskog privilegija ili hipoteke na brodu ili hipoteci slična sredstva osiguranja.

(3) Odredbe o ograničavanju privremenog zaustavljanja broda samo za tražbine iz stavka 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se na strane brodove samo ako između države čiju zastavu strani brod vije i Republike Hrvatske postoji uzajamnost.

Članak 954.

(1) Ako se zaustavljanje traži radi ostvarenja neke od tražbina iz članka 953. stavka 1. ovog Zakonika, može biti zaustavljen bilo koji brod koji je u vrijeme podnošenja prijedloga u vlasništvu osobnog dužnika.

(2) Pod osobnim dužnikom, u smislu stavka 1. ovoga članka, smatra se osoba koja, prema odredbama mjerodavnog prava, odgovara za tražbinu radi koje se traži zaustavljanje broda, a u vrijeme nastanka tražbine bila je u svojstvu vlasnika, broдача, naručitelja ili zakupnika broda u svezi s kojim je nastala tražbina.

(3) Radi ostvarenja pomorskog privilegija ili hipoteke na brodu ili hipoteci sličnih sredstava osiguranja stranog prava, kao i radi ostvarenja zahtjeva koji se tiče vlasništva na brodu, može se zaustaviti samo brod na koji se dotični privilegij, hipoteka, odnosno zahtjev odnosi.

(4) Ako se zaustavljanje traži radi ostvarenja pomorskog privilegija ili hipoteke, ili hipoteci sličnog sredstva osiguranja stranog prava i bez obzira je li u vrijeme podnošenja prijedloga brod u vlasništvu osobnog dužnika dotični brod može biti zaustavljen sve dok je opterećen tim pomorskim privilegijem odnosno hipotekom, te hipoteci sličnim sredstvom osiguranja stranog prava.

Članak 955.

(1) Ako se privremene mjere određuju radi osiguranja novčanih tražbina, sud će osloboditi brod zaustavljanja ili čuvanja ako bude dano jamstvo koje prihvati predlagatelj osiguranja, ili ako predlagatelj osiguranja ne prihvati ponuđeno jamstvo, onda jamstvo koje odredi sud kao dovoljno kvalitetno za pokriće ukupnih tražbina za koja se traži zaustavljanje, uključujući i tražbine po osnovi troškova postupka i kamata.

(2) Jamstvo se može ponuditi u obliku gotovinskog pologa, bankovne garancije, jamstva osiguratelja broдарove odgovornosti ili drugog osiguratelja, ili druge imovinske vrijednosti.

(3) Ako je riječ o tražbinama za koja protivnik osiguranja može ograničiti svoju odgovornost, visina jamstva iz stavka 1. ovoga članka ne mora biti veća od svote ograničene odgovornosti.

(4) Kad jedan od sudova na području Republike Hrvatske na temelju odredbe stavka 1. ovoga članka oslobodi brod od zaustavljanja, nijedan drugi sud na području Republike Hrvatske ne može odrediti zaustavljanje ni tog ni bilo kojega drugog broda za istu tražbinu i za istog predlagatelja osiguranja, uz uvjet da su dana jamstva još raspoloživa ili prenosiva u korist predlagatelja osiguranja.

Članak 956.

Sud neće odrediti zaustavljanje broda, a već određeno zaustavljanje ukinut će ako protivnik osiguranja dokaže da je u nekoj drugoj državi već dao primjereno jamstvo za istu tražbinu, ili za istog predlagatelja osiguranja, uz uvjet:

- 1) da jamstvo odgovara uvjetima iz članka 955. stavka 1. ovoga Zakonika,
- 2) da država na čijem je području jamstvo dano postupa na jednak način prema jamstvima koja su položena na području Republike Hrvatske.

Članak 957.

Davanje jamstva ne znači priznanje odgovornosti te tražbine za koje je jamstvo dano niti odricanje od mogućnosti ograničenja odgovornosti.

Članak 958.

- (1) U rješenju kojim određuje privremenu mjeru sud će odrediti vrijeme njezina trajanja.
- (2) Ako se privremena mjera odredi prije pokretanja parničnoga, ovršnog ili upravnog postupka predlagatelj osiguranja je dužan dokazati, u roku od 15 dana, da je pokrenuo parnični, ovršni, odnosno upravni postupak.
- (3) Ako predlagatelj osiguranja u roku iz stavka 2. ovoga članka ne dokaže da je pokrenuo parnični, ovršni, odnosno upravni postupak, sud će na prijedlog protivnika osiguranja ukinuti privremenu mjeru.
- (4) Ako vrijeme iz stavka 1. ovoga članka protekne prije nego što bude udovoljeno uvjetima za ovrhu ili osiguranje uknjižbom ili predbilježbom založnog prava, sud će, na prijedlog predlagatelja osiguranja, produljiti vrijeme njezina trajanja, uz uvjet da se nisu izmijenile okolnosti pod kojima je ta mjera određena.
- (5) Ako vrijeme iz stavka 1. ovoga članka protekne a ne udovolji se uvjetima iz stavka 4. ovoga članka za produljenje određene privremene mjere, sud će, na prijedlog protivnika osiguranja, obustaviti osiguranje i ukinuti izvršene radnje.

Članak 959.

Osiguranje će se obustaviti i određena privremena mjera ukinuti ako se udovolji kojoj od pretpostavaka iz članka 949. stavka 1. točke 1) – 3) ovoga Zakonika.

Članak 960.

- (1) Troškove održavanja broda i uzdržavanja posade za vrijeme zaustavljanja snosi vlasnik broda ili brodar.
- (2) Ako sredstva za uzdržavanje posade nisu dovoljna, sud će predlagatelju osiguranja narediti da predujmi potrebnu svotu za uzdržavanje posade.
- (3) Troškove čuvanja broda predujmljuje predlagatelj osiguranja.
- (4) Odredbe stavka 1. i 3. ovoga članka ne diraju u obvezu konačnog snošenja tih troškova.

Članak 961.

Privremenom mjerom zaustavljanja broda ne dira se u prava i dužnosti stranaka koje proizlaze iz ugovora o prijevozu stvari ili putnika.

Članak 962.

Kad sud odredi privremenu mjeru na brodu, bez odgode će se na odgovarajući način primijeniti odredbe članka 860. ovoga Zakonika prema naravi mjere koju je odredio.

Članak 963.

(1) Kad sud odredi privremenu mjeru zabrane otuđenja ili raspolaganja brodom, naredit će istovremeno da se ta mjera zabilježi u upisnik brodova u koji je brod upisan.

(2) Kad sud pravomoćno ukine privremenu mjeru iz stavka 1. ovoga članka, odnosno kad ona prestane po zakonu, sud će narediti da se obavi brisanje zabilježbe iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 964.

Kad odredi privremenu mjeru prema brodu pod stranom zastavom, sud će, na prijedlog predlagatelja osiguranja i na njegov trošak, obavijestiti nadležno inozemno tijelo o toj mjeri i njenom ukidanju.

Članak 965.

(1) Radi osiguranja novčanih tražbina te radi osiguranja nenovčanih tražbina predlagatelja osiguranja protiv osobe koja je ovlaštena da raspolaže teretom koji se nalazi na brodu, sud može dopustiti privremenu mjeru koja se sastoji u tome što će se odrediti iskrcaj tereta s broda i njegovo čuvanje u javnom skladištu ili drugom prikladnom mjestu, ako predlagatelj osiguranja plati brodaru cijelu ugovorenu vozarinu koja mu još nije plaćena i nadoknadi mu sve troškove koje je imao, a koji nisu uključeni u vozarinu.

(2) Ako se predaja tereta na temelju odredbe stavka 1. ovoga članka traži u luci u kojoj se teret prema ugovoru o prijevozu nije morao predati, sud će dopustiti privremenu mjeru iz stavka 1. ovoga članka samo uz uvjet da se teret može iskrcati bez opasnosti za sigurnost broda i ostalog tereta, da zbog iskrcaja ne nastane veće zadržavanje u dolasku broda ili poremećaj u redu plovidbe, da se time ne nanosi šteta ostalim osobama koje su ovlaštene da raspolažu teretom te da iskrcaj nije protivan drugim važnim razlozima.

Dio deseti

O MJERODAVNOM PRAVU I O NADLEŽNOSTI SUDOVA REPUBLIKE HRVATSKE

Glava I.

ZAJEDNIČKA ODREDBA

Članak 966.

Odredbe ovoga dijela Zakonika primjenjuju se na sve odnose iz pomorske plovidbe.

Glava II.

O MJERODAVNOM PRAVU I O ISKLJUČIVOJ NADLEŽNOSTI SUDOVA REPUBLIKE HRVATSKE ZA ODNOS S MEĐUNARODNIM OBILJEŽJEM (ELEMENTOM)

Članak 967.

Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se na svaki plovni objekt koji je brod prema hrvatskom pravu te na svaki plovni objekt koji je brod prema pravu države čiju državnu pripadnost ima.

Članak 968.

(1) Upućivanje na mjerodavno strano pravo znači upućivanje na njegove materijalne odredbe uz isključenje njegovog kolizijskog prava.

(2) Kada kolizijske odredbe ovog dijela Zakonika upućuju na primjenu prava državne pripadnosti broda, a to pravo dopušta da brod privremeno vije zastavu druge države u kojoj se vodi zakupovni registar, za sporni će se odnos primijeniti pravo države čiju brod zastavu privremeno vije ako to predviđa pravo državne pripadnosti broda.

Članak 969.

(1) Prema pravu države čiju državnu pripadnost brod ima ocjenjuju se:

1) dužnosti i prava zapovjednika u upravljanju brodom i u zasnivanju prava i obveza za vlasnika broda i broдача,

2) stvarna prava na brodu,

3) pravne posljedice događaja na brodu na koje se mora primijeniti zakon mjesta gdje je događaj nastao.

(2) Odredba stavka 1. točka 3) primjenjuje se na događaje koji su nastali na stranim brodovima na području Republike Hrvatske.

Članak 970.

Na pravo vlasništva i na stvarna prava na brodu u gradnji, a koji se gradi u Republici Hrvatskoj primjenjuje se hrvatsko pravo.

Članak 971.

(1) Za privatnopravne odnose koji proizlaze iz ugovora o zapošljavanju članova posade broda mjerodavno je pravo koje su stranke izabrale.

(2) Ako stranke nisu izabrale mjerodavno pravo, mjerodavno je pravo državne pripadnosti broda ako okolnosti ne upućuju na neko drugo pravo koje je činjenično ili pravno u bližoj vezi sa spornim odnosom i strankama.

(3) Primjena prava iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ne isključuje primjenu prisilnih propisa prava najbliže veze o odgovornosti za smrt i tjelesne ozljede člana posade ako su oni za člana posade povoljniji.

Članak 972.

(1) Na ograničenje odgovornosti broдача ili druge fizičke ili pravne osobe koja je prema ovom Zakoniku s njim izjednačena primjenjuje se pravo države čiju državnu pripadnost brod ima.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka primjenjuje se ovaj Zakonik ako su njegove odredbe o ograničenju odgovornosti strože od propisa države čiju državnu pripadnost brod ima.

Članak 973.

Na ugovore o pomorskim plovidbenim odnosima primjenjuje se pravo koje su stranke izabrale.

Članak 974.

Iznimno od odredbe članka 973. ovoga Zakonika primjenjuje se na ugovore o iskorištavanju brodova ovaj Zakonik:

1) na odgovornost prijevoznika za oštećenje, manjak ili gubitak tereta, predviđenu odredbama ovoga Zakonika, čija se primjena ne može isključiti sporazumom stranaka, ako se luka ukrcaja ili odredište nalazi u Republici Hrvatskoj,

2) ako bi putnik primjenom drugog prava bio stavljen u nepovoljniji položaj nego prema odredbama ovog Zakonika.

Članak 975.

(1) Ako se pravo čiju su primjenu stranke izabrale za ugovor o iskorištavanju brodova ne može primijeniti na cijeli ugovor ili na koji od odnosa koji proistječu iz ugovora ili ako stranke nisu izričito odredile pravo koje se mora primijeniti, a njihova se namjera o primjeni određenog prava ne može utvrditi ni iz okolnosti slučaja, na ugovor ili na ugovorni odnos primjenjuje se pravo koje je s njim u najbližoj vezi.

(2) Ako se ne može utvrditi koje je pravo u najbližoj vezi s ugovorima o iskorištavanju brodova, primjenjuju se:

1) pravo mjesta gdje je ugovor sklopljen – za ocjenu glavnih prava i obveza ugovornih strana,

2) pravo države čiji je državljanin ili čiju državnu pripadnost ima prijevoznik – ako je ugovor o prijevozu putnika ili stvari sklopljen na temelju unaprijed utvrđenih općih uvjeta prijevoznika,

3) odredbe ovoga Zakonika – na ugovor o tegljenju.

(3) Na način izvršenja sporednih prava i obveza ugovornih strana (način krcanja i predaje tereta, računanje vremena za stojnice i prekostojnice, način plaćanja vozarine i sl.) primjenjuje se, u slučaju iz stavka 2. ovoga članka, pravo mjesta gdje su pojedine radnje obavljene, odnosno gdje su morale biti obavljene.

Članak 976.

(1) Na naknadu štete zbog sudara brodova primjenjuju se:

1) pravo države u čijem se teritorijalnom moru ili unutarnjim morskim vodama dogodio sudar,

2) odredbe Zakonika – ako se sudar dogodio na otvorenom moru.

(2) Iznimno od odredaba stavka 1. ovoga članka, na naknadu štete zbog sudara brodova primjenjuju se:

1) ako svi brodovi koji su sudjelovali u sudaru imaju istu državnu pripadnost – pravo te države,

2) ako brodovi koji su sudjelovali u sudaru imaju različitu državnu pripadnost, ali je pravo svih tih država isto – pravo tih država.

Članak 977.

Iznimno od odredaba članka 976. Zakonika koje za naknadu štete zbog sudara brodova upućuju na primjenu stranog prava primjenjuju se:

1) odredbe Zakonika – ako sve zainteresirane stranke imaju zajedničko državljanstvo ili uobičajeno boravište, odnosno sjedište u Republici Hrvatskoj;

2) hrvatsko pravo – ako je jedan od brodova koji je sudjelovao u sudaru hrvatski ratni ili javni brod.

Članak 978.

(1) Ako se pravo čiju su primjenu stranke iz ugovora o spašavanju imovine izabrale ne može primijeniti na cijeli ugovor ili na koji od odnosa koji proistječu iz tog ugovora, ili ako stranke nisu izričito izabrale pravo koje će se primijeniti, a njihova se namjera o primjeni određenog prava ne može utvrditi niti iz okolnosti slučaja, na ugovor ili na ugovorni odnos primjenjuje se pravo koje je s njim u najbližoj vezi.

(2) Ako se ne može utvrditi koje je pravo u najbližoj vezi s ugovorom o spašavanju, primjenjuje se pravo države one luke gdje je spašavanje okončano, odnosno pravo prve luke u koju je spašeni brod dospio nakon završenog spašavanja.

(3) U svim drugim slučajevima primjenjuju se odredbe Zakonika.

Članak 979.

Iznimno od odredbe članka 978. Zakonika, primjenjuju se:

- 1) odredbe Zakonika – ako su se spašavale osobe bez istodobnog spašavanja imovine, ako su sve osobe državljani Republike Hrvatske, ili ako je brod koji je spašavao ili brod koji je bio spašavan, a ako je bilo više brodova jedan od njih, hrvatski ratni brod ili hrvatski javni brod,
- 2) odredbe članka 639. stavka 1. i 2., članka 773. – 777., te članka 781. i 783. Zakonika,
- 3) odredbe zakonika koji uređuje zastaru tražbina i odredbe Zakonika o rokovima zastare (članak 788.),
- 4) pravo države čiju državnu pripadnost ima brod spašavatelj – na podjelu nagrade za spašavanje između vlasnika broda ili brodarka broda spašavatelja i posade tog broda.

Članak 980.

Na odnose iz ugovora o gradnji, preinaci ili o popravku brodova primjenjuje se pravo mjesta brodogradilišta ako stranke za te ugovore ili za dio tih ugovora nisu izabrale pravo koje će se primijeniti ili ako se u cijelosti ili djelomično izabrano pravo ne može primijeniti.

Članak 981.

(1) Na ugovor o pomorskom osiguranju i odnose koji iz njega proistječu primjenjuje se pravo koje su izabrale ugovorne stranke. Ako stranke nisu ugovorile mjerodavno pravo, primijenit će se pravo sjedišta osiguratelja.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, na odnose iz ugovora o pomorskom osiguranju primjenjuje se hrvatsko pravo ako su sve zainteresirane osobe u tom ugovoru državljani Republike Hrvatske s redovnim boravištem u Republici Hrvatskoj ili domaće pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, a riječ je o osiguranim predmetima koji su izloženi pokrivenim rizicima isključivo na području Republike Hrvatske.

Članak 982.

Postojanje prava na izravnu tužbu utvrđuje se prema pravu koje je mjerodavno za glavno potraživanje ili prema pravu koje je mjerodavno za ugovor o osiguranju.

Članak 983.

Oblik pravnog čina u plovidbenom odnosu ocjenjuje se prema pravu mjesta gdje je čin izvršen, odnosno gdje je morao biti izvršen ili prema pravu koje je mjerodavno za plovidbeni odnos u cijelosti.

Članak 984.

Odredbe Zakonika o spašavanju na odgovarajući se način primjenjuju i na spašavanje imovine potonule izvan teritorijalnog mora i unutarnjih morskih voda Republike Hrvatske, a imovinu spašava hrvatsko trgovačko društvo, druga hrvatska pravna osoba ili državljanin Republike Hrvatske.

Članak 985.

(1) U slučaju zajedničke havarije, ako se pravo koje su stranke izabrale ne može primijeniti na koji od odnosa što proistječu iz zajedničke havarije, ili ako stranke nisu izričito izabrale pravo koje se mora primijeniti, a njihova se namjera o primjeni određenog prava ne može utvrditi niti iz okolnosti slučaja, primjenjuje se pravo luke u kojoj je iskrčan posljednji dio tereta koji se nalazio na brodu u trenutku izvršenja čina zajedničke havarije.

(2) Ako su sve stranke u slučaju zajedničke havarije državljani Republike Hrvatske ili hrvatske pravne osobe, u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka primijenit će se hrvatsko pravo.

Članak 986.

Ako u ovom Zakoniku nema odredaba o pravu mjerodavnom za koji odnos iz ovoga dijela Zakonika, na te se odnose na odgovarajući način primjenjuju odredbe i načela ovoga Zakonika, odredbe i načela drugih zakona koji uređuju odnose s međunarodnim obilježjem, načela pravnog poretka Republike Hrvatske i općeprihvaćena načela međunarodnoga privatnog prava.

Članak 987.

Ne primjenjuje se strano pravo koje bi bilo mjerodavno prema odredbama ovoga Zakonika ako bi njegova primjena bila postignuta isključivo radi izbjegavanja primjene prava Republike Hrvatske.

Članak 988.

Hrvatski sud isključivo je nadležan za suđenje:

1) u sporovima o nagradi za spašavanje hrvatskih ratnih brodova i hrvatskih javnih brodova, o naknadi štete nastale zbog sudara brodova od kojih je jedan hrvatski ratni brod ili hrvatski javni brod,

2) u sporovima iz članka 410., 411. i 412. ovoga Zakonika koji nastanu u tijeku i u vezi s provođenjem postupka ograničenja odgovornosti brodarka koji provodi hrvatski sud (članak 414.),

3) u sporovima koji nastanu u tijeku i u vezi sa sudskim ovršnim postupkom koji hrvatski sud provodi na brodovima (članak 844. do 847.).

Dio jedanaesti

POMORSKI PREKRŠAJI

Glava I.

ZAJEDNIČKE ODREDBE

Članak 989.

(1) Pomorski prekršaj je povreda propisa kojima se uređuju odnosi u morskim i podmorskim prostorima Republike Hrvatske ili nad kojima Republika Hrvatska ima suverena prava, njihovim obalama i lukama, pomorskim objektima hrvatske državne pripadnosti, te svim pomorskim objektima koji plove ili se nalaze u morskim i podmorskim prostorima Republike Hrvatske u vezi sa sigurnošću plovidbe i zaštite ljudskih života i okoliša, te s prometom na moru.

(2) Postupak o pomorskim prekršajima vodi se po Zakonu o prekršajima.

Članak 990.

(1) Lučke kapetanije odlučuju u prvom stupnju o pomorskim prekršajima.

(2) Prekršajni postupak iz stavka 1. ovoga članka vodi Vijeće za prekršaje.

(3) Vijeće za prekršaje iz stavka 2. ovoga članka može se imenovati za područje dvaju ili više lučkih kapetanija.

Članak 991.

Protiv odluka Vijeća za prekršaje iz članka 990. ovoga Zakonika odlučuje Visoki prekršajni sud.

Članak 992.

(1) Vijeće za prekršaje čine predsjednik i dva člana. Predsjedniku i članovima Vijeća mogu se odrediti zamjenici.

(2) Predsjednika i članove Vijeća za prekršaje iz članka 990. ovoga Zakonika i njihove zamjenike imenuje ministar na prijedlog lučkog kapetana iz redova stručnih djelatnika lučkih kapetanija, odnosno Ministarstva.

(3) Predsjednik, odnosno njegov zamjenik mora biti diplomirani pravnik s položenim pravosudnim ispitom.

(4) Vijeće za prekršaje imenuje se na rok od dvije godine.

(5) Predsjednik i članovi Vijeća i njihovi zamjenici mogu biti ponovno imenovani.

(6) Predsjednik i članovi Vijeća mogu se razriješiti dužnosti i prije isteka navedenog roka.

Glava II.

PREKRŠAJI

Članak 993.

(1) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj strana pravna osoba:

1) ako strani trgovački brod uplovi u unutarnje morske vode bez namjere da uplovi u luku otvorenu za međunarodni pomorski promet Republike Hrvatske ili u luku u kojoj je brodogradilište radi njegova popravka, odnosno ne uplovi najkraćim uobičajenim putem u unutarnje morske vode (članak 8.),

2) ako strani brod, brodica ili jahta prevozi stvari ili osobe između hrvatskih luka uz naplatu, a bez odobrenja nadležnog tijela (članak 9.),

3) ako strana jahta, odnosno brodica plovi unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske, a propustila je uploviti u luku i obaviti poslove sukladno članku 12. ovoga Zakonika, odnosno plovi, a ne udovoljava uvjetima propisanim posebnim propisom iz članka 12. ovog Zakonika,

4) ako strani znanstvenoistraživački, odnosno strani ribarski brod uplovi u unutarnje morske vode radi uplovljavanja u hrvatsku luku bez odobrenja nadležnog tijela (članak 10.),

5) ako se strani plovni objekt zbog više sile ili nevolje na moru sklonio u unutarnje morske vode Republike Hrvatske, a o tome nije obavijestio lučku kapetaniju, odnosno lučku ispostavu (članak 17.),

6) ako strani ribarski brod za vrijeme prolaska unutarnjim morskim vodama ili teritorijalnim morem Republike Hrvatske ribari ili ne plovi propisanim plovnim putem, ili u prolasku plovi brzinom manjom od šest čvorova, ili se za vrijeme prolaska zaustavlja i sidri u unutarnjim morskim vodama ili u teritorijalnom moru Republike Hrvatske, a to zaustavljanje i sidrenje nije uzrokovano višom silom, odnosno nevoljom na moru, ili nema na brodu vidljivo istaknute oznake ribarskog broda (članak 25. stavak 2.),

7) ako strani brod plovi sigurnosnom zonom uokolo postrojenja i uređaja za istraživanje i iskorištavanje prirodnih i drugih bogatstava gospodarskog ili epikontinentalnog pojasa Republike Hrvatske kroz koju je plovidba zabranjena (članak 37.),

8) ako obavlja istraživanja, ispitivanja, fotografiranja i mjerenja mora, morskog dna ili morskog podzemlja unutarnjih morskih voda, teritorijalnog mora, epikontinentalnog pojasa, odnosno obavlja znanstvena istraživanja gospodarskog pojasa Republike Hrvatske bez odobrenja nadležnog tijela (članak 13., 31, 40. i 44.)

(2) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se vlasnik i brodar jahte ili brodice koja obavlja prijevoz osoba jahtom ili brodicom uz naknadu protivno odredbi članka 9. stavak 4. ovog Zakonika.

(3) Novčanom kaznom od 3.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj odgovorna osoba u pravnoj osobi pomorski prekršaj iz stavka 1. i 2. ovoga članka.

(4) Novčanom kaznom od 3.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavka 1. i 2. ovoga članka zapovjednik broda, ili član posade koji ga zamjenjuje, odnosno osoba koja upravlja brodicom ili jahtom.

Članak 994.

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj pravna osoba ako brod koji koristi uplovi u zabranjenu zonu u unutarnjim morskim vodama,

ili plovi kroz zabranjenu zonu u unutarnjim morskim vodama protivno propisanim uvjetima (članak 16).

(2) Novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj za radnje iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba u pravnoj osobi.

(3) Novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj za radnje iz stavka 1. ovoga članka zapovjednik plovnog objekta ili član posade koji ga zamjenjuje, odnosno osoba koja upravlja brodicom ili jahtom.

Članak 995.

(1) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj zapovjednik broda ili član posade koji ga zamjenjuje:

1) ako po nalogu lučke kapetanije ne isplovi u pomoć brodu na kojem je izbio požar ili na kojem je nastala neka druga nesreća (članak 63.),

2) ako postupi protivno odredbama članka 64. ovoga Zakonika.

(2) Novčanom kaznom od 1.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavka 1. točke 1) i 2) ovoga članka osoba koja upravlja brodicom ili jahtom.

Članak 996.

(1) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj zapovjednik broda, jahte ili brodice koji suprotno odredbi članka 764. stavka 1. ovoga Zakonika nije krenuo u pomoć osobama u životnoj opasnosti na moru, iako nisu postojale okolnosti koje ga oslobađaju takve obveze (članak 765.).

(2) Novčanom kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se zapovjednik broda, jahte ili brodice koji tijekom akcije spašavanja ne postupi sukladno odredbi članka 772. ovoga Zakonika.

Članak 997.

Novčanom kaznom od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se zapovjednik broda, jahte ili brodice koji protivno odredbi članka 766. ovoga Zakonika ne poduzme spašavanje broda s kojim se sudario brod kojim on zapovijeda.

Članak 998.

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 250.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj pravna osoba:

1) ako ne postupi po nalogu nadležne lučke kapetanije i ne ukloni oštećeni, nasukani ili potopljeni plovni objekt (članak 65.),

2) ako se inspekcijskim nadzorom utvrdi da brod nije sposoban za plovidbu (članak 76. i 166.)

- 3) ako ne održava brod i njegovu opremu sukladno članku 85. ovoga Zakonika,
  - 4) ako ne podnese zahtjev za ponovno baždarenje hrvatskog broda prije završetka radova na preinaci kojima se mijenja bruto ili neto tonaža broda ili ne podnese takav zahtjev nakon dolaska broda u prvu hrvatsku luku ako se radovi na preinaci broda izvode u inozemstvu, a brod nije baždaren u inozemstvu prema odredbama ovoga Zakonika (članak 93.),
  - 5) ako kao zapovjednika broda ukrca osobu koja nema pomorsku knjižicu (članak 137. stavak 1.),
  - 6) ako brod nema ime i ne nosi ime luke upisa ili ako tehnički plovni objekt i plutajući objekt nemaju oznaku i ne nose ime luke upisa ili ako te oznake nosi iako nije na to ovlašten, te ime nije ispisano sukladno propisu donesenog temeljem ovoga Zakonika (članak 183. i 184.),
  - 7) ako vadi potonulu stvar suprotno odredbi članka 787. ovoga Zakonika,
  - 8) ako ne poduzme ili ne poduzme u određenom roku odgovarajuće mjere ili obavi potrebne radove koje je svojim rješenjem naredila inspekcija sigurnosti plovidbe (članci 172., 173., 174. i članak 175.),
  - 9) ako u zakonskom roku ne podnese zahtjev za brisanje broda (članak 192. stavak 4.),
  - 10) ako obavlja prijevoz u javnom prometu na moru, ili obavlja djelatnost iznajmljivanja plovila ili druge gospodarske djelatnosti na moru suprotno odredbama članka 48. stavak 1. ovoga Zakonika,
  - 11) ukoliko ne održava sustav upravljanja sigurnošću sukladno zahtjevima Tehničkih pravila Hrvatskog registra brodova (članak 48. stavak 2.),
  - 12) ako ne obavlja dužnosti u svezi održavanja straže i obavljanja poslova na brodu propisane posebnim propisom (članak 135.).
- (2) Novčanom kaznom od 3.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi za radnje iz stavka 1. ovoga članka.
- (3) Novčanom kaznom od 3.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za radnje iz stavka 1. ovoga članka fizička osoba.

Članak 999.

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj zapovjednik stranoga nuklearnoga broda ili časnik koji ga zamjenjuje ako brod bez odobrenja uplovi u luku (članak 61.).

Članak 1000.

Novčanom kaznom od 1.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj zapovjednik stranoga broda ili časnik koji ga zamjenjuje, odnosno osoba koja upravlja stranom jahtom ili brodicom:

- 1) ukoliko postupi protivno članku 66. ovoga Zakonika,
- 2) ako se peljarenje obavlja u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske bez odobrenja Ministarstva (članak 69.),
- 3) ako brod obavlja kabotažno tegljenje bez odobrenja ministra (članak 641.).

Članak 1001.

(1) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj zapovjednik broda, jahte ili brodice ili član posade koji ga zamjenjuje:

- 1) ako brod koji prevozi više od 2000 tona ulja nema potvrdu o osiguranju ili drugome financijskome jamstvu o imovinskoj odgovornosti za štetu prouzročenu onečišćenjem uljem kad uđe u luku ili izađe iz luke Republike Hrvatske ili u njima ukrcava ili iskrcava ulje (članak 62.),
- 2) ako ne poduzme ili ne poduzme u određenom roku odgovarajuće mjere koje mu rješenjem naredi inspektor sigurnosti plovidbe (članci 168., 169., 171., 176., i 177.).
- 3) ako brod koji ima brodsku radiostanicu ne organizira neprekidnu službu bdijenja, u skladu s propisima o radioprometu (članak 55.),
- 4) ako na brodu nema propisanog broja članova posade sa odgovarajućim valjanim svjedodžbama o osposobljenosti i dopunskoj osposobljenosti (članak 130.),
- 5) ako osobno ne rukovodi brodom kada to zahtijeva sigurnost broda, a osobito kada brod ulazi u luku, kanal ili rijeku ili kad izlazi iz njih te u svim drugim slučajevima kad to zahtijeva sigurnost broda i plovidbe (članak 149. stavak 2.),
- 6) ako u slučaju neposredne opasnosti od rata ili nastupanja ratnoga stanja između Republike Hrvatske i druge države ne poduzme u pogledu broda, osoba i tereta na brodu sve mjere koje se pokažu potrebnima (članak 155. stavak 1. i 2.),
- 7) ako se u slučaju nastupanja ratnoga stanja između drugih država, u kojem je Republika Hrvatska neutralna, brod nađe u luci jedne od zaraćenih država ili na putu za luku zaraćene države ili mora proći kroz unutarnje morske vode i teritorijalno more zaraćene države ne zatraži uputu od broдача, a ako to nije moguće – od nadležnih hrvatskih tijela (članak 155. stavak 3),
- 8) ako za putovanja broda prema članu posade, putniku ili drugoj osobi na brodu koja je izvršila kazneno djelo, ne poduzme mjere potrebne da se spriječi ili ublaži nastupanje štetnih posljedica tog djela i izvršitelj pozove na odgovornost (članak 161. stavci 1., 2. i 4.),
- 9) ako o neispravnostima iz članka 143. stavka 1. točke 2) ne obavijesti nadležnu lučku kapetaniju (članak 143. stavak 2.),
- 10) ako ukrca na brod i rasporedi za obavljanje poslova osobu koja nema odgovarajuću valjanu svjedodžbu o osposobljenosti ili dopunskoj osposobljenosti (članak 131.),

11) ako ne udalji s dužnosti premorenu, odnosno bolesnu osobu ili osobu koja je pod utjecajem alkohola ili psihoaktivnih lijekova (članak 134.),

12) ako prilikom plovidbe gospodarskim pojasom Republike Hrvatske ne poštuje općeprihvaćene međunarodne propise i standarde i hrvatske propise o suzbijanju onečišćenja mora i zraka s brodova i onečišćenja prouzročenog potapanjem otpada (članak 41.).

(2) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavka 1. točke 10), 11) i 12) brodar i poslovođa.

(3) Novčanom kaznom od 1.000,00 kuna do 3.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavka 1. točke 10), 11) i 12) odgovorna osoba brodara.

(4) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavka 1. točke 12) ovoga članka zapovjednik zrakoplova koji prilikom preleta gospodarskog pojasa Republike Hrvatske ne poštuje općeprihvaćene propise i hrvatske propise o suzbijanju onečišćenja mora iz zraka ili zrakom.

Članak 1002.

Novčanom kaznom od 1.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj zapovjednik i/ili član posade broda, jahte ili brodice koji ne obavlja poslove na brodu, jahti ili brodici u skladu sa svojim dužnostima, pravilima navigacije i drugim propisima i pravilima iz područja sigurnosti plovidbe, zaštite ljudskih života na moru i zaštite morskog okoliša.

Članak 1003.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se zapovjednik plovnog objekta ili osoba koja ga zamjenjuje, ako plovilo koje dolazi iz inozemstva prometuje s drugim plovnim objektima, fizičkim ili pravnim osobama na kopnu prije nego što od nadležnih tijela u luci dobije odobrenje za slobodan promet sa obalom (članak 66. stavak 1.).

(2) Novčanom kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se zapovjednik broda ili jahte, odnosno voditelj brodice hrvatske državne pripadnosti ako brod, jahta ili brodica ne vije zastavu Republike Hrvatske i ne ističe znakove na način propisan ovim Zakonikom i propisom iz članka 180. ovoga Zakonika.

(3) Novčanom kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se zapovjednik stranog broda, odnosno strane jahte ukoliko ne vije zastavu svoje državne pripadnosti i zastavu Republike Hrvatske dok se nalazi u teritorijalnom moru i unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske, osim dok plovi u neškodljivom prolazu (članak 66. stavak 2.).

Članak 1004.

Novčanom kaznom od 3.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj zapovjednik broda ili časnik koji ga zamjenjuje, odnosno osoba koja upravlja plutajućim ili nepomičnim odobalnim objektom:

1) ako upravlja brodom u plovidbi koji nije sposoban za plovidbu (članak 76.),

- 2) ako protivno odredbama članka 88. ovoga Zakonika brodom koji nije putnički prevozi putnike,
- 3) ako na brodu nema bilo koje od brodskih isprava i knjiga iz članka 94. – uključivo 101., te članka 105. ovoga Zakonika ili propisa donesenih na temelju ovoga Zakonika i/ili ako se u brodske knjige ne unose podaci u skladu s člankom 94. stavkom 2. ovoga Zakonika,
- 4) ako na zahtjev ovlaštenih tijela ne pokaže brodske isprave i knjige (članak 96.),
- 5) ako u propisanim rokovima ne obavlja vježbe s čamcima, ostalim sredstvima za spašavanje i uređajima za otkrivanje, sprječavanje i gašenje požara (članak 148. stavak 2.),
- 6) ako na brodu ne održava u ispravnom stanju stanje trupa, strojeve, uređaje i opremu ili ako se ne brine o sigurnosti brodskih uređaja za ukrcavanje i iskrcavanje putnika, opasnog i ostalog tereta te o pravilnom ukrcavanju, smještaju i iskrcavanju putnika, opasnog i ostalog tereta (članak 148. stavak 1.),
- 7) ako za vrijeme plovidbe nije na brodu (članak 148. stavak 3.)
- 8) ako upravlja plutajućim ili nepomičnim odobalnim objektom koji nije sposoban za uporabu (članak 102. i 103.),
- 9) ako prije polaska na put ne provjeri ispravnost broda, količine zaliha na brodu, jesu li članovi posade na brodu, te jesu li poduzete sve mjere za sigurnost putovanja (članak 148. stavak 4.),
- 10) ako ošteti, odstrani ili izvrši kakvu drugu nedozvoljenu radnju u svezi sa pečaćenjem broda iz članka 171. ovoga Zakonika,
- 11) ako ne koristi usluge lučkog ili obalnog peljarenja kada je takvo peljarenje obavezno (članak 70.).

Članak 1005.

Novčanom kaznom od 1.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj zapovjednik broda ili osoba koja ga zamjenjuje:

- 1) ako primi za člana posade broda osobu koja nema pomorsku knjižicu ili dozvolu za ukrcavanje (članak 137. stavak 1.),
- 2) ako ne postupi sukladno odredbi članka 151. ovoga Zakonika,
- 3) ako o događaju koji se za putovanja desi na brodu, a koji ugrožava sigurnost broda, broda u teglju ili potiskivanju ili sigurnost plovidbe, ili o izvanrednom događaju koji se desio na brodu, brodu u teglju ili potiskivanju, putnicima, drugim osobama ili stvarima na brodu ili brodu u teglju ili potiskivanju – ne podnose izvještaj zajedno s izvatkom iz brodskog dnevnika nadležnom tijelu u zemlji ili inozemstvu (članak 152. stavci 1., 2 i 3.),
- 4) ako ne održava u ispravnom stanju pomorske navigacijske karte i publikacije (članak 148. stavak 1.)

- 5) ako ne obavijesti priznatu organizaciju ili odgovarajuća tijela pomorske uprave o nesrećama ili nedostacima iz članka 154. stavka 1. točke 1) i 2) ovoga Zakonika,
- 6) ako o činjenici rođenja i smrti te o primanju izjave posljednje volje ne sastavi zapisnik na propisani način i ne dostavi ga nadležnom tijelu u prvoj domaćoj luci, a u inozemstvu – najbližem diplomatskom, odnosno konzularnom predstavništvu Republike Hrvatske (članak 152. stavak 5.),
- 7) ako radiokomunikacijama ne odašalje obavijest o bilo kojoj neposrednoj opasnosti za sigurnost plovidbe na koju naiđe (članak 153.),
- 8) ako o kaznenom djelu učinjenom na brodu, dok se brod nalazi u inozemstvu, ne podnese izvještaj diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Republike Hrvatske u zemlji u čiju prvu luku, nakon izvršenog kaznenog djela, brod uplovi ili ako s izvršiteljem kaznenog djela ne postupi prema uputama toga diplomatskoga ili konzularnoga predstavništva (članak 161. stavak 3.),
- 9) ako samovoljno napuštanje broda od člana posade-državljanina Republike Hrvatske u inozemstvu ne prijavi tijelu iz članka 162. ovoga Zakonika,
- 10) ako u brodski dnevnik ne unese u određenom roku i na određeni način opis događaja, radnji i poduzetnih mjera koje je dužan unijeti u brodski dnevnik (članak 152., članak 153. stavak 2., članak 158. stavak 3., članak 160. stavak 2., članak 161. stavak 5. i članak 162. stavak 3.),
- 11) ako ne unese u brodski dnevnik razloge zbog kojih nije krenuo u pomoć osobama u opasnosti na moru i poduzeo njihovo spašavanje, odnosno razloge zbog kojih nije poduzeo spašavanje broda nakon sudara (članak 767.),
- 12) ako brodu s kojim se sudario brod kojim zapovijeda, iako je to mogao, ne priopći ime posljednje luke iz koje je isplovio i ime luke u koju plovi (članak 756.).

Članak 1006.

- (1) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj član posade broda, brodice ili jahte ako predmete ili stvari koje mogu ometati ili ugroziti sigurnost plovidbe ili znače opasnost od onečišćenja baci na plovni put (članak 65. stavak 2.).
- (2) Novčanom kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se član posade broda, jahte ili brodice ukoliko upravlja plovidbom pod utjecajem alkohola iznad dopuštene količine, opojnih droga ili drugih stvari koje mijenjaju stanje svijesti (članak 134.).

Članak 1007.

Uz kaznu propisanu za pomorski prekršaj iz članaka 997., 1001., 1002., i 1004. ovoga Zakonika zapovjedniku broda i članu posade broda, odnosno osobi koja upravlja jahtom ili brodicom ili članu posade jahte ili brodice mogu se kao zaštitna mjera oduzeti sve ili pojedine svjedodžbe o osposobljenosti ili dopunskoj osposobljenosti ili ovlaštenja – u trajanju do dvije godine.

Članak 1008.

(1) Uz kaznu propisanu za pomorski prekršaj iz članka 993. stavak 1. točke 6) izreći će se zaštitna mjera oduzimanja broda, lovine i ribarskog alata i opreme koja služi za ribolov, odnosno ulov morskih bića na morskome dnu, i to:

a) ako je istim brodom već bio učinjen isti prekršaj za koji je nadležno tijelo u Republici Hrvatskoj izreklo kaznu ili ako je zapovjednik broda u posljednjih pet godina bio kažnjen za isti prekršaj,

b) ako ribolov ili ulov drugih živih bića u moru ili na morskome dnu obavlja ribarskim alatom i opremom za ribolov, odnosno za ulov drugih živih bića u moru i na morskome dnu čija je uporaba zabranjena ili ograničena hrvatskim propisima,

c) ako ribolov ili ulov drugih živih bića u moru ili na morskome dnu obavlja u ribolovnom rezervatu ili ako lovi vrste ribe ili drugih živih bića u moru ili na morskome dnu kad je ulov tih vrsta zabranjen,

d) ako zapovjednik broda ili član posade broda ne posluša naređenje tijela Republike Hrvatske ovlaštenog za zaustavljanje broda, pruži aktivan otpor tijelima koja obavljaju pregled broda ili nekim drugim postupkom prouzroči opasnost za život ljudi ili imovine.

(2) Uz kaznu propisanu za pomorski prekršaj iz članka 993. stavak 1. točka 2) i članka 993. stavak 2. izreći će se zaštitna mjera oduzimanja plovnog objekta kojim je prekršaj učinjen bez obzira tko je vlasnik plovnog objekta.

(3) Radi osiguranja nazočnosti u prekršajnom postupku, odnosno radi osiguranja izvršenja kazne inspektor sigurnosti plovidbe ili druga osoba ovlaštena za obavljanje inspekcije sigurnosti plovidbe može stranom državljaninu izreći mjeru privremenog oduzimanja putovnice, odnosno druge isprave koja služi kao zamjena za putnu ispravu u trajanju ne duljem od tri dana.

Članak 1009.

(1) Novčanom kaznom od 30.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1) ako istražuje ili iskorištava prirodna ili druga bogatstva gospodarskog ili epikontinentalnog pojasa Republike Hrvatske na nezakonit način (članak 44.),

2) ako protivno uvjetima predviđenim ovim Zakonikom ili propisom donesenim na temelju ovoga Zakonika istražuje ili iskorištava prirodna i druga bogatstva u gospodarskom ili u epikontinentalnom pojasu Republike Hrvatske (članak 45.),

3) ako postrojenja ili uređaje postavljene u gospodarskom ili u epikontinentalnom pojasu Republike Hrvatske, radi istraživanja ili iskorištavanja prirodnih i drugih bogatstava tih pojaseva, stalno ne obilježi određenim svjetlosnim i drugim znacima ili ako ta postrojenja i uređaje ne ukloni kad se prestanu rabiti ili iskorištavati u svrhe za koje su izgrađeni, ili ako o njima pravodobno ne objavi potrebne podatke (članak 36.),

4) ako postrojenja ili uređaje za istraživanje ili iskorištavanje prirodnih i drugih bogatstava u gospodarskom ili u epikontinentalnom pojasu Republike Hrvatske postavi na mjestima na kojima bi oni mogli sprječavati korištenje priznatih međunarodnih plovni putova (članak 38.),

5) ako obavlja istraživanja, ispitivanja, fotografiranja i mjerenja mora, morskog dna i podzemlja unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske bez odobrenja Ministarstva (članak 13. i 31.),

(2) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za radnje iz stavka 1. ovog članka fizička osoba i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 1010.

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1) ako ne vodi propisane podatke koji su značajni za sigurnost plovidbe (članak 48. točka 3),

2) ako ne održava luku u stanju koje osigurava sigurnu plovidbu, pristajanje i vezivanje plovni objekata, te ukrcaj ili iskrcaj putnika i tereta, ne osigura čišćenje luke ili ako ne obavlja druge poslove sukladno članku 58. ovog Zakonika.

3) ako ne podnese na odobrenje tehničku dokumentaciju na temelju koje se brod, jahta ili brodica gradi ili preinačuje (članak 78. i 113.).

(2) Novčanom kaznom od 1.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj fizička osoba i odgovorna osoba u pravnoj osobi za radnje iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 1011.

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj pravna osoba vlasnik brodice ili jahte ako:

1) brodicu ili jahtu ne podvrgne osnovnom, redovitom ili izvanrednom pregledu (članci 114. – 117.),

2) ako brodica ili jahta nisu sposobne za plovidbu (članak 111.),

3) ako nije podnio zahtjev za upis brodice u očevidnik brodica (članak 202.),

4) ako nije podnio zahtjev za brisanje brodice (članak 207. stavak 3.),

5) ako brodica nema propisano ispisanu oznaku brodice (članak 206.), oznaku teretne vodene linije, oznaku najvećeg dozvoljenog broja putnika koje smije prevoziti i druge oznake sukladno posebnom propisu ili Tehničkim pravilima (članak 111.),

6) ako u propisanom roku ne prijavi promjenu sjedišta odnosno prebivališta ili područja na kojem se brodica pretežno zadržava ili koristi (članak 202. stavci 1. i 2.)

(2) Novčanom kaznom od 800,00 do 5.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavka 1. ovoga članka fizička osoba vlasnik brodice i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

(3) Novčanom kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se osoba koja upravlja brodicom ili jahtom za pomorski prekršaj iz stavka 1. točka 1) i 2) ovoga članka.

(4) Za prekršaj iz stavka 1. točka 1), i 2) ovog članka može se fizičkoj osobi izreći globa u iznosu od 500 kuna.

(5) Za prekršaj iz stavka 1. točke 5) ovog članka može se fizičkoj osobi izreći globa u iznosu od 200 kuna.

Članak 1012.

(1) Novčanom kaznom od 300,00 do 800,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj osoba koja upravlja brodicom ili jahtom:

1) ako ne prijavi pomorsku nesreću brodice (članak 117.),

2) ako se na brodici ili jahti ne nalaze isprave iz članka 122. ovoga Zakonika kao i svjedodžba ili uvjerenje o osposobljenosti za upravljanje jahtom ili brodicom.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. točke 2) ovog članka može se fizičkoj osobi izreći globa u iznosu od 100 kuna.

Članak 1013.

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se organizator športskog natjecanja koji postupi protivno članku 50. stavku 3.

(2) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se pravna osoba koja kao investitor, vlasnik ili korisnik objekata ili sredstava postupi suprotno odredbama iz članka 54. ovog Zakonika.

(3) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj pravna osoba koja postupi protivno članku 56. ovog Zakonika.

(4) Novčanom kaznom od 500,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka fizička osoba i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

(5) Novčanom kaznom od 500,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavka 2. i 3. ovoga članka zapovjednik, odnosno osoba koja upravlja pomorskim objektom.

Članak 1014.

(1) Novčanom kaznom od 7.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj pravna osoba pomorski agent koji postupi protivno odredbama propisa iz članka 683. ovoga Zakonika.

(2) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 8.000,00 kuna kaznit će se fizička osoba pomorski agent i odgovorna osoba u pravnoj osobi za pomorski prekršaj iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 1015.

(1) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj pravna osoba ako obavlja peljarenje bez odobrenja Ministarstva (članci 69. i 70. stavak 8).

(2) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 5.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba u pravnoj osobi.

(3) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj pravna osoba peljar koja obavljajući poslove ne postupa sukladno odredbama propisa iz članka 70. stavka 9. ovoga Zakonika.

(4) Novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavka 3. ovoga članka odgovorna osoba u pravnoj osobi.

(5) Novčanom kaznom od 3.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavka 3. ovoga članka fizička osoba peljar.

Članak 1016.

(1) Novčanom kaznom od 20.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj pravna osoba koja postupi protivno odredbama iz članka 56. stavka 3. ovoga Zakonika.

(2) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba u pravnoj osobi.

(3) Novčanom kaznom od 3.000,00 do 15.000,00 kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavka 1. ovoga članka zapovjednik broda ili osoba koja upravlja brodicom.

(4) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavka 1. ovoga članka član posade broda ili brodice odgovoran za rukovanje opasnim teretom.

(5) Novčanom kaznom od 3.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavka 1. ovoga članka stručna osoba u luci pod čijim se nadzorom obavlja rukovanje opasnim tvarima.

(6) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavka 1. ovoga članka osoba koja upravlja vozilom.

(7) Novčanom kaznom od 1.000,00 do 3.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj iz stavka 1. ovoga članka fizička osoba koja neposredno rukuje opasnim tvarima.

Članak 1017.

Ako uslijed počinjenja pomorskog prekršaja iz članka 993. stavka 1. točke 5) i točke 7), članaka 994., 995., 996., 999., 1000., 1001., 1003., 1004., 1006., 1008., 1011., 1013., 1014.,

1015. i 1016. ovoga Zakonika nastupi ekološka nesreća, odnosno izvanredni događaj ili vrsta događaja prouzročena djelovanjem ili utjecajima koji nisu pod nadzorom i imaju za posljedicu ugrožavanje života ili zdravlja ljudi i u većem obimu nanose štetu okolišu, novčanom kaznom od 300.000,00 do 1.000.000,00 kuna kaznit će se pravna osoba, a novčanom kaznom od 50.000,00 do 200.000,00 kuna odgovorna osoba u pravnoj osobi i fizička osoba.

Dio dvanaesti

OVLAŠTENJA, PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 1018.

(1) Odredbe članka 32., članka 33. stavka 1. točke a), članka 33. stavka 2., članka 34., 40. i 41. ovoga Zakonika primjenjuju se danom početka primjene Odluke Hrvatskog sabora o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru (»Narodne novine«, br. 157/03. i 77/04.) kojom je uspostavljen zaštićeni ekološko-ribolovni pojas Republike Hrvatske.

(2) Odredbe članka 33. stavak 1. točke b), članka 35., 36., 37., 38. i 39. ovoga Zakonika počet će se primjenjivati kad Hrvatski sabor proglasi ostale sadržaje isključivoga gospodarskog pojasa u skladu s Konvencijom o pravu mora.

Članak 1019.

(1) Posebnim zakonom propisat će se uvjeti koje moraju ispunjavati priznate organizacije i ovlaštena tijela te način i postupak davanja ovlasti.

(2) Do donošenja zakona iz stavka 1. ovog članka, poslove priznate organizacije i ovlaštenog tijela obavljat će Hrvatski registar brodova sukladno Zakonu o Hrvatskom registru brodova.

(3) Do pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji na postupak pripreme, donošenja, objavljivanja i stupanja na snagu Tehničkih pravila primjenjuje se Zakon o Hrvatskom registru brodova.

Članak 1020.

(1) Vlada Republike Hrvatske će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakonika donijeti propise o:

– lukama otvorenim za međunarodni promet (članak 7. stavak 4.),

– dolasku i boravku stranih jahti i brodica namijenjenih razonodi i športu u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske (članak 12. stavak 2.),

– uvjetima za uplovljavanje, prolazak i boravak stranih ratnih i znanstvenoistraživačkih brodova u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, uvjetima i načinu obavljanja znanstvenih i drugih istraživanja, ispitivanja, fotografiranja i mjerenja mora, morskog dna ili morskog podzemlja unutrašnjih morskih voda, teritorijalnog mora, epikontinentalnog i gospodarskog pojasa Republike Hrvatske (članak 31. stavak 9.).

(2) Vlada Republike Hrvatske će u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakonika donijeti Plan intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora (članak 63. stavak 2.).

Članak 1021.

(1) Ministar će u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakonika donijeti propise o:

- mjestima zakloništa, uvjetima koja moraju zadovoljavati mjesta zakloništa, i uvjetima i načinu korištenja mjesta zakloništa (članak 17. stavak 3.),
- oznakama i načinu označavanja na plovnim putovima u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, (članak 51. stavak 4.),
- o primjeni međunarodnih preporuka o baždarenju balastnih prostora na tankerima za prijevoz ulja s izdvojenim balastnim tankovima u pogledu načina obračuna pristojbi, naknada i drugih pristojbi u lukama (članak 59. stavak 3.),
- uvjetima kojima mora udovoljavati strani plovni objekt da bi boravio u raspremi u unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske (članak 67.),
- peljarenju (članak 70. stavak 6., 7. i 8.),
- najvišoj dopuštenoj visini naknade za usluge peljarenja (članak 72. stavak 3.),
- uvjetima i načinu obavljanja pokusne plovidbe (članak 83. stavak 4.),
- sadržaju, obrascima i načinu vođenja isprava, zapisa i knjiga pomorskih brodova (članak 101.),
- najmanji broj i stručnu osposobljenost stručnih radnika na plutajućim i nepomičnim odobalnim objektima (članak 102. stavak 3.),
- najmanjem broju članova posade potrebnim za sigurnu plovidbu brodova (članak 130. stavak 2.),
- uvjetima, načinu izdavanja, sadržaju, obrascima i nadležnost lučkih kapetanija za izdavanje pomorskih knjižica i odobrenja za ukrcavanje (članak 137. stavak 5.),
- načinu obavljanja meteorološke službe na brodovima (članak 143. stavak 4.),
- postupcima u slučaju rođenja ili smrti, nalaska napuštenoga novorođenog djeteta, primanja izjave posljednje volje i postupcima s imovinom umrlih osoba na brodu (članak 152. stavak 6.),
- načinu vijanja zastave i isticanja znakova na brodovima i jahtama (članak 180. stavak 4.),
- o načinu, uvjetima i postupku određivanja i označavanja imena, oznaka i znakova raspoznavanja brodova i jahti, te vođenju evidencije o imenima brodova i jahti (članak 183. stavak 5.),

– najvišoj dopuštenoj starosti brodova koji se mogu upisati u upisnik brodova u Republici Hrvatskoj (članak 191. stavak 4.),

– o načinu vođenja, i podacima koji se unose u upisnike pomorskih objekata, vođenju postupaka EOP upisa, obrascima, te nadležnosti lučkih kapetanija za upis (članak 195. stavak 7.),

– uvjetima za obavljanje djelatnosti pomorskog agenta, te pravima i obvezama pomorskog agenta (članak 683.) ovoga Zakonika.

(2) Ministar će u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakonika na temelju članka 24. ovoga Zakonika donijeti propise o zabrani plovidbe Pelješkim i Koločepskim kanalom i dijelovima Srednjeg kanala, Murterskog mora i Žirjanskog kanala te Malostonskim zaljevom, o plovidbi u prolazu u Šibensku luku, u Pašmanskom tjesnacu, prolazu Mali Ždrelac i Vela Vrata te predjelu rta Marlera, o plovidbi rijekom Neretvom i Zrmanjom.

(3) Ministar će u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakonika donijeti propise o:

– uvjetima koje mora zadovoljiti plovni objekt, te fizička ili pravna osoba koja obavlja djelatnost iznajmljivanja plovila (članak 9. stavak 4.),

– visini naknade za obavljanje kabotaže stranim plovnim objektom (članak 9. stavak 5.),

– visini naknade za sigurnost plovidbe koju plaćaju strane jahte i brodice (članak 12. stavak 3.),

– uvjetima i načinu rukovanja opasnim i ostalim tvarima u lukama, uvjetima i načinu pod kojima će se obavljati ukrcavanje i iskrcavanje opasnih i štetnih tvari, rasutog i ostalih tereta u lukama, te način sprječavanja širenja onečišćenja (članak 56. stavak 4.),

– uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske (članak 56. stavak 2.),

– kategorijama plovidbe pomorskih brodova (članak 76. stavak 3.),

– o brodicama i jahtama, ispravama, zapisima i knjigama brodica i jahti, te načinu upisa brodica u očevidnik brodica, postupak vođenja EOP očevidnika, uvjetima i načinu određivanja oznake i imena brodice, te nadležnosti lučkih kapetanija za vođenje očevidnika brodica (članak 111. stavak 3., članak 123., i članak 202. stavak 3.),

– uvjetima i načinu stjecanja svjedodžbi o osposobljenosti i dopunskoj osposobljenosti pomoraca i uvjetima za povjeravanje izobrazbe ili izdavanja suglasnosti pomorskim učilištima za obrazovanje pomoraca, te visini naknade za odobrenje održavanja izobrazbe pomoraca (članak 132. stavak 4.),

– uvjetima i načinu održavanja straže, te obavljanja drugih poslova na brodu, jahti ili brodici kojima se osigurava sigurna plovidba i zaštita mora od onečišćenja s brodova (članak 135. stavak 3.),

– načinu i postupcima provođenja inspekcijskog nadzor sigurnosti plovidbe, uvjetima koje mora ispunjavati inspektor sigurnosti plovidbe, te obrascima iskaznica inspektora sigurnosti plovidbe (članci 165. stavak 3., i 166. stavak 3.).

(4) Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakonika utvrditi osnovice za obračun doprinosa za obvezna osiguranja (članak 128. stavak 1.).

(5) Ministar će u roku od trideset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakonika donijeti propis o kriterijima za određivanje naknade i visini naknade za upis brodova, jahti i brodica (članak 188. stavak 4. i članak 203. stavak 4.) ovoga Zakonika.

Članak 1022.

Ministar zdravstva će uz suglasnost ministra u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakonika donijeti propise o:

– minimalnim uvjetima koje mora zadovoljavati brod, oprema i uređaji, radi pružanja odgovarajuće medicinske skrbi članovima posade, oprema i obavezni sadržaj brodske ljekarne, te oblik i način vođenja očevidnika o sadržaju brodske ljekarne (članak 76. stavak 4.),

– minimalnim uvjetima koje mora zadovoljavati brodica ili jahta, njena oprema i uređaji, radi pružanja odgovarajuće medicinske skrbi članovima posade, oprema i obavezni sadržaj brodske ljekarne za brodice ili jahte (članak 111. stavak 4.),

– načinu, uvjetima, opsegu i sadržaju utvrđivanja zdravstvene sposobnosti članova posade brodova (članak 131. stavak 6.) ovoga Zakonika.

Članak 1023.

Ministar će uz suglasnost s ministrom nadležnim za poslove zaštite okoliša u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakonika donijeti propis o

– zaštiti morskog okoliša u gospodarskom pojasu Republike Hrvatske (članak 41. stavak 3.),

– uvjetima za izdavanje odobrenja za polaganje cjevovoda i održavanje podmorskih kabela i cjevovoda u epikontinentalnom pojasu Republike Hrvatske (članak 45. stavak 5.),

– uvjetima, ovlastima i načinu provođenja istraga pomorskih nesreća (članak 49. stavak 3.),

– upravljanju i nadzoru vodenog balasta (članak 64. stavak 3.) ovoga Zakonika.

Članak 1024.

Ministar obrane će u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakonika donijeti propis iz članka 762. stavka 2. ovoga Zakonika.

Članak 1025.

Do donošenja propisa iz članka 1020., 1021., 1022., 1023., 1024.,. ovoga Zakonika, ostaju na snazi sljedeći propisi:

1. Uredba o dolasku i boravku stranih jahti i brodica namijenjenih razonodi ili športu u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 16/01., 118/01. i 45/04.),
2. Uredba o pristupu, prolasku i boravku stranih ratnih i znanstvenoistraživačkih brodova u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 19/95. i 21/03.),
3. Pravilnik o najmanjem broju članova posade za sigurnu plovidbu koji moraju imati pomorski brodovi trgovačke mornarice Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 8/02., 5/03. i 18/04.),
4. Pravilnik o istjecanju i vijenju zastave trgovačke mornarice Republike Hrvatske i isticanju znakova na brodovima trgovačke mornarice Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 51/97.),
5. Pravilnik o oznakama na plovnim putevima u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske (»Narodne novine« br. 40/94.),
6. Pravilnik o zvanjima i svjedodžbama o osposobljenosti pomoraca na brodovima trgovačke ratne mornarice Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 8/02., 5/03. i 167/03.),
7. Pravilnik o izbjegavanju sudara na moru (»Narodne novine«, br. 17/96.),
8. Pravilnik o upisu brodova u određene upisnike, podacima koji se unose u list A glavne knjige upisnika brodova, zbirka isprava, pomoćnim knjigama koje se vode uz upisnike brodova i obrascima tih isprava i knjiga te nadležnosti lučkih kapetanija za upis pomorskih brodova (»Narodne novine« br. 65/95. i 57/04.),
9. Pravilnik o sadržaju, obrascima i načinu vođenja brodskih isprava i knjiga brodova trgovačke mornarice (»Narodne novine« br. 53/91.),
10. Pravilnik o određivanju imena, oznaka i pozivnih znakova raspoznavanja brodova te o vođenju popisa imena odnosno oznaka brodova (»Narodne novine«, br. 48/97.),
11. Pravilnik o pomorskim knjižicama, odobrenjima za ukrcanje i nadležnosti lučkih kapetanija za izdavanje (»Narodne novine«, br. 4/98. i 103/98.),
12. Pravilnik o obavljanju pokusne vožnje brodova (»Narodne novine«, br. 53/91.),
13. Pravilnik o ispitivanju nezgode brodova (»Narodne novine«, br. 53/91.),
14. Pravilnik o pomorskom peljarenju (»Narodne novine«, br. 17/95.),
15. Pravilnik o obavljanju inspekcije sigurnosti plovidbe (»Narodne novine«, br. 34/97., 41/99. i 27/00.),

16. Pravilnik o brodicama (»Narodne novine«, br. 81/94., 77/01. i 8/02.),
17. Pravilnik o postupku u slučaju rođenja ili smrti, nalaska napuštenog novorođenog djeteta, prijema izjave posljednje volje i postupka s imovinom umrlih osoba na brodu (»Narodne novine«, br. 41/80.),
18. Pravilnik o najmanjem broju i vrsti uređaja i opreme koju moraju imati plutajući objekti na moru i na unutarnjim vodama (»Narodne novine«, br. 11/70.),
19. Pravilnik o najmanjem broju stručnih radnika na plutajućim objektima na moru i unutarnjim vodama (»Narodne novine«, br. 11/70. i 15/70.),
20. Pravilnik o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske, te granicama plovidbe brodova i brodica izvan luka (»Narodne novine«, br. 108/95.),
21. Pravilnik o rukovanju opasnim tvarima, uvjetima i načinu ukrcavanja i iskrcavanja opasnih tvari, rasutog i ostalog tereta u lukama, te načinu sprječavanja isteklih ulja u lukama (»Narodne novine«, br. 2/82. i 55/85.),
22. Pravilnik o načinu obavljanja prijevoza opasnih tvari u pomorskom prometu (»Narodne novine«, br. 79/96. i 76/02.),
23. Pravilnik o uvjetima za obavljanje arheološkog istraživanja spomenika kulture na morskog dnu ili morskog podzemlju unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 94/98.),
24. Pravilnik o uvjetima za obavljanje istraživanja u posebno zaštićenim dijelovima prirode na morskog dnu ili morskog podzemlju unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 97/98.),
25. Pravilnik o uvjetima pod kojima strane pravne i fizičke osobe smiju obavljati istraživanja, ispitivanja, fotografiranja i mjerenja mora, morskog dna i/ili morskog podzemlja unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 116/98.),
26. Pravilnik o obavljanju poslova i održavanju straže članova posade na pomorskim brodovima trgovačke mornarice Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 91/98. i 5/03.),
27. Pravilnik o uvjetima za obavljanje djelatnosti pomorskog agenta (»Narodne novine«, br. 17/96.),
28. Pravilnik o minimalnoj opremi i sadržaju brodske ljekarne (»Narodne novine«, br. 28/95. i 71/96.),
29. Pravilnik o obavljanju meteorološke službe na pomorskim brodovima (»Narodne novine«, br. 96/96.),
30. Naredba o kategorijama plovidbe pomorskih brodova (»Narodne novine«, br. 6/97. i 44/01.),

31. Naredba o plovidbi u prolazu u Šibensku luku, u Pašmanskome tjesnacu, prolazu Mali Ždrelac i Vela Vrata, rijekama Neretvom i Zrmanjom, te o zabrani plovidbe Pelješkim i Koločepskim kanalom i dijelovima Srednjeg kanala, Murterskog mora i Žirjanskog kanala (»Narodne novine«, br. 28/97. i 117/98.),

32. Naredba o ustanovljavanju zabranjenih zona u hrvatskim unutrašnjim morskim vodama (»Narodne novine«, br. 66/94.),

33. Naredba o plovidbi teritorijalnim morem i unutrašnjim morskim vodama Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 105/97. i 44/01.),

34. Naredba o charter licenci, visini naknade za sigurnost plovidbe i charter naknadi koju plaćaju strane jahte i brodice namijenjene razonodi ili športu s ishodenom charter licencom (»Narodne novine«, br. 3/02. i 134/02.),

35. Naredba o visini naknade za sigurnost plovidbe koju plaćaju strane jahte ili brodice namijenjene razonodi ili športu i visini pristojbe za izmjenu posade (»Narodne novine«, br. 3/02.),

36. Naredba o visini naknade za usluge peljarenja u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 32/00.),

37. Uputstvo o načinu vođenja evidencije plutajućih objekata, o obrascima za vođenje te evidencije i o obrascu svjedodžbe sigurnosti plutajućih objekata (»Narodne novine«, br. 12/70.),

38. Plan intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj (»Narodne novine«, br. 8/97.).

Članak 1026.

Pravilnik o obavljanju podvodnih aktivnosti (»Narodne novine«, br. 47/99., 23/03., 28/03., 52/03., i 58/03.) ostaje na snazi do donošenja odgovarajućeg zakona.

Članak 1027.

Stupanjem na snagu propisa iz članka 76. stavka 3. ovoga Zakonika prestaju važiti odredbe Zakona o zdravstvenom nadzoru nad članovima posade pomorskih brodova i plovila unutarnje plovidbe (»Narodne novine«, br. 41/73., 31/82., 31/86., 47/89. i 26/93.) u dijelu koji se odnosi na članove posade pomorskih brodova.

Članak 1028.

Postupci započeti prema odredbama Pomorskog zakonika (»Narodne novine«, br. 17/94., 74/94. i 43/96.) i propisa donesenih na temelju toga Zakonika, dovršit će se prema odredbama tih propisa.

Isprave izdane na temelju propisa iz stavka 1. ovoga članka ostaju na snazi najkasnije do isteka roka njihovog važenja.

Na ostale odnose nastale prije stupanja na snagu ovoga Zakonika, primjenjuju se propisi iz stavka 1. ovoga članka, ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

Članak 1029.

Donošenjem Zakona o obalnoj straži utvrdit će se poslovi i zadaci iz ovoga Zakonika koje će obavljati obalna straža.

Članak 1030.

(1) U roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakonika osnovat će se upisnici jahti.

(2) U roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakonika Hrvatski registar brodova će donijeti Tehnička pravila za jahte i brodice.

(3) U roku od godinu dana od dana osnivanja upisnika jahti, vlasnici brodica za prijevoz putnika i brodica za šport i razonodu upisanih u upisnike brodova, a koje brodice se sukladno članku 5. stavku 1. točki 20) ovoga Zakonika razvrstavaju u jahte, dužni su zatražiti upis plovnih objekata u upisnik jahti.

(4) U roku od pet godina od dana osnivanja upisnika jahti, vlasnici brodica za prijevoz putnika i brodica za šport i razonodu upisanih u očevidnike brodica, a koje brodice se sukladno članku 5. stavku 1. točki 20) ovoga Zakonika razvrstavaju u jahte, dužni su zatražiti upis plovnih objekata u upisnik jahti.

(5) U roku od godinu dana od dana osnivanja upisnika jahti, vlasnici brodova-jahti upisanih u upisnike brodova, a koji brodovi-jahte se sukladno članku 5. stavku 1. točki 20) ovoga Zakonika razvrstavaju u jahte, dužni su zatražiti upis plovnih objekata u upisnik jahti.

(6) Stranom jahtom ili brodicom za koju je do stupanja na snagu ovog Zakonika izdano odobrenje za iznajmljivanje jahti i brodica pod stranom zastavom u teritorijalnom moru i unutrašnjim morskim vodama Republike Hrvatske (čarter – licencija) na temelju Uredbe o uvjetima za dolazak i boravak stranih jahti i brodica namijenjenih športu i razonodi u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske («Narodne novine», br. 16/01., 118/01. i 45/04.) može se nastaviti obavljati djelatnost iznajmljivanja plovila do isteka roka valjanosti čarter – licencije.

(7) Stranom jahtom ili brodicom iz stavka 6. ovoga članka koja na dan stupanja na snagu ovoga Zakonika ima valjanu čarter – licenciju može se nastaviti obavljati djelatnost iznajmljivanja u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske najkasnije do 30. rujna 2005. pod uvjetom:

– da je vlasnik ili brodar plovnog objekta registriran za obavljanje predmetne djelatnosti u Republici Hrvatskoj,

– da vlasnik plovila podnese zahtjev za upis u hrvatski upisnik ili očevidnik najkasnije do dana isteka valjanosti čarter – licencije, te da je platio upisninu,

– da je vlasnik ili brodar ishodio Odobrenje za privremeno obavljanje djelatnosti.

(8) Odobrenje za privremeno obavljanje djelatnosti izdaje Ministarstvo na rok ne dulji od 30. rujna 2005., uz uvjet da je plovilo sposobno za plovidbu sukladno nacionalnim propisima države čiju zastavu vije. Uz Odobrenje plaća se naknada čiju visinu utvrđuje ministar. Za vrijeme valjanosti odobrenja plovni objekt može biti u statusu privremenog uvoza.

(9) Uz zahtjev za upis iz stavka 7. ovoga članka vlasnik plovnog objekta mora priložiti:

- dokaz o vlasništvu plovila,
- dokaz o brisanju plovila iz stranog upisnika, ako je plovni objekt bio upisan u strani upisnik,
- potvrdu o tehničkim podacima za plovni objekt s potvrdom da je plovilo tehnički prihvatljivo za upis u hrvatski upisnik ili očevidnik,
- rješenje o imenu jahte,
- dokaz o osiguranju od odgovornosti za štetu počinjenu trećim osobama,
- presliku Odobrenja iz stavka 8. ovoga članka.

(10) Na temelju zahtjeva za upis iz stavka 7. ovoga članka lučka kapetanija ili ispostava lučke kapetanije će izvršiti predbilježbu upisa.

(11) Ukoliko vlasnik plovnog objekta iz stavka 7. ovoga članka po isteku Odobrenja iz stavka 8. ovoga članka ne dostavi nadležnoj lučkoj kapetaniji ili ispostavi dokaze o ispunjenju uvjeta iz članka 9. stavka 4. ovoga Zakonika, kao i dokaze o provedenom postupku konačnog carinjenja, te podmirenju poreznih obveza lučka kapetanija ili ispostava će provesti postupak brisanja plovnog objekta iz upisnika, odnosno očevidnika.

(12) Do osnivanja upisnika jahti i donošenja Tehničkih pravila iz stavka 2. ovoga članka, na utvrđivanje sposobnosti brodica i jahti za plovidbu primjenjivat će se na odgovarajući način odredbe Pravilnika o brodicama (»Narodne novine«, br. 8/94., 77/01. i 8/02.) i odgovarajuća Tehnička pravila Hrvatskog registra brodova, a na upis jahti primjenjivat će se odredbe ovoga Zakonika o upisu brodova.

Članak 1031.

Stupanjem na snagu ovoga Zakonika prestaje važiti Pomorski zakonik (»Narodne novine« broj 17/94., 74/94. i 43/96.) osim odredaba o upisu brodova koje prestaju važiti osnivanjem upisnika jahti.

Članak 1032.

Ovaj Zakonik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 342-01/04-01/04
Zagreb, 8. prosinca 2004.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Vladimir Šeks, v. r.